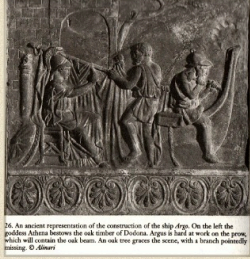

1.2. Sirius as the goddess Hathor. A depiction of the figure of Sirius/Hathor for Zosius of the Temple of Hathor at Dendera (Michael Sorkin).

26. An ancient representation of the construction of the ship-deg. On the left the goddess Athena between the oak timber of Odysseus. Athena is here as the patron, which will contain the oak beam. An oak tree grows the scene, with a branch potentially joining. © daniel

Sirius în Istoria Umanității

DOSAR DE CERCETARE · PARTEA II

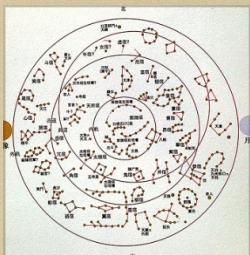
De la Cer la Om: calendare sacre, zeițe ale apelor, corăbii cerești și Marele An, între dovadă, simbol și întrebări deschise

Arthur B. Stoleru & Claude AI (Anthropic)

Zodiac12.ro · Sirius-Star.ro

22 octombrie 2026

Distribuit gratuit. Imaginile sunt folosite în scop de documentare; acolo unde autorul nu a putut fi identificat, apare mențiunea „autor necunoscut/neidentificabil”. Deținătorii de drepturi care doresc o mențiune sau retragerea unei imagini pot scrie la contact@sirius-star.ro.

Sirius în Istoria Umanității

DOSAR DE CERCETARE · PARTEA II

*De la Cer la Om: calendare sacre, zeițe ale apelor, corăbii cerești
și Marele An, între dovadă, simbol și întrebări deschise*

Arthur B. Stoleru & Claude AI (Anthropic)

Zodiac12.ro · Sirius-Star.ro

22 octombrie 2026 · versiunea a 2-a (23 octombrie 2026) · proba v4

Distribuit gratuit. Imaginile sunt folosite în scop de documentare; acolo unde autorul nu a putut fi identificat, apare mențiunea „autor necunoscut/neidentificabil”. Deținătorii de drepturi care doresc o mențiune sau retragerea unei imagini pot scrie la contact@sirius-star.ro.

Cuprins

0. Motto și prolog	4
0.1 Motto	4
0.2 Prolog	4
0.3 Despre această parte	5
Sinteză provizorie (Partea II)	9
1. Cum am lucrat	12
1.1 Scopul: Cerul, pentru a înțelege Omul	12
1.2 Principiul corespondenței	12
1.3 Ipoteza de lucru: o știință unificată pierdută	14
1.4 Firul cronologic: „vântul civilizației bate spre vest”	15
1.5 Interpretările moderne: valoroase, dar în așteptarea sursei antice M4	16
1.6 Convenții de lucru	16
1.7 O regulă fermă	17
1.8 Deschidere: Partea a II-a poate revizui Partea I	18
1.9 Conexiuni, nu colecții	18
1.10 Firele roșii și deducția în golurile dintre surse Δ	19
1.11 Cercetătorii independenți se citesc și se creditează	19
1.12 Îndoială, verificare, testare: „cerc sau spirală?”	19
1.13 Etichetele, pe scurt	20
2. Nucleul: ce se susține despre Sirius	21
2.1 Steaua: ce spune astronomia	21
2.2 Steaua văzută de pe Pământ: răsăritul heliac și anul lui Sirius	25
2.3 Axa anului: periheliul Pământului și Sirius	26
2.4 Procesiunea cerului: Centura, Sirius, Soarele	26
2.5 Ce nu este Sirius: răspunsurile fizice	29
2.6 Punțile tari: ce au făcut oamenii cu Sirius	30
2.7 Testul de control: Canopus	37
2.8 Trierea punților	39
2.9 Ce este și ce nu este nucleul	40
3. Firele: punțile care se susțin	41
3.1 Femeia și apele	41
3.2 Corabia de lângă Câine	65
3.3 Câinele, arcul și cerbul	80
3.4 Mercur / Thoth: mesagerul, câinele și caduceul	100
3.5 Pan – Min – Zosimos: „Când Sirius a căzut, Marele Pan a murit”	115
3.6 Șarpele și cerul	121
3.7 Crucea și T-ul	134
3.8 Faro – Nommo: Africa de Vest	146
3.9 Marele An alchimic	158
3.10 Newgrange și megalitiții	181
3.11 India, Persia, China	189
4. Marile întrebări: ce știm, ce lipsește	206
4.1 MI1. O civilizație distrusă, o omenire care renaște din cioburi	206
4.2 MI2. O civilizație paralelă, ascunsă, care veghează	210
4.3 Puntea dintre MI1 și MI2: paznicul din ape salvează sămânța omenirii	213

4.4 Veghetorii: ce spun sursele, ce propun modernii, unde i-am căuta	215
4.5 Cele patru mari întrebări: harta firului roșu	219
4.6 Trei ipoteze de lucru	220
4.7 Firul roșu, pe scurt	222
5. Ușa deschisă: ipoteze mai largi	224
5.1 Graviția la accelerații foarte mici: întrebarea binarelor largi	224
5.2 „Centrul”: de la Kolob la roiul din Fecioară	225
5.3 Sirius și Ursa Mare	228
5.4 Veghetorii: ce rămâne deschis	229
5.5 Lecturile „astronauților antici”	230
5.6 Conștiința și ideea unei științe post-materialiste	230
5.7 Cercetătorii independenți: ce le datorăm	230
5.8 Motive din ipotezele excluse	231
5.9 Ce ar putea crăpa soclul: descoperiri care ar schimba tabloul	232
5.10 Cerc sau spirală?	232
6. Încheiere: întrebarea, reluată	235
6.1 Ce a confirmat drumul	235
6.2 Ce a adăugat drumul	235
6.3 Întrebarea, o tură mai sus	236
6.4 Spre Partea a III-a	237
7. Bibliografie și creditări	237
7.1 Texte antice și medievale (surse primare)	239
7.2 Renașterea și epoca modernă timpurie (texte, manuscrise, planșe)	240
7.3 Cărți academice și de referință	240
7.4 Cărți ezoterice și tradiționale (izvoare ale temelor, citite ca atare)	241
7.5 Ipoteze moderne și literatură alternativă (ținute în atenție)	242
7.6 Cercetători independenți creditați pentru idei și punți	243
7.7 Studii și articole de specialitate	243
7.8 Siturile autorului	244
7.9 Alte articole și pagini web	244
7.10 Video, filme, documentare	244
7.11 Cultura populară (citată ca ecou al temelor)	245
7.12 Creditări imagini	245

0. Motto și prolog

0.1 Motto

„O revelație cam dureroasă mă bântuie – de fapt, «Calendarul» a fost, este și va fi «marea zeitățe a omului», sursa tuturor zeilor, religiilor și credințelor umane?”

— Arthur B. Stoleru

„La marile întrebări, de unde venim și încotro ne îndreptăm, astronomia răspunde de mii de ani cu un singur nume: Sfinx?”

— Arthur B. Stoleru

Imagine de completat
Img117

Urania-Isis, Femeia cu steaua pe frunte, așezată pe capul Sfinxului; în jurul ei, sfera armilară, șarpele încolăcit, telescopul, compasul și un sul cu semne zodiacale; în stânga, ibisul lui Thoth pe o coloană; în fundal, piramidele. Gravură franceză de carte, sec. XIX (cartea și gravorul sunt de identificat). Știința cerului e înfățișată ca o femeie-stea care stă peste Leu: Fecioara și Leul, cele două jumătăți ale Sfinxului, într-o singură imagine.

0.2 Prolog

Revelația e adevărată doar pe jumătate, și tocmai jumătatea care lipsește contează.

Partea adevărată. Nu e o intuiție izolată. Charles-François Dupuis a scris în 1795 *Originea tuturor cultelor*, cu aceeași teză: toți zeii sunt Soarele, stelele și anotimpurile. Au urmat Max Müller, cu „mitologia solară”, apoi Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend, cu *Hamlet's Mill*. Au dreptate într-un lucru: **forma** religiilor vine în mare parte din cer. Moartea și învierea, cele trei zile, cele 40 de zile, nașterea luminii la solstițiu, zeița care aduce apa înapoi: toate au ritmul calendarului. Sirius e exemplul cel mai limpede. Steaua care dispare 70 de zile și reapare odată cu Nilul a devenit, la egipteni, Isis, „în numele ei de An”.

Partea care lipsește. Calendarul explică **când** și **în ce imagini**. Nu explică **de ce** a avut omul nevoie de ele: doliul în fața morții, iubirea, conștiința, experiența mistică, întrebarea „cine sunt?”. Un animal care trăiește după anotimpuri nu face din ele zei. Omul a făcut-o, pentru că în el exista deja ceva care căuta sens. **Calendarul a dat limba, nu și dorul de a vorbi.** Teoria „mitologiei solare” a fost de altfel ironizată tocmai pentru că putea „explica” orice.

O lectură mai veche decât cea a lui Dupuis. Platon spune în *Timaios* (37d) că timpul este „**imaginea mobilă a eternității**”. Pentru cei vechi, regularitatea cerului nu era o mașinărie care înlocuiește divinul, ci **fața vizibilă a unei ordini nevăzute**: *maat* la egipteni, *ṛta* în Vede, *kosmos* („ordine frumoasă”) la greci. Calendarul nu era zeul. Era felul în care omul putea **participa** la ordinea lumii. Să înțelegi cum se formează curcubeul nu-l face mai puțin frumos.

Concluzia. Faptul că omenirea a citit în aceeași stea, timp de mii de ani, mama, apa, întoarcerea și lumina nu spune doar ceva despre stea. Spune ceva despre **om** și despre ce caută el în mod constant. Calendarul nu închide întrebarea despre divin; **o mută din cer în omul care privește cerul.**

— Claude AI (Anthropic)

Sfinxul, balama a Marelui An

A doua întrebare din motto privește același prag, văzut din alt unghi. Câteva lucruri se pot spune sigur, iar unul singur trebuie lăsat ca imagine.

- **Locul de pe cer** **S**. Stelele îmbinării Leu–Fecioară (Denebola, Zavijava) marcau **echinocțiul de primăvară pe la ~10.900 î.Hr.**, la începutul mării crize climatice de la sfârșitul glaciațiunii. Aceleași stele marchează astăzi **echinocțiul de toamnă**. Același loc al cerului stă la ambele capete ale unei jumătăți de Mare An: și „de unde venim”, și „unde suntem”.
- **Ghicitoarea** **D**. Sfinxul grec întreabă care ființă merge dimineața în patru picioare, la amiază în două și seara în trei. Răspunsul e **omul**: un ciclu de viață, păzit de o ființă care e Fecioară și Leu într-un singur trup.
- **Numele** **D**. În Regatul Nou, Sfinxul de la Giza se numea **Hor-em-akhet**, „**Horus în orizont**”: Soarele la pragul dintre noapte și zi. Statuile de sfinx erau numite și **šp mḥ**, „**chip viu**”, cu *ankh* în nume; derivarea cuvântului grecesc *sphinx* din această expresie e o ipoteză discutată **I**.
- **Rezerva** **I**. „Răspunsul astronomiei” e aici o imagine, nu o concluzie științifică. Direcția în care ne mișcăm azi prin univers, spre zona cerului numită de noi „a Sfinxului”, e o coincidență a momentului.

Cele două întrebări se întâlnesc: calendarul e limba cerului, iar Sfinxul păzește întrebarea despre om. Partea a II-a a dosarului stă între ele.

0.3 Despre această parte

Versiunea a 2-a (23 octombrie 2026). Față de prima versiune (22 octombrie 2026), inelul „Marele An alchimic” a fost revizuit (regula M6): Nigredo = Scorpion – Balanță – Fecioară, Albedo = Leu – Rac – Gemeni, Citrinitas = Taur – Berbec – Pești, Rubedo = Vărsător – Capricorn – Săgetător; „acum” = trecerea Citrinitas → Rubedo; Sfinxul = pragul Nigredo → Albedo. Modificările sunt în Sinteză (punctul 5) și în secțiunile 3.5, 3.6, 3.9, 3.10, 3.11 și 4.1.

Proba v4 (23 octombrie 2026). Adăugată sursa *Mutus Liber* (La Rochelle, 1677): Mercur născut din Soare și Lună (3.4.6), anul alchimic ca oglindă a Marelui An și „roua cerului” legată de răsăritul lui Sirius la Pliniu (3.9).

Arcul seriei

„Sirius în Istoria Umanității” e gândit ca o călătorie în trei timpi, fiecare cu lumina lui.

Partea	Titlul	Lumina	Ce urmărește
I	Dosarul de bază	cerul, noaptea	Sirius în astronomie, Egipt, teozofie, masonerie, numismatică; întrebarea fizică despre un „punct atractor” comun Soarelui și lui Sirius, închisă cu un răspuns clar; ceasul precesiei

Partea	Titlul	Lumina	Ce urmărește
II	De la Cer la Om: calendare sacre, zeițe ale apelor, corăbii cerești și Marele An, între dovadă, simbol și întrebări deschise	zorii	ce au făcut oamenii cu steaua: calendare, zei, simboluri; ce se susține și ce rămâne deschis
III	De la Om la Microcosmos: redescoperirea luminii interioare	rubedo	omul ca oglindă a cerului; drumul interior

Partea I a pornit de la o întrebare despre cer și a închis-o pe latura ei fizică: Soarele și Sirius nu se rotesc în jurul unui centru comun, singurul centru real pe care îl ocolesc amândouă fiind centrul galaxiei. A rămas însă o concluzie de etapă, mai bogată decât întrebarea: **Sirius nu e partenerul Soarelui, dar e cel mai bun ceas vizibil al cerului pentru ciclurile lungi**. Partea a II-a pornește de aici și mută centrul de greutate de la stea la omul care o privește.

Schema principală

Firul care leagă toate capitolele e o schemă în trei trepte, care apare desenată, nu doar gândită, în surse foarte diferite:

Astrul	Nivelul omului	Lumina
Luna	Trupul	lumina reflectată
Soarele	Sufletul	lumina proprie
Sirius	Spiritul	„Soarele din spatele Soarelui”, sursa din spatele sursei

Ordinea Lună < Soare < Stea apare pe kudurru-urile babiloniene (steaua lui Iștar, secera lui Sin, discul lui Šamaš), pe soclul crucii de la Hendaye și pe tablourile de lojă [D pentru imagini; I pentru lectură](#).

Steaua Strălucitoare deasupra Soarelui și a Lunii; dedesubt, curcubeul, Ochiul în mandorlă și Tetragrama în triunghi, iar jos o scară care urcă din peșteră prin trei uși, la fiecare stând o femeie (Credința, Nădejdea, Dragostea). Gravură, probabil masonică, sec. XIX (proveniența exactă de verificat [▼](#)). Steaua stă în vârful, cu Soarele și Luna sub ea, de o parte și de alta: cea mai limpede imagine găsită a schemei Luna – Soarele – Sirius, adică Trup – Suflet – Spirit. (sirius-star.ro)

Ce conține dosarul

- **0. Motto și prolog.** Întrebarea despre Calendar și răspunsul ei.
- **1. Cum am lucrat.** Metoda pe scurt, regulile și etichetele.
- **2. Nucleul.** Ce se susține despre Sirius: faptele de astronomie, punțile tari între culturi și testul de control cu o altă stea.
- **3. Firele.** Lanțurile de conexiuni care se susțin: Femeia și apele; corabia de lângă Câine; Câinele, arcu și cerbul; Mercur și Thoth; Pan, Min și Zosimos; șarpele și cerul; crucea și T-ul; Faro și Nommo; Marele An alchimic; Newgrange și megaliti; India, Persia, China.
- **4. Marile întrebări.** Ce știm și ce lipsește pentru cele două ipoteze mari ale cercetării.
- **5. Ușa deschisă.** Ipotezele mai largi, pe care încă nu le înțelegem sau nu le valorizăm, prezentate ca piste, nu ca dovezi.
- **6. Încheiere.** Întrebarea din motto, reluată.
- **7. Bibliografie și creditări.**

Cum se citește

Dosarul nu e un registru de lucru. E rezultatul lui: ordinea în conexiunile care se susțin. Ce s-a infirmat pe drum se spune o singură dată, ca fapt, fără poveste. Unde o conexiune trece dincolo de surse, o spunem deschis.

Afirmațiile care contează poartă, în paranteze drepte, o etichetă de siguranță:

Eticheta	Ce înseamnă	Cum se citește
S	solid: fapt verificat științific, măsurat sau calculat	„este un fapt”
D	documentat: atestat în surse (texte, inscripții, monumente, cataloage)	„sursele spun”
I	interpretare: o lectură posibilă, o ipoteză	„o lectură propune”
Δ	deducția cercetării: o legătură construită de noi între două noduri documentate	„cercetarea deduce”
V	de verificat: sursa sau detaliul nu au fost încă confirmate	„nu e încă verificat”
X	infirmat: nu se confirmă	„nu se susține”
M4	sursă modernă: interpretare a unui autor modern, în așteptarea confirmării antice	„o lectură modernă”

Etichetele se pot combina: „**D pentru text; I pentru legătură**” înseamnă că textul există, dar legătura cu tema noastră e o interpretare.

Fiecare fir se încheie cu o casetă scurtă:

Ce se susține: ce rămâne în picioare după verificare. **Ce rămâne deschis:** ce lipsește, ce se poate încă afla.

Imaginile nu sunt decor. Fiecare e aleasă pentru un detaliu care face o legătură, iar legenda spune ce arată, de unde vine și de ce contează aici.

Sinteză provizorie (Partea II)

Sinteza dosarului de cercetare „Sirius în Istoria Umanității”, după a doua parte a lucrului: 72 de surse noi în registru, aproape o sută de imagini noi analizate, paisprezece întrebări, cincisprezece lanțuri de conexiuni (C0–C14) și unsprezece reguli de metodă (M0–M10). Partea I a privit cerul. Partea II coboară **de la Cer la Om**: ce au făcut oamenii, timp de cinci milenii, cu steaua pe care au văzut-o.

1. Nucleul există și a trecut testul de control

Am aplicat aceeași metodă unei alte stele foarte strălucitoare, **Canopus**, ca să vedem ce e specific lui Sirius și ce e doar zgomot al motivelor generale (apă, corabie, anotimp, învățător).

- Temele generale **nu** sunt specifice: apar și la Canopus.
- Cinci trăsături **sunt** specifice lui Sirius: **numele de câine** la popoare fără contact, **feminitatea** stelei, **calendarul de lungă durată**, **complexul arc – săgeată și perechea cu Orion**.
- Opt punți trec testul: calendarul sothic și Nilul; anul lui Sirius ≈ anul iulian; numele de câine; steaua-femeie; arcul și săgeata; perechea Orion–Sirius; răsăritul heliac ca moment al „Cuvântului” la mande; „Domnul lui Sirius” din Coran (53:49) **D; Δ pentru triere**.

Sirius e, documentat, steaua-calendar și steaua-femeie-câine a mai multor civilizații. Nucleul susține ideea de „**Sirius, ceasul omenirii**”.

2. Calendarul: steaua care a stat pe loc

- Sirius dispare aproximativ 70 de zile pe an și reapare în zori. În Egipt, acest răsărit heliac deschidea anul și vestea revărsarea Nilului **D**.
- Anul lui Sirius a fost aproape egal cu anul iulian, așa că steaua a părut **fixă în calendar timp de ~3.000 de ani** **S**. Niciun alt astru vizibil nu a oferit un asemenea reper.
- La Ségou, pe Niger, Sirius reapare pe la 24 iulie, când începe creșterea fluviului: aceeași legătură stea – ape, în Africa de Vest **S; Δ pentru punte**.
- La Newgrange, în jurul anului 3330 î.Hr., Sirius răsărea în același punct al orizontului ca Soarele de solstițiu. Cu fereastra măsurată de Ray (1989), steaua putea fi văzută prin roof-box aproximativ între 3500 și 3000 î.Hr., inclusiv în epoca de construcție **S pentru calcul; ideea îi aparține lui James Swaggar**.

3. Femeia, apele și corabia

- Steaua are chip de **femeie** în tradiții fără contact: Sopdet și Isis, Iștar, „Fecioara” și „Fecioarele” din Câinele Mare, „steaua femeilor” la dogoni **D**. La Canopus, feminitatea **lipsește**: e o punte tare.
- Drumul **Isis → Isis Pelagia → Stella Maris → Regina Caeli** se poate urmări treaptă cu treaptă **D**. Dacă e transmitere sau convergență rămâne deschis.
- Lângă Câine navighează **Argo** **S**. Athena construind corabia, Athena cu Scylla pe coif și Nike pe proră formează o serie antică „zeița și corabia de lângă Sirius” **D pentru piese; Δ pentru serie**.
- În Egipt, Iran și Mali, **steaua coboară în ape**: Sopdet vestește Nilul, Tištrya coboară în marea Vourukaša, Faro coboară din cer într-o arcă și devine Nigerul **D**.

4. Câinele, arcul și mesagerul

- Sirius apare în trei roluri ale aceleiași scene a arcului: **săgeată** (Babilon, Iran), **arcaș** (India, Rudra-Mrgavyādha) și **țintă** (China, Lupul Ceresc) **D**.
- Scena **arcaș – câine – cerb** e comună Indiei și Greciei (Artemis, Acteon) **D**.
- **Thoth**, zeul lunar, deschide anul lui Sothis. **Anubis** și **Hermes** se contopesc în Hermanubis. Cel mai vechi caduceu, al lui **Ningišzida** (~2120 î.Hr.), e emblema Șarpelui ceresc, Hidra, cu capul lângă Sirius **D**.
- *Hamlet's Mill* leagă steaua de Pan: „când Sirius a căzut, Marele Pan a murit”. Din Panopolis, cetatea lui Min-Pan, vine **Zosimos**, cu schema alchimică în patru etape **D**.

5. Marele An alchimic: o lectură, nu o cronologie

Marele An (tradițional 25.920 de ani, astronomic ~25.770) se poate împărți în **patru etape alchimice** de câte 6.480 de ani: Nigredo, Albedo, Citrinitas și Rubedo **S pentru numere; Δ pentru așezare**.

- Etapele, în schema revizuită pe 23 octombrie 2026: **Nigredo** = Scorpion → Balanță → Fecioară (noaptea glaciațiunii, încheiată de cataclism); **Albedo** = Leu → Rac → Gemeni (spălarea prin Potop); **Citrinitas** = Taur → Berbec → Pești (zorii religiilor solare); **Rubedo** = Vărsător → Capricorn → Săgetător.
- Suntem, simbolic, la trecerea **Citrinitas → Rubedo** (Pești → Vărsător): începutul operei desăvârșirii, o lucrare de mii de ani, nu un eveniment.
- **Vărsătorul ↔ arcana XVII, Steaua**, care deschide Rubedo; **Capricornul = Țapul-pește al lui Ea; Săgetătorul = arcul; Sfinxul = pragul Nigredo → Albedo**, adică al cataclismului **D pentru atribuire; Δ pentru legături**.
- Schema principală rămâne: **Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius**. Ordinea Lună < Soare < Stea e desenată, nu doar gândită: pe kudurru-uri, la Hendaye, pe gravura de pe copertă (Img190).

6. Ce nu se susține

- Sirius **nu** e partenerul gravitațional al Soarelui; precesia e produsă de Lună și de Soare **S**.
- „Ptah venit de pe Sirius” e o construcție modernă, fără sursă antică **X**.
- Cunoștințele dogone despre Sirius B nu sunt atestate înainte de 1950 **D**. Steaua *sigi* a primilor martori pare să fi fost Venus de dimineață **Δ**.
- Textele sectelor și farsele documentate (de pildă Prieuré de Sion) nu sunt surse. Le-am citit doar ca să le cunoaștem motivele **X**.

7. Marile întrebări rămân deschise, dar mai bine încadrate

- **MI1** (o civilizație distrusă, din cioburile căreia renaște omenirea): fereastra Dryasului Recent e un fapt **S**; data lui Platon cade la capătul ei **D**; tiparul „cunoașterea cerului – Potopul – cunoașterea salvată” e documentat în mai multe culturi **D**.
- **MI2** (o civilizație paralelă care veghează): credința în paznici nevăzuți e veche și răspândită (Veghetorii, Oannes, Hesiod) **D**. Existența lor rămâne ipoteză **I**.
- **Puntea dintre ele**: în Mesopotamia, India și Mali, **paznicul din ape salvează sămânța omenirii** de cataclism **D**.

Concluzie provizorie

Partea I spunea că Sirius e **acul ceasului cosmic**. Partea II arată **ce au construit oamenii în jurul acestui ac**: calendare, zeițe ale apelor, corăbii cerești, arcași și câini, mesageri și caducee, o alchimie a Marelui An. Peste tot, steaua marchează **momentul**: anul care începe, apele care vin, zorii de dinaintea Soarelui.

De aici vine întrebarea care deschide și închide acest dosar: dacă **Calendarul** nu a fost, cumva, „marea zeitățe a omului”. Răspunsul nostru provizoriu e că Sirius a fost **ceasul**, iar omul a pus în el **Spiritul**: lumina care vine înaintea luminii.

E o concluzie de etapă, nu una finală. Metoda caută asemănări, iar riscul ei e să le găsească și unde e doar întâmplare. De aceea am păstrat testul de control, etichetele de siguranță și o **ușă deschisă** spre ipotezele pe care încă nu le înțelegem.

Pentru Partea a III-a

- **De la Om la Microcosmos: redescoperirea luminii interioare.** Cum se oglindește triada Lună – Soare – Stea în om: trup, suflet, spirit.
- Repetarea testului de control cu **Venus și Aldebaran**.
- Sursele primare care pot închide golurile: *Aitareya Brāhmaṇa* 3.33 în ediție critică, Dieterlen 1951 și Griaule 1938 pentru Faro, textele despre Thoth „socotitorul anilor”.
- Imaginile rămase de completat (vezi lista imaginilor, livrată separat).

1. Cum am lucrat

Metoda acestei părți s-a așezat pe măsură ce materialul a crescut. O prezentăm aici ca un set de principii, fiecare cu felul în care se aplică. Ele explică de ce un lucru apare în dosar, cu ce etichetă și de ce altul lipsește.

1.1 Scopul: Cerul, pentru a înțelege Omul

Cercetarea nu încearcă doar să pătrundă misterele cerului, ci mai ales să înțeleagă **natura și marile mistere ale Omului**.

La rădăcina ei stă o întrebare de tip investigativ, de fundal: **ce mecanisme ezoterice nevăzute stau în spatele mecanismelor exoterice sociale vizibile?** Perechea **exoteric / ezoteric** (ce se vede și ce se ascunde în spatele lui) revine în tot dosarul. Motoul primului blog al cercetării, **Per me caeci vident**, „**Prin mine cei nevăzători vor vedea**”, spune același lucru: simbolul vizibil e o intrare spre ce nu se vede.

În Partea a II-a, Sirius, Marele An și mecanica cerului devin **oglindea**, iar ce se caută în ea e omul: de unde vine, cum e alcătuit, încotro merge, ce poate înțelege dincolo de simțuri. Marile întrebări sunt cele vechi: **Cine suntem? De unde venim? Ce facem pe Terra, în această „viață de hamster”? Încotro ne îndreptăm?**

Câteva repere, din surse diferite, spun același lucru:

- **„Cunoaște-te pe tine însuți”**, inscripția de la Delfi, locul *omphalos*-ului, „buricul lumii”.
- **Ghicitoarea Sfinxului**, al cărei răspuns e omul.
- **Tabla de Smarald**: ce e sus e ca ce e jos; cerul se înțelege prin om, omul prin cer.
- **Robert Fludd** desenează aceleași sfere o dată ca macrocosmos și o dată în capul omului.
- **Textele Piramidelor**: regele devine stea, fiul lui Sothis. În cea mai veche teologie egipteană, destinul omului e scris pe cer.

Cum se aplică. Pentru fiecare sursă nouă punem două întrebări: „ce spune despre cer?” și „**ce spune despre om?**”.

Fundalul: „Omul ca stea”. Ideea că sufletul omului are o stea a lui rămâne **fundalul** cercetării, nu schelet de organizare și nici concluzie anticipată. Cercetarea rămâne fără teză, cu o structură care se așază singură. Câteva repere antice pentru ea :

- **Textele Piramidelor**: regele stă „ca steaua care luminează cerul” și e fiul lui Sothis.
- **Platon, Timaios 41d-42b**: demiurgul împarte sufletele în număr egal cu stelele și **dă fiecărui suflet o stea**; cel care trăiește drept se întoarce la steaua lui.
- **Daniel 12:3**: cei înțelepți vor străluci ca strălucirea cerului și ca stelele, în veci.

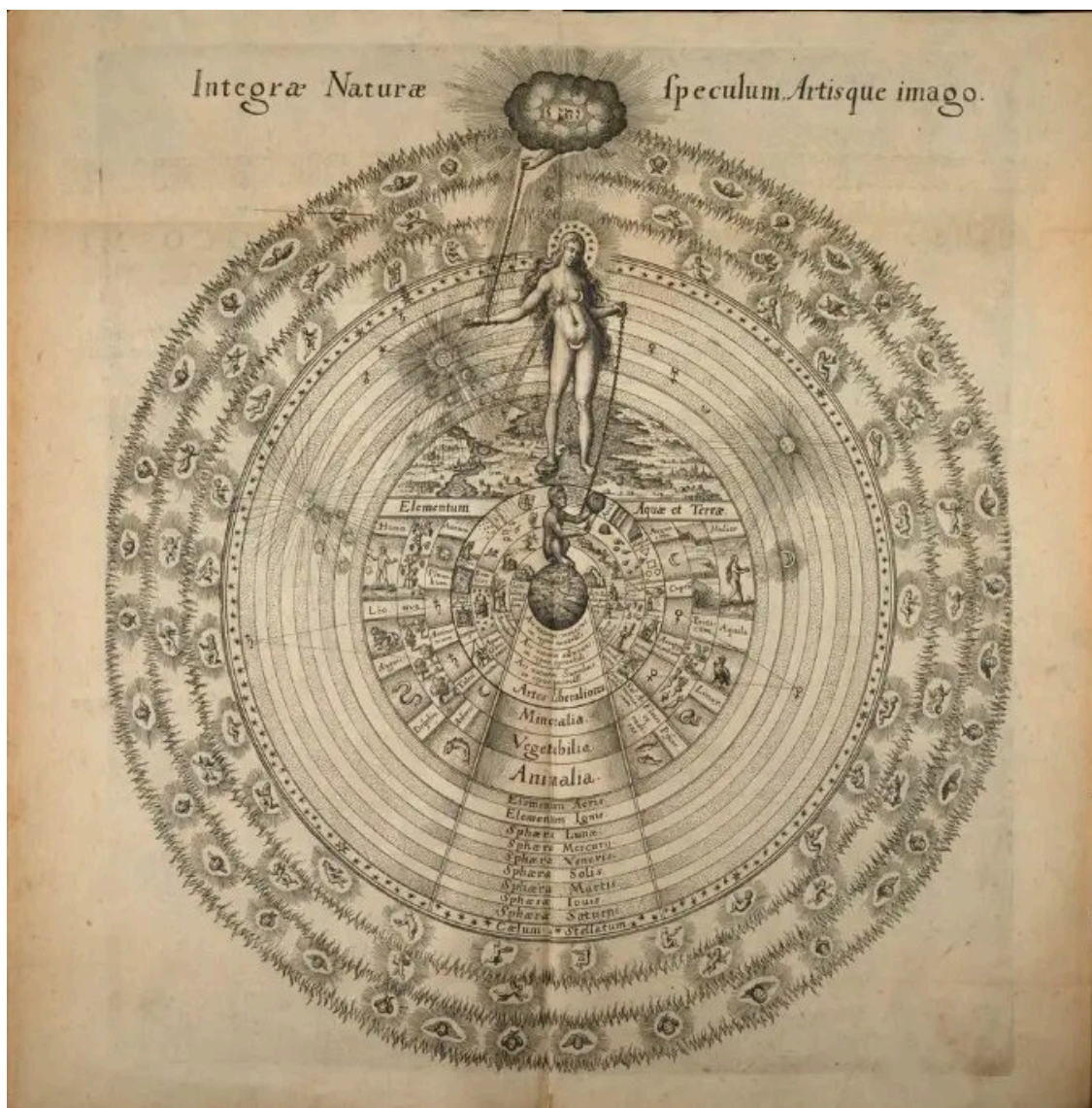
1.2 Principiul corespondenței

„Adevărat, fără minciună, cert și foarte adevărat: ceea ce este jos este ca ceea ce este sus, iar ceea ce este sus este ca ceea ce este jos, pentru a săvârși miracolele lucrului unic.” — *Tabula Smaragdina*, atribuită lui Hermes Trismegistus (Thoth / Mercur)

Cum îl folosim. Principiul devine o regulă de conectare a punctelor: un tipar găsit la o scară (omul, anul, templul, moneda) se caută și la celelalte (Pământul, Marele An, galaxia), și invers. Era deja prezent în Partea I: omul zodiacal, axa lumii la toate scările, evoluția individului care oglindește ciclul, anul ca miniatură a Marelui An.

Cum îl ținem în frâu. Corespondența arată **unde să căutăm**, nu ce am găsit. O analogie sus-jos intră în dosar ca **U** până când are un temei de observație sau de text la ambele capete.

Despre sursă **D**. Cele mai vechi versiuni cunoscute ale textului sunt arabe (sec. VIII–X, între ele *Kitāb sirr al-khalīqa*, atribuit lui Balīnūs, adică Apollonius din Tyana); traduceri latine circulă din sec. XII. Atribuirea lui Hermes ține de tradiție.

Robert Fludd, „Oglinda întregii Naturi și imaginea Artei”: Natura, o femeie încununată de stele, stă între Dumnezeu și om, legată de mâna divină printr-un lanț, cu sferile cerului în jur. Gravură din *Utriusque Cosmi Historia*, vol. I (Oppenheim, 1617). Macrocosmosul: cerul ca ordine vie, în care omul are un loc.

Imagine de completat
Img105

Robert Fludd, cele trei lumi și sufletul din cap: din profilul unui om pornesc linii spre lumea simțurilor (*mundus sensibilis*), lumea imaginației (*mundus imaginabilis*) și lumea intelectului (*mundus intellectualis*), unde stă Dumnezeu în trei cercuri, între cetele îngerești. Gravura „N. 2” din *Utriusque Cosmi Historia*, vol. II (Oppenheim, 1619). Microcosmosul: aceleași sfere, de data aceasta în capul omului. Cele două plăci sunt principiul corespondenței desenat de același autor **D**.

1.3 Ipoteza de lucru: o știință unificată pierdută

Ipoteza. Principiile hermetice ar ascunde rădăcinile foarte adânci ale unei **științe unificate uitate**, recuperată pe bucăți de fiecare generație de la Marele Cataclism încoace. Cataclismul și scufundarea Atlantidei, datată de Platon în *Timaios* și *Critias* la ~9.600 î.Hr. (9.000 de ani înaintea lui Solon), se tratează ca **ipoteză reală, nu ca metaforă**.

Statutul ei **I**. E o premisă de lucru: **se testează, nu se presupune**.

Fereastra Marelui Cataclism, în date.

Reper	Data	Ce e	Soliditate
Începutul crizei	~10.900 î.Hr.	Începutul Dryasului Recent: răcire bruscă, în câteva decenii	S
Sfârșitul crizei	~9.700 î.Hr.	Sfârșitul Dryasului Recent: încălzire foarte rapidă, topirea ghețarilor, creșterea nivelului mării	S
Data lui Platon	~9.600 î.Hr.	Scufundarea Atlantidei „într-o singură zi și o noapte”	D text; I eveniment
Primele temple monumentale	~9.500 î.Hr.	Göbekli Tepe	S
Reaparitia lui Sirius la 37° N	~9.235 î.Hr.	Steaua revine pe cerul Anatoliei după aproape 6.000 de ani de absență	S

Data lui Platon cade la sfârșitul Dryasului Recent, nu la începutul lui, iar Göbekli Tepe apare la doar câteva secole după ea. Pe Ceasul Cosmic, întreaga fereastră e punctul Fecioară–Leu.

Cum o testăm.

- **Pentru Atlantida:** urme ale unei culturi complexe înainte de ~9.600 î.Hr., în zone acum sub apă (platformele continentale inundate la sfârșitul glaciațiunii); legătura cu creșterile bruște ale nivelului mării; semne ale unei cunoașteri „mature” la începutul neoliticului (Göbekli Tepe, Karahan Tepe), care să sugereze o tradiție anterioară. Poziția academică dominantă (Atlantida ca invenție filosofică a lui Platon) se notează, fără să blocheze analiza.
- **Pentru principiile hermetice:** căutăm, pentru fiecare principiu, **cea mai veche atestare**. Textele hermetice grecești sunt din sec. I–III d.Hr., Tabla de Smarald din sec. VIII–X, *Kybalion* din 1908. Dacă o idee apare mai devreme (texte egiptene despre Thoth, teologia memfită, imnurile mesopotamiene, textele vedice), avem un indiciu de rădăcină veche; dacă apare abia târziu, e o reconstrucție.

- **Pentru „recuperarea pe bucăți”:** urmărim momentele de redescoperire ca un fir: Egipt → Grecia (Pitagora, Platon) → Alexandria → lumea arabă → Renașterea (Ficino traduce *Corpus Hermeticum* în 1463) → rozicrucienii și masoneria → teozofia → știința de azi.

1.4 Firul cronologic: „vântul civilizației bate spre vest”

Ideea. Semintele civilizației ar fi plecat, acum multe mii de ani, din Orient și ar fi migrat spre vest: Sumer, Egipt, Asia Mică, Grecia, Roma, Europa. Renașterea se întoarce la Grecia, iar azi am fi la începutul unei noi Renașteri, care își reamintește „bunicii” uitați ai civilizației occidentale: **Egiptul (Bunica)** și **Sumerul (Bunicul)**.

Istoria ideii D. Imaginea e veche. Evul Mediu vorbea de *translatio imperii* și *translatio studii*: puterea și învățătura trec de la est la vest (Babilon → Persia → Grecia → Roma → Franța). În 1726, episcopul George Berkeley scria că „spre vest își ia drumul imperiul”. Originea în Asia a fost susținută în sec. XVIII de astronomul Jean-Sylvain Bailly și, în cadrul teozofic, de Blavatsky.

Datele, pe scurt S. Cronologia arheologică nu urmează exact ordinea India/China → Sumer. Sumerul și Egiptul (~3.500–3.100 î.Hr.) sunt la fel de vechi sau mai vechi decât orașele Indusului (faza matură ~2.600 î.Hr.; rădăcini la Mehrgarh, ~7.000 î.Hr.) și decât primele state chineze. Cele mai vechi temple monumentale cunoscute sunt în **Anatolia** (Göbekli Tepe, ~9.500 î.Hr.). Firul rămâne valabil ca **direcție de ansamblu a transiterii** spre Europa; punctul de plecare e de testat.

Renașterea s-a întors deja la Egipt. Ficino a tradus *Corpus Hermeticum* (1463) înaintea lui Platon, pentru că îl credea pe Hermes mai vechi decât Moise. Hieroglifele lui Horapollon, obeliscurile Romei și **Francisco de Holanda (1517–1585)**, care în ***De Aetatibus Mundi Imagines (1543–1573)*** pune „Aegyptus” lângă „Babylon”, arată aceeași privire. „Bunicii” au mai fost căutați o dată; azi îi căutăm cu arheologia și cu textele descifrate (hieroglifele din 1822, cuneiforma din anii 1850).

Bunica și Bunicul D + I. Egiptul antic are un **principiu feminin puternic, în pereche cu cel masculin**: femeia putea avea proprietăți, moșteni, încheia contracte și cere divorțul; țara a avut femeii-faraon (Sobekneferu, Hatshepsut), iar regele domnea stând în poala lui Isis, al cărei nume înseamnă „tron”. În Mesopotamia, începutul e tot feminin (Inanna / Iștar; Enheduanna, prima autoare cu nume din istorie, ~2300 î.Hr.), dar acolo se vede, pas cu pas, cum patriarhatul devine lege: reformele lui Urukagina (~2350 î.Hr.), Codul lui Hammurabi (~1754 î.Hr.), legile medio-asiriene (~1075 î.Hr.). Gerda Lerner, *The Creation of Patriarchy* (1986), analizează exact acest drum. Iar Sirius primește în cele două case două fețe: în Egipt e **Isis**, femeia care deschide anul; în Mesopotamia e **Săgeata**, arma unui zeu războinic, deși păstrează și numele Iștar.

Metafora „Bunica și Bunicul” se folosește **doar când vorbim despre rădăcinile culturii occidentale**; în rest scriem simplu Egipt și Sumer / Mesopotamia.

Correspondențe I. Precesia merge tot spre vest: punctul echinocțiului alunecă pe ecliptică ~1° la 72 de ani, din semn în semn (Taur → Berbec → Pești → Vărsător). Soarele și stelele, Sirius inclusiv, răsar la est și apun la vest. Un singur fir merge în sens opus: la Platon, Atlantida se afla la vest, iar moștenirea ei ar fi ajuns în Egipt, spre est. Dacă e vorba de un singur centru vechi cu două valuri de răspândire sau de două fire diferite rămâne întrebare deschisă.

1.5 Interpretările moderne: valoroase, dar în așteptarea sursei antice M4

Regula. Nu devalorizăm interpretările moderne (ezoterice, neo-șamanice, ale autorilor independenți, inclusiv lecturile proprii ale cercetării), dar le luăm cu rezervă până când sunt confirmate de surse antice.

Cum se aplică.

- O interpretare modernă intră în dosar ca **I** sau **M4**, cu mențiunea „**în așteptarea confirmării antice**”. Nu e respinsă și nu e prezentată ca fapt.
- Când o sursă antică (text, inscripție, monument datat) spune același lucru, interpretarea urcă la **D** și se notează **unde** a fost confirmată.
- Când sursa antică spune altceva, notăm diferența o singură dată și păstrăm ambele lecturi.
- O interpretare modernă poate fi **mai veche în idee decât în formulare**: îi căutăm rădăcina antică înainte s-o judecăm.

Câteva exemple.

Interpretarea modernă	Sursa antică găsită	Stare
Isis-Sothis îi ridică pe regi la cer (Scully & Star Wolf, 2007)	Textele Piramidelor, Rostirea 302: Sothis îl face pe rege să zboare la cer	confirmată D
Sirius e un Ochi (Pike, 1871)	Sirius, „ochiul drept al lui Ra” (Budge; inscripția de la Dendera)	confirmată D
„ANKH = STAR” (lectură proprie a cercetării, 2016)	Budge (1920): <i>ankh</i> , „stea”; Textele Piramidelor 302: „Cel Viu, fiul lui Sothis”	sprijin lexical ; în așteptarea dicționarilor moderne
Cele 70 de zile ale lui Sirius = cele 70 de zile ale îmbălsămării (Bauval)	Herodot pentru îmbălsămare; invizibilitatea lui Sirius e fapt astronomic	parțial : lipsește un text egiptean care să le lege explicit
Triunghiul ▽ ca semn al lui Sirius	Numele egiptean <i>Sopdet</i> se scrie cu triunghiul ascuțit (<i>spd</i>) și stea	confirmată ca semn grafic D
Sirius, „canal al iubirii și înțelepciunii” (Bailey, 1951; Scully & Star Wolf)	—	în așteptare I

1.6 Convenții de lucru

a. Doi markeri ai iconografiei feminine. La fiecare imagine urmărim două semne, notate **doar când apar**:

1. **Sânul dezvelit**: femeia care hrănește sau care își arată natura de mamă și de zeiță (zeița goală cu mâinile pe sâni; Mama care alăptează de la Ubaid; Fecioara din decanul persan, „hrănind băiatul”; *Isis lactans*, *Madonna lactans*; Libertatea lui Delacroix).
2. **Semiluna cu stea**: femeia legată de Lună și de stea (steaua și secera pe kudurru; Cibela de la Ai-Khanoum, sub Soare, Lună și stea; Femeia din Apocalipsa 12, cu Luna sub picioare și cununa de stele).

b. Francisco de Holanda. Numele se dă din când în când complet, **Francisco de Holanda (1517–1585)**, iar în legende imaginilor lui se menționează lucrarea **De Aetatibus Mundi Imagines (1543–1573)**. Sursele dau pentru moartea lui și 1584, iar pentru începutul lucrării și 1545; folosim prima formă.

c. Niciun detaliu nu e „ornament”. În iconografia sacră, orice element are o semnificație. Când sensul unui detaliu nu e cunoscut, scriem „sens necunoscut” v și propunem lecturile posibile, cu gradul lor de soliditate.

d. Două convenții pentru ere. Pe paginile cercetării circulă **două seturi de cifre** pentru erele zodiacale. Amândouă sunt corecte, fiecare în contextul ei.

	Convenția simplificată (Ceasul Cosmic)	Datele tradiționale	Valoarea astronomică
O eră zodiacală	2.000 de ani	2.160 de ani	~2.148 de ani (medie)
Marele An (12 ere)	24.000 de ani	25.920 de ani („anul platonice”)	~25.770 de ani
O etapă alchimică (3 ere)	6.000 de ani	6.480 de ani	~6.440 de ani
Era Peștilor	1–2000 d.Hr.	~1–2160 d.Hr.	disputată
Era Vărsătorului	din anul 2000	din ~2160 d.Hr.	disputată (între sec. XV și XXVII, după autori)

- **2.000 de ani** e o rotunjire pentru înțelegere ușoară. Se potrivește cu calendarul nostru (Era Peștilor ≈ primii 2.000 de ani creștini) și e convenția hărții „Cosmic Clock” (Cavan Drake), deci a calculatorului Ceasul Cosmic de pe Zodiac12.ro.
- **2.160 de ani** e cifra tradițională: $25.920 \div 12$. Vine din rata precesiei rotunjită la 1° la 72 de ani ($72 \times 30^\circ = 2.160$) și se leagă de numerele sacre (2.160, 6.480, 25.920, 432.000). **În acest dosar folosim datele tradiționale**, cu trimitere la convenția simplificată acolo unde ajută.
- **Astronomic**, precesia are ~25.770 de ani. Constelațiile zodiacului au mărimi inegale pe cer, așa că erele reale nu au lungimi egale, iar granițele lor sunt disputate.

Diferența dintre convenții **nu schimbă ordinea erelor și nici sensul lor simbolic**; mută doar granițele cu câteva secole.

Schema precesiei: Pământul în centrul sferei cerești, banda zodiacului, punctul vernal între Pești și Vărsător, punctul autumnal între Fecioară și Balanță; sus, cercul descris de polul ceresc, cu Polaris, Thuban, Vega și Deneb, într-un Mare An de 25.920 de ani. Schemă didactică modernă, sursă nespecificată. Cifra de 25.920 de ani e „anul platonice” tradițional (72×360); valoarea măsurată azi e ~25.770 de ani s. Centrul cercului polului e polul eclipticii, în constelația Dragonului.

1.7 O regulă fermă

Cercetarea nu are nicio legătură, directă sau indirectă, cu Ordinul Templului Solar. Faptele și evenimentele legate de acest caz și orice alte secte religioase sunt condamnate și nu sunt cuprinse în această cercetare.

În aceeași linie, doctrinele sectelor nu sunt folosite ca surse. Dosarul nu conține tipologii rasiale, acuzații la adresa unor popoare sau grupuri reale și nici teorii despre „controlul” omenirii de către grupuri reale. Instituțiile istorice (Biserica, masoneria, ordinele religioase) apar doar ca **purtători de documentați de simboluri**.

1.8 Deschidere: Partea a II-a poate revizui Partea I

Cercetarea rămâne deschisă posibilității ca detalii sau conexiuni noi să **contrazică o parte a concluziilor din Partea I**, sau să deschidă moduri noi și mai profunde de a înțelege filosofia perenă și realitatea trecută, prezentă și viitoare.

- **Nicio concluzie a Părții I nu e definitivă.** Când o sursă nouă o contrazice sau o nuanțează, se notează o singură dată ce se schimbă; concluzia veche nu se șterge, ci primește trimiterea la revizuire.
- **O contradicție e un câștig, nu o pierdere.** Ea arată unde cercetarea a avansat.
- **Referința academică a metodei** sunt trăsăturile ezoterismului după **Antoine Faivre**: corespondențele, natura vie, imaginația și mediațiile, transmutația, la care se adaugă concordanța și transmiterea.
- **Filosofia perenă** (*philosophia perennis*: ideea unei înțelepciuni comune tuturor tradițiilor, de la Agostino Steuco, 1540, și Marsilio Ficino la Leibniz și Aldous Huxley) e **orizontul, nu teza**. O căutăm prin asemănări documentate, fără s-o presupunem dinainte.

Ce s-a nuanțat sau revizuit față de Partea I.

Tema	Ce se știa	Ce aduce Partea a II-a
Sirius „săgeata”	Sirius = Săgeata (Babilon, Iran)	În India, Sirius e arcașul (Mrgavyādha), iar săgeata e Centura lui Orion: aceeași scenă, cu rolurile inversate
Set și Sirius	Identificarea Set = Sirius (Kenneth Grant)	Sursa antică (Plutarh) pune Set în Ursa Mare și Isis în Sirius : identificarea e modernă
Ptah și Sirius	„Ptah venit de la Sirius”	Nicio sursă antică; construcție modernă ✗
<i>Sigi dolo</i> la popoarele din Mali	Steaua <i>sigi</i> a circumciziei, citită ca Sirius	În sursele de dinainte de 1950 (Bazin 1906, Henry 1910), <i>sigi dolo</i> e „steaua dimineții”, cel mai probabil Venus ; Sirius = <i>sigi dolo</i> apare abia la Griaule (1950). Nod nou: Venus și Sirius poartă același nume, ca la Iștar

1.9 Conexiuni, nu colecții

Cercetarea nu face o colecție de „artefacte” și informații bine organizate, ci una de **conexiuni între ele**.

- Toate materialele se parcurg, **indiferent de sursă**, și se păstrează doar ce ne este de folos. Sursele slabe (canalizări, literatură alternativă) se citesc integral; se rețin nodurile utile, cu eticheta lor, iar restul se lasă deoparte, fără polemică.
- Un element intră în dosar **numai dacă leagă** ceva (o temă, o întrebare, un fir, alt element) sau **poate lega** ceva mai târziu.
- Descrierea unei imagini se păstrează doar pentru detaliul care face legătura.

- Firele de legătură sunt organizate ca **lanțuri** (C1, C2...), care formează împreună o **hartă a conexiunilor**: partea vie a cercetării.

1.10 Firele roșii și deducția în golurile dintre surse

„Firele roșii” sunt legăturile care trec prin mai multe culturi și epoci. **Exact acolo unde lipsește materialul care le leagă**, cercetarea trebuie să caute legăturile și deducțiile, ca să refacă **Marele Puzzle**.

- Un **gol** între două noduri e o **sarcină de cercetare**, nu un capăt de drum. Se notează explicit („Gol: ...”) și se caută puntea.
- O **deducție** leagă două noduri documentate printr-un raționament. Se marchează , ca să se vadă unde se termină sursa și unde începe puzzle-ul nostru.
- Fiecare lanț se încheie cu ce s-a găsit („punte găsită”) și ce lipsește încă („gol”).

1.11 Cercetătorii independenți se citesc și se creditează

Nu excludem cercetările și creditarea unor cercetători independenți doar pentru că sunt considerați „alternativi” sau „conspiraționiști”. Mulți dintre ei depun un mare efort de cercetare pentru a ieși din confortul academic conservator.

- **Eticheta nu decide.** Un autor se citește integral și se judecă **fiecare afirmație în parte**, după dovezi: , , , , sau .
- **Creditare.** Când o idee, o observație sau o punte vine de la un cercetător independent (Robert Temple, Graham Hancock, Randall Carlson, E. A. James Swagger, Lynn Picknett și Clive Prince, Walter Cruttenden, Robert Bauval, Vladimir Rubtsov, Shannon Dorey și alții), **i se dă numele**, chiar dacă afirmația e verificată pe alte căi. Dacă un calcul al nostru îi confirmă parțial ideea, o spunem.
- **Corectura rămâne.** Creditarea nu înseamnă preluarea erorilor: greșelile de fapt se notează limpede, cu sursa care le corectează.
- **Ce rămâne în afară** nu se hotărăște după eticheta autorului, ci după **conținut**: doctrinele sectelor, acuzațiile inventate la adresa unor popoare sau grupuri reale, tipologiile rasiale. Un autor poate fi citit și creditat pentru o idee, chiar dacă alte părți ale operei lui nu se rețin.

Lucrul pe texte slabe a arătat de ce merită: chiar sursele fără valoare de document pot scoate la iveală punți verificabile independente.

1.12 Îndoială, verificare, testare: „cerc sau spirală?”

O cercetare care urmărește o singură stea trebuie să se întrebe, periodic: **evoluăm sau ne învârtim în cerc?** „Toate drumurile duc la Sirius” e o observație sau o obsesie în buclă?

Cerc înseamnă că regăsim aceleași lucruri pentru că le căutăm. **Spirală** înseamnă că revenim la aceleași teme, dar de fiecare dată cu ceva verificat în plus. Momentul de îndoială se repetă la fiecare etapă mare a cercetării.

Trei riscuri de buclă, verificate la fiecare etapă:

1. **Selecția surselor.** Materialul a fost adunat pentru că pomenea Sirius.
2. **Motivele prea generale.** Femeia, apa, șarpele, câinele, crucea, numerele 3, 7, 13 pot lega orice de orice.

3. **Strălucirea.** Cea mai strălucitoare stea a cerului apare firesc în toate mitologiile.

Testul de control. Aceeași metodă se aplică unei alte stele strălucitoare. Ce apare și la steaua de control **nu** e specific lui Sirius. Primul test s-a făcut cu **Canopus**, a doua stea a cerului nopții (capitolul 2); urmează Venus și Aldebaran.

Trierea punților. Fiecare legătură găsită se așază într-una din trei categorii:

- **tari:** surse vechi, independente unele de altele, cu conținut specific, nereproduse de testul de control;
- **medii:** fiecare verigă e documentată, dar lanțul e construit de noi;
- **slabe:** rezonanțe de motiv, care s-ar putea lega de orice stea.

Pentru marile întrebări contează **punțile tari**; cele slabe rămân piste, nu dovezi, și nu se adună între ele ca să facă o dovadă.

Trei niveluri care nu se amestecă.

Nivelul	Ce întreabă	Exemplu
Astronomic	ce cauze fizice există	orbita lui Sirius B, răsăritul heliac, precesia
Calendaristic-cultural	ce au făcut oamenii cu steaua	Anul Nou egiptean, numele de câine, zeițele
Simbolic-spiritual	ce înseamnă steaua pentru om	Sirius ca Spirit, „Soarele din spatele Soarelui”

O potrivire pe un nivel nu dovedește nimic pe altul. Faptul că Sirius a marcat calendarul egiptean nu dovedește că Sirius are un rol fizic special față de Soare; faptul că nu are un astfel de rol nu face simbolul mai puțin real ca fapt de cultură.

1.13 Etichetele, pe scurt

Eticheta	Ce înseamnă
S	solid: verificat științific, măsurat sau calculat
D	documentat în surse
I	interpretare, ipoteză
Δ	deducția cercetării, în golul dintre surse
V	de verificat
X	infirmat
M4	sursă modernă, în așteptarea confirmării antice

Ce se susține: o metodă cu reguli explicite: corespondența ca busolă, nu ca dovadă; ipoteza mare testată, nu presupusă; sursele moderne creditate și cântărite; golurile marcate, deducțiile semnalate; un test de control și o triere care separă semnalul specific de zgomotul motivelor generale. **Ce rămâne deschis:** testul de control trebuie repetat cu alte stele (Venus, Aldebaran); trierea punților se poate muta, în ambele sensuri, pe măsură ce apar surse noi.

2. Nucleul: ce se susține despre Sirius

Înainte de fire, conexiuni și ipoteze, avem nevoie de un teren ferm. Capitolul acesta adună ce se susține despre Sirius pe cele trei niveluri ale metodei: ce este steaua (astronomie), ce au făcut oamenii cu ea (calendar și cultură) și ce rămâne specific ei după testul de control. Restul dosarului se sprijină pe acest nucleu.

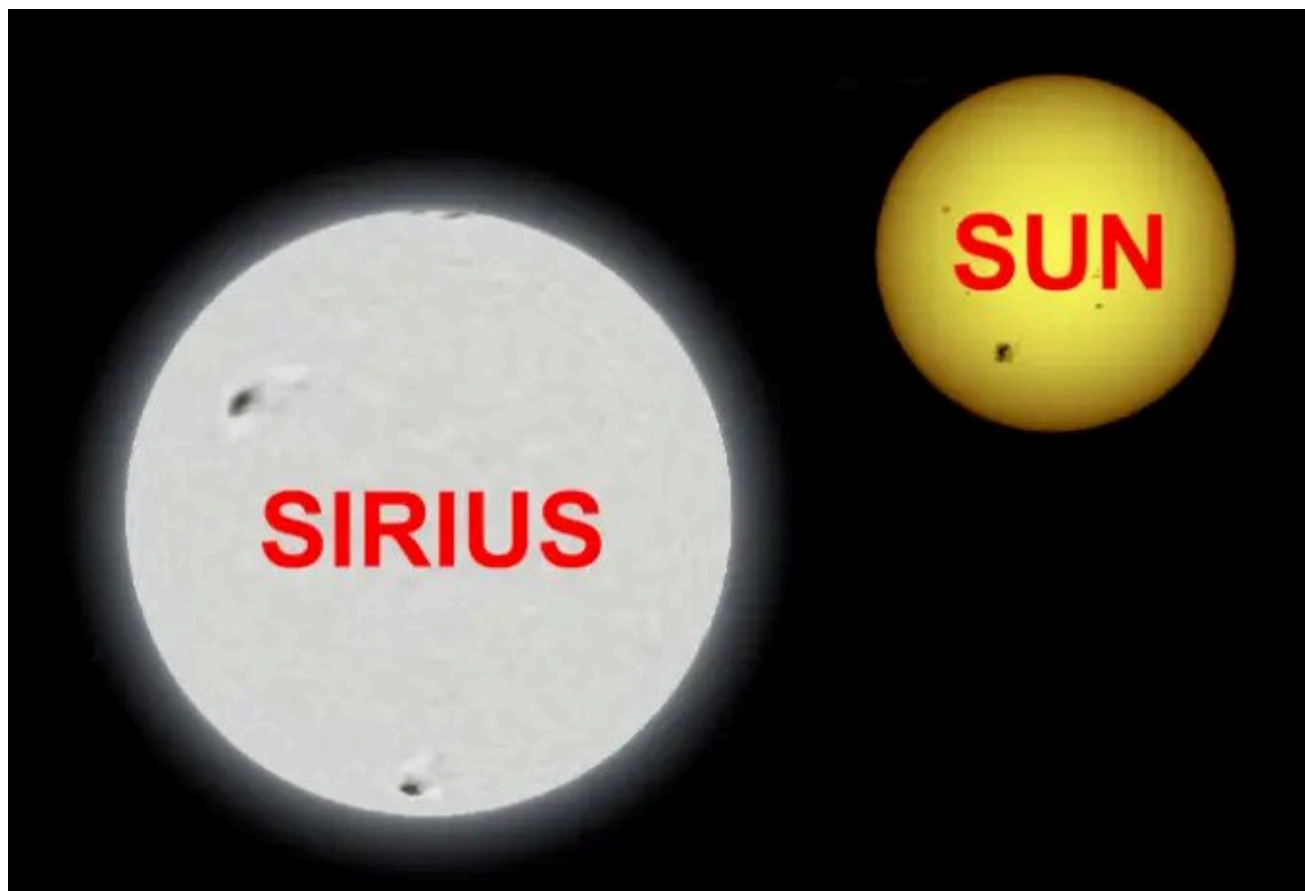
2.1 Steaua: ce spune astronomia

Cea mai strălucitoare stea a nopții

Sirius (α Canis Majoris) e cea mai strălucitoare stea a cerului de noapte, în constelația Câinele Mare, la **8,6 ani-lumină** de noi **S**. Strălucirea ei nu vine din mărime, ci din **apropiere**. Sirius A are cam de două ori masa Soarelui și ~1,7 raze solare: o stea mică pe lângă supergigantele Betelgeuse sau Antares, care au sute de raze solare. Cele trei stele ale Centurii lui Orion, care „arată” spre Sirius, sunt supergigante albastre aflate de peste 100 de ori mai departe; Centura strălucește prin **putere**, Sirius prin **apropiere S**.

Poziția lui Sirius (α CMA) în constelația Câinele Mare, pe o hartă astronomică modernă. Steaua stă în pieptul Câinelui, la sud-est de Orion; la latitudinile noastre, ea urcă puțin deasupra orizontului de sud în nopțile de iarnă **S**. (sirius-star.ro)

Comparația la scară dintre Sirius A și Soare: Sirius A are ~1,7 raze solare și cam de două ori masa Soarelui **S**. Imagine didactică modernă. Contează aici pentru că arată că „Soarele din spatele Soarelui” nu e, fizic, o stea uriașă: e o stea apropiată, „sora mai mare” a Soarelui, nu stăpâna lui. (sirius-star.ro)

O stea dublă

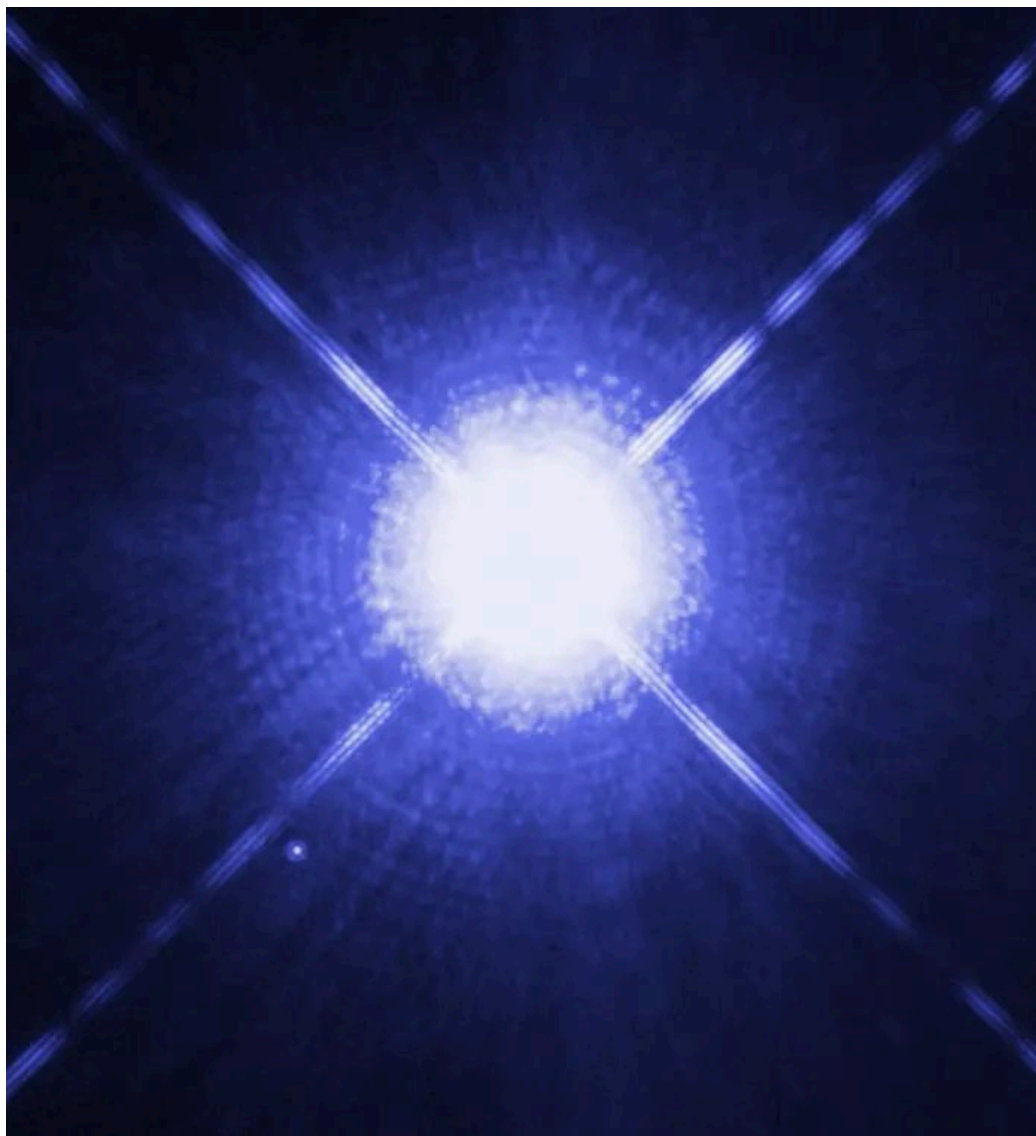
Sirius e un sistem dublu **S**:

- **Sirius A**, steaua albă pe care o vedem;
- **Sirius B**, o **pitică albă**, rămașița fierbinte și foarte densă a unei stele care și-a încheiat viața. Are ~1 masă solară, sub limita Chandrasekhar, deci nu poate deveni supernovă.

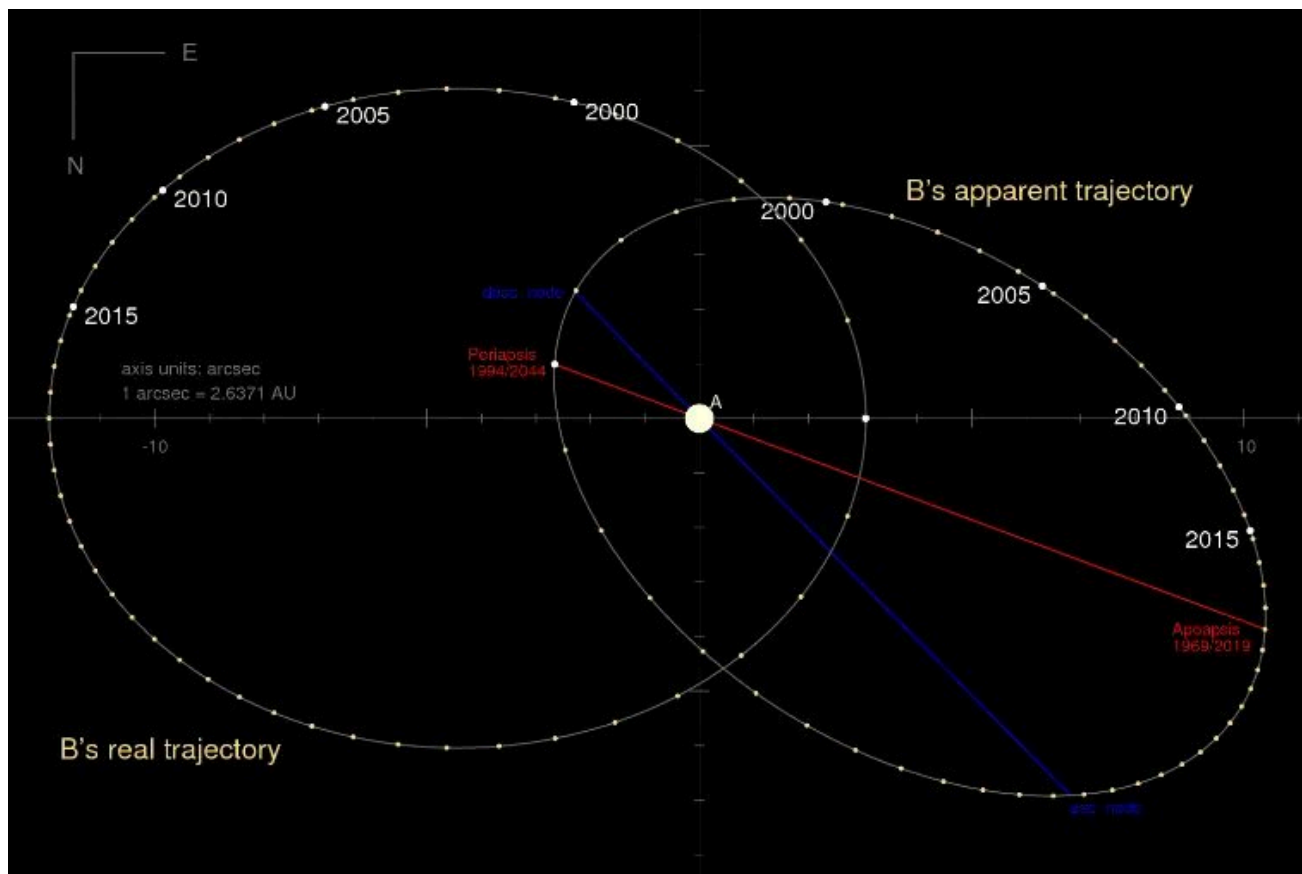
Existența lui Sirius B a fost **dedusă de Friedrich Bessel în 1844**, din mișcarea ondulantă a lui Sirius A pe cer, iar steaua a fost **văzută prima dată de Alvan Clark în 1862** **D**.

Mărime	Valoare S
Perioada orbitei A-B	50,13 ani
Excentricitatea	0,59
Semiaxa mare	19,77 UA
Distanța dintre stele	între 8,2 și 31,5 UA
Ultimul periastru / apoastru	1994 / 2019
Vârsta sistemului	~230 de milioane de ani (Sirius A; estimări între 200 și 300)
Sirius B, gigantă roșie	acum ~120 de milioane de ani; progenitor de ~5 mase solare

Orbita lui Sirius B se potrivește cu masele deduse independent din spectroscopie și din deplasarea gravitațională spre roșu a luminii piticii albe. Sistemul Sirius e unul dintre cazurile în care gravitația lui Newton (cu corecțiile relativității) e verificată foarte bine **S**.

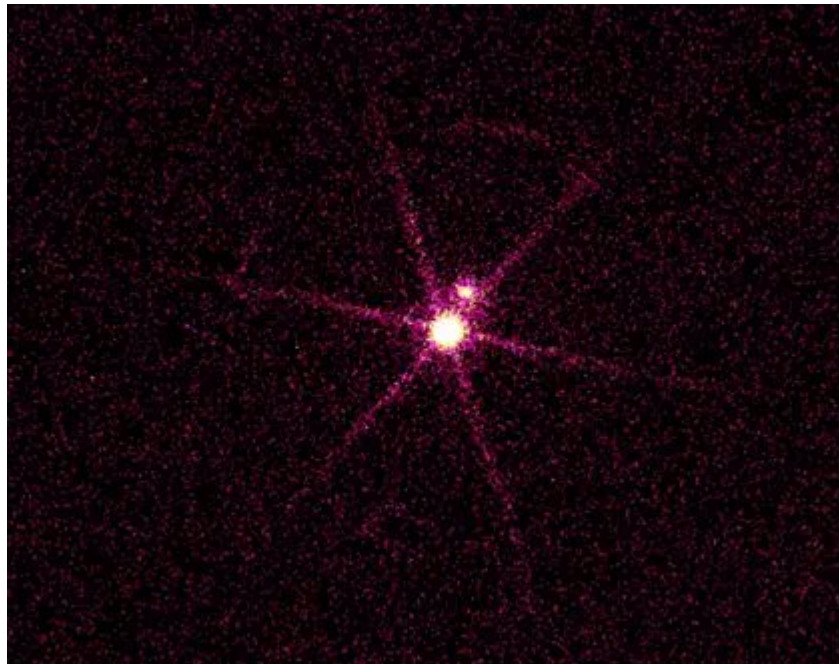
Sirius A și, jos în stânga, punctul mic al lui Sirius B, fotografiate de telescopul spațial Hubble (NASA/ESA). Strălucirea lui Sirius A e atât de mare încât imaginea e supraexpusă, cu razele de difracție ale telescopului. Pitica albă, pe care Bessel a dedus-o în 1844, apare aici ca o scânteie lângă steaua-mamă. (sirius-star.ro)

Orbita aparentă a lui Sirius B în jurul lui Sirius A, în secunde de arc, cu pozițiile pe ani (diagramă astronomică modernă). Perioada e de 50,13 ani, iar orbita e puternic alungită (excentricitate 0,59); distanța dintre cele două stele variază între 8,2 și 31,5 UA **S**. E ritmul „celor 50 de ani” care revine în mai multe surse despre Sirius. (sirius-star.ro)

Câteva fapte care contează pentru dosar

- **Vârsta** **S** pentru cifre; **I** pentru sens. Sirius are ~230 de milioane de ani, adică aproximativ **un an galactic**, timpul în care Soarele face un ocol al galaxiei. Sirius s-a născut, cu aproximație, cu o orbită galactică a Soarelui în urmă.
- **„Steaua nevăzută” strălucește în lumina nevăzută** **S**. În raze X (Chandra, NASA, 2000), Sirius B, pitica albă fierbinte, e **mai strălucitoare decât Sirius A**. În lumina vizibilă e invers.
- **Sirius C** **S**. Observațiile Hubble (2017) exclud o a treia stea; rămâne posibilă doar o pitică brună (sub ~25–35 de mase ale lui Jupiter).
- **Mișcarea proprie** **D**. Edmond Halley a descoperit în 1717 că Sirius se mutase pe cer cu ~30' față de poziția dată de Ptolemeu. Sirius se apropie de noi (~5,5 km/s); va ajunge la ~7,9–8,2 ani-lumină peste câteva zeci de mii de ani, apoi se va îndepărta **S**.
- **Viitorul** **S**. Strălucirea lui Sirius va crește ușor în următorii ~60.000 de ani și va rămâne cea mai strălucitoare stea a cerului încă ~210.000 de ani, până când o va depăși Vega. Prin precesie, în jurul anului **66.270 d.Hr.** Sirius va ajunge la 1,6° de **polul ceresc sud**: o viitoare stea polară a emisferei sudice.
- **Culoarea** **D**. Mai mulți autori antici descriu Sirius ca roșu (Ptolemeu, Seneca). Explicația prin Sirius B nu ține: pitica albă era deja formată de peste 100 de milioane de ani **X**. Dezbaterea despre „Sirius roșu” din texte rămâne nerezolvată.

Sirius A și B în raze X, imagine a observatorului spațial Chandra (NASA, 2000). În această lumină invizibilă, steaua strălucitoare e Sirius B, pitica albă fierbinte, iar Sirius A abia se vede; „crucea” e un efect al aparatului. „Sora mică” e cea puternică în lumina pe care ochiul nu o vede **S pentru imagine; I pentru sens**. (sirius-star.ro)

2.2 Steaua văzută de pe Pământ: răsăritul heliac și anul lui Sirius

Dispariția și întoarcerea

În fiecare an, Sirius se apropie pe cer de Soare și se pierde în lumina lui. Din Egipt, steaua rămâne **invizibilă aproximativ 70 de zile** **S**. Apoi, într-o dimineață de vară, reapare la est, chiar înaintea zorilor, pentru câteva clipe: e **răsăritul heliac**.

În Egiptul antic, acest moment deschidea **Anul Nou** și anunța **revărsarea Nilului**, din care trăia toată țara **D**. La Memphis, răsăritul heliac al lui Sirius a căzut, în calendarul iulian, în jurul lui **19–20 iulie**, timp de mii de ani. Censorinus (*De die natali*, 238 d.Hr.) îl dă pe **20 iulie pentru anul 139 d.Hr.** **D**.

În Mesopotamia antică, același ritm se vedea la începutul lui mai, când Sirius dispărea în lumina Soarelui (apusul heliac), și în iulie, când reapărea, tot după ~70 de zile **S**.

Anul lui Sirius ≈ anul iulian

Aici e faptul astronomic cel mai neobișnuit legat de Sirius **S**:

- **Anul tropic**, al anotimpurilor, are 365,2422 de zile.
- **Anul sothic** (intervalul dintre două răsărituri heliace ale lui Sirius) a fost, în Egiptul antic, aproape exact **365,25 de zile**, adică **anul iulian**.
- Coincidența vine din poziția lui Sirius pe cer (declinația ei sudică) și din felul în care precesia îi mută data răsăritului. Pentru aproape orice altă stea, data răsăritului heliac alunecă încet prin calendar. **Sirius a mers aproape în pas cu anul iulian timp de ~3.000 de ani.**

Calendarul civil egiptean avea 365 de zile fixe, fără zi bisectă. Față de Sirius, el aluneca un sfert de zi pe an, iar după **1.460 de ani** Anul Nou civil se întâlnea din nou cu răsăritul stelei: **ciclul sothic** **S**. *Hamlet's Mill* numește fixitatea lui Sirius în calendar „un fapt astronomic, nu fantezia preoților” **D**.

Fixitatea aceasta explică și o impresie veche, reluată de autori moderni: că Sirius „nu se mișcă” odată cu restul cerului. Fizic, precesia e o mișcare a axei Pământului și mută coordonatele **tuturor** stelelor la fel; o stea nu poate „să nu precesioneze” **x**. Ce e real e altceva: **data răsăritului lui Sirius** a rămas aproape fixă în calendarul iulian **s**.

Disparația și întoarcerea, la scara Marelui An

Același tipar, dispariție și întoarcere, se repetă la scara precesiei. Văzută de la latitudinea Anatoliei (~37° N), **Sirius a lipsit de pe cer circa 5.800 de ani** și a **reapărut în jurul anului 9.235 î.Hr.**, la începutul arhitecturii monumentale de la Göbekli Tepe **s, calculat**. Faptul nu depinde de nicio interpretare a pilonilor de acolo: e o consecință a precesiei.

Ce se susține: Sirius dispăre ~70 de zile pe an și re apare la răsăritul heliac; în Egipt, momentul deschidea anul și vestea Nilul; anul lui Sirius a fost aproape egal cu anul iulian, ceea ce a făcut-o „fixă” în calendar timp de ~3.000 de ani; la scara Marelui An, steaua dispăre și renaște pentru anumite latitudini. **Ce rămâne deschis:** legătura dintre cele 70 de zile ale stelei și cele 70 de zile ale îmbălsămării (Herodot) e plauzibilă, dar lipsește un text egiptean care s-o spună explicit **!**.

2.3 Axa anului: periheliul Pământului și Sirius

O observație din Partea I s-a dovedit una dintre cele mai remarcabile ale dosarului **s**:

- Direcția periheliului orbitei Pământului (longitudinea periheliului) e de aproximativ **102,9°** pe ecliptică.
- Longitudinea lui Sirius e de aproximativ **104,1°**.
- Diferența e de **circa 1°**. **În epoca noastră, periheliul Pământului e orientat aproape exact spre Sirius.**

Consecințele se văd cu ochiul liber:

- **La începutul lui ianuarie**, Pământul trece prin punctul orbitei cel mai apropiat de Soare chiar în direcția lui Sirius. Sirius e opusă Soarelui și **culminează la miezul nopții**. În deceniile din jurul anului 2000, culminația lui Sirius la miezul nopții a coincis cu **Anul Nou**; în 1582, la reforma gregoriană, cădea cu ~17 minute înainte **s**.
- **La începutul lui iulie**, la afeliu, Soarele e în **conjuncție cu Sirius**: steaua e ascunsă în lumina lui.

Alinierea nu e permanentă s. Periheliul se rotește încet față de stele (un ciclu de ~112.000 de ani), iar față de anotimpuri, combinat cu precesia, într-un ciclu climatic de ~21.000–23.000 de ani (Milanković). Trăim într-o epocă în care axa orbitei Pământului e îndreptată spre Sirius. Ce înseamnă asta dincolo de geometrie nu știm **!**.

2.4 Procesiunea cerului: Centura, Sirius, Soarele

Centura lui Orion e un „indicator” real: linia prin cele trei stele (Mintaka → Alnilam → Alnitak), prelungită, trece la ~2,6° de Sirius **s**. Astronomii amatori o folosesc ca să găsească steaua.

Ordinea în care apar pe cer **Centura → Sirius → Soarele** e reală, în două forme **s, calculat**:

- **Iarna, la Crăciun: o procesiune de noapte**. În noaptea de 24 spre 25 decembrie, la București, Centura răsare la est pe la 17:35–17:50, Sirius la 19:55 (est-sud-est), iar Soarele a doua zi dimineață,

la 07:51. Seara, pe la ora 21, când Sirius e la $\sim 10^\circ$ deasupra orizontului, linia Centură $\rightarrow$ Sirius atinge orizontul la $\sim 123^\circ$, adică **exact în punctul în care va răsări Soarele a doua zi**. Cîstit spus, linia mătură peste noapte multe direcții, iar geometria se repetă în fiecare noapte la aceeași oră siderală; doar în jurul solstițiului punctul indicat e chiar locul răsăritului de a doua zi. E o **coincidență de solstițiu**, ușor de observat.

- **Vara, la răsăritul heliac: o procesiune de zori.** Centura reapare înaintea Soarelui pe la sfârșitul lui iulie, iar Sirius pe la mijlocul lui august (la București, ~ 17 august). Din acel moment, în fiecare dimineață, Centura răsare întâi, apoi Sirius, apoi Soarele. E chiar imaginea egipteană: Sirius la prora bărcii Soarelui, răsărind înaintea lui.

Triunghiul de iarnă, format de Sirius (jos), Procyon și Betelgeuse, desenat pe cerul nopții (hartă didactică). Sirius stă în vârful de jos al triunghiului, iar Centura lui Orion, alături, arată spre ea. Numele egiptean al stelei, *Sopdet*, se scrie chiar cu semnul triunghiului ascuțit $\blacktriangle$. (sirius-star.ro)

Imagine de completat

Img132

Cerul de iarnă pe o hartă modernă de tip planetariu: Orion cu Betelgeuse, Rigel și Centura, Taurul, Gemenii, Iepurele, Inorogul pe Calea Lactee, Câinele Mic cu Procyon și Câinele Mare cu Sirius. Centura lui Orion arată în jos, spre Sirius: linia ei prelungită trece la $\sim 2,6^\circ$ de stea **S**. Aceasta e scena pe care o citesc, fiecare în felul ei, Egiptul (Osiris și Isis), India (cerbul și vânătorul) și Mesopotamia (Păstorul și Săgeata).

Cerul nopții de Crăciun la Betleem, în anul 1 **S**, calculat

La miezul nopții de 24 spre 25 decembrie (calendarul iulian), la Betleem: **Fecioara urcă la răsărit** (Spica abia răsărită, la $\sim 9^\circ$); **Sirius stă în punctul cel mai înalt al drumului ei, la sud** (culminează pe la ora 23, la $\sim 42^\circ$); **Leul** e sus, spre zenit; **Soarele e în punctul cel mai de jos**, sub orizont, „gata să renască” la solstițiu. O stea pare să „se oprească” chiar când culminează; legătura cu „steaua ... s-a oprit deasupra locului” (Matei 2:9) e o lectură **I**.

Sursele medievale pun pe cer chiar scena Nașterii **D**. Abu Ma'shar (Albumasar, m. 886), în *Introduitorium maius*, descrie primul decan al Fecioarei după „sfera persană”: o tânără care **hrănește un băiat**, „pe care unele neamuri îl numesc Iisus”. Pasajul e citat de Albertus Magnus și Roger Bacon. Un manuscris din ~ 1403 îl ilustrează: femeia pe tron, cu spice de grâu în mână, hrănind un băiat, un bărbat așezat „ca un paznic al băiatului” și **o stea deasupra lor**. Lectura „Nașterea ca scenă cerească” are aici o sursă medievală, nu doar o interpretare modernă

D pentru texte și manuscris; **I** pentru filiația cu Evanghelia .

Imagine de completat

Img113

Primul decan al Fecioarei în cele trei sfere, după Abu Ma'shar: în sfera persană, o femeie pe tron, cu spice de grâu, „hrănind un băiat” (*puerum nutriens*), un bărbat așezat „ca un paznic al băiatului” și o stea cu opt raze deasupra; catalogul muzeului numește grupul „Sfânta Familie”. Tratatul astrologic al lui Abu Ma'shar, Bruges, ~ 1403 , Morgan Library, MS M.785, f. 16v **D**. Fecioara cu spicul (Spica) e chiar constelația care răsare la est în noaptea de Crăciun, când Sirius culminează la sud.

Ce se susține: Centura lui Orion arată spre Sirius; ordinea Centură → Sirius → Soare e reală iarna (noaptea) și vara (în zori); cerul nopții de Crăciun din anul 1 are Fecioara la răsărit și Sirius la culminație; astrologia medievală pune Mama, Pruncul, paznicul și steaua în primul decan al Fecioarei. **Ce rămâne deschis:** dacă „steaua magilor” poate fi citită ca Sirius rămâne o lectură modernă **M4**; filiația dintre imaginea cerească și textul Evangheliei nu e documentată.

2.5 Ce nu este Sirius: răspunsurile fizice

Partea I a pornit de la o întrebare despre un „punct atractor” comun Soarelui și lui Sirius. Partea a II-a a verificat din nou răspunsul, cu datele cele mai noi. El rămâne același, iar motivele merită spuse limpede.

Soarele și Sirius nu sunt legate gravitațional s

Mărime	Valoare
Accelerația produsă de Sirius A+B asupra Soarelui (Newton, la 8,6 ani-lumină)	$6,2 \times 10^{-14} \text{ m/s}^2$
Comparată cu accelerația măsurată a Soarelui (Gaia: $2,32 \times 10^{-10} \text{ m/s}^2$)	~0,03%
Viteza relativă reală dintre Soare și Sirius	17,6 km/s
Viteza de evadare a perechii, după Newton	0,115 km/s
Raportul viteză reală / viteză de evadare	~153

Soarele și Sirius trec unul pe lângă altul prea repede ca să fie legate. **Datele Gaia arată că Soarele accelerează spre centrul galaxiei**, nu spre Sirius; testul măsoară direct direcția și nu depinde de nicio teorie a gravitației.

Rămâne valabil și dacă gravitația e puțin diferită la scara stelelor vecine. Pe datele Gaia, unii astronomi au raportat la binarele foarte largi accelerații mai mari decât prezice Newton (Chae, 2023; Chae & Yoon, 2026), alții nu le găsesc (Banik et al., 2024; Saglia et al., 2025; Saad & Ting, 2026). Dezbaterea nu e tranșată d. Interesant e că perechea Soare–Sirius stă chiar în zona de accelerații unde se poartă ea. Dar valoarea maximă susținută de partizanii anomaliei e o gravitație de **~1,3–1,6 ori** mai puternică, iar ca Soarele și Sirius să fie legate ar trebui una de **~23.500 de ori** mai puternică s, **ca ordin de mărime**. O confirmare a anomaliei ar fi un fapt nou despre „spațiul dintre stele”, dar nu ar face din Sirius partenerul Soarelui.

Gaura neagră IGR J17091-3624 nu e atractorul x

E o binară cu raze X, o gaură neagră de masă stelară (sub 3 până la ~15 mase solare), la zeci de mii de ani-lumină, spre Scorpion. Accelerația pe care o produce asupra Soarelui e de **o sută de miliarde de ori** mai mică decât cea măsurată. „Bătăile de inimă” ale ei, mini-erupții la câteva secunde sau zeci de secunde, rămân o **imagine** frumoasă a unui puls cosmic, nu o cauză i.

Precesia e produsă de Lună și de Soare s

Pământul e ușor turtit, cu o umflătură la ecuator. **Luna și Soarele** trag de această umflătură și încearcă să aducă ecuatorul în planul orbitei; Pământul, rotindu-se, răspunde ca un titirez, printr-o rotire lentă a axei. **Luna dă aproximativ două treimi din efect, Soarele o treime**, iar planetele o mică corecție. Explicația o dă Newton în *Principia* (1687); fenomenul fusese descoperit de Hipparh (sec. II î.Hr.).

Cifrele se potrivesc: rata calculată din masele Lunii și Soarelui și din forma Pământului corespunde ratei observate (~50,3” pe an, adică un ciclu de ~25.770 de ani). Peste precesie se suprapune **nutația**, o mică clătinare cu perioada de **18,6 ani**, exact perioada în care se rotește planul orbitei Lunii (James Bradley, 1748): amprenta directă a Lunii în mișcarea axei. Modelele actuale sunt verificate continuu prin radiotelescoape și prin măsurarea cu laser a distanței până la Lună.

Ce rămâne pentru simbol **I**. Luna, simbolul Femeii în tot dosarul (Apocalipsa 12), e cea care învârtă axa lumii, deci „ceasul” Marelui An. În schema noastră, Trupul (Luna) mișcă ceasul, iar Spiritul (Sirius) e martorul lui.

Singurul centru real

Singurul centru pe care îl ocolesc împreună Soarele și Sirius e **centrul galaxiei**, cu gaura neagră supermasivă **Sgr A*** (~4,3 milioane de mase solare), într-un ciclu de ~230 de milioane de ani **S**. Ideea unui „centru ascuns” comun își găsește aici corespondentul fizic.

Ce se susține: Sirius nu e partenerul gravitațional al Soarelui, la orice rezultat plauzibil al dezbaterii despre gravitație; precesia e produsă de Lună și de Soare; centrul real comun e centrul galaxiei. **Ce rămâne deschis:** fizica binarelor foarte largi; dacă anomalia se confirmă, ea va spune ceva nou despre spațiul dintre stele vecine. „Soarele din spatele Soarelui” rămâne, cel mai probabil, **un centru, nu o stea**, iar Sirius e martorul lui luminos.

2.6 Punțile tari: ce au făcut oamenii cu Sirius

Trecem la al doilea nivel: calendarul și cultura. Din toate legăturile găsite, opt trec proba cea mai grea: **surse vechi, independente unele de altele, cu conținut specific, care nu apar și la steaua de control**. Le prezentăm pe rând, fiecare cu dovezile ei.

Puntea 1. Calendarul sothic și Nilul

Faptul **D**. Cea mai veche legătură scrisă și desenată între Sirius și an e egipteană și urcă până la **Dinastia I**. Pe o tăbliță de fildeș a regelui **Djer**, Sopdet apare ca **vacă așezată, cu o plantă între coarne**: planta e semnul **anului**. În *Textele Piramidelor*, zeița pregătește hrana faraonului „**în numele ei de An**”. **Sirius = Anul** chiar din prima dinastie.

Ce lega **D**. Răsăritul heliac al lui Sirius deschidea Anul Nou și anunța revărsarea Nilului, care urca, în imaginea egipteană, din apele primordiale (Nun). Pe zodiacurile de la Dendera, după vaca-Sothis din barcă vine zeița însoțită de **Anuket**, „**cu două urne din care curge apă**”: semnul revărsării la răsăritul stelei.

De ce e tare. Legătura stea – an – apă e documentată în surse egiptene timp de aproape trei milenii, de la Dinastia I la epoca romană (Censorinus), și se sprijină pe un fapt astronomic verificabil.

Imagine de completat

Tăbliță de fildeș a regelui Djer (Dinastia I) cu Sopdet ca vacă având planta anului între coarne

Tăbliță de fildeș a regelui Djer, Dinastia I (~3000 î.Hr.): zeița Sopdet (Sirius) ca vacă așezată, cu o plantă între coarne, semnul anului **D**. E cea mai veche imagine cunoscută care leagă Sirius de an. Colecția și numărul de inventar sunt de verificat **V**.

In the so-called "Round Zodiac" of Dendera (Roman Egypt), the goddess Satir is aiming her arrow from the same bow at the star on the head of the Sothiscow—Sirius again (on the right, lower half). The Egyptian conception is closer to that of the Chinese than to the Babylonian.

Zodiacul rotund de la Dendera (relief de pe plafonul unei capele de pe acoperișul templului lui Hathor, epoca ptolemaică, ~50 î.Hr.; originalul e la Luvru). Printre figurile cerului, Sothis apare ca vaca culcată într-o barcă, cu steaua între coarne, lângă Orion-Osiris. La Dendera, Sirius urcă înaintea Soarelui, la prora bărcii lui **D**. (sirius-star.ro)

Puntea 2. Sirius ≈ anul iulian

Faptul **S**. Explicat mai sus (2.2): anul lui Sirius a fost aproape egal cu anul iulian, iar steaua a răsărit la aceeași dată iuliană timp de ~3.000 de ani. E un comportament astronomic **unic** printre stelele strălucitoare.

De ce contează. Puntea aceasta explică de ce Sirius, și nu altă stea, a putut deveni „ceasul” unei civilizații: era singurul reper stelar care nu fugea din calendar. Ea leagă nivelul astronomic de cel cultural fără niciun pas de interpretare: **cauza fizică e cunoscută, efectul cultural e documentat.**

Puntea 3. Câinele: același nume la popoare fără contact

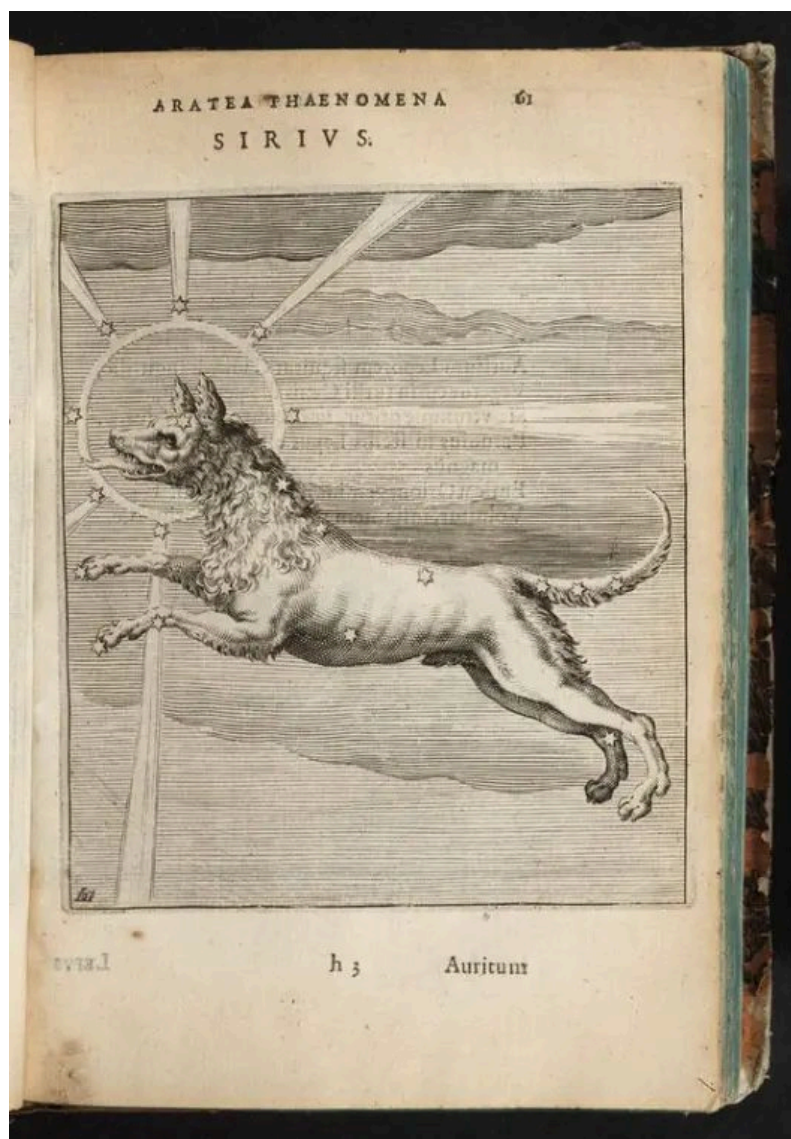
Faptul **D**. Sirius e **câine sau lup** pe toate continentele:

Cultura	Numele sau imaginea
Grecia	Kyōn, „Câinele”; Aratus: câinele poartă Sirius în fălci ; Seirios, „arzătoarea”

Cultura	Numele sau imaginea
Roma	<i>Canicula</i> , „cățelușă”; „zilele câinelui” (<i>dies caniculares</i>); la <i>Robigalia</i> se jertfea un câine roșcat ca să ferească grânele de rugină
Mesopotamia	„Câinele care conduce” (după R. H. Allen) V pentru lectura numelui
China	Tiānláng , „Lupul ceresc”
Pawnee Skidi (Nebraska)	„ Steaua Lupului ”
Blackfoot	„ Fața Câinelui ”
Seri și Tohono O'odham	„câinele care urmărește oile de munte” (oile sunt stelele Centurii lui Orion)
Iñupiații din strâmtoarea Bering	„ Câinele Lunii ” V
Cherokee	Sirius și Antares, doi câini-paznici la cele două capete ale „Drumului Sufletelor” (Calea Lactee)
Astrolabele Europei medievale	indicatorul lui Sirius are forma unui cap de câine

De ce e tare. Culturile din America de Nord nu au avut contact cu Lumea Veche, iar totuși au dat stelei același animal **D; sursele etnoastronomice de aprofundat**. E o **convergență a observației**, nu o transmitere. La steaua de control, Canopus, numele de câine apare **o singură dată** (navajo, „Steaua Coiotului”).

Câinele-paznic al drumului sufletelor e, în Egipt, funcția lui **Anubis**, călăuza morților. Lectura e de rezonanță, nu de filiație **I**.

Căinele Mare cu Sirius, ilustrație din *Syntagma Arateorum*, ediția lui Hugo Grotius a poemului astronomic al lui Aratus din Soli (Leiden, 1600) [D](#). Căinele poartă steaua în gură sau în piept, ca la Aratus, unde câinele „ține Sirius în fălcă”. Imaginea arată continuitatea „câinelui de foc” de la poemul elenistic (sec. III î.Hr.) la astronomia Renașterii. (sirius-star.ro)

Constelația Câinele Mare, detaliu dintr-o hartă a lui Stanisław Lubieniecki, *Theatrum cometicum* (Amsterdam, 1668) [D](#). Steaua mare din botul sau pieptul câinelui e Sirius. Atlasele cerești ale sec. XVII păstrează animalul pe care îl dau stelei și popoare care n-au avut niciun contact cu tradiția greacă. (sirius-star.ro)

Puntea 4. Femeia: feminitatea stelei

Faptul [D](#). Sirius are o față feminină în culturi diferite:

- **Egipt.** Sirius e **Isis-Sopdet**. Numele *Sopdet* („Cea Ascuțită”) se scrie cu triunghiul ascuțit (*spd*), pâinița -t, care e **terminația gramaticală de feminin**, și steaua ca determinativ. În *Textele Piramidelor*, Sothis e **mama** regelui (Rostirea 302), **sora** lui (263–266) și **călăuza** lui pe cer (442). Plutarh numește steaua „**locul de odihnă al sufletului lui Isis**”.
- **Mesopotamia.** Numele **Iștar** e comun lui Venus și lui Sirius în astronomia babiloniană; în MUL.APIN, Steaua-Arc de lângă Sirius e „**Iștar din Elam, fiica lui Enlil**”.
- **Arabia.** Un grup de stele din Câinele Mare se numea **al-‘Adhārā**, „**Fecioarele**” (de aici numele modern *Adhara*).
- **Hawaii.** **Ka’ulua**, „**Regina Cerului**”, sărbătorită la solstițiul de iarnă: același titlu ca Isis și Inanna.
- **Mali.** La dogoni, într-o variantă, Sirius A e o femeie, **Yasigui**, sora geamănă a lui Ogo; la bambara, Sirius e și **Mouso Koroni** (Griaule și Dieterlen) [D pentru ce au notat ei](#).

De ce e tare. Canopus, steaua de control, e **masculin aproape peste tot**: bătrân, înțelept, cârmaci, frate, căpetenie. Feminitatea nu vine deci din simpla strălucire a unei stele.

Imagine de completat
Img91

Isis-Sopdet (Sirius) și Osiris-Sah (Orion), fiecare în barca lui, sub stelele lui, față în față; deasupra lui Isis, numele ei scris cu triunghiul ascuțit și steaua. Plafonul astronomic din Ramesseum, templul funerar al lui Ramses al II-lea la Teba (~1270 î.Hr.), în desenul lui Michael Soroka, publicat de Robert Temple în *The Sirius Mystery* **D pentru monument**. Perechea Sirius-Orion și feminitatea stelei, într-o singură imagine.

Puntea 5. Arcul și săgeata

Faptul D. Sirius apare ca **săgeată, arcaș sau țință** în patru mari tradiții:

- **Babilon:** Sirius e **KAK.SI.SÁ, „Săgeata”**, iar lângă ea, în Câinele Mare și Pupa, stă **Steaua-Arc** (*mulBAN*), „Iștar din Elam” (*MUL.APIN*, ~1000 î.Hr., după observații mai vechi): zeița înarmată e, pe cer, chiar **arcul care trage Săgeata-Sirius**.
- **Iran:** Sirius e **Tiștrya** sau **Tir**, care „zboară ca săgeata” (*Yašt* 8).
- **India:** Sirius e **Mṛgavyādhā**, „vânătorul de cerbi”, adică **Rudra**. În *Aitareya Brāhmaṇa* (3.33), Prajāpati, sub chip de cerb (Orion), își urmărește fiica (Aldebaran); Rudra-vânătorul îl străpunge cu o săgeată, iar săgeata rămâne pe cer: **Centura lui Orion**, „săgeata în trei părți” **D; textul de verificat în ediție critică, V**.
- **China:** un **arc cu săgeată**, desenat din stelele Pupei și ale Câinelui Mare, își îndreaptă săgeata spre **Lupul ceresc**.

La Dendera, zeița **Satet trage cu arcul** spre Hathor-Sirius **D**.

De ce e tare. Scena (arcul, săgeata, Orion, Sirius) e păstrată de culturi îndepărtate, uneori cu rolurile inversate: în Babilon și Iran Sirius e săgeata, în India e arcașul, în China e țința. Inversarea rolurilor arată că nu e o simplă copie, ci aceeași geometrie a cerului, citită independent. În egipteană, *Sopdet* înseamnă „Cea Ascuțită”: peste tot, Sirius e un vârful, un ascuțit.

Imagine de completat
Satet cu arcul și Sothis, reliefurile astronomice de la templul lui Hathor din Dendera

La Dendera, zeița Satet ține arcul întins spre Sothis-Hathor, steaua lui Sirius **D**. Arcașul și steaua, în Egiptul ptolemaic: aceeași scenă pe care Babilonul o scrie ca Steaua-Arc și Săgeata (KAK.SI.SÁ), iar India ca vânătorul Rudra și săgeata din Centura lui Orion.

Puntea 6. Perechea Orion – Sirius

Faptul D. Sirius vine pe cer **după Orion**, iar culturile au citit relația ca iubire, vânătoare sau vestire:

- **Egipt.** În *Textele Piramidelor* (Rostirea 442): „**Osiris vine ca Orion**”; regele e „zămislit de cer și născut împreună cu Orion”; „**Al treilea al vostru e Sothis, a locurilor curate; ea e cea care vă conduce pe drumurile frumoase ale cerului**”. Triada **Orion – regele – Sothis**, cu Sirius drept călăuză, e scrisă în cele mai vechi texte religioase egiptene (~2350–2200 î.Hr.).
- **India.** Sirius-Rudra vânează cerbul-Orion (Puntea 5).
- **Lumea islamică.** Ibn Kathir numește steaua din sura 53 **Mirzam al-Jawzā'**, „**vestitorul lui Orion**” (azi numele *Mirzam* e dat stelei β Canis Majoris) **D**.
- **Grecia.** Câinele vânătorului Orion.

De ce e tare. E o relație de cer reală (Centura arată spre Sirius, iar Sirius răsare după Orion), cu lecturi documentate independent în Egipt, India, Grecia și lumea islamică. Steaua de control nu are o asemenea pereche.

Puntea 7. Mande și dogoni: „Cuvântul” la răsăritul heliac

Faptul **D** **pentru ce au notat cercetătorii**. În Africa de Vest, Sirius e legat de o ființă a apelor și de momentul răsăritului ei:

- **Griaule și Dieterlen, „Un système soudanais de Sirius” (1950).** Ancheta la dogoni, bambara, bozo și minianka (1946–1950). La bambara, Sirius e **sigi dolo**, „steaua temeliei”; perechea Sirius + Digitaria e „cele două stele ale cunoașterii”, pentru că „reprezintă pe cer **trupul nevăzut al lui Faro**”.
- **Germaine Dieterlen, „The Mande Creation Myth” (1957).** Mitul e recitat de **griotii Keita la Kangaba**, în inima vechiului Mali, la o ceremonie publică și periodică (refacerea acoperișului casei sacre, o dată la 7 ani). **Faro**, duhul apelor, e sacrificat și înviat, apoi **coboară din cer într-o arcă, cu opt strămoși**; pe cer are forma a doi pești gemeni, iar **Nigerul e trupul lui**. „**Sigi dolo [Sirius] și Faro sunt la fel**”; Sirius se numește și **Faro dolo**, „steaua lui Faro”. Dacă Sirius strălucește puternic la semănat: „multă ploaie și mult mei”.
- **Primul „Cuvânt”.** În aceeași tradiție, primul Cuvânt e revelat de strămoșul-geamăn **la răsăritul simultan al Soarelui și al lui Sirius**, după ce Arca a coborât. *Hamlet's Mill* (1969, cap. VIII) preia relatarea lui Dieterlen: puntea Faro – Arcă – Sirius era deci publică înaintea lui Temple (1976).

De ce e tare. Sursa e alta decât cei câțiva informatori dogoni ai lui Griaule: griotii mande, la o ceremonie publică. Iar răsăritul heliac e un fapt astronomic: la Ségou, el cădea pe la 24 iulie (calcul pentru 1908), în vreme ce apele Nigerului cresc din iulie. Legătura stea – ape e deductibilă chiar acolo unde numele lipsește din textele vechi **A**.

Limitele, spuse o dată. Niciun text dinainte de 1950 nu scrie „Faro = Sirius”; în sursele mai vechi, *sigi dolo* e cel mai probabil Venus de dimineață. Walter van Beek (1991) nu a regăsit la dogoni cunoștințele despre Sirius B descrise de Griaule. Ce rămâne tare nu e „știința dogonă despre Sirius B”, ci **legătura mande dintre steaua care răsare odată cu Soarele, ființa apelor și începutul lumii**.

Puntea 8. Coranul 53:49: „Domnul lui Sirius”

Faptul **D**. Coranul, sura 53 (*An-Najm*, „Steaua”), versetul 49, spune despre Dumnezeu: „**El este Domnul lui Sirius**” (aș-și‘rā). E singura stea numită în Coran.

- **Contextul.** Comentatorii (Ibn Kathir, după Ibn ‘Abbās, Mujāhid, Qatāda și Ibn Zayd) spun că „o grupă de arabi” se închina stelei; tradiția numește **tribul Khuza'a** și un anume **Abū Kabsha**, care ar fi părăsit cultul idolilor pentru cel al lui Sirius **D pentru tradiție; V pentru istoricitate**.

- **Vecinătatea.** Versetele 50–53 urmează imediat: Dumnezeu „a făcut să piară ‘Ād cel vechi, și Thamud... și neamul lui Noe... și cetățile răsturnate”. **Steaua și popoarele nimicite stau în același pasaj** **D pentru text; I pentru lectură**.
- **Ecoul european.** Numele *Aschere*, dat lui Sirius de Johann Bayer (*Uranometria*, 1603), vine din arabul *aš-ši‘rā* **D**.

De ce e tare. E un text vechi (sec. VII), dintr-o tradiție independentă de cea egipteană, care numește explicit steaua și atestă un cult al ei în Arabia preislamică.

Ce nu se susține **X**. Afirmatia că perioada orbitei A-B s-ar ascunde în numărul versetului (49) sau că versetul 9 („la o depărtare de două lungimi de arc”) ar descrie cele două stele e numerologie modernă: perioada e 50,13 ani, iar versetul 9 descrie apropierea dintre înger și Profet. Rămâne doar o rezonanță: imaginea **arcului** (*qaws*) apare în aceeași sură cu Sirius **I**.

Ce se susține: opt punți tari: calendarul sothic și Nilul; Sirius ≈ anul iulian; numele de câine la popoare fără contact; feminitatea stelei; complexul arc-săgeată; perechea Orion-Sirius; răsăritul heliac ca moment al „Cuvântului” la mande; Coranul 53:49. Fiecare are surse vechi, independente și un conținut care nu se regăsește la steaua de control. **Ce rămâne deschis:** sursele etnoastronomice americane trebuie urmărite până la culegerile primare; *Aitareya Brāhmaṇa* 3.33 de citit în ediție critică; puntea mande are nevoie de o atestare dinainte de 1950.

2.7 Testul de control: Canopus

De ce un test de control

Dacă metoda noastră găsește Sirius peste tot, trebuie să știm dacă asta vine **din cer** sau **din metodă**. Testul e simplu: aplicăm aceeași căutare unei alte stele foarte strălucitoare și vedem ce apare. Ce apare și la steaua de control **nu e specific lui Sirius**.

Steaua aleasă e **Canopus**, a doua stea a cerului nopții. E invizibilă din Europa și din nordul Chinei (peste ~37° N), deci are o istorie culturală diferită de a lui Sirius, dar e la fel de strălucitoare și la fel de utilă ca reper. Sursa primei treceri e o sinteză enciclopedică, cu trimiteri; testul se poate aprofunda **D**.

Rețeaua lui Canopus

- **Corabia.** Numele vine de la *Kanobos*, cârmaciul lui Menelau; steaua marchează **cârma corăbiei Argo**.
- **Anotimpurile și apele.** În India e **Agastya**, înțeleptul care a băut oceanul, „purificatorul apelor”; răsăritul ei liniștea oceanul după musoni. În Arabia, *Suhail* anunță sfârșitul arșiței; la maori, *Atutahi* vestește iarna; la tswana, vânturile; în Tibet, la răsăritul ei se fac **băi rituale**.
- **Bătrânul, învățătorul, nemurirea.** În China, **Shou Xing, Steaua Longevității**, „Bătrânul de la Polul Sud”; în India, înțeleptul care duce cultura vedică spre sud.
- **Focul.** La Boorong (Australia), *Waa*, Corbul, **fratele lui Sirius**, a adus focul oamenilor.
- **Câinele, o singură dată.** La navajo, „Steaua Coiotului”.
- **Orientare sacră.** Zidul de sud-est al **Kaabei** e aliniat la răsăritul lui *Suhail*.
- **Perechea cu Sirius.** *Shiji* (94 î.Hr.) numește Canopus **perechea de sud a lui Sirius**; în legenda arabă, *Suhail* și cele două surori (*al-Shi‘rā*, care a trecut Calea Lactee, și *al-Ghumaiṣā’*, care a

rămas plângând); în Polinezia, aripa sudică a păsării Manu, al cărei trup e Sirius.

Câinele Mare (*al-kalb al-akbar*), Câinele Mic (*al-kalb al-muqaddam*) și Corabia (*al-safīna*, Argo), ilustrații dintr-o versiune otomană a *Minunilor creației* lui al-Qazwīnī [D](#). În Corabie stă Canopus, cârma lui Argo; alături, Câinele lui Sirius. Câinele și Corabia împreună, și în tradiția islamică: cele două stele ale „porții sudice” a cerului. (sirius-star.ro)

Ce arată testul

1. Temele generale vin din funcția oricărei stele strălucitoare. Canopus produce o rețea bogată, cu aceleași teme pe care le găsim la Sirius: corabia, apele, anotimpurile, învățătorul venit din stea, nemurirea, focul. Aceste teme **nu dovedesc singure un rol special al lui Sirius**. Ele vin din rolul oricărei stele strălucitoare ca ceas de anotimp și reper de navigație, și din metoda noastră de a lega motive.

2. Ce nu apare la Canopus și apare la Sirius: semnalul specific.

Trăsătura	La Sirius	La Canopus
Numele de câine	în culturi fără legătură: Grecia, Roma, Mesopotamia, China, Japonia, Blackfoot, Cherokee, Pawnee, Seri, inuiți	o singură dată (navajo)
Feminitatea	Isis-Sopdet, Iștar, „Fecioarele” din Câinele Mare, „Regina Cerului” (Hawaii), Yasigui	masculin aproape peste tot: bătrân, înțelept, cârmaci, frate, căpetenie

Trăsătura	La Sirius	La Canopus
Calendarul de lungă durată	răsăritul heliac = Anul Nou + Nilul, din Dinastia I; mersul în pas cu anul iulian ~3.000 de ani	ceas de anotimp, fără un calendar de lungă durată comparabil
Arcul și săgeata	Mesopotamia, Persia, India, China	absent
Perechea cu Orion	Isis–Osiris, Sopdet–Sah, câinele vânătorului, săgeata din Centură	absentă

3. Canopus apare adesea ca partener al lui Sirius. Frate, pereche, cealaltă aripă: cele două stele formează împreună „poarta sudică” a cerului. Se potrivește cu imaginea corăbiei de lângă Câine: **cârmaciul corăbiei (Canopus) lângă câinele-femeie (Sirius)** ▲.

Ce se susține: temele generale (apă, corabie, anotimp, învățător) nu sunt specifice lui Sirius; cinci trăsături sunt: numele de câine, feminitatea, calendarul de lungă durată, arc și săgeata, perechea cu Orion. Canopus și Sirius formează o pereche în mai multe tradiții. **Ce rămâne deschis:** testul trebuie repetat cu Venus (care împarte cu Sirius numele în mai multe culturi) și cu Aldebaran; rețeaua lui Canopus merită aprofundată pe surse primare.

2.8 Trierea punților

După testul de control, legăturile găsite în toată cercetarea se așază în trei categorii. Tabelul e o hartă de lucru: o punte se poate muta, în ambele sensuri, când apar surse noi.

Categoria	Ce înseamnă	Punțile
Tari	surse vechi, independente, conținut specific, nereproduse de testul Canopus	calendarul sothic și Nilul; Sirius ≈ anul iulian; numele de câine la popoare fără contact; feminitatea stelei; complexul arc-săgeată; perechea Orion–Sirius; răsăritul heliac ca moment al „Cuvântului” la mande și dogoni (Dieterlen 1957); Coranul 53:49
Medii	fiecare verigă e documentată, dar lanțul e al nostru	Newgrange (geometria e reală, intenția nu e dovedită); corbul, porumbelul și corabia lângă Câinele Mare (cerul e real, numele sunt târzii: al-Şūfī, 1592, 1627); Pan = Sirius (Creuzer, sec. XIX) și lanțul Pan – Min – Panopolis – Zosimos; Tir = Mercur = Sirius; Athena – Argo – Isis; Anuket cu urnele ↔ arcana XVII; triada Sin – Shamash – Sirius (lectura lui Ștefan Borbély)
Slabe	rezonanțe de motiv, care se pot lega de orice stea	ceasul Cosmati (câinele e doar un animal din șir); Sirius și Ursa Mare; cei șapte câini ai Inannei; <i>phoinix</i> ; Arcadia; Inorogul dintre Câini; Kālacakra; piatra Luceafărului; formele în T; „13 în jurul unuia”; <i>Trinus et Unus</i> ; gravura cu Steaua deasupra Soarelui și a Lunii (sec. XIX)

Câteva precizări de citire:

- **„Slab” nu înseamnă „fals”.** Gravura cu Steaua deasupra Soarelui și a Lunii e cea mai limpede imagine a schemei noastre (capitolul 0), dar ca **dovadă** a unei tradiții vechi despre Sirius e slabă: e o imagine târzie, iar steaua nu e numită. Rămâne o pistă și o ilustrare.
- **Punțile medii** sunt firele capitolului 3. Fiecare verigă a lor e documentată; legătura dintre verigi e deducția noastră ▲ și e marcată ca atare.
- **Punțile slabe nu se adună.** Zece rezonanțe slabe nu fac o punte tare.

2.9 Ce este și ce nu este nucleul

Ce este

Există un **nucleu solid** **A**, pe temeiul **punților tari** :

1. **Sirius e steaua-calendar a mai multor civilizații.** Comportamentul ei astronomic e aparte: răsăritul heliac a mers în pas cu anul iulian timp de ~3.000 de ani, iar dispariția ei de ~70 de zile și întoarcerea au dat Egiptului Anul Nou și Nilul, de la prima dinastie până la Censorinus.
2. **Sirius e steaua-femeie-câine.** Popoare fără contact între ele i-au dat același animal, iar culturi diferite i-au dat un chip feminin, ceea ce nu se întâmplă cu Canopus.
3. **Sirius stă într-o scenă a cerului citită peste tot.** Orion, Centura, arcul și săgeata, vânătorul și câinele, iubita care îl urmează pe Osiris.
4. **Sirius e legată de un început.** Anul Nou egiptean, primul „Cuvânt” la răsăritul simultan al Soarelui și al stelei la mande, „Domnul lui Sirius” în același pasaj cu popoarele nimicite și reînceputul.

Pe scurt, nucleul susține **„Sirius ca ceas al omenirii”**: steaua prin care oamenii au măsurat timpul lung și peste care au pus imaginea Mamei, a apelor care se întorc și a luminii care renaște.

Ce nu este

- **Nu e „Sirius ca centru ascuns”** sau „punct atractor” al Soarelui. Fizic, nu e **S**. Ideea rămâne posibilă doar ca **simbol** al unui centru real (polul eclipticii, centrul galactic) **I**.
- **Nu e „Sirius ca origine a civilizației”.** Nicio punte tare nu spune asta. Marile întrebări ale cercetării (o civilizație avansată distrusă, o civilizație ascunsă care veghează omenirea) au nevoie de punți tari; deocamdată, cele care le-ar susține sunt medii sau slabe (capitolul 4).
- **Nu e o dovadă că „toate drumurile duc la Sirius”.** O parte din drumuri duc la orice stea strălucitoare. Testul de control a arătat care sunt ale lui Sirius.

De ce contează

Nucleul e mai mic decât ipoteza mare, dar e mai solid decât pare. El arată că, timp de mii de ani și pe mai multe continente, oamenii au privit **aceeași stea** și au văzut în ea **același lucru**: timpul care se întoarce, femeia care aduce apele, câinele care păzește drumul. Revenim astfel la întrebarea din motto. Steaua a dat calendarul; ce au citit oamenii în calendar spune ceva despre ei.

Ce se susține: Sirius e, documentat, steaua-calendar și steaua-femeie-câine a mai multor civilizații, cu un comportament astronomic aparte; nucleul susține „Sirius ca ceas al omenirii”. **Ce rămâne deschis:** dacă în spatele ceasului se află și altceva, o știință pierdută, un centru, o memorie a cataclismului, e întrebarea capitolelor următoare. Ușa rămâne deschisă, dar ce trece prin ea trebuie să treacă și prin testul de control.

3. Firele: punțile care se susțin

Capitolul de față urmărește **firele** cercetării. Un fir este un lanț de conexiuni care pornește dintr-o întrebare și trece prin mai multe **noduri**: o stea, un nume, un text vechi, o imagine datată, un obiect de muzeu. Între noduri se întind **punți**, adică legături care au un temei verificabil: pe cer, într-o sursă antică sau într-o imagine a cărei vechime o cunoaștem. În harta conexiunilor, lanțurile poartă numerele C1-C14 („Arcul și Sirius”, „Steaua deasupra Soarelui și a Lunii”, „Șarpele dublu”, „Vaca, câinele, lupul”, „Apele”, „Femininul ascuns în stea”, „Nodul central” și celelalte). Aici nu le mai luăm în ordinea numerelor, ci pe teme, ca să se vadă cum se sprijină unele pe altele.

Pentru fiecare punte păstrăm măsura dată de testul de control din capitolul 2. O punte e **tare** când sursele sunt vechi, independente și spun ceva specific lui Sirius, ceva ce nu apare și la Canopus, a doua stea a nopții. E **medie** când fiecare verigă e documentată, dar lanțul care le leagă e al nostru. E **slabă** când rămâne o rezonanță de motiv, care s-ar putea lega de orice stea strălucitoare. Un nod care apare în trei sau mai multe lanțuri devine candidat pentru ceea ce am numit „Sursa Principală” (C0). Fiecare fir se încheie cu o casetă scurtă: ce se susține și ce rămâne deschis.

Începem cu firul cel mai bogat al dosarului, cel care leagă steaua de figura feminină și de ape, și continuăm cu corabia pe care cerul a așezat-o chiar lângă Câine.

3.1 Femeia și apele

Partea I a dosarului încheia cu o constatare: peste observația reală a lui Sirius, oamenii au pus o **imagine feminină**. Isis, Iștar, Fecioara, „soția ascunsă” care poartă Soarele. Partea a II-a a verificat această constatare pe surse noi și a găsit că firul feminin e nu doar lung, ci și **specific**: el apare la Sirius și lipsește aproape complet la steaua de control. În schema principală a cercetării (Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius), acest fir răspunde la întrebarea „cine suntem?": Spiritul din om poartă, în aproape toate culturile care l-au legat de stea, **un chip de femeie**.

Steaua cu nume de femeie

Numele egiptean al lui Sirius e feminin chiar prin scriere. *Sopdet* (*Spdt*) se scrie cu semnul triunghiului ascuțit (un spin, *spd*), urmat de o pâiniță, -t, care e terminația gramaticală a femininului, și de o stea ca determinativ **D**. *Sopdet* înseamnă „Cea Ascuțită”. Semnul pe care unele lecturi moderne îl numesc „domul” sau „pântecul” lui Isis e tocmai litera care face numele feminin. Aceeași idee de vârf apare în alte două limbi: la babilonieni Sirius e „Săgeata” (KAK.SI.SÁ), la perși *Tir*, tot „Săgeata” **D**. Arcul și săgeata au firul lor (C1, secțiunea despre câine, arc și cerb); aici reținem doar că **ascuțișul are gen feminin**.

Plutarh spune limpede cui aparține steaua. În *Despre Isis și Osiris* (cap. 21), „sufletul lui Isis” e numit de greci Steaua Câinelui, iar de egipteni Sothis; sufletul lui Horus e Orion; sufletul lui Typhon (Set) e Ursa **D**. În altă parte a tratatului (359D), Sirius e „locul de odihnă al sufletului lui Isis” **D**. Pentru schema noastră, aceasta e cea mai veche formulare directă a ideii **Spirit = Sirius**: steaua nu e zeița însăși, ci **locul în care se odihnește sufletul ei**.

Mesopotamia folosește pentru Sirius numele unei zeițe. În unele texte babiloniene, Iștar e numele comun al lui Venus și al lui Sirius **D** (Partea I, indiciul 83). Ne vom întoarce la această suprapunere, pentru că ea explică de ce, unde lipsește Sirius, locul stelei feminine îl ia luceafărul.

Constelația lui Sirius are stele cu nume de fecioare. În Câinele Mare, ε Adhara vine din arabul *al-‘Adhārā*, „Fecioarele”, iar η Aludra din *al-‘Adhrā*, „Fecioara”; la Bayer și Grotius, γ și μ purtau numele de **Isis** D. E un sprijin onomastic direct pentru legătura dintre Câine și Fecioară, pe care Partea I o urmărise pe cale iconografică.

Și în Africa de Vest steaua e femeie. În notațiile lui Griaule și Dieterlen (1950), dogonii numesc al treilea corp al sistemului lui Sirius *nyan tolo*, „**steaua femeilor**” D pentru ce au notat ei. Într-o variantă a mitului, steaua principală e **Yasigui, sora geamănă** a lui Ogo, vulpea palidă care se rotește veșnic în jurul ei D, Griaule-Dieterlen. La bambara, Sirius e și **Mousso Koroni**, geamăna lui Pemba D. Iar în Hawaii, **Ka'ulua, „Regina Cerului”**, era sărbătorită la culminarea de la solstițiul de iarnă D: același titlu pe care îl poartă Isis la Apuleius și Inanna în Sumer.

De ce contează: testul Canopus. Am aplicat aceeași metodă de căutare lui Canopus (capitolul 2). Canopus produce și el o rețea bogată, cu ape, anotimpuri, corăbii și înțelepți. Dar **Canopus e masculin aproape peste tot**: bătrânul, înțeleptul, cârmaciul, fratele, căpetenia D. Feminitatea e unul dintre puținele semnale care apar la Sirius și nu apar la steaua de control. De aceea o socotim **punte tare** Δ.

Paleta de șist de la Gerzeh (Egipt, perioada Naqada II, cca 3500 î.Hr.; Muzeul Egiptean, Cairo): un cap de vacă cu stele la vârful coarnelor, la vârful urechilor și pe creștet. Una dintre cele mai vechi imagini cerești ale Egiptului: zeița-vacă (Bat / Hathor) făcută din stele, cu peste o mie de ani înaintea Textelor Piramidelor. Pe site legenda o numea „zeița de la Dendera”; numele corect e al piesei. (sirius-star.ro)

Vacă făcută din stele

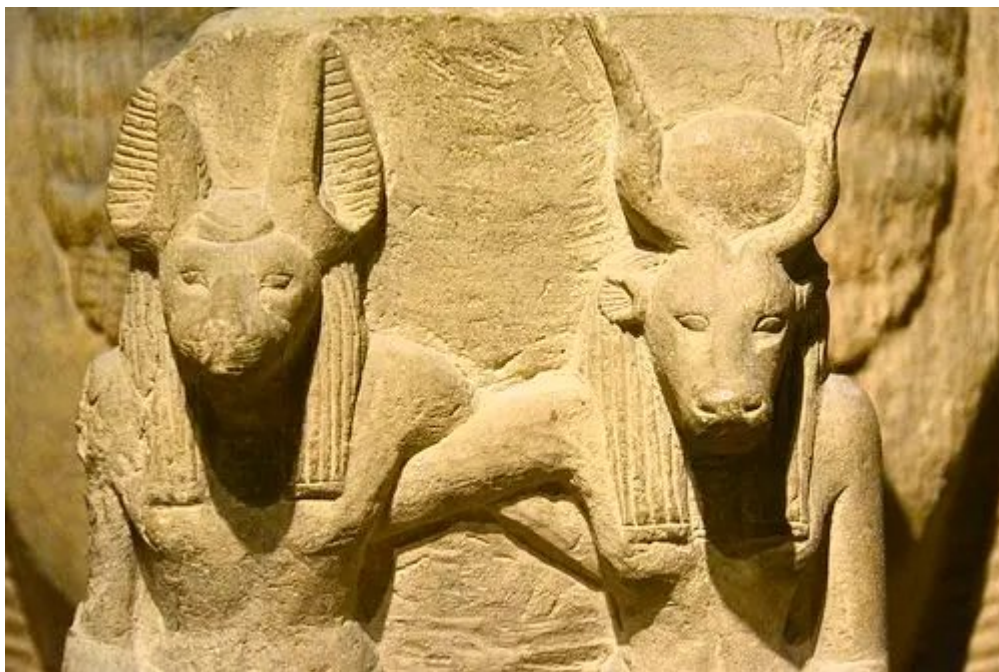
Cel mai vechi chip al stelei feminine nu e o femeie, ci **o vacă**. Paleta de la Gerzeh, de pe la 3500 î.Hr., arată un cap de vacă alcătuit din stele **S pentru obiect**. Pe o tăbliță de fildeș a regelui **Djer**, din Dinastia I, Sopdet apare ca **vacă așezată, cu o plantă între coarne**; planta înseamnă „an”, iar în *Textele Piramidelor* zeița pregătește hrana faraonului „în numele ei de **An**” **D**. Așadar, chiar din prima dinastie, **Sirius este Anul**, iar Anul are chip de vacă-mamă.

Aceeași imagine trece prin toată istoria Egiptului. Pe zodiacul de la Dendera, din epoca ptolemeică, Sopdet e **o vacă culcată într-o barcă, cu steaua între coarne** **D**. Iar pe zodiacul pătrat de la Dendera, după vaca-Sothis din barcă vine zeița Sothis însoțită de **Anuket, „cu două urne din care curge apă”**, semnul revărsării la răsăritul stelei **D după Allen**. Vom regăsi aceste două urne pe o carte de Tarot.

„Cea de Aur”. Hathor e numită „Cea de Aur”, iar Sirius e **„Sothis cea de Aur”** **D**. O inscripție a templului lui Hathor de la Dendera, redată de astronomul E. C. Krupp și citată de Noah Brosch, descrie răsăritul heliac: „cea de aur” (Hathor-Isis-Sirius, în lectura lui Krupp) răsare strălucitoare

deasupra frunții tatălui ei, puțin înaintea Soarelui; **chipul ei tainic stă la prora bărcii solare**; Dendera se bucură în „ziua frumoasă a Anului Nou” **D**. Hamlet's Mill adaugă că Hathor „conduce circuitul” unei stele, probabil Sirius **D după autori**.

Vaca și câinele. În Egipt, steaua are două animale. Vaca o arată ca **mamă** (Isis-Hathor, hrănitoarea, Anul). Câinele o arată ca **păzitor și călăuză** (Anubis, „Conducătorul”, Prooptēs). Lanțul C4 pune întrebarea dacă sunt două funcții ale aceleiași stele **I**. Pe pagina-program a sitului Sirius-Star.ro, două statui, una a lui Anubis și una a lui Hathor, au fost așezate alături tocmai ca să spună această pereche **D pentru statui; I pentru alăturare**.

Anubis și Hathor, statui egiptene puse alături: câinele și vaca, cele două animale ale lui Sirius în Egipt. Vaca o arată pe zeița-stea ca mamă și ca An; câinele, ca păzitor al orizontului și călăuză a sufletelor. Alăturarea e a sitului; identificarea și proveniența celor două piese rămân de precizat. (sirius-star.ro)

Fiică, soră, soție, mamă: zeița care e tron

Isis-Sothis are, în sursele egiptene și grecești, **toate rudeniile** posibile. E **fiica lui Ra** (inscripția de la Dendera, Brosch) **D**; **soră și soție** a lui Osiris, care pe cer este Orion (Sah) **D**; **mamă** a regelui-Horus. *Textele Piramidelor* îl numesc pe rege „**Cel Viu, fiul lui Sothis**” (Rostirea 302) și o arată pe Sothis călăuzindu-l „pe drumurile frumoase ale cerului” **D**. Sirius e deci, în același timp, cea care **naște** regele, cea care **îl ridică** la cer și cea care **îl conduce** acolo.

Numele ei e chiar tronul. Hieroglifa numelui lui Isis e un **scaun**, iar numele lui Osiris se scrie cu **un tron și un ochi** **D**. Pe relieful de la Abydos în care Seti I stă în poala lui Isis (Partea I, Img70), zeița poartă un cerc de cobre, coarnele și discul; regele stă literal pe ea, iar ea îl ține pe după umeri. **Tronul feminin** e locul din care domnește regele. Pentru cercetare, imaginea are o rezonanță cu schema noastră: Spiritul (steaua) e cel care **susține** Sufletul (regele-Soare), nu cel care stă deasupra lui ca stăpân **I**.

„**Fecioara lumii**”. Un tratat hermetic păstrat de Stobaeus se numește *Kore Kosmou*, „Fecioara lumii”: e un dialog în care **Isis îl învață pe Horus** ce a lăsat Hermes înainte de a „urca la stele” **D**. Titlul unește trei fire ale dosarului: Fecioara, Hermes și Isis. Faptul că un text al Egiptului elenistic pune **învățătura**

pe buzele zeiței-stea are importanță pentru tot restul acestui capitol: Isis nu e doar mamă, e și **învățătoare**.

Statuia „Isis voalată” de la Herbert Hoover National Historic Site (West Branch, Iowa, SUA) [V: sculptorul și data]. Vălul lui Isis vine din Plutarh (Despre Isis și Osiris, cap. 9): pe statuia de la Sais stătea scris „nimeni nu mi-a ridicat vălul”. Statuia era a lui Neith, zeița arcașă și țesătoare, pe care grecii au numit-o Isis. Femeia-stea e și femeia ascunsă. (sirius-star.ro)

Isis și Inanna: două ceasuri ale zeiței-stea

Cele două mari zeițe ale lumii antice, Isis în Egipt și Inanna-Iștar în Mesopotamia, pot fi citite **astronomic**, iar comparația lor arată ce e propriu lui Sirius.

	Isis	Inanna / Iștar
Astrul	Sirius , stea fixă	Venus , planetă („rătăcitoare”)
Disparația	cca 70 de zile pe an, în lumina Soarelui	câteva zile la conjuncția inferioară; circa două luni la cea superioară
Reapariția	răsăritul heliac, care vestește Nilul și Anul Nou	prima vizibilitate dimineața sau seara, citită ca prevestire
Cine coboară în lumea de dincolo	soțul, Osiris; Isis îl caută și îl readuce	ea însăși, prin 7 porți, moartă 3 zile, apoi readusă la viață

	Isis	Inanna / Iștar
Soțul care moare	Osiris = Orion (Sah)	Dumuzi (Tammuz), Păstorul; Orion se numea „Păstorul credincios al lui Anu”
Plânsul	lacrimile lui Isis umflă Nilul	femeile îl plâng pe Tammuz (Iezechiel 8:14)
Titlul	„Regina Cerului” (Apuleius)	„Doamna Cerului” (<i>nin-an-ak</i>); templul E-anna, „Casa Cerului”

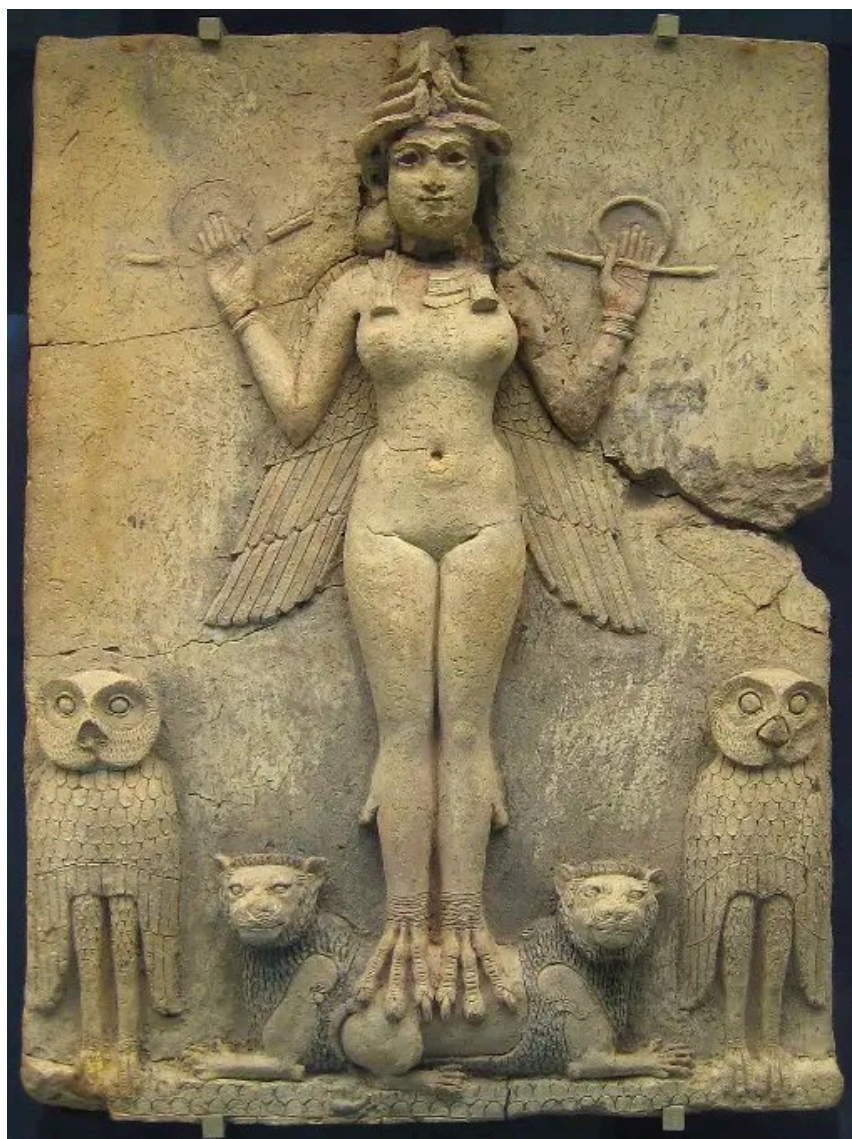
D pentru fapte; **I** pentru identificarea Dumuzi = Orion

Același tipar, două științe. În ambele culturi, o Femeie-astu care dispare și reapare e legată de un Păstor-Orion care moare. Sezonul plânsului cade la începutul verii, adică exact în perioada în care Orion și Sirius lipsesc de pe cer **I**. Dar cele două civilizații au ales astre diferite. **Egiptul** și-a construit calendarul pe un astru fidel și regulat, Sirius; **Mesopotamia** și-a construit prevestirile pe un astru rătăcitor, Venus. Cea mai veche înregistrare sistematică a unei planete, **Tăblița lui Venus a lui Ammisaduqa** (sec. XVII î.Hr.), notează timp de 21 de ani dispariția și reapariția lui Venus **D**. Egiptul măsoară fidelitatea, Mesopotamia neprevăzutul **I**.

Ritmul scurt și ritmul lung. Venus revine în aceeași poziție față de Soare după **8 ani**, timp în care trece de 5 ori prin conjuncția inferioară; cele cinci puncte desenează pe cer o pentagramă **D pentru ciclu**. Mulți autori leagă de aici steaua cu opt raze a lui Iștar **I**. Sirius, în schimb, măsoară **ritmul lung**: ciclul sotice de 1.460 de ani și, în lectura Yukteswar-Cruttenden, ciclul de 24.000 de ani **D pentru ciclul sotice; I pentru al doilea**. Zeițele-stea au deci **două ceasuri**: unul scurt, al luceafărului, și unul lung, al lui Sirius **A**.

De ce își împart numele. Venus și Sirius sunt amândouă **vestitoare ale zorilor**: lumina care urcă înaintea Soarelui. În epoca greco-romană, Isis a fost asimilată cu Afrodita-Venus și cu Luna; în sens invers, Iștar e și Sirius în unele texte; în sanscrita clasică, *Śukra* e numele lui Venus, dar Hewitt (citată de Allen) îl dă și lui Sirius, ca zeu al ploii **D după Allen; V**. **Unde nu e Sirius, locul stelei feminine îl ia luceafărul** **A**.

Femeia-arcaș. Firul feminin se întâlnește aici cu cel al arcului. Pe zodiacul de la Dendera, **Satit** își îndreaptă săgeata spre Sirius **D**; **Neith**, zeița din Sais, are ca emblemă scutul cu **două săgeți încrucișate**, e țesătoarea lumii și zeița apelor primordiale **D**; MUL.APIN pomenește „Arcul-stea, Iștar din Elam” **D**. Iar reliefurile mesopotamian numite „Burney” sau „Regina Noptii” arată o zeiță înaripată între doi lei și două bufnițe, ținând inelul și toiagul **D; identificarea e discutată: Inanna-Iștar, Ereškigal sau Lilith**.

Relieful Burney („Regina Noptii”), relief mesopotamian, British Museum. O zeiță înaripată, stând pe doi lei, între două bufnițe, ține inelul și toiagul. Identificarea e discutată (Inanna-Ištar, Ereškigal sau Lilith). Dacă e Ištar, avem pe aceeași piesă numele comun al lui Venus și al lui Sirius și Femeia peste Leu.

Femeia-șarpe și femeia-pește

Un al doilea chip al stelei feminine e **femeia care se termină în șarpe sau în pește**: o ființă a două lumi, a uscatului și a apelor.

Isis-Thermouthis. În epoca greco-romană, Isis apare cu **trup de femeie și coadă de șarpe**: statueta de la Los Angeles County Museum of Art (sec. II d.Hr.) și inelul de aur de la British Museum (sec. I d.Hr.), în care Isis și șarpele sunt un singur corp [D](#). Serapis și Isis sunt reprezentați uneori amândoi ca șerpi [D](#). **Echidna**, mama-șarpe din care, după legenda transmisă de greci, s-au născut din Heracle strămoșii agatârșilor, ai sciților și ai gelonilor, are aceeași formă: femeie până la brâu, șarpe de la brâu în jos [D pentru legendă](#); [I pentru legătura cu Isis](#). Soțul Echidnei e **Typhon**, pe care grecii l-au identificat cu Set [D](#). Femeia-șarpe ca **mamă a neamurilor** e un nod al începutului feminin (M3a).

Isis cu coadă de șarpe (Isis-Thermouthis), Egipt, sec. II d.Hr., Los Angeles County Museum of Art. Zeița-stea ca ființă a două lumi: femeie deasupra, șarpe dedesubt. (sirius-star.ro)

Inel roman de aur cu Isis și șarpele, sec. I d.Hr., British Museum. Trupul zeiței și trupul șarpelui se continuă unul în altul: femininul și axa-șarpe din firul C3. (sirius-star.ro)

Femeia-pește chiar pe Fecioara cerului. Eratostene identifică Fecioara de pe cer cu **Atargatis**, iar Atargatis-Derketo, la Ascalon, avea **trup de pește de la brâu în jos** (Diodor II, 4; Lucian) **D**. Constelația Fecioarei poartă deci, într-o sursă antică, numele unei **ființe a apelor** **D**, vecină pe cer cu Leul **I pentru legătură**. Lanțul se lărgeste prin Melusina (Partea I) și prin femeia-pește a altor culturi.

Scylla: femeia, câinele și marea. Cea mai grăitoare dintre aceste figuri e Scylla. Pe vasele și monedele sud-italice din sec. V-IV î.Hr., Scylla e femeie până la brâu, cu **coadă de pește încolăcită**, și cu **capete de câine** ieșind din talie **D**. La Homer (*Odiseea* XII, 85-86) ea are altă formă, cu douăsprezece picioare și șase gâturi, dar **glasul ei e „ca al unui cățeluș nou-născut”** (skylax) **D**. În greacă, skylion înseamnă „câine de mare”, un rechin mic **D**. Robert Temple a pus această figură în legătură cu Oannes și cu Sirius (*The Sirius Mystery*, planșa 29); legătura e a lui **I; M4**, dar noi am găsit, independent, o punte de cuvinte.

Puntea „câinelui-pește” în trei tradiții **D pentru cuvinte; I pentru legătură** :

- în greacă, skylion = câine de mare;
- la bambara, *Ouloudyègè* = „câine-pește” (Bazin, 1906);

- la Francisco de Holanda, în fila zilei a cincea a Creației, **un cap de câine iese din ape**, lângă coloana care coboară din cer (Partea I, Img53).

Câinele lui Sirius și ființa din ape se unesc în același cuvânt la greci și la bambara, fără contact între ei. Pe vasul pictat, o friză de iederă, planta lui Dionysos, stă deasupra femeii-câine; Diodor (I, 11) notează că unii greci îl numeau pe Osiris Dionysos sau **Seirios** [D pentru text; I pentru legătură](#).

29. An ancient vase painting showing the fish-tailed female monster, Scylla (*Skylia*), with a dog's head protruding from her waist. According to Homer, Scylla lived in a cave opposite the whirlpool Charybdis and ate sailors as they went past her. She was said to bark like a dog. The Greek name for dogfish was *skylion*. The name Scylla probably came from *skylax*, which means a 'young dog'. In her attributes and name, Scylla thus combined the dog motif of Sirius the Dog Star with the fish-tailed and human-headed nature of Oannes.

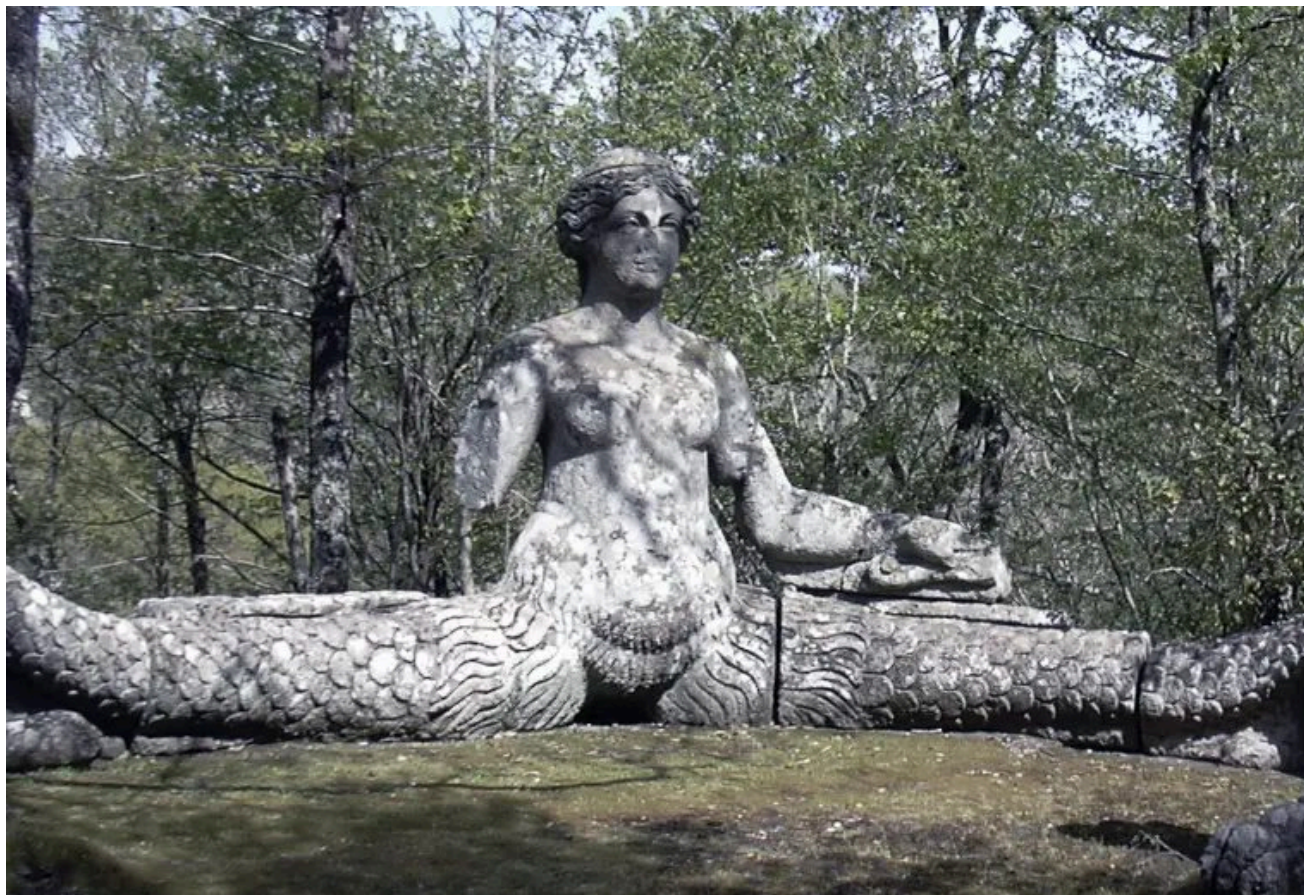
Scylla, femeia-pește cu cap de câine la brâu, pe un vas sud-italic cu figuri roșii (cca sec. IV î.Hr. [V: vasul exact]); planșă din Robert Temple, *The Sirius Mystery* (Partea I, Img37). Glasul Scyllei e la Homer „ca al unui cățeluș” (*skylax*), iar *skylion* înseamnă „câine de mare”. Femeia, câinele și marea într-o singură figură. (sirius-star.ro)

Distater de argint din Thourioi (Lucania, sec. IV î.Hr.): capul Atenei cu coif atic, pe care e reprezentată Scylla, femeie cu coadă de pește și capete de câine, în gestul de a vâsli. Athena e zeița care a construit corabia Argo, iar Plutarh o apropie de Isis: zeița corăbiei poartă pe coif „câinele-pește” (Img188). (sirius-star.ro)

Athena cu Scylla pe coif. Pe distaterul din Thourioi, capul Atenei poartă pe coif chiar această Scylla ▣. Athena e zeița care a pus în prora corăbiei **Argo** lemnul vorbitor din stejarul de la Dodona, iar Plutarh o apropie pe Athena de **Isis** ▣. Pe o singură monedă, **zeița, câinele și marea**; iar pe cer, Argo stă lângă Câinele Mare. Puntea aceasta duce direct în secțiunea următoare.

Steaua binefăcătoare și steaua primejdioasă. Scylla e varianta **primejdioasă** a femeii din ape. Aceeași ambivalență o are steaua: Sirius aduce Nilul și Anul Nou, dar în *Iliada* (XXII, 26–31) e „semn rău”, care aduce **febră** muritorilor, iar „zilele câinelui” erau temute la greci și la romani ▣. Femininul stelei are, ca apele, două fețe: cea care hrănește și cea care înghite.

Echidna, sculptură de Pirro Ligorio (1555), Parco dei Mostri, Bomarzo (Lazio, Italia). Femeia cu trup de șarpe de la brâu în jos, mama-șarpe a neamurilor din legenda greacă a sciților și a agatârșilor; soțul ei, Typhon, e Set la greci. O imagine renascentistă a femeii-șarpe primordiale. (sirius-star.ro)

Femeia goală la izvor. Un vas grecesc cu figuri roșii din sec. V î.Hr. o arată pe **Artemis trăgând cu arcul spre Acteon**, sfâșiat de propriii câini: vânătorul care o văzuse pe zeiță goală la izvor fusese prefăcut în cerb 🐄. Povestea are firul ei, al arcașului, câinelui și cerbului (Laelaps, câinele lui Acteon, era în vremurile clasice timpurii chiar Câinele Mare, după Allen). Aici reținem altceva: **femeia goală la izvor** e încă o „femeie a apelor”, iar **privirea interzisă aduce moartea**, ca vâlul lui Neith-Isis pe care „niciun muritor nu l-a ridicat” 🏹.

Artemis îl săgetează pe Acteon, sfâșiat de câinii lui; crater atic cu figuri roșii, cca 470 î.Hr. (atribuit Pictorului lui Pan; Museum of Fine Arts, Boston [V: identificarea exactă]). Zeița-arcaș, câinele și cerbul: aceeași triadă ca Mṛgavyādha, „Ucigașul cerbului”, numele lui Sirius în India. Femeia goală la izvor e și chipul Isidei nevoalate. (sirius-star.ro)

Femeia peste Leu și peste Câine

O imagine pe care Partea I a urmărit-o în detaliu, **Femeia care stăpânește Leul**, a primit în Partea II un temei antic direct.

Isis-Sirius și leul inundației. Plutarh (*Despre Isis și Osiris*, 38) și Horapollon (I, 21) leagă revărsarea Nilului de **Leu**: când Soarele intră în Leu, apele cresc, iar răsăritul lui Sirius le vestește **D**. Perechea **Sirius – Leul** nu e deci doar o asociere modernă: zeița-stea și leul aduc împreună apa Nilului.

Arhetipul transmis prin formă. Articolul „Zeița cu Leul – De la Ishtar și Durga la Una”, publicat pe Zodiac12.ro, urmărește arhetipul de la sigiliul akkadian **OIM A27903** (Ishtar înaripată, cu piciorul pe leul în lesă, cu un astru radiant lângă ea) până la moneda britanică „**Una și Leul**” (1839, gravor W. Wyon), unde Una atinge cu scepstrul coama leului **D pentru piese**. Lanțul trece prin **Cibela** trasă de lei și prin **Fecioara** care, pe cer, urmează imediat după Leu.

Cibela de la Ai-Khanoum. Placa de argint aurit găsită în orașul grec Ai-Khanoum, pe Oxus (Bactria, Afganistan, sec. III î.Hr.), o arată pe **Cibela, Marea Mamă**, într-un car cu roată cu **opt spițe**, tras de **doi lei** și condus de **Nike înaripată**; sus, **Helios, secera Lunii și o stea cu multe raze**; în dreapta, un altar cu trepte **D**. Pe o singură piesă stau trei lucruri care revin în tot dosarul: Femeia peste Leu, triada **Soare – Lună – Stea** și altarul în trepte, ca un ziggurat. Placa arată și că drumul simbolurilor nu merge numai spre vest: aici, după Alexandru, o zeiță anatoliană, într-un stil grecesc, se întoarce spre est **D**.

Placa Cibelei de la Ai-Khanoum (Bactria, Afganistan, sec. III î.Hr.), argint aurit, Muzeul Național al Afganistanului, Kabul. Cibela în carul tras de doi lei, condus de Nike; sus, Helios, secera Lunii și o stea cu multe raze; în dreapta, un altar în trepte. Femeia peste Leu și triada Soare – Lună – Stea, la o mie de ani după kudurru-urile babiloniene.

Urania-Isis pe Sfinx. O gravură franceză din sec. XIX [V: cartea și gravorul] adună toată tema într-o singură figură: o femeie tânără, cu o coroană de raze și **o stea pe frunte**, stă **așezată pe capul Sfinxului**, cu un sul cu semne zodiacale pe genunchi; în jur, o sferă armilară, un șarpe încolăcit, un telescop, un compas; în stânga, **un ibis pe o coloană**, pasărea lui Thoth; în fundal, piramidele **D pentru ce arată**. Femeia e și Urania, muza astronomiei, și Isis, într-o singură figură **I**. Steaua de pe frunte amintește de Sirius, „coroana de pe fruntea lui Ra” (Brosch), adică locul uraeus-ului **I**. Sfinxul e trup de leu: **Fecioara stă, la propriu, peste Leu**. Sfinxul citit ca „Fecioară + Leu” e o lectură ezoterică modernă, fără teme egiptean; îl păstrăm ca imagine-sinteză **I**, nu ca dovadă. Gravura spune ceva limpede despre imaginarul european: **știința cerului rămâne, iconografic, feminină**, ca la Gregor Reisch (1503), unde Astronomia e o femeie deasupra sferelor.

Imagine de completat
Img117

Urania-Isis: femeia cu steaua pe frunte, așezată pe Sfinx, cu sfera armilară, șarpele, telescopul și compasul; ibisul lui Thoth pe o coloană; piramidele în fundal. Gravură franceză de carte, sec. XIX [V: cartea, gravorul; posibil din cercul lui Camille Flammarion]. Fecioara peste Leu, Isis-Sothis cu steaua și Astronomia, într-o singură figură.

Femeia peste Câine. O imagine din epoca romană o arată pe **Isis-Sopdet călare pe un câine mare** **D**. Este perechea exactă a Femeii peste Leu: pe cer, Fecioara e vecina Leului, iar Isis-steaua e chiar în gura Câinelui. Aratos spune că Câinele **poartă steaua în fălci** **D**. Am putea rezuma astfel: Femeia stăpânește ambele animale ale arșiței de vară, Leul în care intră Soarele și Câinele care răsare înaintea lui **A**.

Doamna Lacului

Firul feminin al apelor are și un capăt occidental, în legenda lui Arthur, pe care o redăm pe scurt pentru că arată cum circulă o imagine.

Cele două povești **D**. Sabia **Excalibur** e dată lui Arthur de **Doamna Lacului** (Viviane, Nimue), o mână ieșind din apă. La moartea regelui, Bedivere aruncă sabia înapoi în lac; o mână îmbrăcată în mătase albă o prinde, o rotește de trei ori și o trage sub apă, iar Arthur e dus cu o barcă, de regine, spre Avalon (Malory, *Le Morte d'Arthur*, 1485). Sabia „strălucea în ochii dușmanilor ca lumina a treizeci de torțe”. În *Avesta*, **Yašt 8**, Sirius-**Tiștrya** zboară spre marea Vourukaša „iute ca săgeata”, luptă în apă ca un cal alb cu demonul secetei și eliberează apele și ploile; **stăpâna apelor** e zeița **Arədvī Sūrā Anāhitā** (Yašt 5), care dăruiește biruință eroilor.

Paralela e de imagine **I**: femeia din ape, arma-lumină ieșită din apă, sabia dată regelui și întoarsă în apă la moartea lui, ca steaua care dispare și renaște. **Drumul** e documentat pe fapte și rămâne ipoteză ca filiație **D pentru fapte; I pentru filiație**: Ammianus Marcellinus (31.2.23) scrie că **alanii**, popor de limbă iraniana, se închină unei **săbii înfipite în pământ**; în legendele narte ale osetinilor, urmașii alanilor, eroul Batraz cere pe moarte ca sabia lui să fie aruncată în mare, iar tovarășii ezită de două ori, ca Bedivere; Cassius Dio (72.16) relatează că Marcus Aurelius a trimis în Britania, în anul 175, **5.500 de călăreți sarmați**. C. Scott Littleton și Linda Malcor (*From Scythia to Camelot*, 1994) susțin un nucleu sarmato-alan al legendei; ipoteza e discutată, nu acceptată unanim. Nu există niciun text care să lege direct Excalibur de Sirius. Rămâne o imagine care pare să fi călătorit din lumea iraniana, a stelei-săgeți a apelor, până în Britania **I**.

Nodul central: zeul din ape, steaua, cupa, femeia și scara

Firele de mai sus se strâng într-un nod pe care harta conexiunilor a numit **C10**, pornind de la un sigiliu akkadian (cca 2350–2150 î.Hr.) cu un zeu așezat pe propriul trup de șarpe. Pe o singură scenă stau cinci elemente **D pentru elemente; I pentru legături**: **ființa din ape** (zeul-șarpe, Ningișzida sau Nirah), **steaua cu opt raze** a lui Iștar, **secera Lunii**, **cupa** și **un stâlp-scară cu o stea în vârf**. Pe cer, în MUL.APIN, Hidra e constelația lui Ningișzida, iar capul ei stă lângă Câinele Mic și Sirius; pe spinarea Hidrei stă chiar **Cupa** **D**. Șarpele, cupa și steaua sunt și pe piatră, și pe cer, în vecinătatea lui Sirius.

Din Mesopotamia și Egipt până în Iran, India, China și Africa de Vest se repetă **același nod cu cinci fire** **Δ**:

1. o **ființă dublă**, a apelor și a cerului, care aduce civilizația (Oannes, Faro, Nommo, Isis-Thermouthis);
2. o **stea** care îi marchează venirea sau timpul (Sopdet, Tištrya, steaua lui Iștar, steaua lui Faro);
3. un **dar**: băutură, grâne, lumină, scris, legi;
4. un **principiu feminin** legat de stea și de Lună (Isis, Iștar, Mousso Koroni, „steaua femeilor”);
5. o **axă** pe care omul urcă spre stea (stâlp, arbore, scară).

Iar în fundal, **apele care vin să distrugă și să reînnoiască**. Sirius nu poartă același nume în fiecare cultură, dar **ocupă locul stelei din acest nod** în Egipt, Iran, India și la mande **Δ**. Femeia e unul dintre cele cinci fire, iar faptul că ea apare împreună cu celelalte patru ne face să o socotim **nod de convergență**, nu motiv izolat. Ființa din ape și darul ei au capitolul propriu (Faro, Nommo, Oannes, în secțiunea 3.8). Aici urmărim femeia.

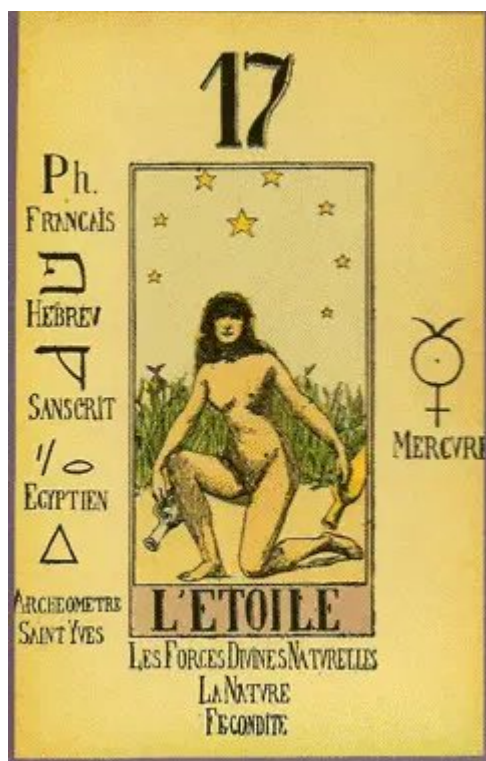
Steaua din arcana XVII. Cea mai cunoscută imagine a acestui nod e o carte de Tarot. Pe arcana XVII, **Steaua**, o femeie goală, îngenunchiată între apă și uscat, toarnă apă din **două urcioare**, sub o stea mare cu **opt raze și șapte stele mici**; în spate, un arbore cu o pasăre **D pentru carte**. Antoine Court de Gébelin (1781) numea steaua acestei cărți chiar „**Canicula**”, adică Sirius, iar pasărea de pe arbore era, pentru el, ibisul lui Thoth **D pentru ce scrie el**. Citită element cu element **I**:

- steaua cu opt raze ↔ steaua lui Iștar și a lui Sirius; cele șapte mici ↔ planetele, iar steaua mare e „a opta”, ca Sirius „conducătorul planetelor” din *Hamlet's Mill*;
- femeia goală ↔ femininul, Isis fără vâl;
- cele două urcioare și apa turnată pe pământ și în râu ↔ apele și darul;
- arborele cu pasărea ↔ axa și învățătorul.

Cartea Stelei e nodul C10 desenat. Iar ordinea cărților spune o poveste: arcana **XVI, Turnul**, e prăbușirea; imediat după vine **XVII, Steaua**; apoi **XVIII Luna**, **XIX Soarele**, **XX Judecata** **D pentru ordinea cărților**. Steaua stă **după distrugere și înaintea Lunii și a Soarelui**: în cinci cărți, cataclismul și renașterea (MI1) și ierarhia luminii din schema noastră (C2) **I**.

Anuket cu urnele. Puntea cea mai neașteptată vine de la Dendera. Pe zodiacul pătrat al templului, după vaca-Sothis din barcă vine **zeița Sothis însoțită de Anuket, cu două urne din care curge apă**: semnul revărsării la răsăritul stelei **D după Allen**. E exact imaginea arcanei XVII. Tarotul pare să păstreze, fără să știe, scena Sothis–Anuket de la Dendera **Δ; punte medie**.

Pandora și speranța. În vasul Pandorei rămâne **Speranța (Elpis)**; sensul tradițional al arcanei XVII este chiar speranța **D pentru elemente; I pentru legătură**. Vasul care a deschis coborârea vârstelor devine, după Turn, vasul care toarnă apele reînceputului.

Arcana XVII, „L'Étoile” (Steaua): femeia goală toarnă apă din două vase, între pământ și râu, sub o stea mare cu opt raze și șapte stele mici. Court de Gébelin (1781) numea această stea „Canicula”, adică Sirius. Ordinea cărților: Turnul (XVI), Steaua (XVII), Luna (XVIII), Soarele (XIX). (sirius-star.ro)

Medalia „IN MEDIO STAT VERUM” („adevărul stă la mijloc”), probabil franceză, sec. XIX [V: gravorul și data]: Justiția, legată la ochi, cu caduceul și balanța, stă între două urne răsturnate din care curge apă (Img182). Aceeași schemă ca pe arcana XVII și ca Anuket cu cele două urne pe zodiacul de la Dendera; caduceul aduce aici și pe Mercur-Thoth. (sirius-star.ro)

„Steaua ocultată la vedere”. Cine e, până la urmă, Steaua? Răspunsul propus de cercetare ▲ e că **Steaua nu e un singur obiect, ci un rol**, păstrat sub nume diferite, pe patru niveluri:

1. **pe cer:** Sirius, acolo unde nodul e cel mai vechi și mai clar; lângă ea, Venus, luceafărul, care îi ia locul sau îi împrumută numele; amândouă vestitoare ale zorilor;
2. **în mit:** femininul care aduce apele (Isis-Sopdet și Nilul, Iștar, Tanit, Mousso Koroni) și, în creștinism, Maria, „Steaua Mării” și „Steaua Dimineții”;
3. **în om:** Spiritul, lumina de deasupra Sufletului (Soarele) și a Trupului (Luna);
4. **în istorie:** semnul reînceputului după cataclism.

De la Isis Pelagia la Stella Maris

Firul feminin are un drum documentat de **metamorfoze culturale** (F2), pe care îl putem urmări treaptă cu treaptă D pentru fiecare treaptă; **filiația Isis → Maria e discutată, I**:

Isis (Egipt; Sirius) → **Isis-Afrodită**, **Isis-Luna** (epoca greco-romană) → **Isis Pelagia**, ocrotitoarea marinarilor → titlul Fecioarei Maria **Stella Maris**, „Steaua Mării” → **Regina Caeli**, „Regina Cerului”; Isis *lactans*, Isis alăptându-l pe Horus → *Madonna lactans*.

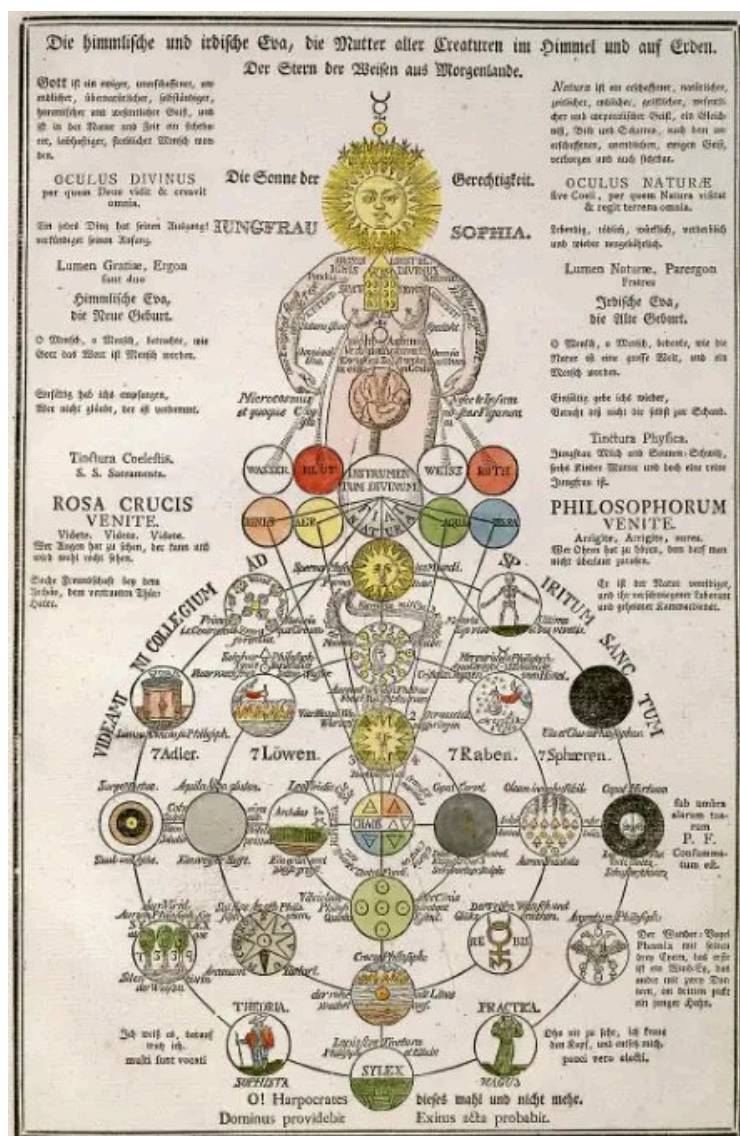
Atributele sunt mai stabile decât numele. Un nume se pierde, dar steaua, copilul la sân, marea și titlul de „Regină a Cerului” trec la o figură nouă. „Regina Cerului” e titlul lui Isis la Apuleius, al Inannei în Sumer, al zeiței căreia îi aduceau ofrande femeile din vremea lui Ieremia (7:18; 44) și al Fecioarei Maria **D**.

În Litania Loretană, Maria e „Stella Maris” și „Stella Matutina”, Steaua Mării și Steaua Dimineții **D**. Iar Hristos spune despre sine, în Apocalipsa (22:16): „**Eu sunt... Steaua strălucitoare a dimineții**” **D**. „Ocultată la vedere” înseamnă exact acest lucru: în fiecare biserică se cântă „Steaua Mării” și „Steaua Dimineții”, iar steaua care vestește dimineața e, pe cer, fie luceafărul, fie Sirius **I**.

Femeia din Apocalipsa 12. „Îmbrăcată cu Soarele, cu Luna sub picioare și o cunună de douăsprezece stele” **D**, ea a primit multe lecturi astronomice. Partea I a arătat-o la Holanda: Femeia cu 12 stele, în mandorlă, **peste șarpe**, sub cuvintele *Ipsa conteret caput tuum*, „ea îți va zdrobi capul” (Geneza 3:15 în Vulgata, unde textul face din Femeie biruitoarea șarpelui) (Partea I, Img48, indiciul 63) **D**. Lecturile moderne care fixează o dată precisă pe cer pentru „semnul din Apocalipsa 12” nu au temei în textul biblic **I; M4**.

Fecioara cu Pruncul, pe cer. Abu Ma'shar (sec. IX, *Introduitorium maius* VI, 1), după „sfera persană”, descrie în primul decan al Fecioarei o tânără care **alăptează un copil**, „pe care unele neamuri îl numesc Iisus”; textul a fost citat de Albertus Magnus și Roger Bacon **D**. Iar Epifanie de Salamina (*Panarion* 51.22) relatează că la Alexandria, în templul Korei, în noaptea de 5 spre 6 ianuarie, credincioșii strigau: „**Fecioara l-a născut pe Eon**”, Timpul veșnic **D**. O sursă antică leagă astfel direct o naștere din Fecioară de **un ciclu al timpului**.

Eva cerească. O planșă din *Geheime Figuren der Rosenkreuzer* (Altona, 1785–1788) pune toate acestea într-o singură figură. Titlul: „Eva cerească și Eva pământească, Mama tuturor creaturilor din cer și de pe pământ. **Steaua Înțelepților de la Răsărit.**” Sus, **Fecioara Sophia** are în loc de cap un Soare cu chip, „**Soarele Dreptății**”, încununat cu stele; de o parte și de alta, **Ochiul divin** și **Ochiul Naturii**; în pântecul ei, **un copil într-un ou**, cu inscripțiile „*Microcosmus*” și „*Nosce te ipsum*”, „Cunoaște-te pe tine însuși”; textul spune: „Fecioara: mamă a șase copii și totuși fecioară curată” **D**. Planșa face din **Steaua Magilor** chiar Fecioara-Sophia și pune în centrul trupului ei inscripția de la Delfi, adică scopul acestei cercetări: **Cerul, pentru a înțelege Omul** (M0) **I**.

„Eva cerească și Eva pământească, Mama tuturor creaturilor... Steaua Înteleptilor de la Răsărit”, planșă din Geheime Figuren der Rosenkreuzer aus dem 16ten und 17ten Jahrhundert (Altona, 1785–1788), domeniu public. Fecioara Sophia cu Soarele Dreptății în loc de cap, cei doi Ochi (divin și al Naturii), copilul în ou cu „Microcosmus” și „Nosce te ipsum”, roata alchimică dedesubt. Steaua Magilor devine Fecioara.

Catedralele Doamnei. Partea I a arătat că marile catedrale gotice se numesc Notre-Dame, „Doamna noastră”, iar Fecioarele Negre din Europa sunt adesea puse în legătură cu Isis și cu Artemis

D pentru legătura făcută de istorici; I pentru filiație .

Icoana Maicii Domnului de la troița din fața bisericii din Valea Șoșii (Bacău), artă populară românească. „Steaua Mării” și „Regina Cerului” din Litanie, în forma în care a ajuns la troițele satelor. Locul ei în fir e al nivelului cultural și simbolic, nu al unei identificări astronomice. (sirius-star.ro)

Zeița pe bani

Firul feminin a ajuns, prin bani, în buzunarul fiecăruia. E poate cel mai bun exemplu pentru întrebarea fondatoare a cercetării: **mecanismul ezoteric purtat de obiectul exoteric cel mai banal** ■.

Isis → Demetra → Ceres → Republica. Herodot (Istorie II, 59) scrie: „**Isis este, în limba elenilor, Demetra**” ▢. Ceres, Demetra romanilor, e zeița grâului; pe cer, **Fecioara** ține **spicul** (Spica). Pe moneda franceză de argint a lui Eugène-André Oudiné (tipul din 1849–1851), capul lui Ceres e încununat cu spice și struguri, iar **deasupra lui stă o stea** ▢: imaginea Fecioarei cu steaua, ca Urania-Isis cu steaua pe frunte.

Libertatea cu stelele. Pe dolarul „Morgan” (1895), Libertatea poartă bonetă frigiană și o coroană de **spice de grâu** (tot Ceres) și e înconjurată de **13 stele** ▢. Pe sfertul de dolar „Standing Liberty” (1917), Libertatea apare cu sânul dezvelit, acoperit cu zale în același an (Partea I, Img44) ▢. **Statuia Libertății** a lui Bartholdi s-a născut dintr-un proiect anterior pentru Canalul de Suez, „**Egiptul aducând lumina Asiei**”, o femeie-far, o felahă egipteană (1867–1869) ▢. Zeița Libertății are deci **o origine egipteană documentată**; legătura ei cu Isis e de tip, nu de intenție declarată ■.

Republica care încununează. Medalia Expoziției Universale de la Paris (1889; atribuită lui Louis Bottée **v**) arată Republica ridicând o cunună de lauri deasupra Geniului muncii, cu Turnul Eiffel și un Soare care răsare **D**. Pe medalie nu e nicio stea: legătura cu Sirius e doar prin tipul femeii, deci **sens necunoscut** pentru Sirius (M5d).

Sfertul de dolar „Standing Liberty”, SUA, 1917 (tipul I): Libertatea cu sânul dezvelit, ieșind printr-o poartă, cu scutul și ramura de măslin; în același an, sânul a fost acoperit cu zale. Femeia încununată de stele a devenit simbolul național; Statuia Libertății, contemporană cu ea, s-a născut dintr-un proiect egiptean al lui Bartholdi. (sirius-star.ro)

Medalia Expoziției Universale de la Paris, 1889 (atribuită lui Louis Bottée **V**): Republica ridică o cunună de lauri deasupra Geniului muncii; în spate, Turnul Eiffel și Soarele care răsare (Img181). Același tip feminin ca Libertatea; nicio stea anume pe medalie. (sirius-star.ro)

Fuente Magna: ce rămâne după cântărire

Pe Sirius-Star.ro, un articol din 2016 prezenta vasul **Fuente Magna** și „zeița Nia”, după lectura lui Clyde A. Winters. Îl cântărim aici o singură dată, cu greutatea lui reală.

Ce se știe **D**. Vasul a fost găsit întâmplător de un țăran pe fosta hacienda Chua, lângă lacul Titicaca (Bolivia), și adus în atenție în 1958–1960 de Max Portugal Zamora; e expus la La Paz. **Nu are context arheologic**: nu i se cunoaște stratul și nu are datare. Arheologii nu îl acceptă ca sumerian.

Ce nu se susține **X**. Descifrarea lui Winters, care citește pe vas o închinare către zeița Nia prin valorile fonetice ale scrierii vai (o limbă mande) și o face pe Nia echivalentă cu Neith, **nu e acceptată** de lingviști; nici ipoteza unor exploratori sumerieni ajunși în Bolivia după 2500 î.Hr.

Ce rămâne **D pentru noduri; A pentru legături**. Vasul în sine nu aduce nimic dosarului. Rămân însă trei noduri care stau în picioare fără el: **Neith**, zeița arcașă, țesătoare și a apelor primordiale, care se adaugă firului femeii-arcaș care țintește Sirius; **Inanna de pe relieful Burney**, Femeia peste lei; și

observația că **Africa de Vest mande revine în toate firele Sirius** (Faro, Mouso Koroni, „steaua femeilor”), fără ca această revenire să dovedească ceva despre vas. Poza zeiței „cu brațele și picioarele desfăcute” e poza zeiței nașterii din arta veche, nu un semn specific lui Sirius.

Vasul „Fuente Magna”, găsit lângă lacul Titicaca (Bolivia), expus la La Paz. Fără context arheologic și fără date; descifrarea „proto-sumeriană” a lui Clyde A. Winters nu e acceptată **X**. Îl arătăm pentru că a fost pus pe Sirius-Star.ro lângă tema „zeiței de pe Sirius”; în dosar rămân doar nodurile independente de el (Neith, Inanna). (sirius-star.ro)

Maria: doar un reper de orientare?

Firul de mai sus ridică o întrebare delicată, pe care o formulăm deschis: dacă Isis devine Stella Maris, iar steaua de pe cer e un ceas și un reper, **este Maria, în această lectură, doar un „simplu reper de orientare”?** Răspundem cu metoda propusă de cercetare pentru momentele de îndoială (M10): **trei niveluri care nu se amestecă**, pentru că o potrivire pe un nivel nu dovedește nimic pe altul.

1. **Nivelul astronomic.** Pe cer există fapte verificabile. La Betleem, în noaptea de 24 spre 25 decembrie a anului 1, la miezul nopții, **constelația Fecioarei urcă la răsărit**, Leul e sus, **Sirius culminează la sud**, iar Soarele e în punctul cel mai de jos, sub orizont **S, calculat**. Pe acest nivel, „Fecioara” e o constelație, iar Sirius e o stea. Nimic din aceste fapte nu spune cine a fost Maria.
2. **Nivelul calendaristic și cultural.** Aici stau titlurile, sărbătorile și imaginile: Stella Maris, Stella Matutina, Regina Caeli; data de 25 decembrie, la solstițiul de iarnă al calendarului iulian; Fecioara cu Pruncul din decanul lui Abu Ma'shar; catedralele Notre-Dame **D**. Pe acest nivel, numele de „Steaua Mării” vine dintr-o lume în care steaua era, la propriu, **reperul marinarilor**, iar Isis Pelagia le era ocrotitoare. În acest sens, da: tradiția a împrumutat **limbajul orientării** **I**.
3. **Nivelul simbolic și spiritual.** Aici întrebarea se schimbă. Un reper de orientare nu e un obiect banal: e **ceea ce îți arată drumul**. În toate tradițiile urmărite în dosar, steaua care vine înaintea Soarelui are rolul de **călăuză**: Sothis care conduce regele „pe drumurile frumoase ale cerului”, Sirius Prooptēs, steaua care „mergea înaintea” magilor (Matei 2:9). Pe acest nivel, a spune că Maria

e „Steaua” înseamnă a spune că ea **arată spre Lumina** care vine după ea, nu că se reduce la un punct pe cer **I**.

Concluzia noastră **A**: lectura astronomică și culturală nu înlocuiește credința și nici nu o judecă. Cercetarea nu are ca obiect dogma, ci **limbajul comun** prin care omenirea a vorbit, de-a lungul a mii de ani, despre o lumină feminină care vestește dimineța. Faptul că acest limbaj e același în Egipt, în Mesopotamia și în Litanie Loretană nu micșorează niciuna dintre tradiții: arată doar că **toate au privit în aceeași direcție**. Iar identificarea Stelei de la Betleem cu Sirius rămâne o lectură modernă (Dupuis, Volney, Massey, *Zeitgeist*), fără sursă antică **I**; **M4**; tiparul care o susține mai solid e cel egiptean: Isis-Sothis, mama Copilului-Soare **D**.

Ce se susține: Sirius e, documentat, **steaua feminină** a mai multor civilizații fără contact: Sopdet, cu terminația feminină în nume; „sufletul lui Isis” la Plutarh; Iștar ca nume comun al lui Venus și Sirius; „Fecioara” și „Fecioarele” din Câinele Mare; Yasigui și „steaua femeilor” la dogoni; „Regina Cerului” în Hawaii. Femeinitatea **nu apare** la steaua de control, Canopus: e o **punte tare**. Steaua are chip de **vacă-mamă și de An** din Dinastia I până la Dendera. Perechea **Sirius – Leul** are teme antic (Plutarh, Horapollon). **Anuket cu cele două urne** la Dendera și arcana XVII spun aceeași scenă (punte medie). Drumul **Isis → Isis Pelagia → Stella Maris → Regina Caeli** e documentat treaptă cu treaptă.

Ce rămâne deschis: dacă filiația Isis → Maria e transmitere sau convergență; dacă suprapunerea Venus-Sirius (Iștar, Śukra) e confuzie sau asociere voită a „vestitoarelor zorilor”; vechimea reală a cărții Stelei față de lectura lui Court de Gébelin; drumul iranian → sarmat → britanic al Doamnei Lacului. Și întrebarea cea mai largă, pe care o lăsăm cu ușa deschisă: **de ce Spiritul**, pus de atâtea tradiții în această stea, **are aproape peste tot chip de femeie**.

3.2 Corabia de lângă Câine

Pe harta cerului, chiar sub Câinele Mare, stă **o corabie**. Constelația se numea în Antichitate Argo Navis, „Corabia Argo”, corabia lui Iason și a Argonauților **D**. Firul acesta pornește de la o constatare simplă: **Sirius și corabia sunt vecine pe cer**, iar în jurul acestei vecinătăți s-au adunat, în culturi diferite, imagini ale zeitelor care construiesc, păzesc sau conduc corăbiile. Femeia din secțiunea precedentă, stăpâna apelor, se întoarce aici **la proră**.

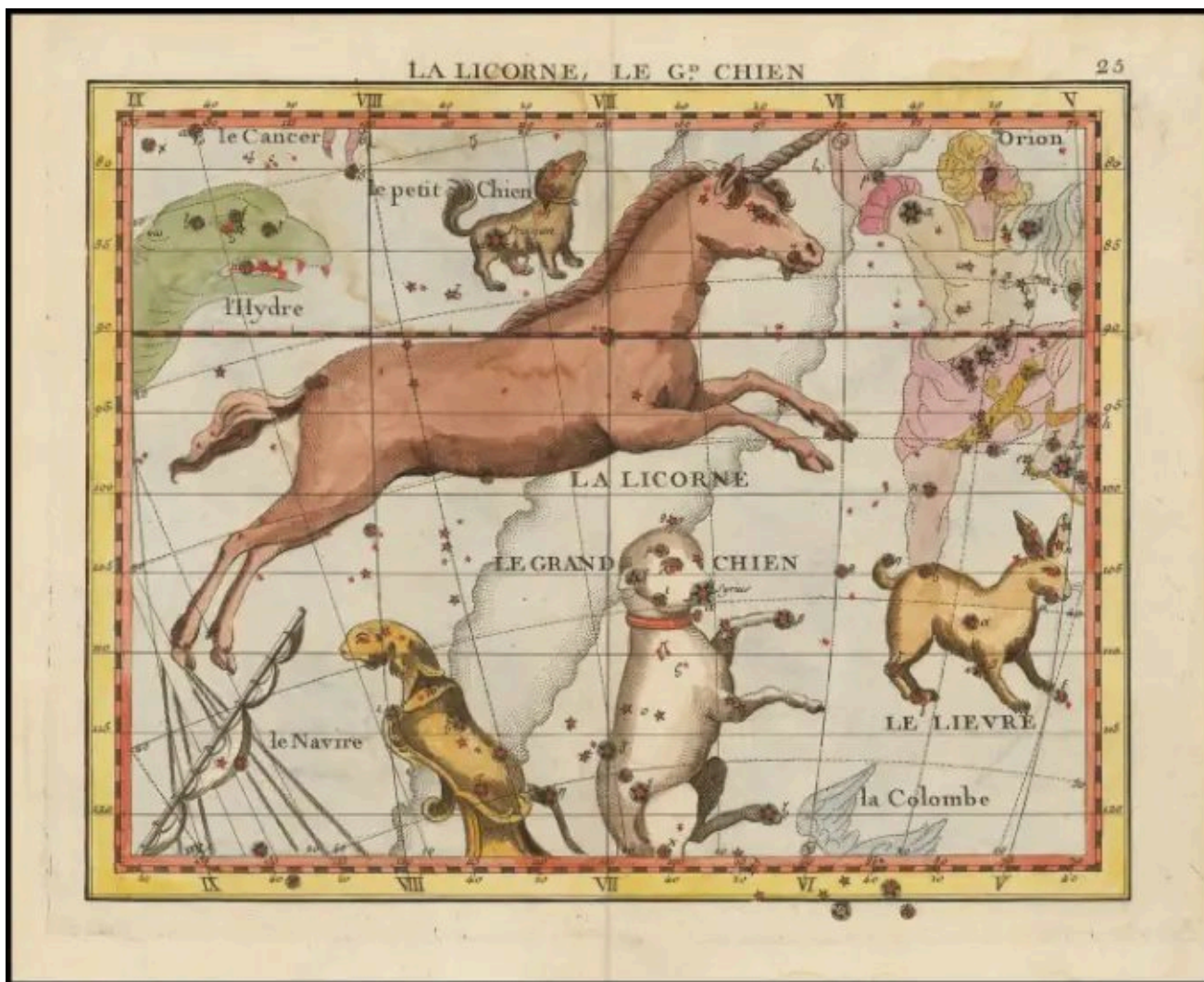
Spunem de la început cât cântărește firul: cerul e real, dar o parte din nume sunt târzii. Testul de control din capitolul 2 a pus legăturile „corabie – Sirius” printre **punțile medii**: fiecare verigă e documentată, dar lanțul e al nostru. Tocmai de aceea merită ordonat cu grijă.

Ce stă pe cer sub Câine

Vecinătatea **S**. Argo stă la sud-est de Câinele Mare, la marginea Căii Lactee. Partea dinspre Câine e **Pupa** (*Puppis*), adică pupa corăbiei: Câinele stă, pe cer, chiar la spatele navei. Mai la sud, steaua **Canopus**, a doua ca strălucire de pe tot cerul nopții, marchează **cârma** corăbiei; numele ei vine de la *Kanobos*, cârmaciul lui Menelau **D**.

Arcul babilonian **D**. La babilonieni, Sirius era „Săgeata” (KAK.SI.SÁ), iar **Arcul** (BAN) era făcut din stele ale Câinelui Mare și ale Pupei. Același asterism al arcului există și la chinezi **D**. Corabia și arcul folosesc deci, în culturi diferite, aceleași stele de sub Sirius. Firul arcului are secțiunea lui; aici reținem doar că **sudul lui Sirius a fost citit mereu ca un instrument**: arc sau corabie.

Corbul, porumbelul și arca **S** pentru nume; **D** pentru autori. Astronomul al-Șūfī numea câteva stele mici din spatele Câinelui *al-Aghribah*, „**Corbii**”. Lângă Câinele Mare, Petrus Plancius a introdus în 1592 constelația **Porumbelul**, pe care a numit-o **Columba Noachi**, „porumbelul lui Noe”, făcută din nouă stele pe care Ptolemeu le lăsase „în jurul” Câinelui **D**. Iar Julius Schiller, în *Coelum Stellatum Christianum* (1627), a numit corabia Argo **Arca lui Noe** **S**. Pe cer, **corbul, porumbelul și arca stau lângă Sirius**. Numele sunt târzii (al-Șūfī, 1592, 1627), dar alegerea lor nu e întâmplătoare: astronomii creștini au văzut în corabia de sub Câine **corabia Potopului** **D** pentru alegere; **I** pentru motiv.

„La Licorne, Le Gd. Chien”: Unicornul și Câinele Mare, planșă din atlasul lui Flamsteed în ediția lui Fortin (Paris, 1776). Câinele Mare cu „Sirius” în bot, Câinele Mic cu Procyon, Orion, Unicornul între Câini, Iepurele, Porumbelul și Corabia Argo (Partea I, Img36). Pe aceeași filă: câinele, corabia și porumbelul lui Noe. (sirius-star.ro)

Câinele, Câinele Mic și Corabia, la al-Qazwini **D**. O versiune otomană a Minunilor creației lui Zakariya al-Qazwini pictează împreună **Câinele Mare** (*al-kalb al-akbar*), **Câinele Mic** și **Corabia** (*al-safīna*, Argo). Tradiția astronomică islamică păstrează deci aceeași vecinătate, cu aceleași trei figuri. Iar în Coran, versetul despre Sirius (53:49: „El este Domnul lui Sirius”) e urmat imediat de pomenirea popoarelor nimicite: ‘Ād, Thamud și **neamul lui Noe** (53:50–53) **D**. Corabia pictată lângă cei doi Câini, Argo numită Arca lui Noe și versetul care pune „Domnul lui Sirius” lângă neamul lui Noe formează un triunghi de imagini: **steaua, corabia și potopul** **A**; **punte medie**.

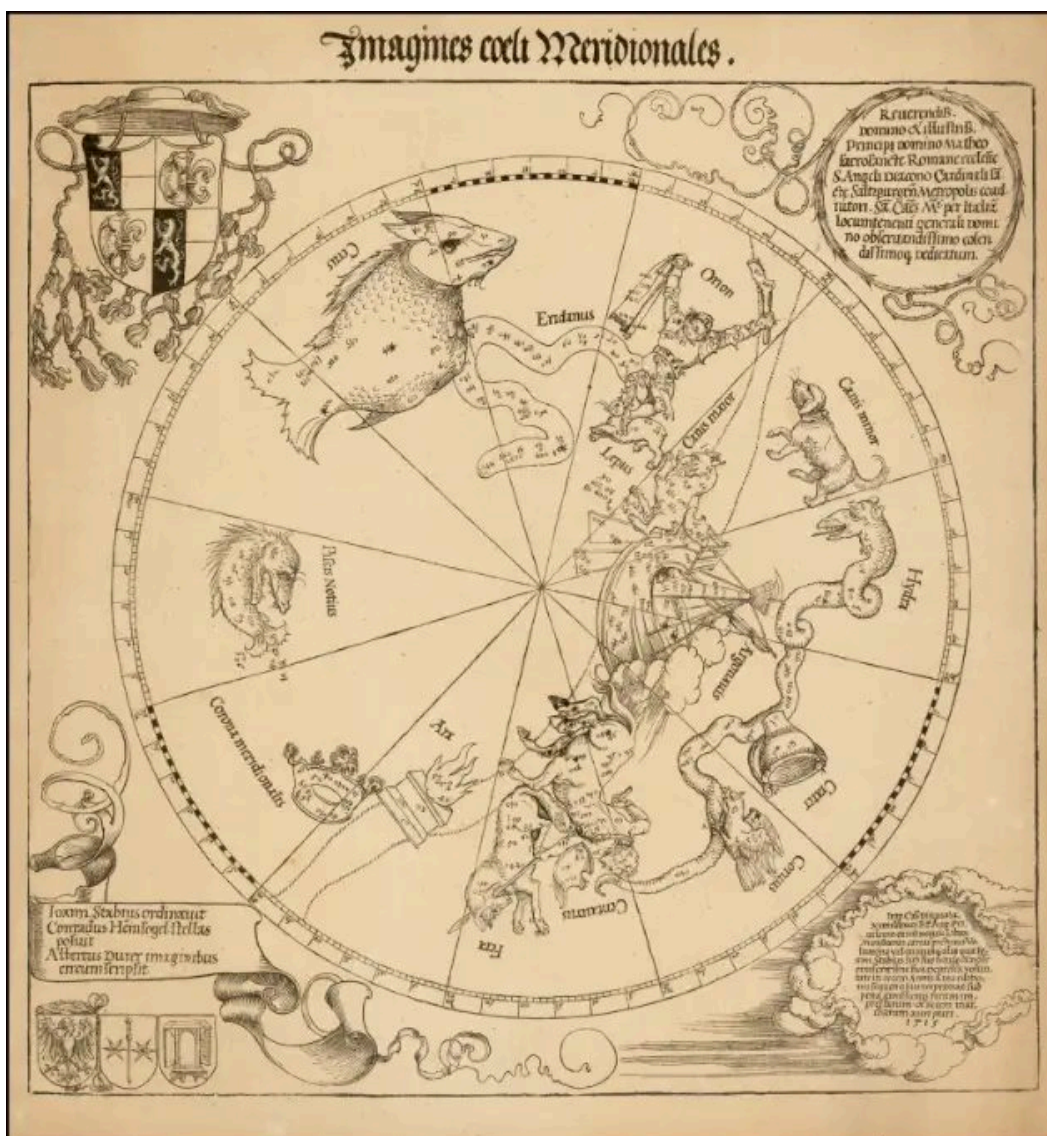

Câinele Mare (al-kalb al-akbar), Câinele Mic și Corabia (al-safina, Argo), ilustrații dintr-o versiune otomană a „Minunilor creației” de Zakariya al-Qazwini. Tradiția islamică păstrează vecinătatea cerului: cei doi Câini și corabia de sub ei. (sirius-star.ro)

Harta creștină a cerului. Cellarius (1660–1708), după Julius Schiller, a înlocuit constelațiile păgâne cu figuri biblice **D**. Pe planșa lui, Câinele Mic devine, după numele fișierului de pe Sirius-Star.ro, regele David **V pentru corespondența exactă la Schiller**. În același sistem, corabia de sub Câine e Arca. Iar **Albrecht Dürer**, în *Imagines coeli meridionales* (1515), tipărise prima hartă stelară a emisferei sudice, cu Câinele Mare **S**. Hărțile acestea arată cum Europa modernă timpurie a recitit cerul de sub Sirius în cheia Potopului.

Cellarius, „Coeli Stellati Christiani Haemisphaerium Prius” (1660–1708), după Julius Schiller, Coelum Stellatum Christianum (1627): cerul creștinat, cu figuri biblice în locul constelațiilor păgâne. În sistemul lui Schiller, corabia Argo devine Arca lui Noe. (sirius-star.ro; după raremaps.com)

Albrecht Dürer, Imagines coeli meridionales (1515): prima hartă stelară tipărită a emisferei sudice, cu Câinele Mare. Cerul de sub Sirius, cu Corabia, intră în cartografia tipărită a Europei. (sirius-star.ro; după raremaps.com)

Bărcile cerului egiptean

Înainte de a fi o corabie grecească, cerul de lângă Sirius era, în Egipt, **o apă pe care se navighează**. Cerul ca ape e o idee explicită în aproape toate culturile antice ale dosarului **D**: cerul egiptean e numit *qbhw*, „apele răcoroase”; Nut e cerul de deasupra apelor lui Nun; Ra străbate cerul **cu barca**; regele trece „Canalul Șerpuit” cu luntrașul (*Textele Piramidelor*); Imnul lui Aton spune că zeul a pus „un Nil în cer” pentru țările străine **D**. În acest cer, **și stelele navighează**.

Isis și Osiris în bărcile lor. Un desen al plafonului astronomic din **Ramesseum**, templul funerar al lui Ramses al II-lea la Teba (cca 1270 î.Hr.), publicat de Robert Temple după Michael Soroka, le arată pe cele două astre față în față **D pentru monument**. În stânga, **Isis-Sopdet** (Sirius) stă în picioare **într-o barcă cu capete de lotus**, cu o coroană înaltă cu pene, cu un ankh și un sceptru cu floare; deasupra ei, numele în hieroglife, cu **triunghiul și steaua**. În dreapta, **Osiris-Sah** (Orion), în barca lui, cu ankh-ul și sceptrul *was*, sub un grup de stele și cercuri. Cartea lui Temple e o interpretare contestată, dar figura redă un monument egiptean datat și are, ca atare, valoare de sursă **D**.

Imagine de completat

Img91

Isis-Sopdet (Sirius) și Osiris-Sah (Orion), fiecare în barca lui sacră, sub stelele lui; plafonul astronomic al Ramesseumului (Tebea, cca 1270 î.Hr.), desen de Michael Soroka, publicat în Robert Temple, *The Sirius Mystery* (ed. 1998), cap. 1, fig. 1.1. Deasupra lui Isis, numele Sopdet scris cu triunghiul spd și steaua. Astele egiptene navighează pe apele cerului.

Vacă în barcă. Pe zodiacul circular de la Dendera, Sopdet e **o vacă culcată într-o barcă**, cu steaua între coarne, iar înaintea ei merge Orion-Sah . Vaca-mamă din secțiunea precedentă e și ea **o corăbieră**: steaua-An călătorește pe ape.

Zodiacul de la Dendera (epoca ptolemeică), detaliu: Orion-Sah și vaca-Sopdet culcată într-o barcă, cu steaua între coarne. Sirius ca vacă și ca barcă: mama-An care navighează pe apele cerului. (sirius-star.ro)

In the so-called "Round Zodiac" of Dendera (Roman Egypt), the goddess Satit is aiming her arrow from the same bow at the star on the head of the Sothiscow—Sirius again (on the right, lower half). The Egyptian conception is closer to that of the Chinese than to the Babylonian.

Zodiacul circular de la Dendera (epoca ptolemeică), întreg. Pe el se văd vaca-Sothis în barcă și arcașa Satit care își îndreaptă săgeata spre Sirius. Cerul egiptean târziu adună într-un singur cerc barca, vaca și zeița-arcaș. (sirius-star.ro)

Sirius la prora bărcii solare. Inscripția de la Dendera citată mai sus o pune pe Sirius exact în locul pe care îl urmărim în această secțiune: „**chipul ei tainic stă la prora bărcii solare**” **D**. Sirius răsare înaintea Soarelui și stă în fața bărcii lui. În cuvintele cercetării: **Femeia-stea conduce Soarele** **I**. Ezoterismul modern a pus Sirius **în spatele** Soarelui, ca sursă ascunsă („Soarele din spatele Soarelui”); textul egiptean o pune **în fața** lui, ca vestitoare și călăuză. Ambele imagini o fac pe Sirius partenera feminină care însoțește Soarele **I**.

Prora: locul vestitorului. În Cartea Porților și în Amduat, **Set** stă și el la prora bărcii lui Ra și îl străpunge cu sulița pe șarpele Apophis în fiecare noapte **D**. Prora e locul celui care **deschide drumul**: Set, care luptă cu întunericul, și Sirius, care vestește lumina. Zeul **Khepri**, Soarele care răsare (numele lui vine de la *ḥpr*, „a deveni”), urmează după stea **D**. Scena răsăritului heliac e, în limbajul egiptean, o **navigație**: întâi steaua la prora, apoi Soarele care iese din apele nopții **I**.

Răsăritul și apusul. R. H. Allen notează că „Isis” desemna orice lumină care vestește răsăritul Soarelui la est, iar „Osiris” orice astru care dispare la apus **D după Allen; V**. Plutarh (Despre Isis și Osiris, 44) adaugă că **Anubis** e „cercul orizontal” care desparte partea nevăzută (Nephthys) de cea văzută (Isis)

D. Rezultă o lectură „de orizont”: **Isis = răsăritul vizibil, Nephthys = ascunsul, Anubis = linia orizontului** **A**. Exact linia de pe care se observa răsăritul heliac al lui Sirius, adică marginea apei pe care pornesc bărcile cerului.

Athena construiește corabia Argo

Trecem din Egipt în Grecia, unde corabia de sub Câine primește un nume și o poveste.

Ce spune mitul **D**. Corabia Argo a fost construită de meșterul Argos cu ajutorul **Atenei**, care a pus în prora ei **o bucată de lemn vorbitor din stejarul sacru de la Dodona**. Corabia avea cam **50 de vâslași**, Argonauții. Iar Plutarh o apropie pe **Athena de Isis** **D**.

Ce arată relieful. Un relief roman de teracotă de tip „Campana” (sec. I d.Hr.) o arată pe **Athena**, cu coif, ajutându-l pe Argos să fixeze vela corăbiei, în timp ce un alt erou lucrează la catarg **D pentru tip; V pentru exemplarul exact și muzeu**. Robert Temple a publicat relieful în *The Sirius Mystery*; lectura lui, care vedea în scutul din colțul de jos un obiect zburător, nu are temei **x**. Relieful rămâne însă **dovada vizuală a punții Athena – Argo**: zeița pe care Plutarh o apropie de Isis **construiește corabia** care stă pe cer lângă Câinele Mare **D pentru imagine și mit; A pentru legătură**.

26. An ancient representation of the construction of the ship *Argo*. On the left the goddess Athena bestows the oak timber of Dodona. Argus is hard at work on the prow, which will contain the oak beam. An oak tree graces the scene, with a branch pointedly missing. © Alinari

Athena supraveghează construirea corăbiei Argo: relief roman de teracotă de tip „Campana”, sec. I d.Hr. [V: exemplarul exact și muzeul], planșă din Robert Temple, *The Sirius Mystery* (Img191). Zeița, apropiată de Isis la Plutarh, ajută la fixarea velei corăbiei care stă pe cer chiar sub Câinele Mare. Lectura „OZN” a scutului din colțul stâng e respinsă **X**. (sirius-star.ro)

Trei imagini antice pentru aceeași serie **Δ**. Cu Athena care poartă **Scylla** pe coif (distaterul din Thourioi, în secțiunea 3.1) și cu **Nike pe prora corăbiei** (mai jos), seria „zeița și corabia de lângă **Sirius**” are trei imagini antice independente de lecturile moderne. Nicio piesă nu numește Sirius. Ce le unește e **cerul**: zeița, corabia și câinele-pește stau pe aceeași porțiune a lui.

Cifra 50. Argo avea 50 de vâslași, iar Sirius B face o orbită în jurul lui Sirius A în cca 50 de ani. Coincidența e numerică și nu o folosim ca argument **I**. O notăm pentru că Temple a construit pe ea; tot el a amestecat corabia Argo cu epopeea lui Ghilgamesh, care nu are „50 de vâslași pe corabia Argo” **X**.

Dodona și Potopul. Într-o variantă a mitului, **Deucalion**, „Noe” al grecilor, e legat de Dodona **V**. Dacă varianta se confirmă, lemnul de la Dodona din prora corăbiei Argo ar lega corabia Argonauților de corabia Potopului, adică de numele pe care Schiller l-a dat constelației **I**.

Orfeu și câinele care trezește. Orfeu a fost sfătuitorul Argonauților. În Rigveda, un câine (Śvānam) îi trezește pe zeii-meșteri **Rbhu**, iar Max Müller apropie numele **Arbhu** de **Orfeu** **D după Allen; I**. Lanțul e fragil, dar imaginea e frumoasă: pe corabia de sub Câine călătorește cel al cărui nume amintește de

meșterii treziți de câine.

Nike pe prora corăbiei

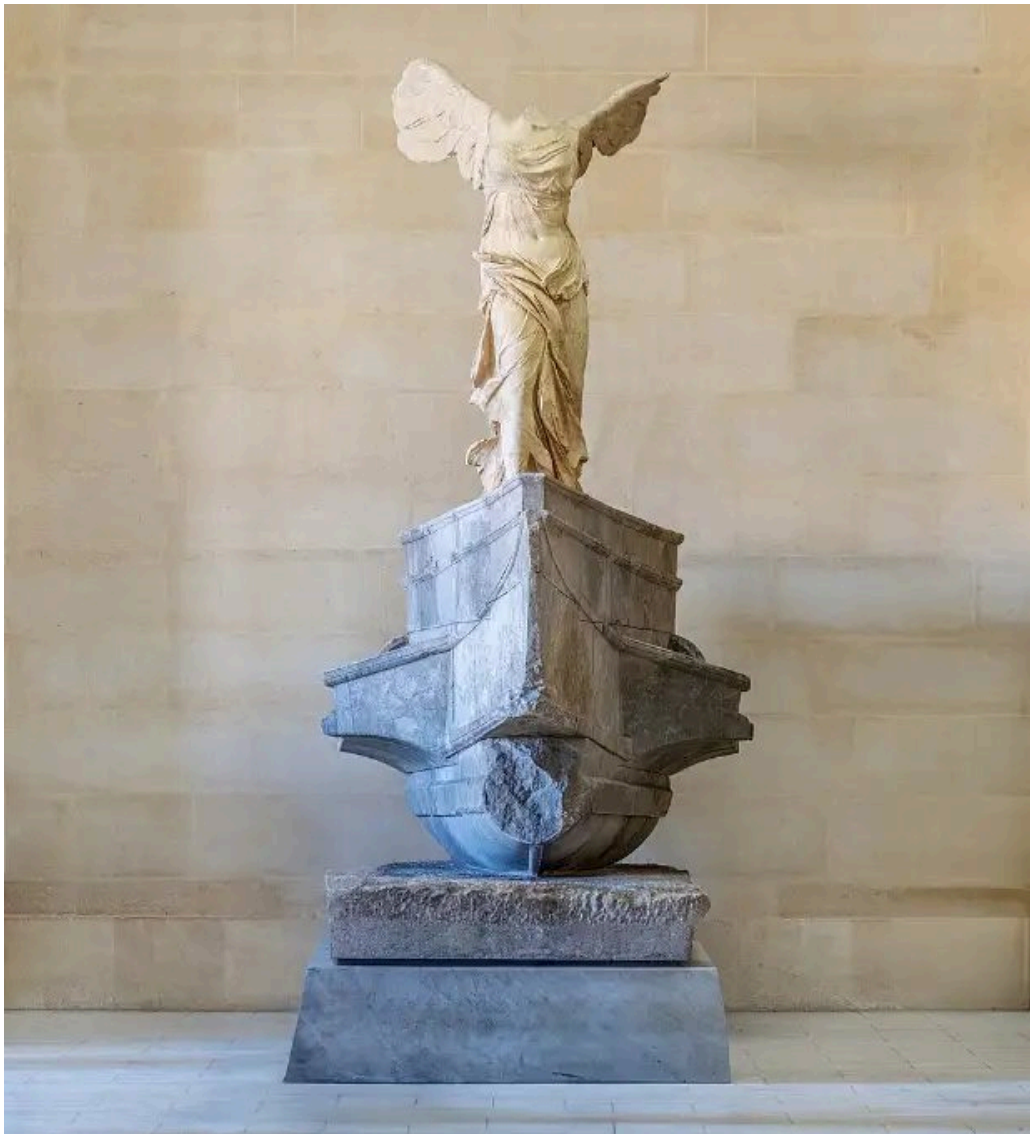
Tetradrahma lui Demetrios. Demetrios I Poliorketes a bătut o tetradrahmă de argint (cca 300–295 î.Hr.) pentru victoria navală de la Salamina din Cipru (306 î.Hr.). Pe avers, **Nike înaripată** stă pe **prora unei corăbii de război**, suflă într-o trompetă (*salpinx*) și ține în cealaltă mână **o stylis**, un stindard naval în formă de **T**, trofeul luat de pe pupa corăbiilor învinse; pe carenă se văd ochiul și pintenul, sub proră o mică figură ca un cap de animal, iar dedesubt valurile **D**. Pe revers, de obicei, Poseidon cu tridentul. Moneda era deja în Partea I (Img55, indiciul 69), ca membră a familiei Femeii înaripate.

T-ul și Câinele Mare **I**. Pe hărțile moderne, Câinele Mare se desenează ca un **T**: bara de sus trece prin γ , Sirius și β , iar trunchiul coboară spre δ , cu „picioarele” spre η și ϵ , adică spre „Fecioara” și „Fecioarele”. **Sirius stă exact în punctul în care bara întâlnește stâlpul.** Pe monedă, Nike ține T-ul chiar în acest punct. Rezerva e importantă: liniile hărților de azi sunt convenții moderne, iar anticii desenau constelația ca un câine. Asemănarea de formă e lectură simbolică, nu intenție documentată. Ce are temei e cerul: **corabia, semnul în T și vestitoarea victoriei** formează o scenă care, citită pe cer, cade în regiunea lui Sirius **D pentru cer; I pentru legătură**. Firul T-ului (ankh-ul, taulele, Spânzuratul) are secțiunea proprie, „Crucea și T-ul”.

Tetradrahmă de argint a lui Demetrios I Poliorketes (cca 300–295 î.Hr.), pentru victoria navală de la Salamina din Cipru (306 î.Hr.): Nike înaripată pe prora unei corăbii de război, cu trompeta și cu stylis-ul în formă de T. Pe cer, corabia Argo stă lângă Câinele Mare, iar Câinele se desenează azi ca un T cu Sirius la întâlnirea barei cu stâlpul (Partea I, Img55).

Victoria de la Samothrace. Statuia de marmură de Paros (cca 200–190 î.Hr., datarea e discutată) stă **pe prora unei corăbii de război** din marmură cenușie de Rodos [D](#). A fost descoperită în 1863 de Charles Champoiseau în **Sanctuarul Marilor Zei de la Samothrace**, unde stătea într-un bazin, ca deasupra apei; comemorează, foarte probabil, o victorie navală. Brațul drept lipsește; o palmă deschisă, găsită în 1950, e expusă alături [D](#). În reconstituirile din sec. XIX, tetradrahma lui Demetrios a servit drept model pentru Nike cu trompeta, ipoteză azi abandonată pentru datare [D](#). **Același motiv apare deci pe trei suporturi:** pe monedă, în marmură și, creștinat, la Francisco de Holanda (mai jos).

Victoria (Nike) de la Samothrace, marmură de Paros, cca 200–190 î.Hr., așezată pe prora unei corăbii de război din marmură de Rodos; Muzeul Luvru, în capul scării Daru. Găsită în 1863 în Sanctuarul Marilor Zei (Kabeiroi) de la Samothrace, unde s-au inițiat Argonauții. Nike pe proră: semnul călătoriei inițiatice sub cerul Argo – Câinele Mare – Gemenii.

Samothrace: insula misterelor marinarilor **D**. Sanctuarul Marilor Zei (Kabeiroi) **inițea navigatorii**, care căutau acolo ocrotire pe mare. **Argonauții s-au inițiat la Samothrace**, la sfatul lui Orfeu (Apollonius din Rodos, *Argonautica* I, 915–921), iar **Dioscurii**, Castor și Pollux, erau ocrotitorii corăbiilor, legați de acest cult.

Puntea de cer **D pentru cer; I pentru legătură**. Corabia Argo stă pe cer **lângă Câinele Mare; Gemenii**, Castor și Pollux, stau deasupra lui Procyon și a lui Sirius. Pollux e geamănul nemuritor, care își împarte nemurirea cu Castor, cel muritor **D**: perechea muritor – nemuritor e, în schema noastră, perechea Trup – Spirit **I**. Statuia vine chiar din locul unde echipajul corăbiei Argo a fost inițiat. **Nike pe proră devine astfel semnul călătoriei inițiatice sub cerul Argo – Câinele Mare – Gemenii** **A**.

Nike conduce și carul Cibelei. Pe placa de la Ai-Khanoum (secțiunea 3.1), tot **Nike înaripată** conduce carul Marii Mame tras de lei, sub Soare, Lună și stea **D**. Zeița victoriei apare deci, în lumea elenistică, de două ori în fruntea unui vehicul sacru: **la prora corăbiei și la hăturile carului Femeii**. E aceeași poziție pe care inscripția de la Dendera i-o dă lui Sirius: înaintea celui pe care îl conduce **I**.

Luvrul și axa lui Sirius **S** pentru axă; **I** pentru sens. Astăzi, Victoria de la Samothrace stă în capul scării Daru, la Luvru, adică la capătul axei istorice Étoile – Luvru. La latitudinea Parisului, Sirius răsare la un azimut de cca 116°, exact deasupra acestei axe, privind de la Arcul de Triumf spre Luvru; la sfârșitul lui august, răsăritul ei e heliac **S**. Nimeni nu a pus statuia acolo din acest motiv. Dar e greu de trecut cu vederea că **Nike de pe proră privește, din capul scării, spre axa deasupra căreia urcă Sirius**.

Corabia lui Petru: „NAVIS” la Francisco de Holanda

Fila „Navis Petri”. În *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), Francisco de Holanda desenează o galeră cu multe vâsle, sub inscripția *Navis Petri. Et portae inferi non praevalerunt adversus eam*, „Corabia lui Petru. Și porțile iadului nu o vor birui” (Matei 16:18) **D**. **Catargul e o cruce**, cu **porumbelul** radiind deasupra; patru capete înaripate, vânturile, suflă raze spre corabie; deasupra, **un înger într-un cerc**; jos, **un monstru marin**. În medalioane, un om, un leu și un taur: simbolurile evangheliștilor, care sunt și cele patru semne fixe ale zodiacului **D**.

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), fila „Navis Petri” (fila CXXXI; p. 134 în numerotarea fișierului): corabia Bisericii, cu catargul-cruce, porumbelul radiind în vârf, îngerul în cerc deasupra, vânturile, monstrul marin dedesubt și simbolurile evangheliștilor în medalioane. Aceași corabie de război elenistică, cu ochi pe carenă și pinte, ca pe tetradrahma lui Demetrios; numele „NAVIS” e și al constelației Argo Navis. (sirius-star.ro)

Aceeași corabie ca pe tetradrahmă [D pentru detalii](#); [I pentru legături](#). Privită la mărire, corabia lui Holanda e o **corabie de război elenistică**: are **ochi pe carenă**, **pinten** cu trei lame, ca un trident, și, sub vultă, **o mască de leu** la prora, exact în locul figurinei de pe monedă. Deasupra corăbiei, **figura înaripată din cerc** ia locul lui Nike; pe prora, un stindard cu cruce încununat de o **cunună de lauri**, atributul lui Nike; la pupă, **aplustre**-ul cu trei benzi curbe, ornamentul de pe care se lua *stylis*-ul învins. Holanda a desenat antichitățile Romei între 1538 și 1540 [D](#); o filiație de imagine de la monedele elenistice cu Nike pe prora e posibilă [I](#); [V](#).

Catargul în T. Catargul-cruce e un **T**, ca *stylis*-ul de pe monedă și ca desenul Câinelui Mare. În vârful T-ului stă **porumbelul într-un nimb radiant**, iar la întâlnirea barei cu stâlpul, tăblița titlului. **Punctul luminos stă sus pe T, cum stă Sirius pe T-ul Câinelui** [I](#).

Leul și ființa-pește de la prora. Vârful prorei se termină într-o spirală-rozetă; imediat dedesubt, masca de leu. Pe pinten, o ființă cu picioare din față și coadă de pește încolăcită: **hipocamp** (cal-pește) sau **capră-pește**, adică semnul Capricornului; capul are urechi ascuțite, iar coarnele nu se văd clar, așa că identificarea rămâne deschisă [V](#). Ce are temei pe cer [S](#):

- Sirius stă la longitudinea ecliptică de cca 104°; **punctul opus, cca 284°, cade în Capricorn**. Când Soarele e în Capricorn, la începutul lui ianuarie, **Sirius e în opoziție și culminează la miezul nopții**; tot atunci Pământul trece prin periheliu, punctul cel mai apropiat de Soare, chiar **în direcția lui Sirius** (longitudinea periheliului cca 103°).
- **Leul** e semnul în care cădea Soarele la revărsarea Nilului, după răsăritul heliac al lui Sirius (Plutarh, 38) [D](#).

Pe prora corăbiei lui Holanda stau, citite astfel, **cele două momente ale lui Sirius**: răsăritul de vară (Leul) și culminația de iarnă (Capricornul, dacă ființa e capra-pește) [A](#).

Corabia sistemului solar. Lectura noastră merge un pas mai departe și o verificăm pe cer. Direcția în care se mișcă Soarele printre stelele vecine, **apexul solar** (RA cca 18h, Dec cca +30°), are longitudinea ecliptică de cca 271°, adică **0° Capricorn**, mult deasupra eclipticii, spre Hercule și Lira [S](#). Punctul opus, **antapexul** (RA cca 6h, Dec cca -30°), cade **în Porumbel, la marginea Câinelui Mare și a Pupei**, adică la pupa corăbiei Argo [S](#). Precizare: față de centrul galaxiei, orbita Soarelui merge spre Lebăda; apexul de aici e mișcarea față de stelele vecine. Rezultă o imagine [A](#): **corabia sistemului solar își are prora spre Capricorn și pupa spre Câinele Mare**. Sirius rămâne în spatele ei, ca steaua sub ale cărei auspicii pleacă. Pe fila lui Holanda, porumbelul stă în vârful catargului; constelația Porumbelul, locul antapexului, a fost introdusă de Plancius în 1592, deci **după** Holanda. Coincidența de imagine nu poate avea intenție [I](#).

Canopus, cârmaciul de lângă Câine

Testul de control din capitolul 2 a adus o surpriză care întrește acest fir. Canopus, steaua-cârmă a corăbiei Argo, apare în multe culturi **ca partener al lui Sirius** [D](#):

- în China, *Shiji* (94 î.Hr.) o numește **perechea de sud a lui Sirius**;
- în legenda arabă, *Suhail* (Canopus) e legat de două surori: *al-Shi'rā* (Sirius), care a trecut Calea Lactee, și *al-Ghumaiṣā'*, care a plâns;
- la polinezieni, Canopus e **aripa sudică** a păsării Manu, al cărei trup e Sirius;
- la Boorong (Australia), *Waa*, Corbul, e **fratele lui Sirius** și a adus focul oamenilor.

Cele două stele formează împreună „**poarta sudică**” a cerului **Δ**. Și se potrivesc cu imaginea corăbiei: **cârmaciul (Canopus) lângă câinele-femeie (Sirius)**. Canopus e masculin aproape peste tot; Sirius e feminin. Pe cer, sub Câine, stau deci **un bărbat la cârmă și o femeie la proră**. Lectura e a noastră **Δ**, dar fiecare dintre cele două roluri e documentat separat.

Steaua lui Ea **▼**. „Steaua Eridu-ului” (MUL.NUN.KI), adică steaua orașului lui Ea, zeul mesopotamian al apelor, e identificată de unii cu **Canopus**, din Corabie, chiar sub Câinele Mare. Dacă identificarea se confirmă, **zeul apelor, corabia și Sirius** ar sta pe aceeași porțiune a cerului. E una dintre pistecele mai importante ale cercetării, pentru că ar lega direct nodul central (C10, ființa din ape) de acest fir.

În India, Canopus e Agastya, înțeleptul care a băut oceanul, „purificatorul apelor”; răsăritul ei liniștea oceanul după musoni **▷**. Și aici, steaua de lângă corabie stăpânește apele. Testul ne obligă însă la prudență: aceste teme (apele, corabia, învățătorul) vin din funcția oricărei stele strălucitoare ca **ceas de anotimp și reper de navigație**. Ele nu dovedesc singure un rol special al lui Sirius. Ce rămâne specific lui Sirius în acest fir e **femininul de la proră**, nu corabia ca atare.

Arca din cer

Ultimul nod al firului îl doar semnalăm aici, pentru că îl tratăm pe larg în secțiunea despre Faro și Nommo (3.8). La mande, în Africa de Vest, **Faro**, duhul apelor, coboară din cer **într-o arcă, cu opt strămoși**; pe cer are forma a doi pești gemeni, Nigerul e trupul lui, iar **Sirius se numește „steaua lui Faro”** (Dieterlen, 1957) **▷ pentru ce a notat ea**. *Hamlet's Mill* (1969) reia scena: primul „Cuvânt” e revelat **la răsăritul simultan al Soarelui și al lui Sirius**, după ce Arca a coborât **▷**. **O arcă, o ființă a apelor și Sirius**, într-o tradiție orală recitată public de griotii mande la Kangaba **Δ**. Pe cer, sub Câine, Europa a numit corabia Arca lui Noe; în Mali, steaua însăși e legată de o arcă coborâtă din cer. Cele două tradiții nu au legătură între ele. Tocmai de aceea întâlnirea lor merită ținută în atenție.

Femeia la proră

Adunăm firul. Pe cer, sub Sirius, stă o corabie **◀**. În Egipt, Sirius e o zeiță într-o barcă și stă **la prora bărcii Soarelui** **▷**. În Grecia, zeița apropiată de Isis **construiește corabia** de sub Câine și poartă pe coif **femeia-câine din mare** **▷**. Zeița victoriei stă **pe proră**, cu un stindard în T, pe monedă și în marmură, și vine din sanctuarul unde s-au inițiat Argonauții **▷**. Isis devine **Pelagia**, ocrotitoarea marinarilor, iar Fecioara Maria, **Steaua Mării** **▷**. Corabia Bisericii, la Holanda, are **la proră leul și ființa-pește**, iar în vârful catargului-T, lumina **▷ pentru desen; I pentru sens**. Și, la capătul sudic al aceleiași corăbii cerești, cârmaciul Canopus e numit în mai multe culturi **perechea lui Sirius** **▷**.

Imaginea care rezultă **Δ** e aceea a unei **călătorii pe apele cerului**, în care steaua feminină stă în față și arată drumul. Ea se leagă de schema principală: **Sufletul (Soarele) navighează, iar Spiritul (Sirius) merge înaintea lui, la proră**. Iar călătoria are un sens inițiativ explicit în cel puțin un loc documentat, Samothrace, unde navigatorii primeau, odată cu ocrotirea pe mare, o inițiere.

Ce se susține: vecinătatea cerească **Câinele Mare – Argo** e reală **S**, iar alte culturi au văzut-o: Arcul babilonian din stelele Câinelui și ale Pupei; Câinele, Câinele Mic și Corabia la al-Qazwini. Sirius **la prora bărcii solare** e scris în inscripția de la Dendera, iar Isis-Sopdet navighează în barca ei pe plafonul Ramesseumului **D**. Seria antică „**zeița și corabia de lângă Sirius**” are trei imagini: Athena construind Argo, Athena cu Scylla pe coif, Nike pe prora **D pentru piese; Δ pentru serie**. Inițierea Argonauților la Samothrace și Dioscurii ca ocrotitori ai corăbiilor sunt documentate. Calculele de cer (Sirius în opoziție cu Capricornul, antapexul solar la pupa corăbiei) sunt corecte **S**.

Ce rămâne deschis: dacă „steaua lui Ea” (MUL.NUN.KI) e Canopus, ceea ce ar pune zeul apelor, corabia și Sirius pe aceeași porțiune a cerului; dacă Holanda a copiat corabia de pe o monedă elenistică; dacă ființa de pe pîntenul corăbiei lui Petru e un hipocamp sau capra-pește a Capricornului; legătura dintre Deucalion și Dodona. Numele creștine ale cerului de sub Câine (Columba Noachi, Arca lui Noe) sunt târzii: ele arată **cum a fost citit** cerul, nu ce știau anticii. Iar întrebarea mare rămâne cu ușa deschisă: **de ce, în atâtea tradiții, drumul spre stea e o călătorie pe ape**, și de ce la prora stă aproape mereu o femeie.

3.3 Câinele, arcul și cerbul

Dintre toate firele dosarului, acesta are cel mai bun temei în afara noastră. Testul de control făcut cu Canopus, a doua stea a nopții, a arătat că multe teme legate de Sirius (corabia, apele, anotimpurile, învățătorul venit din stea) apar la orice stea strălucitoare care servește drept ceas sau reper de navigație. **Două teme nu apar însă la Canopus și apar, insistent, la Sirius: numele de câine și complexul arc-săgeată** **Δ**. Canopus primește un nume de câine o singură dată (la navajo, „Steaua Coiotului”); Sirius îl primește pe aproape toate continentele. Iar arcul cu săgeata se lipește de Sirius în Mesopotamia, în Persia, în India și în China, fără să se lipească de vecina ei din sud.

De aceea firul acesta stă în nucleul tare al Părții II, alături de calendarul sotice și de perechea Orion-Sirius. Îl urmărim în patru pași: **numele** (câinele pe toate continentele), **animalele** (câinele, lupul, vulpea și vaca), **arcul** (Sirius ca săgeată, arcaș și țintă) și **cerbul** (vânătoarea care leagă India de Grecia). La capăt, o privire spre Nord, unde Sirius devine „focul lui Loki”.

3.3.1 Un nume de câine pe toate continentele

Faptul de bază **D**. Grecii o numeau *Seirios*, „arzătoarea, cea scânteietoare”, dar constelația ei era Câinele, iar steaua însăși era „steaua Câinelui”. Romanii îi spuneau *Canicula*, „cățelușă”, iar zilele cele mai fierbinți ale verii, când Soarele se apropia de ea, erau *dies caniculares*, „zilele câinelui”. Până aici, s-ar putea crede că e o singură tradiție, transmisă din aproape în aproape. Lista completă arată însă altceva.

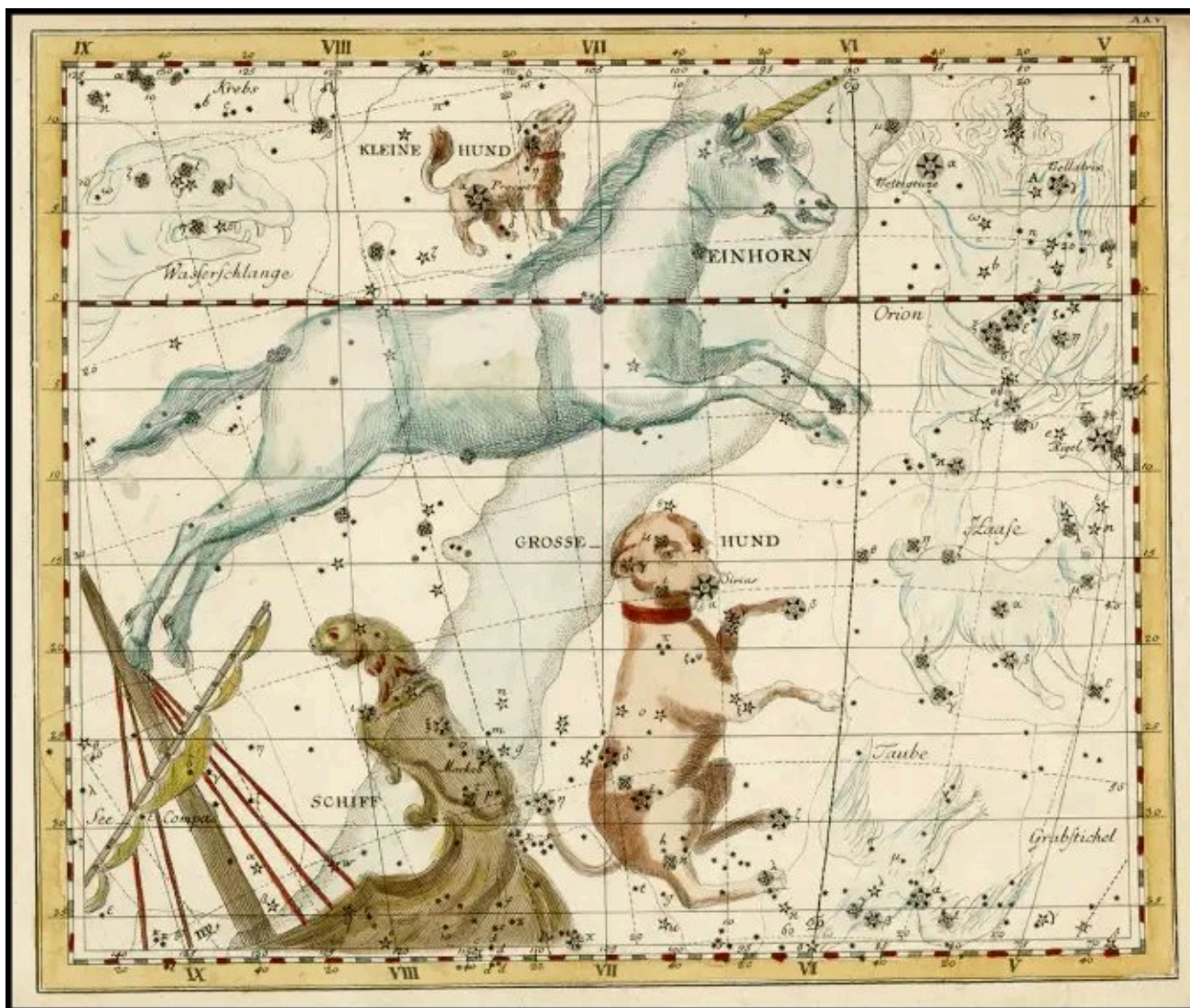
Cultura	Numele lui Sirius (sau al constelației)	Sensul
Mesopotamia	<i>Kak-shisha</i>	„Câinele care conduce”
Arabia	<i>al-Kalb al-Jabbār</i> (constelația)	„Câinele Uriașului” (al lui Orion)
Roma	<i>Canicula; Janitor Lethaeus</i>	„Cățelușă”; „Portarul Infernului”
India	<i>Saramā</i> (în lista lui Allen)	cățeaua-paznic a Căii Lactee
China	<i>Tiānláng</i>	„Lupul Ceresc”
Pawnee Skidi (Nebraska)	„Steaua Lupului”	

Cultura	Numele lui Sirius (sau al constelației)	Sensul
Blackfoot	„Fața Câinelui”	
Seri, Tohono O'odham	„câinele care urmărește oile de munte”	oile sunt stelele Centurii lui Orion
Iñupiații din strâmtoarea Bering	„Câinele Lunii”	V
Cherokee	Sirius și Antares, doi câini-paznici	la cele două capete ale „Drumului Sufletelor” (Calea Lactee)

Sursele pentru popoarele Americii sunt compilații etnoastronomice și trebuie verificate una câte una **V**. Chiar cu această rezervă, imaginea de ansamblu e limpede: **Sirius e câine sau lup în culturi care nu au avut niciun contact între ele** **D**. O transmitere de la Egipt la Pawnee e exclusă. Rămâne o explicație mai simplă și mai interesantă: **ceva din felul în care steaua se arată pe cer îi face pe oameni, peste tot, să vadă în ea un câine**. Steaua vine după Orion, Vânătorul; îl urmează pe cer cum urmează câinele pe stăpân; e cea mai strălucitoare și pare să „latre” lumină, scânteind și schimbându-și culorile aproape de orizont. Este o convergență a observației, nu o moștenire **A**.

Ce adaugă R. H. Allen. Richard Hinckley Allen, *Star-Names and Their Meanings* (1899), capitolul „Canis Major” (p. 117–131), reprodus integral pe sirius-star.ro, e o lucrare clasică de onomastică stelară, cu limitele cunoscute ale epocii (surse nesistematice, astronomie depășită). Din ea, firul nostru păstrează următoarele noduri **D după Allen**:

- **Prooptēs, „Conducătorul”** (la Plutarh), și babilonianul **Kak-shisha, „Câinele care conduce”**: două culturi dau stelei aceeași funcție de **călăuză**.
- **Mirzam (β CMa), „Vestitorul”**, steaua care răsare chiar înaintea lui Sirius și o anunță, cum Sirius anunța anul nou și revărsarea Nilului.
- **Adhara (ε CMa), din al-‘Adhārā, „Fecioarele”, și Aludra (η CMa), din al-‘Adhrā, „Fecioara”**: în constelația câinelui, două nume de femeie. Legătura cu Isis-Sopdet e firul Femeii (3.1).
- **Asirianul Su-ku-du, „Cel neliniștit, arzătorul”**, pentru scânteierea și schimbările de culoare ale stelei.
- **Robigalia**, sărbătoarea romană de la sfârșitul lui aprilie (atestată din 238 î.Hr.): se jertfea **un câine roșcat** zeului Robigus, ca să ferească grânele de rugină, în legătură cu apropierea Soarelui de Sirius **D**. Câinele și spicul stau împreună în ritual, cum stau pe cer, la Fecioară, spicul și steaua.
- **Câinele care îi trezește pe Ṛbhū (Rigveda, Śvānam)**; Max Müller apropie numele *Arbhu* de **Orfeu** **D după Allen; I pentru apropiere**. Orfeu e sfătuitorul Argonauților, deci al corăbiei de lângă Câine (3.2).
- **Sirius = Śukra, zeul ploii, mai vechi decât Indra** (după Hewitt) **D după Allen; V**. În sanscrita clasică, *Śukra* e numele lui Venus: încă un caz în care Sirius și Venus împart un nume, ca Iștar.
- **Isis și Osiris ca termeni de cer**: „Isis” ar fi desemnat orice lumină care vestește răsăritul Soarelui la est, „Osiris” orice astru care dispare la apus **D după Allen; V**.
- **Sirius, „locul de odihnă al sufletului lui Isis”** (Plutarh, *Despre Isis și Osiris*, 359D) **D**: o frază antică pe care schema noastră (Spirit = Sirius) o poate cita direct.
- **Cultul lui Sirius în Egipt ar fi început \~3285 î.Hr.**, când răsăritul heliac cădea la solstițiul de vară (Allen) [V: dată veche, de confruntat cu cronologia actuală].

Johann Elert Bode, *Uranographia*: Câinele Mic, Câinele Mare și Inorogul (Monoceros), cu Sirius în botul câinelui. Atlasul ceresc clasic al sec. XIX păstrează imaginea antică a stelei purtate „în fălci”. Contează aici pentru că arată constelația așa cum o vedeau anticii: un câine, nu un T. (sirius-star.ro, pagina „Star Tales: Canis Major”)

Ce adaugă Ian Ridpath. Capitolul despre Câinele Mare din *Star Tales*, reprodus pe sirius-star.ro, e o sursă de referință pentru mitologia constelațiilor. Din el se păstrează patru lucruri.

1. **Steaua din gură** D. Ptolemeu numește Sirius „steaua din gură”; la Aratus, câinele **poartă Sirius în fălci**; Manilius spune că „latră flacăra”. Imaginea e a unui câine care ține focul în gură.
2. **Manilius și chipul albastru** D. Poetul roman scrie că steaua „aproape că nu e mai prejos decât Soarele, doar că locuiește departe” și că razele din „chipul ei albastru” sunt reci. E o intuiție uimitoare pentru secolul I: **stelele ca sori depărtați**. Și e o mărturie pentru culoarea albă-albăstruie, în disputa veche despre „Sirius roșu”.
3. **Alhabor pe astrolab** D. Geoffrey Chaucer, în *Tratatul despre astrolab* (~1391), numește Sirius „Alhabor”, din arabul *al-‘abūr*, „cea care a trecut dincolo”. Pe astrolabele englezești și vest-europene, indicatorul care arată steaua are **forma unui cap de câine**. Sirius e, deci, un reper de ceas pe principalul instrument medieval de măsurat timpul. Legenda arabă din spatele numelui spune că *al-Ši‘rā al-‘Abūr* e **sora care a trecut Calea Lactee**, iar sora ei, Procyon, a rămas pe mal plângând D; V pentru sursa medievală exactă, al-Šūfi.
4. **Câinele și vulpea, fără sfârșit** D. Mitul cel mai frumos al constelației vine de la Eratostene și Hyginus și e povestit mai jos (3.3.2): Laelaps, câinele căruia nicio pradă nu-i scapă, și vulpea din

Teumessos, care nu poate fi prinsă niciodată.

Se adaugă un detaliu roman: Câinele Mare era și **Custos Europae**, câinele care o păzea pe Europa și n-a putut împiedica răpirea ei de către Zeus-taurul. Laelaps fusese chiar darul lui Zeus pentru Europa

D. Câinele e păzitorul Femeii I.

Câinele Mare (*al-kalb al-akbar*), Câinele Mic și Corabia (*al-safīna*, Argo), într-o versiune otomană a *Minunilor creației* după al-Qazwini. Tradiția islamică păstrează aceeași vecinătate de pe cerul grec: câinii lângă corabie (vezi 3.2). (sirius-star.ro, pagina „About”)

Cum se citește această listă. Numele nu dovedesc o tradiție comună; dovedesc o **observație comună**. Testul cu Canopus le dă greutate: o stea la fel de strălucitoare, aflată în aceeași regiune a cerului, nu primește aproape niciodată nume de câine. Ce o deosebește pe Sirius e **poziția ei față de Orion** (vine după el, ca un câine după vânător) și **legătura ei cu vara fierbinte**, în emisfera nordică. Câinele lui Sirius e, deci, o imagine născută din cer, nu din carte ▲.

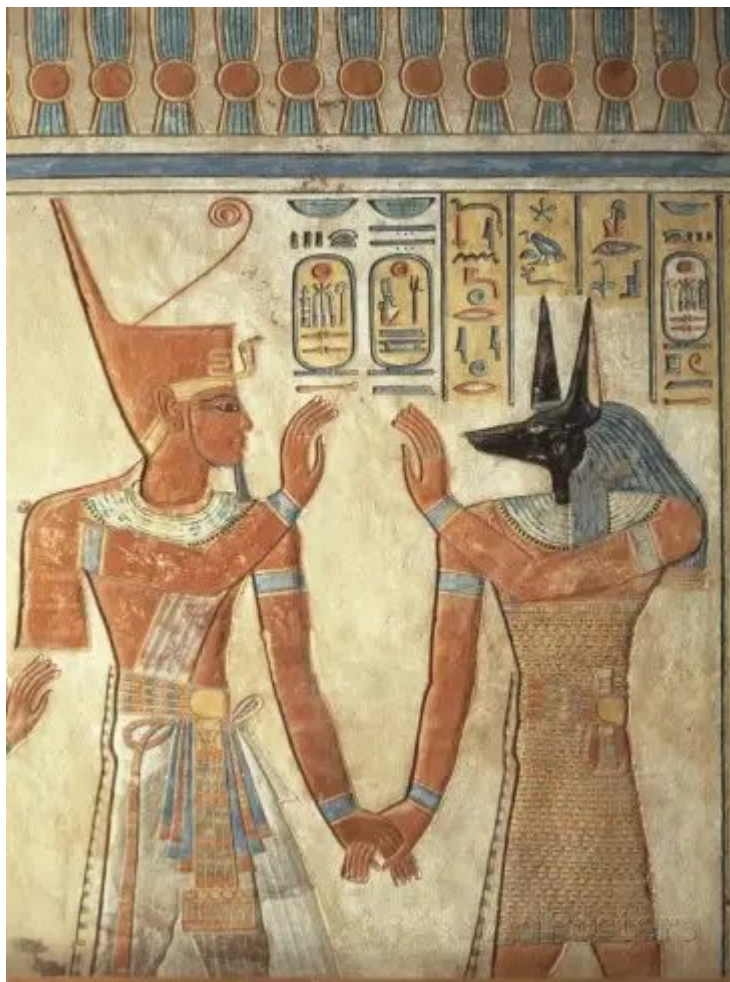
3.3.2 Câinele, lupul și vulpea: păzitorul, călăuza și urmăritorul

Anubis era lup S. Studiile genetice publicate în 2015 (Koepfli și colaboratorii, *Current Biology*) au arătat că „șacalul egiptean” e de fapt **un lup**: lupul auriu african, *Canis lupaster*. Zeul cu cap de canid negru, pe care tradiția europeană l-a numit „șacal”, are deci și un temei zoologic pentru numele de

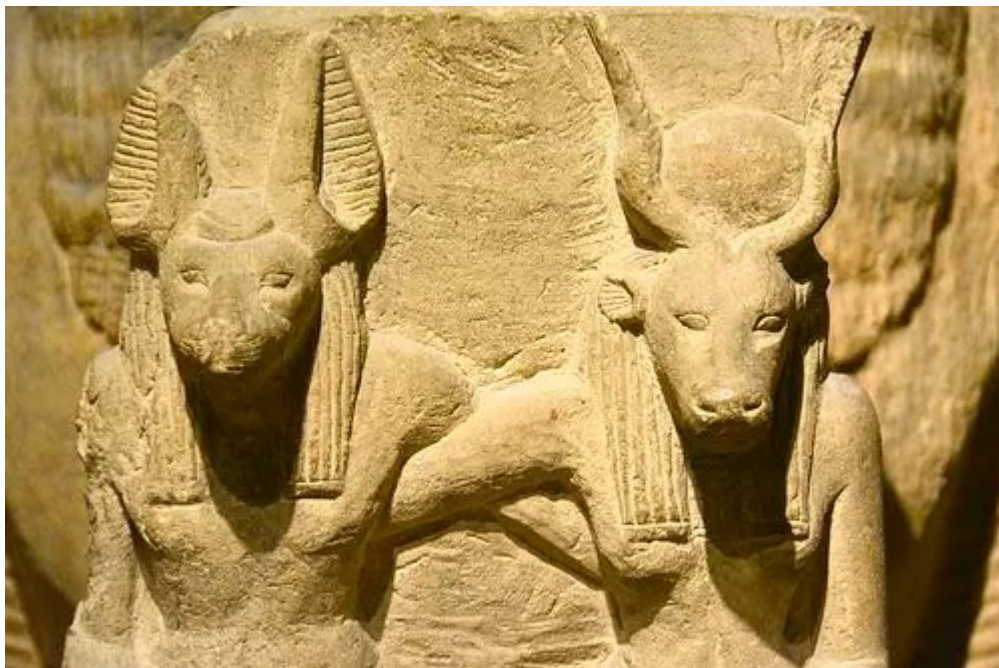
„Spirit Lup” pe care i-l dă literatura modernă. Iar chinezii numesc Sirius chiar „Lupul Ceresc”. Titlul de „Deschizător al Drumurilor” aparține, în egipteană, mai ales lui **Wepwawet**, zeul-lup din Asiut, adesea asociat sau confundat cu Anubis [D](#).

Anubis, orizontul [D](#). Plutarh (*Despre Isis și Osiris*, 44) dă cea mai precisă lectură antică a lui Anubis: el e „**cercul orizontal**” care desparte partea nevăzută a lumii (**Nephthys**) de partea văzută (**Isis**), atingând și lumina, și întunericul. Exact pe această linie se petrece **răsăritul heliac al lui Sirius**, momentul în care steaua trece din invizibil în vizibil, după \~70 de zile petrecute în lumina Soarelui. Câinele-paznic stă la poarta pe care Sirius o trece de două ori pe an [A](#). Cele \~70 de zile sunt, la Herodot (*Istorie* II, 86), și durata îmbălsămării, meșteșugul lui Anubis [D](#).

O limită care trebuie spusă o dată [D](#). În Egiptul faraonic, steaua Sirius este **Sopdet / Isis**, nu Anubis. Legătura Anubis-Sirius este **greco-romană**, din ultimele secole î.Hr., și apare limpede abia la autorii moderni (Pike, Blavatsky). Lynn Picknett și Clive Prince au subliniat acest lucru în critica lor la Robert Temple, și au dreptate. Firul câinelui egiptean rămâne valabil **ca fir al tradiției**, nu ca egiptologie: Anubis e câinele **orizontului** pe care se ridică Sirius, nu steaua însăși [D + I](#).

Anubis, cu cap de canid negru, alături de un faraon, într-o pictură murală din necropola tebană (Valea Reginelor; după numele fișierului, Ramses al III-lea [V](#)). Zeul care conduce regele pe drumul de după moarte: aceeași funcție de călăuză pe care Textele Piramidelor o dau lui Sothis („ea vă conduce pe drumurile frumoase ale cerului”). ([sirius-star.ro](#), pagina „About”)

Anubis și Hathor, statui puse alături. Câinele și vaca: cele două animale prin care Egiptul și vecinii lui au gândit steaua Sirius, păzitorul și mama. (sirius-star.ro, pagina „About”)

China: lupul care trebuie ținut în frâu **D**. În astronomia chineză, Sirius e **Tiānláng**, „Lupul Ceresc”, așezat în conacul lunar *Jing* („Fântâna”) al Păsării Roșii a Sudului. Iar *lang* înseamnă și **invazie, jaf**: Lupul Ceresc e semnul invadatorilor și al tâlharilor, pe care un arc ceresc îl ține în frâu. Aici Sirius e **amenințarea**, nu ocrotitorul: lectura inversă celei egiptene, unde steaua aduce inundația binefăcătoare. Tot în China, **Câinele Ceresc (Tiāngǒu)** e cel care înghite Soarele și Luna la eclipse, iar arcașul **Zhang Xian** trage în el ca să ocrotească copiii **D**. Arcul revine; îl urmărim în 3.3.3.

Vulpea: urmărirea fără sfârșit **D + A**. Trei mituri fără legătură între ele pun lângă câinele-stea o vulpe și o urmărire care nu se termină niciodată.

1. **Grecia.** Laelaps, câinele căruia nicio pradă nu-i scapă, e trimis după **vulpea din Teumessos**, căreia îi era scris să nu fie prinsă niciodată. Paradoxul nu se poate rezolva, așa că Zeus îi preface pe amândoi în piatră și pune **câinele pe cer, fără vulpe** (Eratostene, Hyginus) **D**.
2. **Dogonii.** În relatarea lui Marcel Griaule și Germaine Dieterlen, Ogo, **vulpea palidă (Yurugu)**, e legat de steaua mică din sistemul lui Sirius și **se rotește veșnic în jurul surorii sale**, steaua principală, numită uneori Yasigui **D după Griaule-Dieterlen**. În altă variantă, Ogo s-a născut defect și cu un singur sex, iar sora lui androgină și desăvârșită. **Steaua mare e femeia; vulpea o urmărește.**
3. **Eurasia.** Lingvistul V. V. Ivanov (1977) a arătat un mit indo-european al **eroului-fierar care înlănțuie Câinele**: „pe tot teritoriul Eurasiei, complexul e legat de Ursa Mare, de o stea de lângă ea ca un câine periculos pentru Univers și de fierari” **D**. La ucraineni, **un câine negru roade hamul cailor Ursei Mari**; când îl va rupe, lumea va pieri, dar hamul se reface în zori. La germani, **vulpea roade cureaua jugului** care ține cerul de pământ (citată prin *Hamlet's Mill*). La nordici, **Fenrir** și câinele **Garm** se eliberează la Ragnarök **D**. Ce stea are Ivanov în minte (Sirius sau una de lângă Ursa Mare, de pildă Alcor) rămâne de verificat **V**.

Lectura **I**. Urmărirea fără capăt e **mișcarea ciclică spusă ca poveste**: o orbită, o rotație, un ceas. Câinele care roade legătura cerului și o rupe la sfârșit e **ceasul care, la capătul ciclului, desface lumea** și o lasă să se refacă. Aceeași idee o găsim la *Hamlet's Mill*, în formula care dă titlul secțiunii 3.5: „Când Sirius a căzut, Marele Pan a murit”.

Vaca: steaua ca mamă ■. Câinele nu e singurul animal al lui Sirius. Pe **paleta de la Gerzeh** (Muzeul Egiptean, Cairo; perioada Naqada II, ~3500 î.Hr.) apare **un cap de vacă cu stele** la vârfurile coarnelor, ale urechilor și pe creștet: una dintre cele mai vechi imagini cerești ale Egiptului, cu peste o mie de ani înaintea Textelor Piramidelor. Pe tăblița de fildeș a regelui **Djer** (Dinastia I), Sopdet e **o vacă așezată, cu o plantă între coarne**; planta e semnul **anului**, iar în Textele Piramidelor zeița pregătește hrana faraonului „în numele ei de An”. **Sirius e Anul chiar din prima dinastie**. Pe zodiacul de la Dendera, Sirius e **o vacă culcată într-o barcă, cu o stea între coarne** ■.

Detaliu din zodiacul circular de la Dendera (epoca ptolemeică, sec. I î.Hr.; desen modern): vaca culcată în barcă, cu steaua între coarne, este Sopdet-Sirius, iar în fața ei vine Orion. Animalul-mamă al stelei, pe cel mai cunoscut monument astronomic al Egiptului. (sirius-star.ro, pagina „Agathyrsi”)

În epoca romană apare și **Isis-Sopdet călare pe un câine mare** ■: Femeia peste Câine, pereche a Femeii peste Leu, întâlnită în Partea I la Iștar și la Fecioara apocaliptică. Vaca și câinele se întâlnesc, așadar, chiar în figura zeiței.

Două funcții ale aceleiași stele ■. Vaca e steaua ca **mamă**: Isis-Hathor, care hrănește, care aduce Nilul, care e „Anul”. Câinele (lupul, vulpea) e steaua ca **păzitor, călăuză și urmăritor**: Anubis la orizont, Prooptēs care conduce, Laelaps care urmărește, câinele care roade jugul cerului. Prima funcție spune **ce dă** steaua; a doua spune **ce măsoară** și **ce păzește**. Amândouă sunt ale unui ceas: unul care hrănește timpul, altul care îl ține.

3.3.3 Arcul: Sirius ca săgeată, ca arcaș și ca țintă

Întrebarea firului. De ce **arcul** se lipește de Sirius în culturi fără contact? Și de ce, de la o cultură la alta, steaua schimbă rolul: când e săgeata, când e arcașul, când e ținta? Răspunsul începe pe cer.

Pe cer există un arc D. Din stelele Câinelui Mare și ale Pupei (pupa corăbiei Argo), atât babilonienii, cât și chinezii au desenat **un arc cu săgeata pusă în coardă**. La babilonieni, steaua-arc se numea **mulBAN**; la chinezi, asterismul se numea **Hushi**, „**Arcul și Săgeata**”, cu stele din Câinele Mare (η și κ, după Allen; desenul diferă de la un astronom la altul, iar într-o variantă arcul se întinde mult în Pupa V pentru identificarea exactă). Arcul e deci **o formă reală a cerului**, nu o invenție a mitului. Ce face mitul cu ea diferă.

Mesopotamia: Sirius e săgeata D. Numele babilonian al lui Sirius e **KAK.SI.SÁ**, „**Săgeata**”, iar în *Hamlet's Mill* săgeata „măsoară adâncimea Mării”. Catalogul astronomic **MUL.APIN** (~1000 î.Hr., după observații mai vechi) numește Steaua-Arc „**Iștar din Elam, fiica lui Enlil**”. Zeița înarmată, care calcă leul pe sigiliile akkadiene, e deci, pe cer, chiar **arcul care trage săgeata-Sirius**. Aceasta explică, cel puțin în parte, de ce numele Iștar apare și pentru Sirius. Zeul-arcaș al Mesopotamiei e **Ninurta**; strămoșul Săgetătorului zodiacal e **Pabilsag**, legat de el, înfățișat pe kudurru-uri (pietre de hotar, sec. XIV–XII î.Hr.) ca un centaur înaripat care trage cu arcul, **cu două capete: unul de om și unul de câine** D. **Câinele stă chiar pe arcaș**.

Egiptul: Sirius e „Cea Ascuțită” D. Numele *Sopdet* se scrie cu semnul **triunghiului ascuțit** (*spd*, „ascuțit, cu vârf, eficace”), urmat de terminația de feminin și de stea. Pe zodiacul de la Dendera, **arcașul Satit (Satet) își îndreaptă săgeata spre Sirius**, ca în *Hamlet's Mill*. Steaua e vârful, ascuțișul, și ținta zeiței-arcaș.

In the so-called "Round Zodiac" of Dendera (Roman Egypt), the goddess Satir is aiming her arrow from the same bow at the star on the head of the Sothiscow—Sirius again (on the right, lower half). The Egyptian conception is closer to that of the Chinese than to the Babylonian.

Zodiacul circular de la Dendera (epoca ptolemeică), în desenul reprodus pe pagina dedicată lui *Hamlet's Mill*. Pe el, zeița-arcaș Satir țintește cu săgeata steaua Sirius, iar vaca-Sopdet stă în barca ei. E cea mai clară imagine egipteană a perechii arc-Sirius. (sirius-star.ro, pagina „Hamlet's Mill: When Sirius fell, Great Pan was dead”)

Iranul: Sirius e săgeata care zboară D. În *Avesta*, **Yašt 8, Tištrya** (Sirius) zboară spre marea Vourukaša „iute ca săgeata” trasă de arcașul Ǝrəxša; acolo luptă, ca un cal alb, cu demonul secetei Apaoša, un cal negru; pierde întâi, apoi învinge și eliberează **apele și ploile**. Ziua a 13-a a fiecărei luni îi e dedicată. Numele persan al stelei, **Tir**, înseamnă și el „Săgeata” D.

India: Sirius e arcașul D. Stella Kramrisch, *The Presence of Śiva* (Princeton, 1981), p. 40–41, o sursă academică, scrie că Rudra „a luat chipul unei stele, care trage săgeți orbitoare de lumină. Numele ei e **Mrgavyādhā**, «Vânătorul antilopei», și până azi e numele stelei Sirius”. Mitul vine din **Aitareya Brāhmaṇa** (3.33): Prajāpati, sub chip de **cerb** (Mrga = **Orion**), își urmărește fiica Rohiṇī (**Aldebaran**); **Rudra-vânătorul (Sirius) îl străpunge cu o săgeată**, iar săgeata rămâne pe cer: **Centura lui Orion, Ișu Trikāṇḍā**, „săgeata în trei părți” D; V pentru textul critic. Kramrisch adaugă că vedicul **Ṭiṣya** e chemat lângă Rudra-arcașul; asemănarea **Ṭiṣya – Tištrya** e însă doar fonetică (în astronomia indiană clasică, **Ṭiṣya** e δ Cancri) D. Maruții, fiii lui Rudra, zeii furtunii, trag și ei cu arcul.

acted in another aeon when the Sacrifice, pursued by Rudra the hunter, fled to heaven (Ch. X.A.2), where to this day the hunter, the antelope, and the arrow shine at night as constellations in the sky.¹⁶ Has relentless, unforgettingly creative memory allowed for an image of Śiva profoundly connected with the assault on Prajāpati to extend to the antelope a (healing) plant?

4. THE HUNTER OF THE ANTELOPE AND THE HOUND OF HEAVEN

a. *The Hunter of the Antelope*

The Gandharva Kṛśānu aimed his arrow from on high so as to prevent the Soma, which had been raped by the falcon, from being brought down to man on earth. Rudra let fly his arrow against the Father, who was engaged in the procreative act. Rudra avenged the infringement of pre-existential wholeness, but did not prevent the seed of the Father from falling down to earth. Soma and semen had the same fate and destination. The semen of the Father was to bring about the life of man on earth and its continuity. Soma was to raise man to a level of inspiration so high that from it the fated descent of Soma and that of the semen of Father Heaven could be intuited. From the high peaks of vision would appear a panorama of many paths of ascent, by sacrifices to be performed and by inner realizations expressed in hymns and other works of art. Kṛśānu by his failure was instrumental in letting Soma and inspiration come to man; Rudra, in a time-caused reverse effect of his intention, brought the life itself of mankind to this earth, and with it he brought time. At the first dawn of the world he rose, the fiery archer.

He assumed, tradition tells, the shape of a star, shooting dazzling arrows of light. Its name is *Mṛgavyādhā*, or "the Hunter of the antelope." *Mṛgavyādhā*, to this day, is the name of the star Sirius.

In transferring to the stars the primordial deed of Rudra, the *Āitareya Brāhmaṇa* (AB.3.33) confirmed by the visible movement and stations of the luminaries a mythical reality beyond time and enacted before the sun had ever risen in the sky.

Rudra, the heavenly archer, is invoked in the *Rg Veda* together with Kṛśānu and Tīṣya, the archer (RV.10.64.8). Who is Tīṣya?

¹⁶ Cf. B. G. Tilak, *The Orion*, p. 100. The three stars of the belt of Orion.

"Tīṣya is Rudra" (TS.2.2.10.1-2). The constellation Tīṣya, however, is one of the twenty-seven mansions of the moon. *Mṛgavyādhā* is the star Sirius. The discrepancy between the astronomical facts and the irrefutable identification of Sirius as "Hunter of the Antelope," the star figure of Rudra, on the one hand, and the identification of Tīṣya and Rudra on the other is puzzling, particularly in the light of the *Avesta*.

There is a brilliant star that is called Tīṣtrya in the *Avesta*.¹⁷ Although the phonetic similarity of Tīṣtrya and Tīṣya hardly implies a derivation of the Vedic from the Avestan name, both could perhaps be derived from the same root.¹⁸ In the *Avesta*, the splendid, brilliant Tīṣtrya, which soars rapidly like the arrow, quick as lightning, is the name of the star Sirius.¹⁹ The word Tīṣya is formed from *tiṣ*, which means to shine brilliantly.²⁰

Vedic *Mṛgavyādhā* (Sirius) is Rudra. Avestan Tīṣtrya is Sirius,²¹ but the Vedic asterism Tīṣya is almost certainly the same as the later Puṣya,²² and this star, in the Indian astronomical texts (such as the *Sūryasiddhānta* [SSi]), the system therein developing its present form in the fifth and sixth centuries A.D.,²³ is given coordinates that clearly identify it as E Cancri.²⁴ Sirius, at the present state of our knowledge, sheds none of its light on the relation of Tīṣtrya (Sirius), Rudra (Sirius), and Tīṣya (Rudra).

The myth of Rudra, the hunter of the antelope, Prajāpati, the antelope, and Rohiṇī, his daughter, and their catasterism as *Mṛgavyādhā* (Sirius), as *Mṛga* or *Mṛgaśiras* (Orion), and as Rohiṇī (Aldebaran) has been told already (Ch. I. 5).

The gods—or their priests—watched the drama of Rudra, Prajāpati, and his daughter as it was enacted in the sky by the sun and the stars.²⁵ The Vedic sacrificial year began in the spring, at the vernal

¹⁷ H. Lommel, tr., *Die Väter des Avesta*, 1927, pp. 50, 52 (Vāt 8.6 and 16). Cf. G. de Santillana and H. von Dechend, *Hamlet's Mill*, 1968, pp. 52, 215.

¹⁸ A. Scherer, *Gestirnennamen bei den Indogermanischen Völkern*, 1955, pp. 88, 113, 150.

¹⁹ *Ibid.*, p. 113; H. Lommel, tr., *Die Väter des Avesta*, p. 50 (Vāt 8.5-6). Cf. M. Mayrhofer, *Concise Etymological Sanskrit Dictionary*, 2.0, 1993b.

²⁰ M. Mayrhofer, *Concise Etymological Sanskrit Dictionary*, 2.0, 1993b.

²¹ A. Scherer, *Gestirnennamen bei den Indogermanischen Völkern*, p. 113.

²² *Ibid.*, pp. 155-56.

²³ *Sūryasiddhānta* (SSi), tr. E. Burgess, 1860, p. 331; cf. A. Scherer, *Gestirnennamen bei den Indogermanischen Völkern*, p. 150.

²⁴ *Sūryasiddhānta* (SSi), tr. E. Burgess, p. 475.

²⁵ Cf. B. G. Tilak, *The Orion*, pp. 19, 213.

Pagina 40–41 din Stella Kramrisch, *The Presence of Śiva* (Princeton University Press, 1981), unde e explicat numele *Mṛgavyādhā*, „Vânătorul antilopei”, dat stelei Sirius. Imaginea e chiar sursa: temeiul academic al lecturii „Sirius = Rudra-arcașul”. (sirius-star.ro, pagina „About”)

China: Sirius e ținta ■. În *Cele nouă cântece* atribuite lui **Qu Yuan** (sec. IV–III î.Hr.), poemul „Dong Jun” (Stăpânul Răsăritului, zeul Soarelui) spune că zeul „ridică săgeata lungă și **trage în Lupul Ceresc**”, își ține arcu, apoi „apucă **Carul Mare** ca să toarne vin de scortîșoară”. Într-un singur pasaj apar **Soarele-arcaș, Sirius-țintă și Ursa Mare-cupă**. O mie de ani mai târziu, poetul **Su Shi** (1075) scrie: „voi încorda arcu sculptat ca luna plină, voi privi spre nord-vest și **voi trage în Lupul Ceresc**”; lupul simbolizează acolo dușmanii de la graniță ■.

Drawing the bow at Sirius, the celestial jackal, as it was done by the mythical emperors of Ancient China.

Diagramă din Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend, *Hamlet's Mill* (1969), reprodusă pe sirius-star.ro: arcul ceresc din stelele Cănelui Mare și ale Pupei, cu săgeata îndreptată spre Sirius **V pentru planșa exactă**. Cei doi autori au arătat primii că aceeași figură de arc există în Mesopotamia, în Egipt și în China. (sirius-star.ro, pagina „Hamlet's Mill”)

Alte ecouri, de greutate diferite.

- **Asiria** **D pentru imagine; I pentru lectură**. Pe reliefurile asiriene, **zeul Așur stă în discul înaripat și trage cu arcul**. Arcașul nu mai e lângă stea, ci în inima luminii.
- **Coranul** **D pentru text; I pentru legătură**. Sura 53 (An-Najm, „Steaua”) e singurul loc în care Coranul numește o stea: „El este Domnul lui Sirius” (*rabbu sh-shi'rā*, 53:49). În aceeași sură, versetul 9 descrie apropierea dintre trimisul ceresc și Profet „**la o depărtare de două lungimi de arc (qaws) sau mai aproape**”. Versetul nu vorbește despre stele; ce rămâne e doar imaginea **arcului în sura stelei**. Citirile numerologice care leagă numărul versetului de perioada orbitală a lui Sirius B (50,13 ani) nu au temei **x**.
- **Mesoamerica** **[D după Hamlet's Mill; V]**. Autorii *Hamlet's Mill* notează un arc cu săgeata pe cer și la **chichimeci, „oamenii-Câine”**. Dacă se confirmă, motivul ar exista și în Lumea Nouă, la un popor cu numele câinelui.
- **Săgetătorul, opus s**. Sirius are longitudinea ecliptică $\sim 104^\circ$; capătul Săgetătorului e la $\sim 270^\circ - 285^\circ$: sunt **aproape diametral opuse**. Arcașul zodiacului stă de o parte a cerului, săgeata-Sirius de

cealaltă. Iar vârful săgeții Săgetătorului, steaua *Alnasl* (arabă *al-naşl*, „vârful săgeții”), arată la câteva grade de **centrul Căii Lactee**.

Relief asirian: zeul Aşur în discul solar înaripat, cu arcul întins. Arcaşul divin aşezat chiar în disc: arcul nu mai stă lângă stea, ci în inima luminii. Imagine reproduşă pe pagina „Agathyrsi” de pe sirius-star.ro.

Tabelul rolurilor.

Cultura	Rolul lui Sirius	Cine ține arcul	Temei
Mesopotamia	Săgeata (KAK.SI.SÁ)	Iştar din Elam (Steaua-Arc); Ninurta	MUL.APIN D
Egipt	Ținta și vârful („Cea Ascuțită”)	Satit, arcaşa	Dendera D
Iran	Săgeata care zboară (Tištrya, Tir)	arcaşul Ǝrəxša	Yašt 8 D
India	Arcaşul (Rudra-Mṛgavyādhā)	Sirius însuși; săgeata e Centura lui Orion	Aitareya Brāhmaṇa 3.33; Kramrisch D
China	Ținta (Lupul Ceresc)	Soarele (Qu Yuan); Zhang Xian; asterismul Hushi	Qu Yuan, Su Shi D

Ce rezultă [▲](#). Forma arcului e **pe cer**, deci comună; rolurile se schimbă, deci **mitul transformă aceeași imagine**. În Mesopotamia și Iran, steaua e proiectilul care pleacă; în India, e mâna care trage; în China, e animalul vânat. Aceeași scenă (arcul, săgeata, Orion, Sirius) e păstrată de culturi îndepărtate, cu rolurile inversate. Asta e exact ce ne așteptăm de la o **observație comună** prelucrată independent, nu de la o doctrină copiată. Și este, după testul Canopus, unul dintre semnalele cele mai specifice ale lui Sirius.

3.3.4 Cerbul: vânătorul, câinii și zeița

India și Grecia, aceeași vânătoare [D](#) + [▲](#). În India, Sirius e **Mṛgavyādhā**, „**Ucigaşul cerbului**”: Rudra îl săgetează pe Prajāpati prefăcut în cerb. În Grecia, Allen notează că în vremurile clasice timpurii Câinele Mare era **Laelaps, câinele lui Acteon** (sau al lui Procris). Mitul lui Acteon e cunoscut: vânătorul care a văzut-o pe **Artemis goală la izvor** e prefăcut de zeiță în **cerb** și sfâșiat de propria haită. În ambele culturi apar **o săgeată, un câine-stea și un cerb ucis**. La greci, săgeata e a unei **zeițe-arcaş**, ca Satit care țintește Sirius la Dendera și ca Iştar din Elam, Steaua-Arc.

Artemis îl săgetează pe Acteon, sfâșiat de câinii lui; crater atic cu figuri roșii (tipul „Pictorului lui Pan”, \~470 î.Hr., Museum of Fine Arts, Boston **V pentru identificarea exactă a vasului**). Zeița-arcaș, câinele și omul prefăcut în cerb: aceeași scenă ca Mṛgavyādha, vânătorul de cerbi, în India. (sirius-star.ro, pagina „Picknett: Sirius, în inima «Conspirației Stargate»”)

Simon Vouet, *Diana* (sec. XVII): în lectura paginii, Artemis-Diana îi dă lui Procris câinele Laelaps, cel care va deveni Câinele Mare **V pentru titlul exact al tabloului**. Firul zeiței-arcaș cu câinele, pictat în epoca modernă. (sirius-star.ro, pagina „Star Tales: Canis Major”)

Femeia la izvor **I**. Artemis la izvor, văzută de muritor, e încă o **femeie a apelor**, ca femeia arcaniei XVII care toarnă apă sub stea, ca Anuket cu cele două urne la Dendera (3.1). Privirea interzisă aduce moartea, ca vâlul lui Neith-Isis de la Sais, pe care „niciun muritor nu l-a ridicat” (Plutarh, cap. 9).

Un ecou mesopotamian **D pentru text; I pentru paralelă**. În *Epopoea lui Ghilgameș*, tăblița VI, eroul o refuză pe Iștar și îi amintește soarta iubiților ei. Unul dintre ei e **păstorul pe care zeița l-a prefăcut în șacal** și pe care „**propriii lui câini l-au mușcat**”. E scena lui Acteon, cu un canid în locul cerbului. Iar *Hamlet's Mill* observă că, în episodul refuzului, Iștar poate fi pe cer doar Venus sau Sirius. Aceeași tăbliță VI nu conține însă „cei șapte câini ai Inannei” pe care îi pomenesc unele articole de popularizare: formula pare o contopire a acestui vers cu altul, nu o sursă veche **X**.

Monedele cu animalul cu coarne. Două monede antice pun animalul cu coarne în centrul imaginii, iar lectura lor lângă Mrgavyādha e a dosarului **I**.

- **Drahma regatului Kuninda** (Himalaya centrală, sec. II-I î.Hr.; probabil regele Amoghabhūti) **D**. **Avers:** un **cerb** în picioare, cu coarne ramificate, și o **zeiță** în fața lui, cu o floare de lotus (identificată de obicei cu Lakṣmī). **Revers:** un munte (sau o stupa) din arcade suprapuse, cu un semn în vârf (*triratna* / *nandipada*), o svastică pe un stâlp, un copac sacru în îngrăditură și, dedesubt, o linie ondulată, râul. *Mahābhārata* spune că regatul Kuninda a fost învins de **Arjuna**, marele **arcaș** al epopeii. **Arcașul și cerbul**, pe pământ ca pe cer.
- **Moneda sabeeană** (Arabia de Sud, sec. II-III d.Hr.) **D**: pe revers, un **cap de ibex** din față, cu coarne lungi și curbate, sub o semilună cu disc. La sabeeni, ibexul era legat de zeul principal **Almaqah** și

de **vânătoarea rituală a ibexului**, făcută pentru **ploaie** **D**; **V** pentru **studiile recente**. Vânătoarea animalului cu coarne aduce apele, cum Tiștrya-Sirius eliberează ploile.

Drahmă de argint a regatului Kuninda (Himalaya centrală, sec. II-I î.Hr.; probabil Amoghabhūti): cerbul cu coarne ramificate și zeita cu lotusul în fața lui. În India, Sirius e „Vânătorul cerbului”, iar Kuninda e regatul învins de Arjuna, arcașul. (sirius-star.ro, pagina „Numismatics”)

Monedă sabeeană de argint (Arabia de Sud, sec. II-III d.Hr.): capul de ibex sub semiluna cu disc. Animalul cu coarne al vânătorii rituale pentru ploaie, legat de zeul Almaqah. (sirius-star.ro, pagina „India”)

Reversul Kuninda, citit ca hartă a cerului **I**. Lectura numismatică obișnuită vede pe revers **axa lumii**: muntele-stupa, svastica (roata solară), copacul sacru, apele dedesubt. O lectură astronomică e posibilă și coerentă cu dispunerea reală a cerului, dar **nu e documentată** pentru această monedă:

- **Pe cer, Câinele Mare stă sub Orion**, iar Orion e cerbul (*mṛga*). Aversul arată cerbul; reversul ar arăta „ce e dedesubt”.
- **Svastica** are un precedent de lectură polară: René Guénon (*Simbolismul crucii*, 1931) o numește „semnul Polului” **D** pentru **Guénon**; **Ursa Mare**, rotindu-se în jurul polului, arată în cele patru anotimpuri, la aceeași oră, patru poziții care desenează o svastică **S**.

- **Semnul de sub svastică** are forma porții **torana** de la Sanchi, poarta prin care se intră în cercul sacru; pe exemplarul de pe sit, la această rezoluție, pare un stâlp cu traverse **v**.
- **Copacul în îngrăditură** seamănă cu poarta torana cu trei grinzi și cu **pilonul djed al lui Osiris**: la Plutarh (cap. 15–16), sicriul lui Osiris e închis într-un copac care devine stâlpul palatului de la Byblos **d**. Copac = stâlp = Osiris, iar Osiris e Orion.

Stupa 3 de la Sanchi (Madhya Pradesh, India, sec. II-I î.Hr.), cu poarta *torana*. Forma porții seamănă cu semnul de pe reversul drahmei Kuninda, iar în vârful stupei stă umbrela *chattra*, pe axa *yaṣṭi*: punctul cel mai înalt, pe axă, ca polul.

Pavimentul Cosmati din fața Altarului Mare, Westminster Abbey (1268, restaurat în 2008–2010). Inscripția lui socotește vârsta lumii prin înmulțiri cu trei, de la gardul viu la câine, cerb, corb și monstrul marin, până la 19.683 de ani: un ceas al lumii în piatră. (sirius-star.ro, pagina „Origin”)

3.3.5 Arcul și focul în Nord: penny-ul lui Ragnall și Lokabrenna

Penny-ul viking de la York . Pe un penny de argint bătut la **York** (Jórvík) în timpul regelui **Ragnall** (~919–921), colecția British Museum, aversul arată **un arc cu săgeata pusă în coardă**, cu vârful în jos (citit uneori și ca o navă stilizată), iar reversul **ciocanul lui Thor** (*Mjöllnir*), care are în același timp forma unei **cruci Tau**. Monedele vikinge de la York din anii 910–930, inclusiv cele „ale Sfântului Petru”, îmbină semne păgâne și creștine. Forma T poate fi citită de un păgân ca ciocanul lui Thor, de un creștin ca cruce Tau: **o metamorfoză culturală surprinsă chiar în momentul trecerii** .

Pe monedă, arcul e cel mai probabil **o emblemă de putere a regelui-războinic**; asemănarea cu Steaua-Arc și cu Săgeata-Sirius de pe cerul babilonian e o lectură a dosarului . Contează însă că imaginea **arcului cu săgeata** circulă pe bani de argint în Europa de nord, într-o lume care avea propriul nume pentru Sirius.

Penny viking de argint al regelui Ragnall, York (~920; British Museum): pe avers, arcul cu săgeata pusă în coardă; pe revers, ciocanul lui Thor în formă de Tau, cu, după legenda de pe sit, „Mâna lui Dumnezeu” deasupra

V pentru numărul de inventar și legenda reversului. Arcul și crucea pe același ban, în anii conversiei. (sirius-star.ro, pagina „Numismatics”)

Lokabrenna, „focul lui Loki” **D**. În listele islandeze medievale de nume de stele apare **Lokabrenna** (islandeza veche: *Loka*, „al lui Loki”, + *brenna*, „ardere, foc”). Dicționarul Cleasby-Vigfússon (1874) îl traduce „steaua câinelui, Sirius”; alți cercetători au propus Venus [V: manuscrisele și contextul]. Wikipedia preia traducerea „torța lui Loki” de la Viktor Rydberg (*Teutonic Mythology*, 1889), autor cu lecturi personale, adesea discutate. În ambele variante, numele spune același lucru: **o stea care arde**. Se așază lângă grecescul *Seirios*, „arzătoarea”, lângă *Canicula* și zilele câinelui, lângă *Sekhmet* și Ochiul arzător al lui Ra.

Loki, tatăl lupului [D, *Edda*]. Loki, zeul-păcălici, pe jumătate din neamul uriașilor, e **tatăl lupului Fenrir**, al șarpelui lumii *Jormungandr* și al lui Hel. Familia lupului îi cuprinde pe *Skoll* și *Hati*, lupii care fugăresc **Soarele și Luna**. Steaua care îi poartă numele e „steaua câinelui”, iar el e tatăl lupului **I**. După moartea lui Baldr, zeii îl leagă **sub pământ, de trei stânci, până la sfârșitul lumii**; un șarpe îi picură venin pe față, iar soția lui, *Sigyn*, ține un vas deasupra lui (*Gylfaginning* 50). La Ragnarök, Loki se eliberează, conduce corabia *Naglfar* și se ucide unul pe altul cu **Heimdall**, „paznicul zeilor”, cel care vede ziua și noaptea și aude iarba crescând.

Ce leagă Nordul de Orient **I**. **Lokabrenna** adună în nordul Europei aceleași elemente ca Sirius în Orient:

- **steaua arzătoare**;
- **câinele (lupul)**: Fenrir, Garm, lupii Soarelui și ai Lunii;
- **femeia care toarce destinul alături**: Centura lui Orion se numea **Friggjarrokk**, „fusul Friggei”, soția lui Odin, care cunoaște destinele fără să le dezvăluie **D; V pentru sursă**; lângă fus, steaua-foc, ca Neith țesătoarea lângă Isis;
- **paznicul care veghează**: Heimdall la capătul curcubeului, ca Anubis la orizont;
- **sfârșitul ciclului urmat de reînnoire**: *Völuspá* 57 („Soarele se întunecă, pământul se scufundă în mare, stelele strălucitoare cad de pe cer”), apoi strofa 59, în care pământul se ridică din nou din

ape, verde **D; V pentru ediția critică**. *Hamlet's Mill* citește tocmai miturile nordice (moara Grotti, Amlóði) ca amintire a precesiei **I**.

Cel care aduce focul, legat până la sfârșit **D pentru texte; I pentru paralelă**. Loki legat sub pământ seamănă cu **Prometeu** legat de stâncă după ce a adus focul oamenilor, cu **titanii** în Tartar și cu Veghetorii lui Enoh, pedepsiți ca „stele care și-au călcat poruncile”. Iar steaua lui este *Lokabrenna*, „focul celui legat”. E același tipar ca la câinele lui Ivanov care roade legătura cerului: **o forță legată până la capătul ciclului**.

Montaj de pe sirius-star.ro (2017): Statuia Libertății ca „torța lui Loki – SIRIUS – Lokabrenna, «Burning by Loki»”. Lectură simbolică modernă **I**, pusă aici pentru că leagă femeia cu torța de numele nordic al stelei arzătoare. (sirius-star.ro, pagina „The Spiritual Significance of July 4”)

Ce se susține: Sirius poartă nume de câine sau de lup în culturi fără contact (Grecia, Roma, Mesopotamia, China, popoarele Americii), iar Canopus, la fel de strălucitoare, aproape niciodată: e o observație comună, nu o moștenire. Pe cer există un asterism al arcului, desenat independent de babilonieni și de chinezi; în jurul lui, Sirius apare ca săgeată (Babilon, Iran), ca arcaș (India, Kramrisch) și ca țintă (China, Egipt). Scena arcașului, a câinelui și a cerbului e comună Indiei (Mṛgavyādha) și Greciei (Artemis, Acteon, Laelaps). Vaca-Sopdet e „Anul” încă din Dinastia I. Anubis e câinele orizontului la Plutarh; identificarea Anubis = Sirius e greco-romană și modernă.

Ce rămâne deschis: sursele etnoastronomice americane, de verificat una câte una; textul exact din *Aitareya Brāhmaṇa* 3.33; ce stea are în minte mitul eurasiatic al câinelui înlănțuit; contextul manuscris al lui *Lokabrenna*; arcul chichimecilor. Și o întrebare mai largă: dacă urmărirea fără sfârșit (câinele și vulpea, câinele și jugul cerului) e felul în care oamenii au povestit un ciclu pe care îl vedeau, fără să-l poată măsura, atunci câinele lui Sirius ar fi cel mai vechi nume al unui ceas.

3.4 Mercur / Thoth: mesagerul, câinele și caduceul

Al doilea fir pornește din Egipt și ajunge în piețele Bucureștiului. Thoth, zeul lunar al scrisului și al socotelii timpului, devine la greci Hermes, la romani Mercur, la Alexandria Hermes Trismegistul, iar în tradiția islamică Idris, identificat cu Enoh. Pe drum, se contopește cu Anubis, câinele orizontului, și primește caduceul, toiagul cu doi șerpi. Întrebarea firului e simplă: **este Thoth-Hermes, de la început, zeul care ține ceasul lui Sirius?** Răspunsul e mai nuanțat decât ar vrea o teză, și tocmai de aceea merită urmărit.

3.4.1 Thoth, Luna și anul lui Sirius

Ce e sigur ■. Thoth e un **zeu lunar**: ibisul, babuinul și discul lunar sunt semnele lui. E scribul zeilor, măsurătorul timpului, stăpânul calculului. Trei fapte îl leagă de anul lui Sirius.

1. **Luna Thoth deschide anul.** Prima lună a anului civil egiptean se numește chiar *Thoth*. Anul nou ideal începea cu **răsăritul heliac al lui Sirius**, vestitorul revărsării Nilului. Luna lui Thoth deschide, așadar, anul lui Sothis.
2. **Cele cinci zile adăugate.** La Plutarh (*Despre Isis și Osiris*, 12), Hermes (Thoth) câștigă la joc de la Lună a 70-a parte din fiecare zi și adună din ele **cinci zile noi**, adăugate anului de 360 de zile. În aceste zile se nasc Osiris, Horus cel Bătrân, Seth, **Isis** și Nephthys. **Anul de 365 de zile, cu nașterea lui Isis-Sothis în el, e un dar al lui Thoth.** Calendarul însuși devine o scenă a mitului.
3. **Luna învârte axa.** Fizic, **Luna, împreună cu Soarele, produce precesia echinocțiilor**, iar partea cea mai mare a efectului îi revine Lunii ■. Zeul lunar e, fără să știe, zeul motorului Marelui An.

Ce rămâne de verificat ■. Textele egiptene care îl numesc pe Thoth „socotitor al anilor”, cultul lui de la Hermopolis și o eventuală legătură Thoth – Sothis pe zodiacurile de la Dendera nu au fost încă citite în surse primare. Întrebarea „Thoth, păzitorul ceasului lui Sirius?” rămâne deschisă.

Legătura cu schema ■. În schema dosarului, **Luna este Trupul**, Soarele Sufletul, Sirius Spiritul. Thoth, zeul Lunii care adaugă zilele în care se naște Isis-Sothis, ar sta exact la **trecerea dintre primul nivel și al treilea**: socotitorul trupului timpului, care face loc stelei.

Thoth cu cap de ibis, scribul zeilor, în *Papyrusul lui Ani* (Cartea Morților). Zeul lunar care notează rezultatul cântăririi inimii: scrisul, măsura și timpul în aceeași figură. (sirius-star.ro, pagina „About”)

Toth

Anubis

Thoth și Anubis împreună, pe pagina „Egypt” de pe sirius-star.ro: scribul cu cap de ibis și călăuza cu cap de canid, cele două figuri care, în epoca greco-romană, se vor întâlni în Hermes. (sirius-star.ro, pagina „Egypt”)

3.4.2 Hermanubis: câinele devine mesager

Fuziunea D. În epoca ptolemeică și romană, **Anubis se contopește cu Hermes** într-o figură nouă: **Hermanubis**. Hermes era la greci **călăuza sufletelor** (*psychopompos*), cel care îi duce pe morți spre lumea de dincolo, exact funcția egipteană a lui Anubis. Grecii au văzut în cei doi același zeu, cu două chipuri. Hermes era, pe de altă parte, echivalat cu **Thoth**. Prin Hermanubis, **firul câinelui (Anubis) și firul scribului lunar (Thoth) se întâlnesc** într-o singură statuie D pentru fuziune; I pentru sensul ei în dosar.

Statuia lui Hermanubis (Muzeele Vaticanului, epoca romană): Anubis cu atributele lui Hermes, hibridul greco-egiptean al epocii ptolemeice. Câinele orizontului devine mesagerul zeilor; aici se întâlnesc firul Anubis și firul Thoth-Hermes. (sirius-star.ro, pagina „About”)

Mai departe în timp v. Tabelul metamorfozelor culturale continuă linia lui Anubis spre **Sfântul Cristofor cu cap de câine** (*Cynocephalus*) din icoanele răsăritene. Legătura e plauzibilă ca motiv, dar filiația nu e documentată în dosar.

Plutarh, încă o dată D. La Plutarh, **Horus** e „puterea care conduce revoluția Soarelui”, iar **Anubis** e cercul orizontului. Hermes-Anubis e deci, în lectura greacă a Egiptului, **zeul pragului**: al orizontului pe care răsare Sirius și al trecerii sufletelor. Aceeași funcție o are, în Partea I, câinele-portar care păzește cheia pe tabloul de lojă masonic și *Janitor Lethaeus*, „Portarul Infernului”, numele latin al lui Sirius.

3.4.3 Tir = Mercur = Sirius: trei surse pun steaua și mesagerul sub același nume

Puntea din Hamlet's Mill D + A. În capitolul XV (p. 215–216), Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend scriu: „**Tir** sau Ira e numele lui **Mercur**, dar e și, alături de Tiștrya, numele lui **Sirius**”. Tir, Săgeata persană, e deci și planeta mesagerului. Faptul e documentat de doi istorici ai științei; puntea Sirius–Mercur e a noastră.

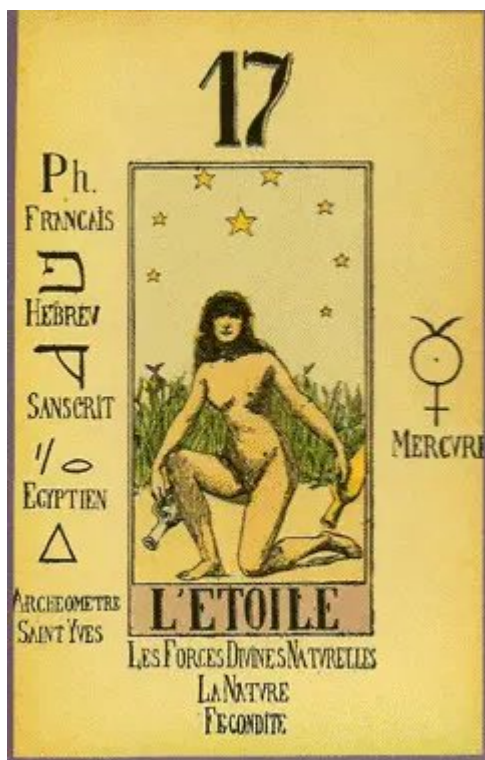
Celelalte două surse D pentru surse; I pentru legătură.

- **Blavatsky** (*Doctrina secretă*, II, 374): Sirius „era steaua lui Mercur sau Budha”, numit „marele instructor al omenirii”; în alt text, Mercur e „**dublul lui Sirius** în sistemul nostru solar”. Iar la Alice

Bailey, **Mesagerul (Mercur) se oprește pe Sirius**, „soarele unde strălucește lumina iubirii”, înainte de a ajunge pe Pământ (Partea I).

- **Papus**, *Le Tarot divinatoire* (1909, ilustrații de Gabriel Goulinat): **arcana XVII, „L'Étoile”**, e atribuită **planetei Mercur** ♄, cu litera Ph, ebraicul Pe și triunghiul din Archéomètre-ul lui Saint-Yves d'Alveydre. Pe cartea Rider-Waite din același an, pe arborele din spatele femeii stă o pasăre, citită încă de Court de Gébelin (1781) drept **ibisul lui Thoth**. Iar Court de Gébelin citea marea stea a cărții drept **Sirius, „Canicula”**.

Trei surse diferite ca formă (un tratat de istoria științei despre mitul persan, teosofia, Tarotul școlii franceze) duc la aceeași triadă: **Steaua – Sirius – Mercur/Thoth**. Golden Dawn atribuie însă arcana XVII **Vărsătorului**: sunt două sisteme diferite, și ambele contează pentru dosar (vezi Marele An alchimic, 3.9).

Arcana XVII, „L'Étoile”, în tradiția ocultismului francez (școala lui Saint-Yves d'Alveydre și Papus): femeia goală sub steaua mare și șapte stele mici, cu corespondențele în franceză, ebraică, sanscrită, „egipteană” și semnul planetei Mercur. Cartea care pune în același loc Steaua, Sirius și Mercur. (sirius-star.ro, pagina „About”)

Un nod indian D pentru mit; I pentru legătură. În mitologia indiană, **Budha** e planeta Mercur și **fiul lui Soma-Chandra, Luna**. Blavatsky numește Sirius „steaua lui Mercur sau Budha”. Lanțul **Luna → Mercur → Sirius** reapare aici: Luna e tatăl mesagerului, iar mesagerul e „dublul” stelei. E încă o formă a ordinii Lună < Soare < Stea din schema principală, cu Mercur ca **intermediar** I.

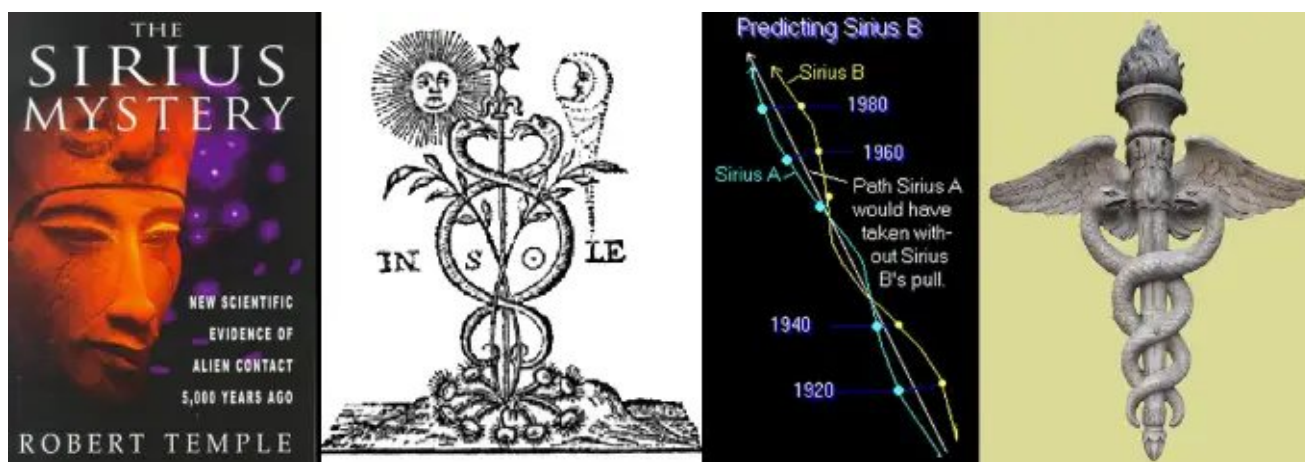
Vestitorii zorilor I. Venus, Mercur și Sirius au ceva în comun pe cer: toți trei se văd **înaintea răsăritului Soarelui**, ca luceferi sau, în cazul lui Sirius, la răsăritul heliac. Iștar e numele comun al lui Venus și al lui Sirius în astronomia babiloniană; Budha e Mercur; Sirius e „steaua lui Mercur”. La bambara, steaua *sigi dolo* din culegerile de dinainte de 1950 s-a dovedit a fi cel mai probabil **Venus de dimineață**, iar *Tudumlolo*, probabil **Mercur** ♄. Cele trei lumini ale zorilor sunt confundate sau asociate peste tot. Rămâne de stabilit dacă asocierea e intenționată sau doar efectul aceluiași moment al cerului.

Limita firului D. În Egiptul faraonic, **Sirius este Isis-Sopdet**, nu Thoth și nu Anubis. Lanțul Sirius-Mercur stă pe **surse târzii sau ne-egiptene**: Tir persan prin Hamlet's Mill, Hermanubis greco-roman, teosofia, Tarotul francez din 1909. E **un fir al tradiției**, care arată cum s-a gândit steaua după Egipt, nu o dovadă despre ce credeau egiptenii. Îl păstrăm cu această etichetă, ca punte de tărie **medie**: fiecare verigă e documentată, lanțul e al nostru.

3.4.4 Caduceul: toiagul cu doi șerpi și femeia dintre două ape

Cel mai vechi caduceu D. Pe **vasul de libații al lui Gudea** (Lagaș, \~2120 î.Hr., Luvru), emblema zeului **Ningișzida** sunt **doi șerpi încolăciți pe un ax**: cel mai vechi „caduceu” cunoscut. Iar Ningișzida e, în catalogul MUL.APIN, Șarpele de pe cer, Hidra, al cărui cap stă chiar lângă Procyon, deasupra Triunghiului de iarnă. Firul șarpelui e urmărit pe larg în secțiunea 3.6; aici contează doar că **toiagul lui Hermes are un strămoș cu nume și dată**, legat de cerul de lângă Sirius.

Caduceul ca hartă a două mișcări I. Hamlet's Mill citește cozile împletite ale perechii chineze Fu Xi și Nüwa ca „**orbite circulare care se intersectează la intervale regulate**” D pentru lectura lor. Pe pagina „God Star” de pe sirius-star.ro, lângă caduceu stă **drumul ondulat al lui Sirius A și B** pe cer: cele două stele, care se rotesc una în jurul alteia în \~50 de ani în timp ce înaintează împreună, desenează pe cer chiar o linie șerpuită dublă. Dacă tiparul caduceului e mai vechi decât observația lui Bessel (1844), am avea fie o „amintire” a stelei duble, fie o simplă potrivire de formă. Rămâne o ipoteză de lucru M4.

Montaj de pe pagina „God Star” (sirius-star.ro): caduceul pus lângă traiectoria ondulată a stelelor Sirius A și B, care se rotesc una în jurul celeilalte (perioada orbitală \~50 de ani) în timp ce traversează cerul. Ipoteză de lucru I: caduceul ca imagine a două mișcări împletite. (sirius-star.ro, pagina „God Star”)

Medalia „In medio stat verum” D pentru imagine; Δ pentru legătură. O medalie de argint, probabil franceză, din sec. XIX (gravorul și data rămân de identificat V), arată o femeie **legată la ochi** (Justiția), cu **caduceul** în mâna dreaptă și **balanța** în stânga. Ea calcă între **două urne răsturnate din care curge apă**, cu un deal și o clădire în spate. Inscripția: „IN MEDIO STAT VERUM”, „adevărul stă la mijloc”. Medalia adună trei fire într-o singură imagine.

- **Femeia între două ape = arcana XVII**. Pe cartea Stelei, femeia toarnă apă din **două vase**, cu un picior pe pământ și unul în apă. Pe zodiacul pătrat de la Dendera, după vaca-Sothis din barcă vine **zeița Sothis însoțită de Anuket**, „cu două urne din care curge apă”, semnul revărsării la răsăritul stelei (Allen) D. Tarotul și medalia par să păstreze, fără să știe, scena Sothis-Anuket de la Dendera Δ.
- **Caduceul = Mercur**, iar la Papus **arcana XVII = Mercur**: aceeași triadă femeie – două ape – Mercur.

- **Balanța și femeia** sunt, pe cer, Fecioara (Astraea, ultima zeiță care a părăsit pământul) cu Balanța alături **D**. Cu caduceul în mână, Justiția e și **Hermes-Thoth, cântăritorul inimilor** din judecata egipteană **D**.
- „**La mijloc**”: echilibrul între doi poli, ca principiul polarității din *Kybalion* și ca linia Soare – Pământ – Sirius, cu cele două capete ale anului, ianuarie și iulie **I**.

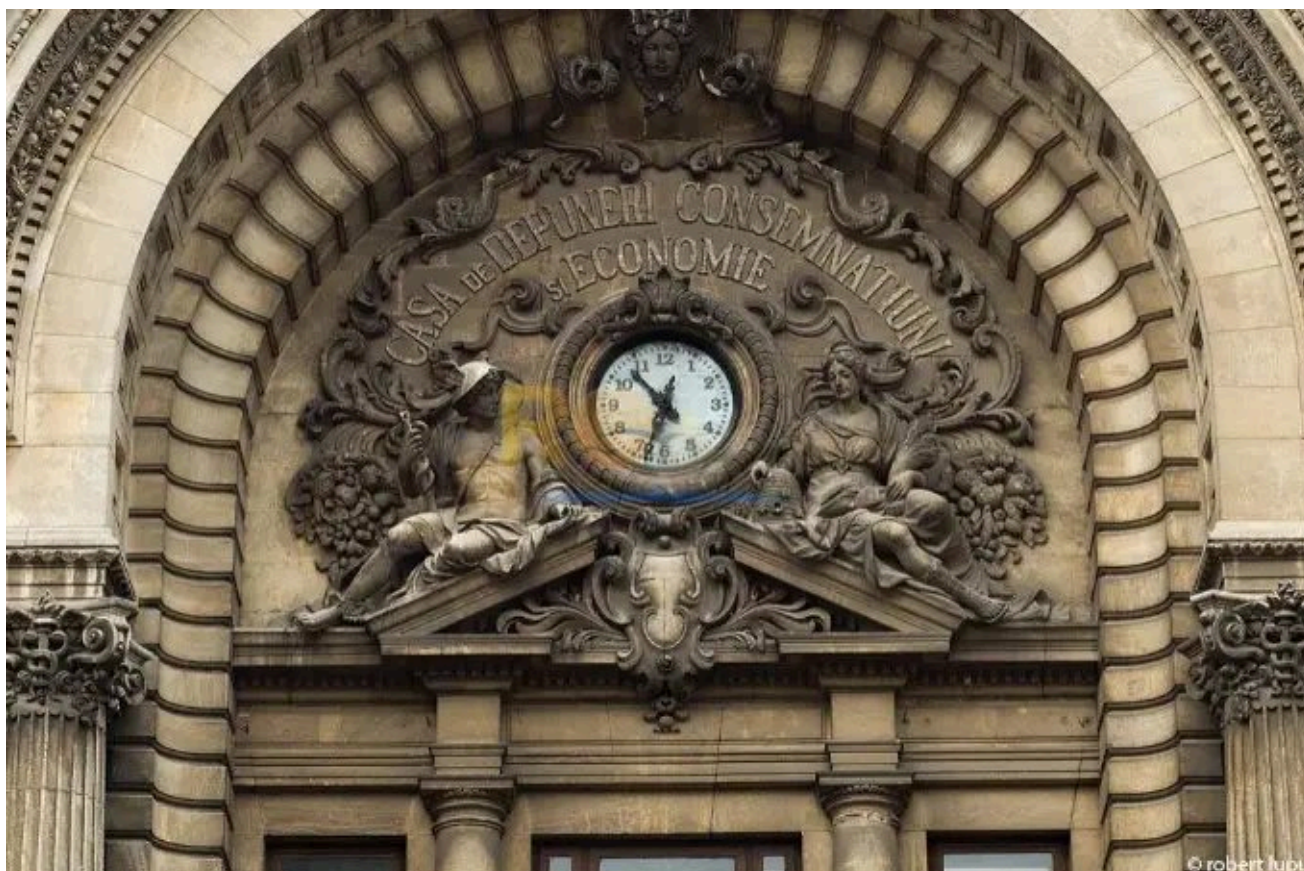
Medalia „IN MEDIO STAT VERUM” (argint, probabil Franța, sec. XIX **V**): Justiția legată la ochi, cu caduceul și balanța, între două urne din care curge apă. Femeia dintre două ape, ca Anuket cu urnele la Dendera și ca femeia arcaniei XVII; caduceul o leagă de Mercur. (sirius-star.ro, paginile „Esoterism” și „The Spiritual Significance of July 4”)

Medalia Expoziției Universale de la Paris, 1889 **D**. Pe avers, **Republica** (femeie așezată, cu diademă) ridică **o cunună de lauri** deasupra unui bărbat gol așezat lângă nicovală (Munca, Geniul industriei). Dedesubt, panorama expoziției de pe Câmpul lui Marte, cu **Turnul Eiffel** inaugurat atunci, și, în spate, **un Soare care răsare**. Medalia e semnată de Louis Bottée **V pentru atribuire**. Anul 1889 e centenarul Revoluției, deci al lui 14 iulie, zi care cade în zilele câinelui. **Femeia care încununează** e același tip ca Statuia Libertății, dăruită de Franța cu trei ani mai devreme. Medalia nu are însă nicio stea anume: legătura ei cu Sirius trece doar prin tipul femeii, deci **sensul ei pentru firul nostru rămâne necunoscut**. O păstrăm ca exemplu al seriei Isis – Libertatea – Republica, nu ca dovadă.

Medalia Expoziției Universale de la Paris, 1889 (atribuită lui Louis Bottée **V**): Republica încununază Munca, deasupra panoramei cu Turnul Eiffel și Soarele care răsare. Femeia care dă lumina sau cununa, în anul centenarului lui 14 iulie; legătura cu Sirius e doar de tip, nu de semn. (sirius-star.ro, pagina „The Spiritual Significance of July 4”)

Caduceul la București **D**. Pe frontonul **Palatului CEC** (Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie, arhitect Paul Gottereau, 1897–1900) stă **un ceas** între două figuri alegorice culcate. Iar deasupra unei ferestre, pe clădirea cu plăcuța „România – Biblioteca Națională” (fostul Palat al Bursei, strada Lipscani **V pentru identificarea clădirii**), apare un **caduceu** sub **casca înaripată a lui Mercur**. Caduceul pe o bibliotecă unește cele două fețe ale lui Hermes: **negustorul și scribul**. Ceasul dintre cele două figuri de la CEC e iconografie bancară obișnuită a epocii (timp și abundență); se potrivește cu tema ceasului, dar nu forțăm legătura.

Palatul CEC din București (Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie; arhitect Paul Gottereau, 1897–1900), cu ceasul de pe fronton. Iconografie bancară a epocii: timpul și abundența. (sirius-star.ro, pagina „Eva Marquez”)

Caduceul sub casca înaripată a lui Mercur, deasupra unei ferestre a clădirii cu plăcuța „România – Biblioteca Națională” (fostul Palat al Bursei, strada Lipscani, București 📍). Toiagul mesagerului pe o bibliotecă: comerțul și scrisul, cele două fețe ale lui Hermes. (sirius-star.ro, pagina „Eva Marquez”)

Alte caducee și Hermes cu steaua 📍.

- **Elias Ashmole**, *Theatrum Chemicum Britannicum* (1652): pe frontispiciu, **Hermes ține caduceul într-o mână și steaua în șase colțuri în cealaltă**. E cea mai directă imagine „Hermes + stea” din dosar.
- **Statuia lui Mercur cu caduceul** din parcul **Nymphenburg** (München), pusă pe sirius-star.ro lângă tema stelei.
- **Hermes cu caduceul** pe o monedă belgiană de 50 de franci (1948–1954) și **heruvimul cu coif de Mercur** al lui Francisco de Holanda (vezi 3.4.6), ambele în Partea I.
- **Stela lui Tanit** de la Cartagina: semnul zeiței, sub o rozetă și o semilună, e **flancat de două caducee** (Partea II, firul Femeii).

Statuia lui Mercur cu caduceul din parcul castelului Nymphenburg, München. Mesagerul zeilor pus de sirius-star.ro lângă tema stelei: toiagul cu doi șerpi ca semn al lui Hermes-Thoth. (sirius-star.ro, pagina „Esoterism”)

Imagine de completat
Elias Ashmole, *Theatrum Chemicum Britannicum* (1652), frontispiece

Frontispiciul lucrării lui Elias Ashmole, *Theatrum Chemicum Britannicum* (Londra, 1652): Hermes ține caduceul într-o mână și steaua în șase colțuri în cealaltă. Cea mai limpede imagine „Hermes cu steaua” din tradiția alchimică engleză.

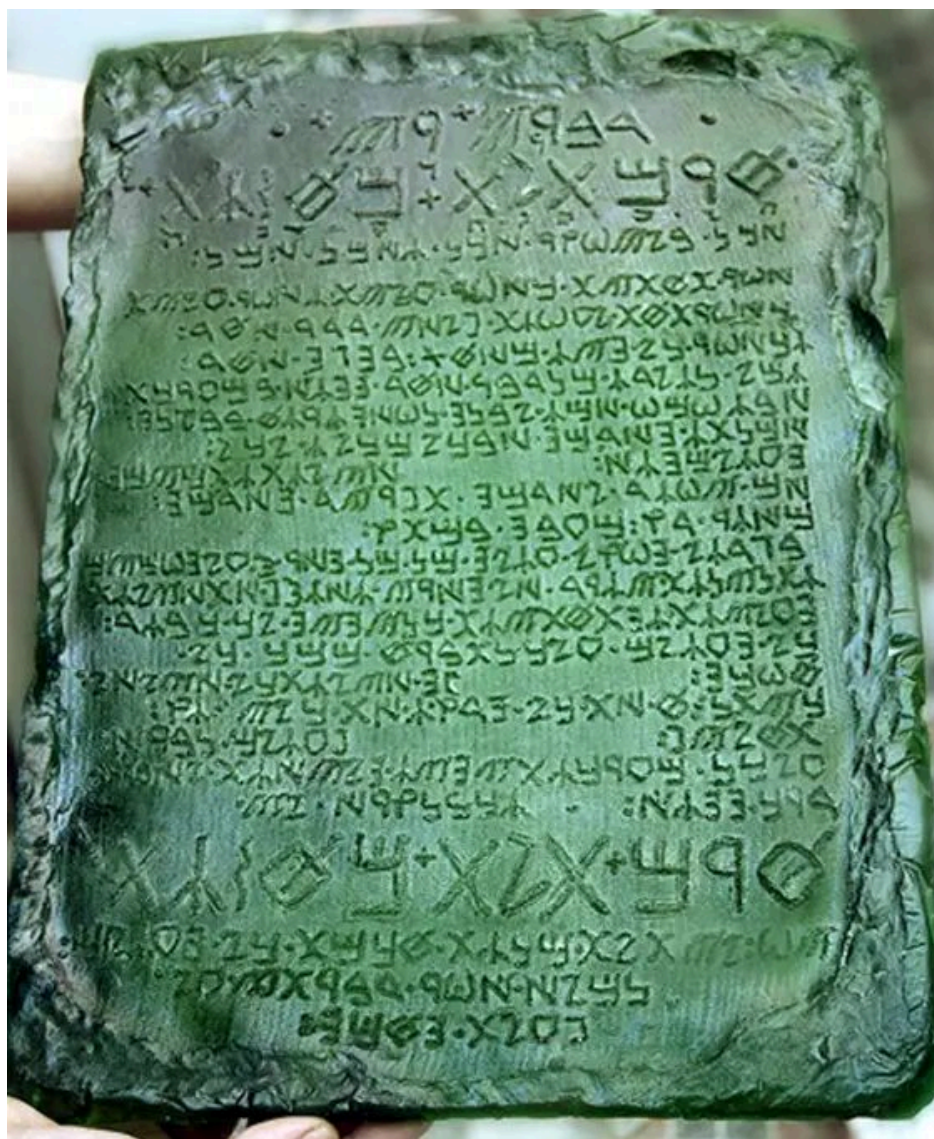
3.4.5 Hermes Trismegistul și Tabla de Smarald: ce rămâne după triere

Numele lui Hermes Trismegistul, „de trei ori mare”, acoperă texte de vârste foarte diferite. Pentru dosar, trierea e simplă și se face o singură dată.

Textul	Vârsta reală	Ce reținem
Corpus Hermeticum (tratatele grecești)	sec. I–III d.Hr.; Isaac Casaubon a arătat în 1614 că nu pot fi mai vechi de era creștină D	Cadrul greco-egiptean al lui Hermes-Thoth
Kore Kosmou , „Fecioara lumii” (păstrat de Stobaeus)	epoca romană D	Isis îl învață pe Horus ce a lăsat Hermes înainte de a „urca la stele”: Fecioara, Isis și Hermes într-un singur titlu A
Tabula Smaragdina , Tabla de Smarald	versiuni arabe, sec. VIII–X; latine, din sec. XII (Ruska, 1926) D	Principiul corespondenței („ceea ce este jos este ca ceea ce este sus”), regula de metodă a dosarului
Liber Hermetis de quindecim stellis	Evul Mediu D	Sirius e una dintre cele 15 stele behenice : piatra ei e berilul , planta ienupărul , cu un sigiliu propriu, dat de Agrippa (<i>De occulta philosophia</i> , 1533)
The Kybalion („Trei Inițiați”, Chicago, 1908; atribuit lui W. W. Atkinson)	1908 D	Cele șapte principii, formulare modernă a unor idei mai vechi; afirmația „Hermes contemporan cu Avraam” vine din introducerea cărții
The Emerald Tablets of Thoth-the-Atlantean (M. Doreal, 1939)	sec. XX D	Nimic ca sursă antică X ; povestea atlantă a lui Thoth e modernă, adăugată peste un text medieval care nu o conține

Ce se susține **D**. Sirius are un loc al ei în **magia hermetică medievală** (steaua behenică), iar tratatul *Kore Kosmou* pune **Isis și Hermes** în același dialog despre ce a lăsat Hermes „înainte de a urca la stele”. Restul (Hermes venit de pe Sirius, Thoth atlantul) e literatură modernă: o păstrăm doar ca motiv cultural, cu eticheta **M4**.

Renașterea s-a întors deja la Egipt **D**. Marsilio Ficino a tradus *Corpus Hermeticum* (1463) **înaintea lui Platon**, pentru că îl credea pe Hermes mai vechi decât Moise. Egiptul era, pentru Renaștere, izvorul *prisca theologia*. Cercetarea de azi repetă, cu arheologia și cu textele descifrate, o căutare veche.

Tabula Smaragdina, Tabla de Smarald atribuită lui Hermes Trismegistul, într-o reprezentare de pe sirius-star.ro. Textul cel mai vechi e arab (sec. VIII–X); de aici vine formula corespondenței, „ce este jos este ca ce este sus”, pe care dosarul o folosește ca regulă de metodă, ținută în frâu. (sirius-star.ro, pagina „About”)

3.4.6 Mercur la Francisco de Holanda și în emblemele alchimice

Paznicul cu coif de Mercur D pentru desen; I pentru lectură. În *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), Francisco de Holanda desenează alungarea din Eden (fila XIX): în centru, **un heruvim tânăr, în armură, cu coif înaripat** ca al lui Hermes-Mercur, ridică sabia, iar în jurul mâinii care ține sabia strălucește **o stea mare cu raze**. Holanda îi dă paznicului porții Edenului **coiful mesagerului** și o **sabie-stea** „care se rotește” (Geneza 3:24). Pentru dosar, figura adună trei fire: **paznicul pragului** (Anubis, Hermes), **steaua-armă** (Sirius, „Săgeata”) și **rotirea cerului**.

Enoh, Hermes și cei 365 de ani D. Pe altă filă, Holanda îl pune pe **Enoh** în mandorlă, cu inscripția *Tulit eum Deus, ann. CCCLXV*, „L-a luat Dumnezeu, la 365 de ani”: **câte zile are anul solar**. Enoh e patriarhul astronomiei (*Cartea lui Enoh* are o „Carte a luminătorilor cerești”) și e identificat, în tradițiile ezoterice și islamice, cu **Hermes / Thoth** (Idris). Iar anul de 365 de zile e, la Plutarh, darul lui Thoth. **Thoth, Enoh și anul**: același nod, la Holanda.

Imagine de completat

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines*, folio XIX (*Expulsion from Paradise*), Biblioteca Nacional de España

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), fila XIX: heruvimul cu coif înaripat de Mercur păzește poarta Edenului cu sabia înconjurată de o stea radiantă. Paznicul pragului, cu coiful mesagerului și arma-ștea.

Mercur în vârful și în centru **D pentru imagini; I pentru legătură**. În gravurile alchimice și rozicruciene, semnul lui Mercur ☿ ocupă locurile de onoare. Pe planșa „Eva cerească și Eva pământească” din *Geheime Figuren der Rosenkreuzer* (Altona, 1785–1788), **semnul lui Mercur stă în vârful**, deasupra Soarelui cu chip, între cuvintele „Fecioara Sophia”. Pe emblema cu cei doi dragoni în jurul hexagramei („Pervigil ecce Draco!”), **Mercur stă în centru**, între Saturn și Jupiter sus, Soarele și Luna jos: „chintesența” care unește volatilitatea și fixul. Mercur e, în alchimie, **mediatorul**: principiul feminin al apei (▽) în hexagrama Sulf–Mercur, apa filosofică. Iar pentru Blavatsky e „dublul lui Sirius”. Mediatorul dintre Lună și Soare, aflat deasupra lor sau în centrul lor, ocupă în aceste planșe locul pe care schema noastră îl dă Spiritului **I**.

Mercur născut din Soare și Lună: Mutus Liber (1677) **D pentru imagine; I pentru legătură**. *Mutus Liber*, „Cartea mută” tipărită la La Rochelle în 1677 sub pseudonimul „Altus” (atribuită lui Isaac Baulot), spune toată Opera în 15 planșe, aproape fără cuvinte. Pe planșele 8 și 11, sub Soarele cu chip, doi îngeri țin vasul alchimic, iar în el stă **Mercur, cu caduceul, așezat pe Soare și pe Lună**. Mesagerul e rodul celor două lumini. Pentru schema noastră, imaginea e limpede: între Luna (trupul) și Soarele (sufletul) se naște cel care leagă și duce mai departe, adică **puntea spre a treia lumină**.

Mutus Liber (La Rochelle, 1677), planșa 11: sub Soarele cu chip, doi îngeri țin vasul în care Mercur, cu caduceul, stă pe Soare și pe Lună; jos, alchimistul și soția lui îngenuncheați de o parte și de alta a cuptorului. Mesagerul născut din cele două lumini. (Library of Congress, prin Wikimedia Commons)

Ce se susține: Thoth e zeul lunar care deschide anul lui Sothis (luna Thoth) și, la Plutarh, adaugă cele cinci zile în care se naște Isis. Anubis și Hermes se contopesc în Hermanubis în epoca greco-romană, unind firul câinelui cu firul mesagerului. Trei surse independente ca formă (*Hamlet's Mill*: Tir = Mercur și Sirius; Blavatsky; Papus: arcana XVII = Mercur) pun steaua și mesagerul sub același nume. Cel mai vechi caduceu (Ningišzida, ~2120 î.Hr.) e emblema Șarpelui ceresc de lângă Sirius. Femeia dintre două ape (Anuket la Dendera, arcana XVII, medalia „In medio stat verum”) poartă, pe medalie, caduceul lui Mercur.

Ce rămâne deschis: în Egiptul faraonic, Sirius e Isis-Sopdet, nu Thoth și nu Anubis: lanțul Sirius-Mercur e un fir al tradiției de după Egipt, nu o dovadă egiptologică. Textele despre Thoth „socotitorul anilor” și cultul de la Hermopolis rămân de citit. Rămâne și întrebarea cea mai largă: de ce cele trei lumini ale zorilor (Venus, Mercur, Sirius) se confundă peste tot? Poate pentru că oamenii au urmărit mai puțin astrele decât **momentul**: lumina care vine înaintea Soarelui.

3.5 Pan – Min – Zosimos: „Când Sirius a căzut, Marele Pan a murit”

Al treilea fir pornește de la o frază. În *Hamlet's Mill* (1969), capitolul XXI, „The Great Pan Is Dead”, Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend pun alături două lucruri: strigătul antic despre moartea lui Pan și căderea lui Sirius. Pornind de aici, un lanț de verigi documentate duce de la Pan la zeul egiptean Min, de la Min la cetatea lui, Panopolis, și de la Panopolis la alchimistul care a dat **schema în patru etape a Marii Opere**. La capăt, același zeu-țap reapare pe trupul zeului Timpului, ieșit din oul lumii.

3.5.1 Sirius, „pivotalul astronomiei arhaice”, și Marele Pan

Ce spun autorii **D**. *Hamlet's Mill* e una dintre sursele fondatoare ale dosarului. Teza cărții: miturile lumii sunt limbajul codificat al unei științe astronomice arhaice, în centrul căreia stă **precesia**, „moara” cerului care se rotește și se strică la sfârșit de eră. Despre Sirius, autorii spun:

- Sirius e „**prima stea a cerului și pivotalul astronomiei arhaice**” (*the kingpin of archaic astronomy*).
- După mitologul **Friedrich Creuzer** (sec. XIX), **Pan e Sirius**. Poetul **Pindar** îl numește pe Pan „**câinele care își schimbă forma al Marii Zeițe**”. Pan, „Totul”, conducătorul dansului și stăpânul „celor trei lumi”, ar fi Sirius ca „conducător al planetelor”.
- Sirius-Pan e „**al optulea, marele zeu din Chemmis**” (Khemmis, în Egipt).
- Fixitatea lui Sirius în calendarul egiptean e „**un fapt astronomic**, nu fantezia preoților”: de-a lungul celor ~3.000 de ani ai istoriei egiptene, steaua a răsărit heliac la aceeași dată iuliană, ~19–20 iulie.

Fraza **D pentru tradiție; I pentru lectură**. Strigătul „**Marele Pan a murit**” e relatat de Plutarh și a fost auzit, după tradiție, **sub împăratul Tiberiu**, adică în vremea lui Hristos, la **trecerea din Era Berbecului în Era Peștilor**. „Când Sirius a căzut, Marele Pan a murit”: în lectura celor doi autori, **căderea lui Sirius marchează sfârșitul unei ere**. Pan, „Totul”, moare când moara cerului trece de la o vârstă la alta.

Montaj de pe sirius-star.ro, „Pan – Sekhmet – Min – Priapus: From Orion to Sirius”: zeii itifalici și leoaica Sekhmet, puși în ordinea care duce de la Orion la Sirius. Lectură simbolică modernă **I**, care ilustrează lanțul documentat Pan = Min (identificarea grecilor) și Pan = Sirius (Creuzer, prin *Hamlet's Mill*). (sirius-star.ro, pagina „Hamlet's Mill”)

Câinele, din nou **A**. Formula lui Pindar leagă acest fir de cel dinainte: **Pan e „câinele Marii Zeițe”**. Câinele care o însoțește pe Zeiță (Laelaps și Artemis, Anubis și Isis, câinele care o păzea pe Europa) are și un nume de zeu: Pan. Iar Marea Zeiță, în schema dosarului, e Isis-Sothis.

„**Al optulea**” **I**. Sirius ca „al optulea”, „a opta planetă” după cele șapte, e formula **7 + 1**. Pe arcana XVII a Tarotului, **o stea mare stă deasupra a șapte stele mici**: aceeași aritmetică, aceeași ierarhie. Steaua care conduce dansul celor șapte.

3.5.2 Pan, țapul și Capricornul

Pan e zeul cu picioare și coarne de țap. Iar țapul revine, surprinzător de des, lângă Sirius.

- **Țapii și Sirius** **D** după Ideler și Allen; **I**. Evreii îl cunoșteau pe Sirius ca **Sihor**. Astronomul Ludwig Ideler leagă de el cultul **še'irīm** din Levitic 17:7, cuvânt tradus „diavoli” în versiunea autorizată și „țapi” în revizuire. **Țap – Pan – Capricorn**: o asociere care trece prin Allen.
- **Tropicul Capricornului taie Câinele Mare** **S**. Pe cerul lui Allen, și azi, linia de declinație $-23,4^\circ$ (tropicul Capricornului) trece prin mijlocul constelației. O legătură geometrică între Capricorn și Câine.
- **Capricornul în opoziție cu Sirius** **S**. Sirius stă la longitudinea ecliptică $\sim 104^\circ$; punctul opus cade în **Capricorn**. Când Soarele e în Capricorn (începutul lui ianuarie, la periheliu), **Sirius e în opoziție și culminează la miezul nopții**. Pământul trece atunci prin punctul cel mai apropiat de Soare chiar în direcția lui Sirius (longitudinea periheliului $\sim 103^\circ$).
- **Makara** **D**. În Kerala, Sirius se numește **Makarajyoti**, „Lumina lui Makara”; sărbătoarea ei de la Sabarimala cade la Makara Sankranti, ~ 14 ianuarie, când Soarele intră în Capricornul indian. **Makara** e monstrul marin pe jumătate pește, vehiculul zeiței Gangă și al lui Varuṇa, care dă numele Capricornului indian, ca **capra-pește a lui Ea** în Mesopotamia.

Ce rezultă **A**. Țapul lui Pan, capra-pește a lui Ea și Makara indian se întâlnesc în **semnul opus lui Sirius**, cel în care Soarele stă când steaua domină noaptea. Pan-Sirius și Capricornul sunt cele două capete ale aceleiași axe a anului. Legătura cerească e reală **S**; ce au gândit anticii despre ea rămâne lectura noastră.

3.5.3 Min, zeul din Khemmis, și cetatea lui Pan

Faptul documentat **S**. **Min** e un zeu egiptean foarte vechi, al cărui cult începe în epoca predinastică, înfățișat itifalic. Grecii l-au identificat pe **Min cu Pan**. Cetatea lui Min, **Khemmis (Akhmim)**, în Egiptul de Sus, s-a numit în epoca greacă **Panopolis**, „Cetatea lui Pan”. Iar *Hamlet's Mill* îl numește pe Sirius-Pan „**marele zeu din Chemmis**”: chiar zeul acestei cetăți.

Zeul Min, itifalic, pe un relief egiptean, în imaginea „Min to Sirius” de pe sirius-star.ro. Grecii l-au identificat pe Min cu Pan, iar cetatea lui, Khemmis (Akhmim), s-a numit Panopolis. (sirius-star.ro, pagina „Hamlet's Mill”)

Min (egipteana *mnw*), zeu al cărui cult începe în epoca predinastică, în montajul „Min God to Sirius” de pe sirius-star.ro. Imaginea pune lângă zeu steaua: lectura autorilor sitului, sprijinită pe identificarea Min = Pan și pe formula „Sirius-Pan, marele zeu din Chemmis” din *Hamlet's Mill*. (sirius-star.ro, pagina „Alpha «T»”)

Lanțul, verigă cu verigă.

Veriga	Sursa	Eticheta
Sirius = Pan	Creuzer (sec. XIX), prin <i>Hamlet's Mill</i>	D pentru ce spun; I pentru identificare
Pan = „câinele Marii Zeițe”	Pindar, prin <i>Hamlet's Mill</i>	D
Pan = Min	identificarea greacă	S
Khemmis = Panopolis	numele grec al cetății	S
Sirius-Pan = „marele zeu din Chemmis”	<i>Hamlet's Mill</i>	D
Panopolis → Zosimos	patria alchimistului	S
Zosimos → cele patru etape ale Operei	alchimia greacă	D

Fiecare verigă e documentată; **lanțul întreg e al nostru** **A**. La trierea punților, lanțul Pan – Min – Panopolis – Zosimos a fost așezat printre punțile **medii**: verigile țin, legătura dintre ele e deducție. Veriga cea mai slabă e prima, Sirius = Pan, care vine de la un mitolog romantic, nu dintr-un text antic.

3.5.4 Zosimos din Panopolis: cele patru culori ale Marii Opere

Faptul D. **Zosimos din Panopolis** e unul dintre primii alchimiști greci ale căror scrieri s-au păstrat. Alchimia greacă descria Marea Operă în **patru etape**, după culori: **melanosis** (înnegrirea), **leukosis** (albirea), **xanthosis** (îngălbenirea) și **iosis** (înroșirea). Latinii le-au numit **Nigredo**, **Albedo**, **Citrinitas**, **Rubedo**. În sec. XV–XVI, Citrinitas a fost eliminată, iar schema s-a redus la trei etape **D**. Folosirea celor patru urmează schema veche, greacă, a lui Zosimos.

De ce contează aici A. Schema în patru etape e cea pe care se sprijină **inelul „Marele An alchimic”** al dosarului (secțiunea 3.9): ciclul precesiei, de ~25.920 de ani, împărțit în patru sferturi de câte trei semne, citite ca Nigredo, Albedo, Citrinitas și Rubedo. Lanțul de mai sus duce, astfel, **de la Sirius-Pan la părintele schemei** cu care citim Marele An. Din cetatea „marelui zeu din Chemmis” vine omul care a dat cele patru culori ale timpului alchimic. Coincidență de loc sau urmă a unei tradiții locale? Nu putem spune **V**. Dar e o coincidență care leagă două fire care, altfel, ar fi rămas separate.

Corbul și porumbelul D + A. O verigă cerească întărește puntea. În emblematica alchimică, **corbul** e pasărea Nigredo-ului (*caput corvi*), iar **porumbelul** e pasărea Albedo-ului; amândouă vin din povestea lui Noe (Geneza 8:7–8). Pe cer, lângă Câinele Mare, stau **Corbul** (pe spatele Hidrei), **Porumbelul** (*Columba Noachi*, „porumbelul lui Noe”, introdus de Plancius în 1592) și **Corabia Argo**, numită de Julius Schiller (1627) **Arca lui Noe S pentru nume**. Numele sunt târzii, cerul e real. Prima trecere a Operei, de la negru la alb, are pe cer o hartă lângă Sirius; pe ceasul Marelui An, ea cade chiar la trecerea Fecioară → Leu, adică la cataclism și Potop (vezi 3.2 și 3.9).

3.5.5 Phanes din oul lumii: zeul Timpului cu copite de țap

Relieful de la Modena D. Relieful orfico-mitraic de la Modena (Galleria Estense, sec. II d.Hr.), prezentat în Partea I, arată un zeu tânăr, înaripat, cu raze în jurul capului, care iese dintr-o jumătate de ou din care țâșnesc flăcări; cealaltă jumătate a oului e deasupra capului. Pe piept are **un cap de leu**, iar trupul îi e înfășurat de **un șarpe**. Ține un sceptru și un fulger. În jur, zodiacul e dispus pe un **oval**: oul cosmic. Figura e identificată de obicei cu **Phanes**, primul zeu născut din oul lumii în orfism, sau cu **Aion**, zeul timpului nemărginit.

Ce adaugă fișa lui Vermaseren D. M. J. Vermaseren, *Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae* (nr. 695–696), descrie relieful în detalii care leagă direct de firul nostru.

- **Picioarele zeului sunt copite.** Vermaseren vorbește chiar de „identificarea **Phanes – Pan**”. Cu Pan = Sirius (Creuzer), **zeul Timpului ieșit din oul lumii poartă semnul lui Pan A**.
- **Din coastele lui ies un cap de berbec (dreapta) și un cap de țap (stânga).** Berbecul e echinocțiul de primăvară, sus în ovalul zodiacului; **țapul e Capricornul**, solstițiul de iarnă; pe piept, **leul**, Soarele. Pe trupul zeului-Timp stau, deci, **Berbecul, Leul și Capricornul**: punctele-cheie ale anului **A**. Capricornul revine, ca la Makarajyoti și ca la opoziția Soare–Sirius din ianuarie.
- **Coarnele unei semiluni** se văd după umeri: **Luna** în spatele zeului solar. Luna și Soarele în aceeași figură, cu zeul-Timp deasupra lor.
- **Capricornul are coadă de pește**, iar **Vărsătorul toarnă amfora**: cele două semne de apă care deschid Rubedo în inelul Marelui An alchimic (3.9).
- **Numele unei femei, Euphrosyne, a fost răzuit** de pe relief, pentru că în cultul lui Mithra femeile nu erau admise. Vermaseren presupune că relieful a fost întâi al unei comunități **orfice** și abia apoi al mitraiștilor. **Femeia ștearsă din cultul zeului-Timp**: firul începutului feminin, suprimat **I**.

- **Franz Cumont:** tânărul e **zeul Timpului Veșnic**, identificat cu Phanes orfic; Phanes „își datorează existența Timpului”, fiind în același timp tată și fiu al lui.

Phanes ieșind din oul lumii, în ovalul zodiacului; relief orfico-mitraic, Modena (Galleria Estense, sec. II d.Hr.). Zeul înaripat, cu leul pe piept și șarpele încolăcit, are copite de țap (Vermaseren: „Phanes – Pan”), iar din coaste îi ies capete de berbec și de țap: Timpul Veșnic, cu semnul lui Pan. (sirius-star.ro, pagina „Cintamani Stone”)

Timpul orfic [D pentru texte; I pentru legătură](#). Orfismul pune la începutul lumii **Timpul** (*Chronos*), din care se naște oul, iar din ou Phanes, „Cel care se arată”, lumina. Relieful de la Modena desenează acest mit în piatră, cu zodiacul în jur. Pentru dosar contează trei lucruri:

1. **Timpul e un cerc:** zodiacul oval, ca mandorla Omului zodiacal al Ducei de Berry (Partea I). Oul are forma **vesica piscis**, suprafața comună a două cercuri care se intersectează [I](#).
2. **Timpul are un zeu-țap:** copitele lui Pan pe Phanes. Dacă Pan e Sirius, **steaua stă în chiar trupul Timpului** [Δ](#).
3. **Ipoteza lui Ulansey** (1989): misterele lui Mithra ar codifica descoperirea precesiei [I](#). Relieful de la Modena, trecut de la orfici la mitraiști, ar fi atunci o imagine a **Marelui An** însuși. E o pistă majoră, încă nedezvoltată în dosar.

Orfeu la Samothrace ■. Ultima verigă duce înapoi la corabie. Orfeu, întemeietorul legendar al orfismului, e sfătuitorul Argonauților: la îndemnul lui, echipajul corăbiei Argo s-a inițiat la **Samothrace**, în Sanctuarul Marilor Zei (Apollonius din Rodos, *Argonautica* I, 915–921). Pe cer, Argo stă lângă Câinele Mare. Iar Max Müller apropia numele lui Orfeu de *Arbhu*, cel trezit de câinele vedic. Orfeu, oul și câinele se ating din nou ■.

3.5.6 Pan și sfârșitul erelor: ce leagă cele trei fire

Moartea lui Pan ca ceas ■. Dacă punem alături ce am găsit în cele trei secțiuni, se conturează o imagine coerentă, pe care o ținem ca interpretare.

- **Câinele roade legătura cerului** și, la sfârșitul ciclului, o rupe (Ivanov); lupii fugăresc Soarele și Luna; Fenrir se eliberează la Ragnarøk (3.3).
- **Thoth adaugă zilele** în care se naște Isis-Sothis și deschide anul ei; Luna, astrul lui, învârtă axa Marelui An (3.4).
- **Pan, „câinele Marii Zeițe”, moare** la trecerea dintre ere, „când Sirius a căzut” (3.5).
- **Coranul** pune „Domnul lui Sirius” (53:49) imediat înaintea popoarelor nimicite și a neamului lui Noe (53:50–53) ■ **pentru text**: steaua lângă amintirea distrugerii.
- **Ghilgameș visează o stea grea căzută din cer** (tablă I), „ca un *kišru* al lui Anu”, pe care n-o poate ridica și pe care o îmbrățișează „ca pe o soție”; mama lui îi spune că vestește un tovarăș ■. Steaua căzută e și aici semnul unei schimbări de destin ■.

În toate aceste povești, steaua-câine e legată de **ceasul care închide un ciclu și deschide altul**. Nu e o dovadă că anticii cunoșteau precesia; e un tipar de imagine, repetat. Testul de control ne amintește că și alte stele strălucitoare au mituri de foc și de sfârșit. Ce rămâne specific lui Sirius e **legătura acestor mituri cu fixitatea ei în calendar**: steaua care, timp de trei milenii, a răsărit la aceeași dată iuliană a fost, firesc, cea după care se putea vedea că „moara” cerului totuși se mișcă ■.

Ce se susține: *Hamlet's Mill* (1969) leagă explicit Sirius de Pan (după Creuzer și Pindar) și de „marele zeu din Chemmis”. Faptele care urmează sunt solide: grecii l-au identificat pe Min cu Pan, iar cetatea lui Min, Khemmis, s-a numit Panopolis; din Panopolis vine Zosimos, la care alchimia greacă are schema în patru etape (melanosis, leukosis, xanthosis, iosis), cea pe care se sprijină inelul Marelui An alchimic (3.9). Pe reliefurile de la Modena, zeul Timpului ieșit din oul lumii are copite de țap (Vermaseren: „Phanes – Pan”) și poartă pe trup Berbecul, Leul și Capricornul. Capricornul e semnul opus lui Sirius pe ecliptică.

Ce rămâne deschis: prima verigă (Sirius = Pan) vine de la un mitolog al sec. XIX, nu dintr-un text antic; trebuie căutată la Creuzer și mai departe, în sursele lui. Legătura dintre zeul din Khemmis și schema alchimică a lui Zosimos poate fi o tradiție locală sau o coincidență de loc. Ipoteza lui Ulansey (misterele lui Mithra ca descoperire a precesiei) rămâne de citit în original. Și ușa cea mai largă: dacă „moartea lui Pan” marchează trecerea dintre ere, atunci fraza „când Sirius a căzut” ar fi una dintre cele mai vechi formule ale Marelui An care au ajuns până la noi, păstrată nu în tabele, ci într-un strigăt auzit pe mare.

3.6 Șarpele și cerul

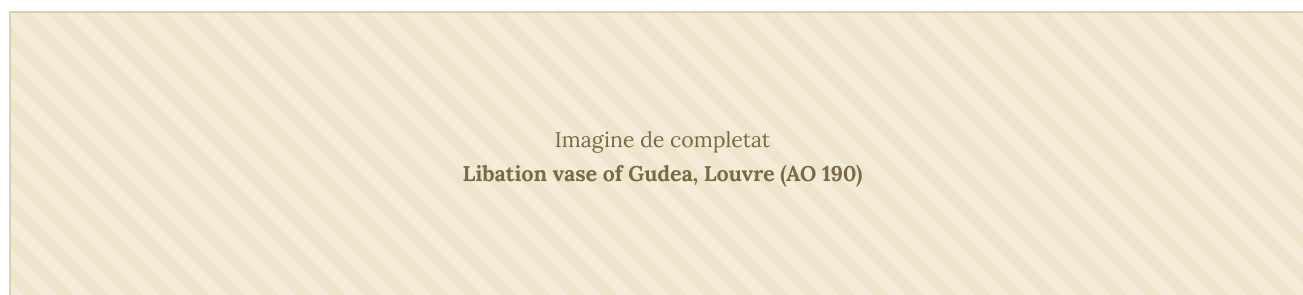
Puține imagini sunt mai vechi și mai răspândite decât șarpele așezat pe o axă: încolăcit pe un toiag, ridicat pe un stâlp, împletit cu un al doilea șarpe, urcând pe șira spinării unui om sau încolăcit în cerc, cu coada în gură. Firul acesta nu încearcă să adune toți șerpii lumii, ci doar pe aceia care se lasă legați

de un loc anume de pe cer și de un rol anume în poveste: paznicul porții, purtătorul cupei, învățătorul venit din ape. Pornim de la cel mai vechi „caduceu” cu nume și dată, urcăm pe cer până la constelația lui, coborâm pe un sigiliu akkadian care pare să repete același cer și abia apoi privim, cu prudență, ecourile din Iran, India, China, Egipt, Dacia romană și America.

3.6.1 Cel mai vechi caduceu are un nume: Ningišzida

Pe **vasul de libații al regelui Gudea** din Lagaș (~2120 î.Hr., azi la Luvru), emblema zeului personal al regelui, **Ningišzida**, e alcătuită din **doi șerpi încolăciți pe un ax**. E **cel mai vechi „caduceu” cunoscut** D. Cu aproape două milenii înaintea toiagului lui Hermes, forma există deja, complet încheată: două trupuri care se împletesc, se întâlnesc și se despart la intervale regulate, pe o axă verticală.

Ce contează pentru noi nu e doar vechimea, ci faptul că **forma are un stăpân**. Ningišzida, „Stăpânul arborelui bun”, e în Mesopotamia un zeu al lumii de dedesubt, al vegetației care moare și renaște și, mai ales, **un paznic** D. Caduceul nu începe ca semn al negustorilor sau al medicilor, ci ca emblemă a unui zeu-șarpe care stă de strajă la trecerea dintre lumi.

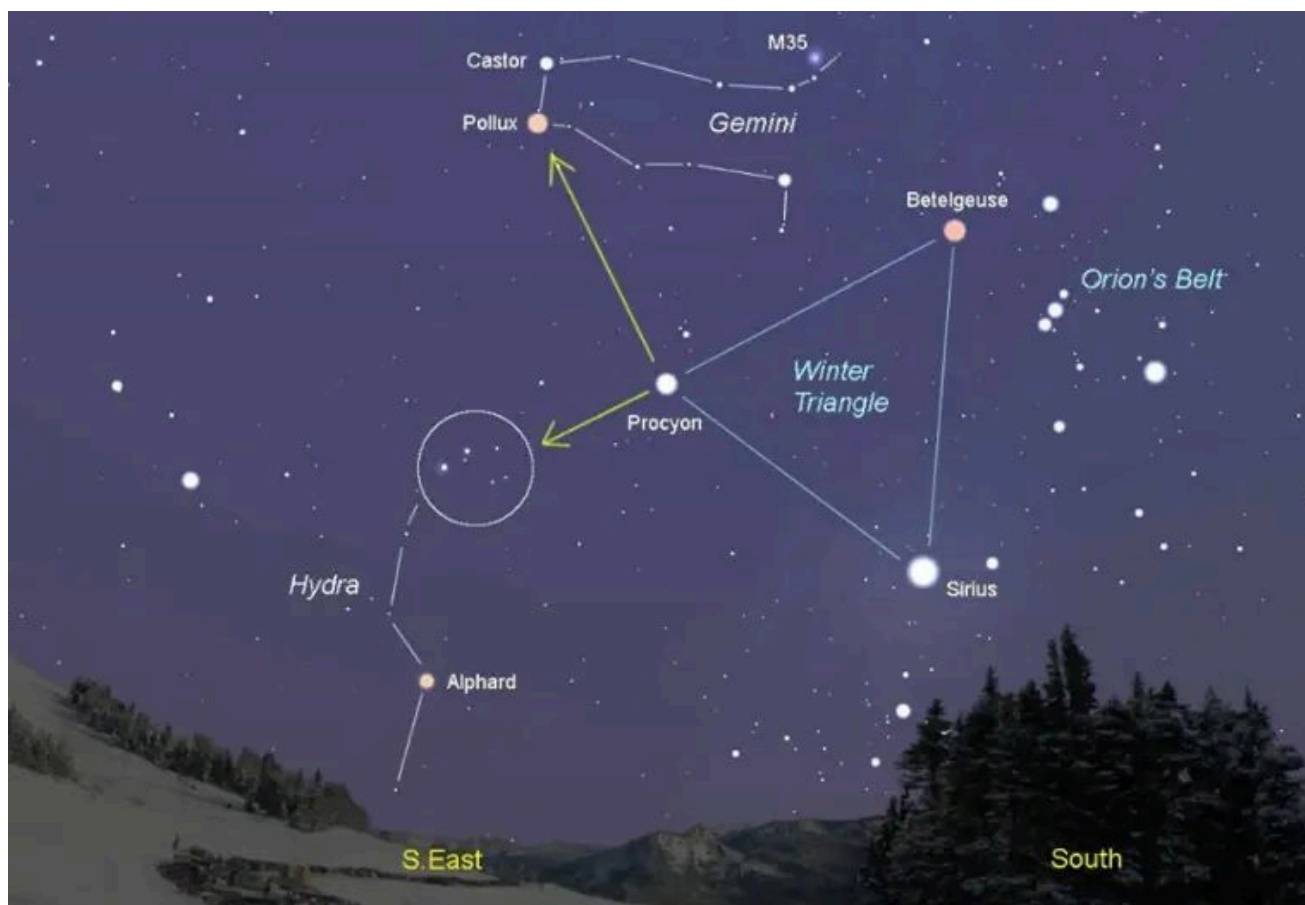

Vasul de libații al lui Gudea, prinț al Lagașului (steatit, ~2120 î.Hr., Muzeul Luvru, AO 190). Emblema zeului Ningišzida: doi șerpi încolăciți în jurul unui ax, flancați de doi dragoni înaripați. E cel mai vechi „caduceu” datat și primul care are un nume de zeu atașat.

3.6.2 Șarpele de pe cer: Hidra, lângă cei doi Câini

Ningišzida nu rămâne doar pe vase. În compendiul astronomic babilonian **MUL.APIN** (cu materiale din mileniul II î.Hr.), **constelația Șarpelui, adică Hidra noastră, e constelația lui Ningišzida** D. Iar locul Hidrei pe cer e tocmai cel care ne interesează: **capul ei stă chiar lângă Procyon, steaua Câinelui Mic**, deasupra **Triunghiului de iarnă** format de Sirius, Procyon și Betelgeuse D.

O hartă didactică a cerului de iarnă, de tipul celor folosite pentru orientare, face legătura dintr-o privire: din Procyon pleacă o săgeată spre Pollux, în Gemeni, și alta spre **capul Hidrei**; dedesubt strălucește portocaliu **Alphard**, „cea singuratică” (arabul *al-fard*), inima Șarpelui, iar trupul lui coboară spre orizont D. **Câinele arată spre Șarpe** A: două lanțuri ale dosarului, câinele lui Sirius și șarpele, se întâlnesc într-un singur gest de pe cer.

„Hydra – Sirius – Orion”: harta de cer pusă pe pagina Ezoterism a sitului, cu Orion, Sirius și Hidra pe aceeași porțiune a cerului de iarnă. În MUL.APIN, Hidra e constelația zeului-șarpe Ningișzida; capul ei stă lângă Câinele Mic și Sirius. (sirius-star.ro)

Hartă modernă de orientare: Triunghiul de iarnă (Sirius jos, Procyon, Betelgeuse), Centura lui Orion în dreapta; din Procyon, două săgeți spre Pollux (Gemenii) și spre capul Hidrei, cu Alphard, „inima Hidrei”, dedesubt. Câinele Mic „arată” spre Șarpele lui Ningișzida.

Pe spinarea Hidrei stau două constelații mici: **Cupa (Crater)** și **Corbul (Corvus)**; la babilonieni, Corbul stă chiar pe coada Șarpelui **♂**. **Pe cer există deci, lângă Sirius, „șarpele apelor cu cupa” ♀**. Vom regăsi exact această triadă, șarpe – cupă – stea, pe sigiliul akkadian de mai jos.

Mai e un amănunt de geometrie a cerului. Hidra se întinde de la Rac (capul) prin Leu (Alphard) și Fecioară, până sub Balanță (coada). Pe roata Marelui An pe care o folosim în acest dosar (inelul alchimic din capitolul 3.9), **șarpele cerului stă tocmai sub trecerea Fecioară – Leu**, adică sub pragul dintre Nigredo și Albedo, unde ceasul pune cataclismul și Potopul; capul lui e în Rac, semnul apelor

♂; lectură simbolică.

3.6.3 Poarta lui Anu: Adapa și cei doi paznici

Mitul lui **Adapa** e una dintre cele mai limpezi povești mesopotamiene despre cunoaștere și nemurire **D**. Adapa e primul înțelept al lui Ea, zeul apelor de dedesubt, din șirul înțelepților *apkallu* pe care tradiția îi leagă de Oannes, omul-pește. Chemat la cerul lui Anu, el trebuie să treacă printr-o poartă la care stau **doi paznici: Dumuzi și Gizzida, adică Ningišzida** **D**. Ea îl sfătuiește să refuze pâinea și apa care i se vor oferi, spunându-i că sunt ale morții; în realitate sunt **pâinea și apa vieții**, iar Adapa, ascultător, pierde nemurirea **D pentru mit**.

Să punem acum mitul pe cer. **Orion** se numea la babilonieni **SIPA.ZI.AN.NA**, „Păstorul credincios al lui **Anu**”, iar mulți cercetători îl leagă pe Dumuzi-Păstorul de această constelație **D pentru nume; I pentru identificare**. **Hidra** e Ningišzida **D**. Între Orion și Hidra stau **cei doi Câini**, Sirius și Procyon. Cei doi paznici ai porții lui Anu sunt astfel, pe cer, de o parte și de alta a celor doi Câini: **câinii stau chiar în poarta cerului** **A**.

Paralela cu Edenul e veche în literatura de specialitate: Adam e oprit de la **arborele vieții**, Adapa de la **hrana vieții**; la Geneza, poarta e păzită de heruvimul cu sabia de foc, la Mesopotamia de „Stăpânul arborelui bun” **D pentru paralelă**. Ce rămâne deschis e sensul refuzului. De ce zeul apelor, binefăcătorul oamenilor, îl împiedică pe primul înțelept să devină nemuritor? O lectură posibilă, pe care o lăsăm ca întrebare: **cei care dau cunoașterea nu dau și nemurirea**; supravegherea despre care vorbesc marile întrebări ale Părții II (capitolul 4) ar avea, în acest mit, chiar o regulă **I**.

3.6.4 Sigiliul zeului cu trup de șarpe: cinci elemente pe o singură scenă

Un sigiliu cilindric publicat de William Hayes Ward (*Seal Cylinders of Western Asia*, nr. 362) și reluat de L. A. Waddell în *The British Edda* (1930, fig. 5) adună pe o singură scenă aproape tot ce am văzut până acum **D pentru elemente; I pentru legături**. Stilul (zeul-șarpe, coifurile, steaua cu opt raze) e **akkadian**, **\~2350–2150 î.Hr.**; datarea mult mai timpurie propusă de Waddell nu se susține **X**.

Imagine de completat
Img97

Sigiliul cu zeul așezat pe propriul trup de șarpe (amprentă, fotografie clară): în stânga zeul-șarpe cu vasul la piept; între cei doi, steaua cu opt raze; în centru stâlpul-trunchi; în dreapta un personaj pe scaun cu zăbrele în X, sub secera Lunii; la margine, stindardul-scară cu stea în vârf. Stil akkadian, **\~2350–2150 î.Hr.** (Ward, *Seal Cylinders of Western Asia*, nr. 362) [V: colecția actuală].

362

FIG. 5.—Ymi, Heidi, Ida or El and her consort Wodan or Bodo drinking in Eden. From archaic Babylonian seal c. 3300 B.C. (After Ward, 362.)

NOTE.—Heidi is seated holding a drinking-bowl with the crescent Moon above her, indicating her worship of that luminary, and opposite is her consort Wodan or Bodo with the body of a Serpent; and in Sumerian his name is spelt *Bu-du* by the signs of a Serpent and a Foot. The inscription behind her reads *Il-di* or "*Il-the-Shining*," a title of the Chaldee mother-"goddess"; and in literal agreement and meaning with her Eddic title *Eldi*. In India she is also called *Ila* or *Ida* as consort of *Budha*, i.e., the Eddic Bodo or Wodan!

Același sigiliu în desenul lui L. A. Waddell, *The British Edda* (1930), fig. 5, în oglindă față de amprentă. Waddell îl citea ca „Ida (Heidi) bând cu consortul ei Bodo în Eden”; lectura lui e o interpretare personală, dar desenul păstrează bine stindardul-scară cu stea. (sirius-star.ro)

Fotografia clară a amprentei arată:

- **Zeul-șarpe** stă pe **patru bucle orizontale ale propriului trup**; în mâna stângă ține **un vas mic** la piept. Lectura academică obișnuită îl identifică cu **Nirah** sau cu **Ningišzida**, zeii-șarpe ai Mesopotamiei **D**.
- **Steaua cu opt raze** stă exact deasupra unghiului în V format de brațul zeului-șarpe; **secera Lunii** stă deasupra unghiului în V al brațului celuilalt personaj. **Fiecare astru pare „turnat” într-o cupă** **I**. Steaua cu opt raze e, în iconografia mesopotamiană, steaua lui **Iștar** (Venus) **D**; la babilonieni, Iștar e și un nume al lui Sirius (Partea I).
- Cele două figuri poartă **calote rotunde cu boruri**, nu coroana cu coarne a zeilor: calota e tipică regilor neo-sumerieni (Gudea, dinastia a III-a din Ur). Sens necunoscut: zei înfățișați neobișnuit, sau un rege în fața unui zeu **V**.
- **În centru, un stâlp-trunchi** cu vârful ca o coroană de frunze (palmier? vas pe soclu?) [sens necunoscut].
- **La margine, un stindard-scară**: un stâlp cu trei traverse, **cu steaua cu opt raze în vârf** și cu baza în formă de vârf de săgeată; la marginea opusă începe un al doilea stindard, identic.

- Personajul din dreapta stă pe un **scaun cu zăbrele în X**.

Citit împreună, sigiliul pune pe aceeași piatră **cinci elemente** [D pentru elemente; Δ pentru legătură](#) :

1. **fînța a două lumi**: zeul care stă pe propriul trup de șarpe, ca Oannes (om și pește), Fu Xi și Nüwa sau Faro (vezi 3.8);
2. **steaua**: steaua cu opt raze;
3. **femininul și Luna**: secera de deasupra celui alt personaj;
4. **cupa**: băutura pe care o ține zeul-șarpe și pe care, în mitul lui Adapa, o oferă poarta păzită de Ningišzida;
5. **axa**: stâlpul-scară cu stea în vârf și arborele din centru.

Iar pe cer, așa cum am văzut, **Hidra lui Ningišzida poartă pe spate Cupa și stă lângă Sirius. Șarpele, cupa și steaua apar împreună pe piatră și pe cer** [Δ](#). Nu știm dacă gravorul akkadian s-a gândit la cer; știm doar că aceleași trei piese se găsesc, alăturate, în ambele locuri.

Stâlpul-scară merită o observație separată. Pe un alt sigiliu din dosar (cel cu zeul-soare Šamaș urcând între munții răsăritului, Partea I) apar, separat, **o stea deasupra unei grile și o stea în vârful unei săgeți**; Robert Temple citise steaua de pe săgeată drept Sirius abia răsărit [I, lectura lui Temple](#). Aici, pe un singur stâlp, se adună toate trei: **steaua în vârf, treptele scării, vârful de săgeată la bază** [I](#). Aceeași imagine, **scara care urcă spre stea**, o regăsim pe tabloul masonic de Ucenic, unde scara lui Iacob urcă spre Steaua Strălucitoare, la peste 3.500 de ani distanță [I](#).

3.6.5 Placa cu preotul cu coif conic, șarpele și cele trei stele

În același registru de imagine se așază o piesă mult mai îndoielnică: o placă de metal auriu dintr-o colecție de tip **Crespi** (Cuenca, Ecuador, sec. XX). **Proveniența ei nu e sigură**: plăcile acestei colecții nu au context arheologic, iar multe sunt considerate lucrări moderne în tablă de alamă sau cupru [M4](#). O citim aici **ca imagine**, nu ca dovadă de vechime.

Placă de metal auriu din colecția de tip Crespi (Cuenca, Ecuador): un bărbat cu coif înalt, conic, ține o tăbliță și întinde palma spre un șarpe care coboară din colț, deasupra a trei stele cu opt raze așezate în triunghi; pe șorț, un X, un cerc și trepte; în fundal, triunghiuri mari; pardoseala, un caroiaj de pătrate cu semne. Fără context arheologic, posibil modernă: o citim ca imagine, nu ca dovadă de vechime [M4](#).

Ce arată [D pentru descriere](#): un bărbat în profil, cu **coif înalt, conic**, barbă scurtă, colane, mantie cu franjuri și centură cu spirale; pe **șorțul din față**, de sus în jos, **un X, un cerc și bare orizontale ca treptele unei scări**; **mâna stângă ține o tăbliță** sau o carte, **mâna dreaptă e deschisă** spre colțul din dreapta sus. Acolo, **un șarpe coboară ondulat** din marginea plăcii, iar **sub el stau trei stele cu opt raze, în triunghi**. În fundal se ridică triunghiuri mari, ca niște piramide; pardoseala e **un caroiaj de pătrate, fiecare cu un semn** (seceri, cercuri, cruci, ancore).

Ce se poate spune cinstit **▲**: indiferent de vârsta plăcii, compoziția ei „**un șarpe care coboară spre trei stele în triunghi**” reproduce, pe cer, chiar **capul Hidrei deasupra Triunghiului de iarnă**. Gestul (tăblița într-o mână, palma deschisă spre stele) e al **celui care arată cerul și dă scrisul**, ca înțelepții *apkallu* și ca Adapa **■**. Scara de pe șorț e **axa spre stea** de pe sigiliul akkadian **■**. Pardoseala cu semne amintește de pardoseala în carouri a lojei și de ideea scrisului dăruit oamenilor **■**. **Piesa care face lectura credibilă nu e placa, ci cerul**: Hidra cu Cupa și Corbul există, chiar lângă Sirius și Procyon.

3.6.6 Doi șerpi împlețiți peste continente

Dacă emblema lui Ningișzida ar fi singură, ar rămâne o curiozitate mesopotamiană. Dar forma „doi șerpi pe o axă” sau „șarpele vertical” apare în culturi care nu au avut contact direct cu Lagașul.

Jiroft (Iran, mileniul III î.Hr.). Pe un vas de clorit, **un vultur cu aripile întinse**, cu un șir de nouă cercuri pe piept, stă **deasupra unui șarpe încolăcit vertical** **■**. Vulturul și șarpele, cerul și pământul, pe aceeași axă: aceeași epocă și aceeași zonă culturală largă cu Gudea.

Cultura Jiroft (Iran de sud-est, mileniul III î.Hr.): vulturul cu aripile întinse deasupra unui șarpe încolăcit vertical, pe o piesă de clorit. Cerul și pământul pe aceeași axă, în epoca vasului lui Gudea. (sirius-star.ro)

China: Fu Xi și Nüwa. Pe mătăsurile funerare din Astana (Turfan, sec. VII d.Hr.), perechea primordială a Chinei are **cozi de șarpe împlețite**; Fu Xi ține **echerul**, Nüwa **compasul**, cu Soarele și Luna deasupra și dedesubt, între stele **■**. Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend, în *Hamlet's Mill* (1969), citesc

imaginea astfel: cei doi măsoară „pătratul pământului” și „rotundul cerului”, iar **corpurile lor de șarpe împletite înfățișează orbite circulare care se intersectează la intervale regulate** **D pentru lectura lor**. E prima lectură a unui caduceu ca **hartă a două mișcări cerești împletite**.

The Chinese picture illustrates in true archaic spirit (which means that only hints are given, and the spectator has to work out for himself the significance of the details) the surveying of the universe. The two characters surrounded by constellations are Fu Hsi and Nu Kua, i.e., the craftsman god and his paredra, who measure the "squareness of the earth" and the "roundness of heaven" with their implements, the square with the plumb bob hanging from it, and the compass. The intertwined serpent-like bodies of the deities indicate clearly enough, although in a peculiar "projection," circular orbits intersecting each other at regular intervals.

Fu Xi și Nüwa cu cozile de șarpe împletite, ținând echerul și compasul (după *Hamlet's Mill*, 1969). Pentru de Santillana și von Dechend, cozile împletite sunt „orbite circulare care se intersectează la intervale regulate”: caduceul ca hartă a ciclurilor cerului. Tipul iconografic e cel al mătăsurilor din Astana (Turfan, sec. VII). (sirius-star.ro)

India: Kundalini și stela lui Șiva. În tradiția yoga, **kunḍalinī**, „cea încolăcită”, e puterea-șarpe adormită la baza coloanei, care urcă pe cele 33 de vertebre, prin centrele de energie, până în creștet **D pentru doctrină**. Între cele două canale care se împletesc în jurul axei (*idā*, lunar, și *piṅgalā*, solar), tradiția vede tocmai **un caduceu viu, în om** **D pentru doctrină; I pentru paralelă**. Pe o stelă sud-indiană din piatră, Șiva sub forma **liṅga** e înfățișat într-un arc încoronat de **un cap de makara** (monstrul marin, pe jumătate pește, al lui Varuna, stăpânul apelor), iar în centru se încolăcesc **două cobre împletite** **D**. **Makara** nu e un detaliu indiferent: e semnul în care Soarele intră la mijlocul lui ianuarie, când la Sabarimala se așteaptă lumina numită **Makarajyoti**, legată în Kerala de Sirius (capitolul 3.11).

Stelă sud-indiană din piatră: Șiva ca *liṅga*, sub un arc încoronat de un cap de *makara*, monstrul marin al apelor; în centru, două cobe împletite. Șarpele dublu pe axă, în India, sub semnul apelor. (sirius-star.ro)

America: șarpele care se ridică din vas. Pe **Lintelul 25 de la Yaxchilan** (Mexic, sec. VIII, azi la British Museum), un „**Șarpe-viziune**” se ridică dintr-un vas cu hârtiile ofrandei, iar din gura lui iese un strămoș-războinic **D**. Din nou nodul nostru: **vasul (cupa), șarpele-axă și ființa care vine prin el**. Iar în Mexicul central, **Șarpele cu Pene** (Quetzalcoatl), învățătorul venit de departe, e identificat în una dintre formele sale cu **lucefărul de dimineață**, Venus, sub numele *Tlahuizcalpantecuhtli* **D**. **Și în America, șarpele civilizator e o stea a zorilor.**

Imagine de completat
Yaxchilan Lintel 25, British Museum

Lintelul 25 de la Yaxchilan (Mexic, ~725 d.Hr., British Museum): Doamna K'ab'al Xook în fața unui Șarpe-viziune care se ridică dintr-un vas cu ofrande; din gura șarpelui iese un strămoș înarmat. Vasul, șarpele-axă și ființa care vine prin el: același nod ca pe sigiliul akkadian.

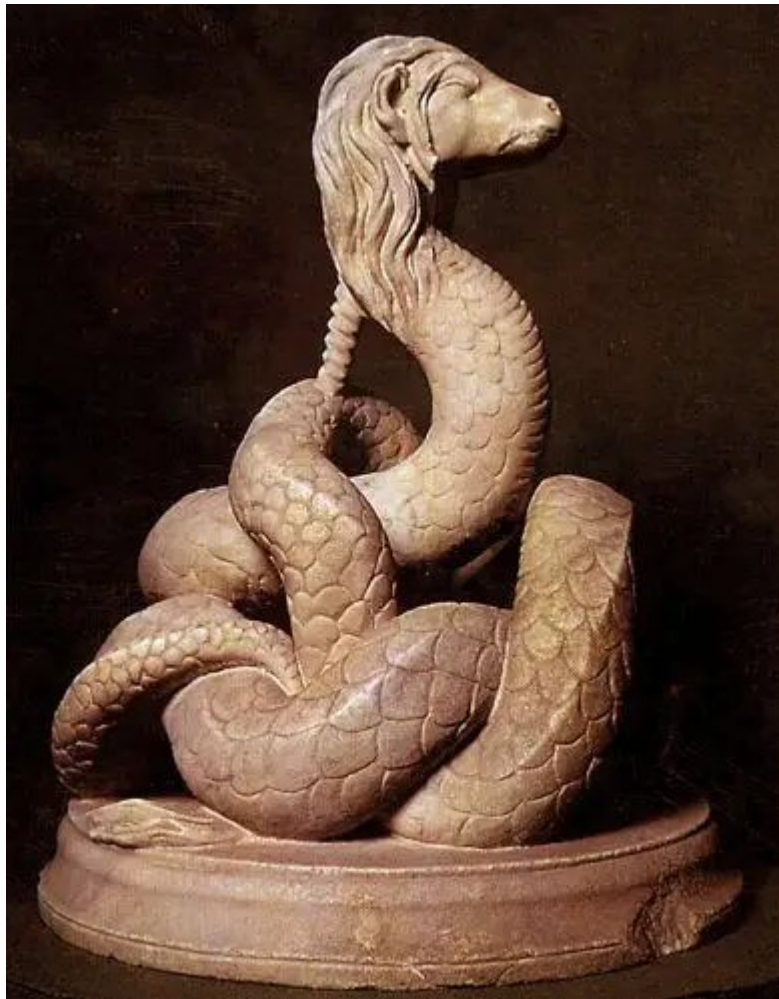
3.6.7 Femeia-șarpe și șarpele-învățător

Isis-Thermouthis. În Egiptul greco-roman, Isis apare cu **trup de șarpe de la brâu în jos** (Isis-Thermouthis, contopită cu Renenutet, zeița-șarpe a recoltei), iar Serapis și Isis sunt înfățișați uneori ca doi șerpi față în față [D](#). Un inel de aur roman de la British Museum (sec. I d.Hr.) o arată pe Isis împreună cu șarpele [D](#). Pentru dosar, Isis e steaua Sopdet, adică Sirius; imaginea ei ca **Femeie-șarpe** leagă direct lanțul șarpelui de lanțul femininului ascuns în stea (capitolul 3.1) [I](#). În lumea pontică, **Echidna**, Mama-Șarpe a sciților din relatarea lui Herodot, e aceeași imagine: femeia-șarpe ca **mamă originară a neamurilor** [D](#) [pentru iconografie](#); [I](#) [pentru legătură](#).

Isis cu coadă de șarpe (Isis-Thermouthis), Egipt, sec. II d.Hr., Los Angeles County Museum of Art. Isis, adică Sopdet-Sirius, ca Femeie-șarpe: punctul în care lanțul șarpelui și lanțul femininului se ating. ([sirius-star.ro](#))

Glykon de la Tomis. Statueta de marmură descoperită în 1962 la Constanța (sec. II d.Hr., azi la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța) îl arată pe **Glykon, șarpele cu cap uman** și plete, încolăcit în spirală [S](#). Cultul lui fusese întemeiat de Alexandru din Abonuteichos, în Paflagonia, și e cunoscut din satira lui Lucian [D](#). Glykon e **șarpele care vorbește**, oracolul: învățătorul-șarpe în forma lui cea mai populară din lumea romană.

Glykon, șarpele cu cap uman (marmură, sec. II d.Hr., descoperit la Constanța – Tomis, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța). Șarpele-oracol al lumii romane, încolăcit în spirală: forma populară a „șarpelui care învață”. (sirius-star.ro)

Ea / Enki și zeii-șarpe ai Mesopotamiei. Ea (Enki în sumeriană) e zeul apelor dulci de dedesubt (Abzu), al înțelepciunii și al meșteșugurilor; templul lui e la **Eridu**, cetatea pe care lista regilor o numește locul unde „regalitatea a coborât din cer” **D**. De la el pleacă înțelepții-pește *apkallu*; el îl previne pe eroul Potopului **D**. Pe sigiliile akkadiene, Ea apare cu **șuvoaiele de apă și peștii care îi țâsnesc din umeri**, nu ca șarpe. Zeii-șarpe documentați ai Mesopotamiei sunt **Ningișzida** și **Nirah** **D**. Imaginea pe care unele site-uri o intitulează „Enki, zeul-șarpe” trebuie deci citită ca o etichetă modernă **V**; ce rămâne solid e că **zeul-șarpe (Ningișzida) și zeul apelor (Ea) aparțin aceluiași cerc** al înțelepților și al porții cerului, cum arată mitul lui Adapa **D**.

Imagine intitulată pe sit „Sumerian depiction of Enki the Serpent God”. Iconografia mesopotamiană documentată îl arată pe Ea/Enki cu șuvoaiele de apă și peștii din umeri; zeii-șarpe atestați sunt Ningișzida și Nirah. Identificarea cu Enki e o etichetă modernă, de verificat **V**. (sirius-star.ro)

3.6.8 Dragonii care nu dorm

Un desen alchimic, probabil din manuscrisele germane *Clavis Artis* (sec. XVII–XVIII) [V: sursa exactă], arată **doi dragoni** care formează un cerc, fiecare mușcând coada celui alt: **unul înaripat, sus, unul fără aripi, jos** **D**. Inscripția: ***Pervigil ecce Draco! Squamis crepitantibus horrens!***, „Iată Dragonul care nu doarme niciodată, zbârlit de solzii lui care trosnesc!” Expresia *pervigil draco* e cea a poetilor latini pentru dragonul-paznic, al lânii de aur sau al grădinii Hesperidelor **D; V pentru versul exact**. În cerc stă **o hexagramă** cu planetele în jur (Saturn și Jupiter sus, Marte și Venus pe laturi, Soarele și Luna jos) și cu **Mercur în centru**; pe laturi, cele trei regnuri: *Animalia, Vegetabilia, Mineralia*.

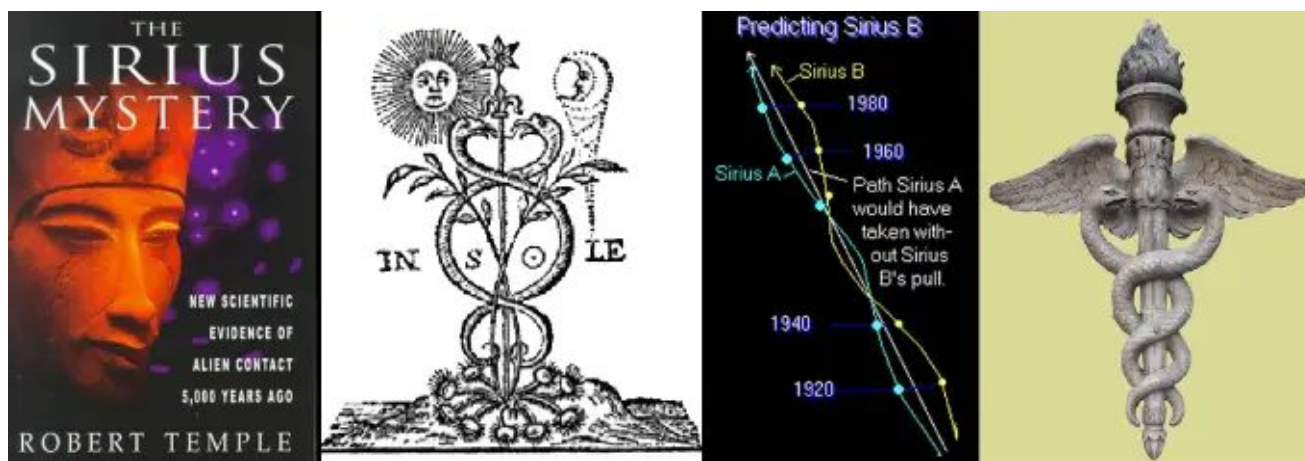
Desen alchimic (probabil *Clavis Artis*, sec. XVII–XVIII **V**): doi dragoni, unul înaripat și unul fără aripi, își mușcă reciproc coada în jurul unei hexagrame a planetelor, cu Mercur în centru. Inscripția: „Pervigil ecce Draco!”, „Iată Dragonul care nu doarme niciodată”. Volatilul și fixul, jumătatea care urcă și jumătatea care coboară a ciclului.

În limbajul alchimiei, dragonul înaripat e **principiul volatil**, care urcă, iar cel fără aripi e **principiul fix**, care coboară; împreună fac ciclul continuu al materiei, ca uroborosul **D**. Pentru dosar, cei doi dragoni sunt **cele două jumătăți ale ciclului vârstelor**, ascendentă și descendentă, iar capetele lor, care se ating în două puncte opuse, sunt locurile unde o epocă se încheie și alta începe **I**. **Dragonul care nu doarme niciodată e și pe cer**: constelația **Draco** e circumpolară, nu apune niciodată la latitudinile

noastre și se încolăcește în jurul **polului eclipticii**, centrul în jurul căruia axa Pământului își descrie cercul de ~ 25.800 de ani **S pentru astronomie; I pentru lectura desenului**. Avem astfel **doi șerpi ai cerului** cu roluri complementare: **Draco, paznicul centrului**, sus, la pol; **Hidra, paznicul porții**, jos, lângă Sirius.

3.6.9 Caduceul ca hartă a două mișcări

Pe pagina God Star a sitului, lângă un caduceu, stă un grafic astronomic real: **drumul ondulat al lui Sirius A pe cer între 1920 și 1980**, din care Friedrich Bessel a dedus încă din 1844 existența unui companion nevăzut, Sirius B **S**. Cele două stele se rotesc una în jurul celeilalte cu o perioadă de **50,13 ani**, iar centrul lor comun de masă înaintază drept; văzute de pe Pământ, **fiecare stea descrie o linie ondulată în jurul drumului comun**, ca doi șerpi în jurul unui toiag **S pentru mișcare; I pentru paralela de formă**.

Caduceul pus lângă drumul ondulat al lui Sirius A pe cer (pagina God Star). Cele două stele ale sistemului Sirius, rotindu-se una în jurul celeilalte în 50 de ani pe drumul lor prin cer, desenează o formă de caduceu. Asemănarea e de formă; nu există o sursă antică care să o spună. (sirius-star.ro)

Aici trebuie să fim cinstiți. Dacă tiparul celor doi șerpi ar fi o „amintire” a stelei duble, ar trebui să existe o sursă veche care să lege caduceul de Sirius ca stea dublă; nu există **I; M4**. Ce există e mai modest și mai sigur: *Hamlet's Mill* citește șerpii împlețiți drept **orbite care se intersectează la intervale regulate** (Fu Xi și Nüwa), adică **două mișcări împletite**: Soarele și Luna, cele două noduri, cele două jumătăți ale Marelui An **D pentru lectura lor**. Caduceul e, în cel mai bun caz, **semnul unui ceas cu două ace**, iar sistemul Sirius A–B e unul dintre cele mai frumoase exemple naturale ale formei, nu sursa ei.

Al doilea fir care trece prin caduceu e **Mercur–Hermes–Thoth**, purtătorul toiagului. Legăturile Sirius ↔ Mercur (numele persan *Tir*, comun lui Mercur și lui Sirius în *Hamlet's Mill*; Mercur „dublul lui Sirius” la Blavatsky; medalia „In medio stat verum”, cu femeia care ține caduceul între două ape) sunt urmărite în capitolul 3.4 și rămân un **fir al tradiției**, nu al egiptologiei: în Egiptul faraonic, Sirius e Isis–Sopdet, nu Thoth **D**.

3.6.10 O notă despre „SIR” și „UR”

O asonanță circulă de un secol: Waddell citea sumerianul **SIR** ca „șarpe” și **UR** ca „câine”, de unde „Sirius, șarpele-câine”. În sumeriană, „șarpele” e *muș*, iar orașul Ur se scrie *Urim* și nu vine de la „câine” (deși *ur* chiar înseamnă „câine”) **X pentru etimologie**; ca imagine, perechea **șarpe – câine** rămâne doar o rezonanță între două lanțuri ale dosarului **I**.

Ce se susține: Cel mai vechi caduceu datat (vasul lui Gudea, \~2120 î.Hr.) aparține zeului-șarpe **Ningișzida**, iar MUL.APIN îi dă acestuia **constelația Hidrei, cu capul lângă Câinele Mic și Sirius** și cu **Cupa** pe spate **D**. În mitul lui Adapa, Ningișzida e unul dintre cei doi **paznici ai porții cerului**, unde se oferă hrana vieții **D**. Un sigiliu akkadian pune împreună zeul-șarpe, cupa, steaua cu opt raze, Luna și o scară cu stea în vârf **D**. Forma „doi șerpi pe o axă” există independent în Iran, India și China, iar Hamlet's Mill o citește ca imagine a **ciclurilor împletite** **D**.

Ce rămâne deschis: Dacă gravorii și pictorii vechi au pus intenționat șarpele, cupa și steaua după cerul de lângă Sirius sau dacă cerul și piatra se potrivesc fiindcă amândouă poartă aceleași simboluri ale epocii **I**. De ce poarta cunoașterii nu e și poarta nemuririi (Adapa) **I**. Dacă forma caduceului păstrează vreo amintire a unei mișcări cerești duble anume, și care anume **I**. Identificarea exactă a sigiliului Ward 362 și proveniența plăcii de tip Crespi **V**.

3.7 Crucea și T-ul

Crucea e semnul cel mai încărcat de sens din cultura noastră și, tocmai de aceea, cel mai ușor de suprainterpretat. Orice două linii care se întâlnesc fac o cruce; orice stâlp cu o bară transversală face un T. Firul de față păstrează doar formele de cruce care au **o legătură precisă**: cu o constelație anume, cu un cuvânt egiptean atestat, cu un monument care pune explicit steaua lângă Soare și Lună, sau cu un desen consemnat de etnografi. Restul îl numim pe scurt drept ce este: ecou.

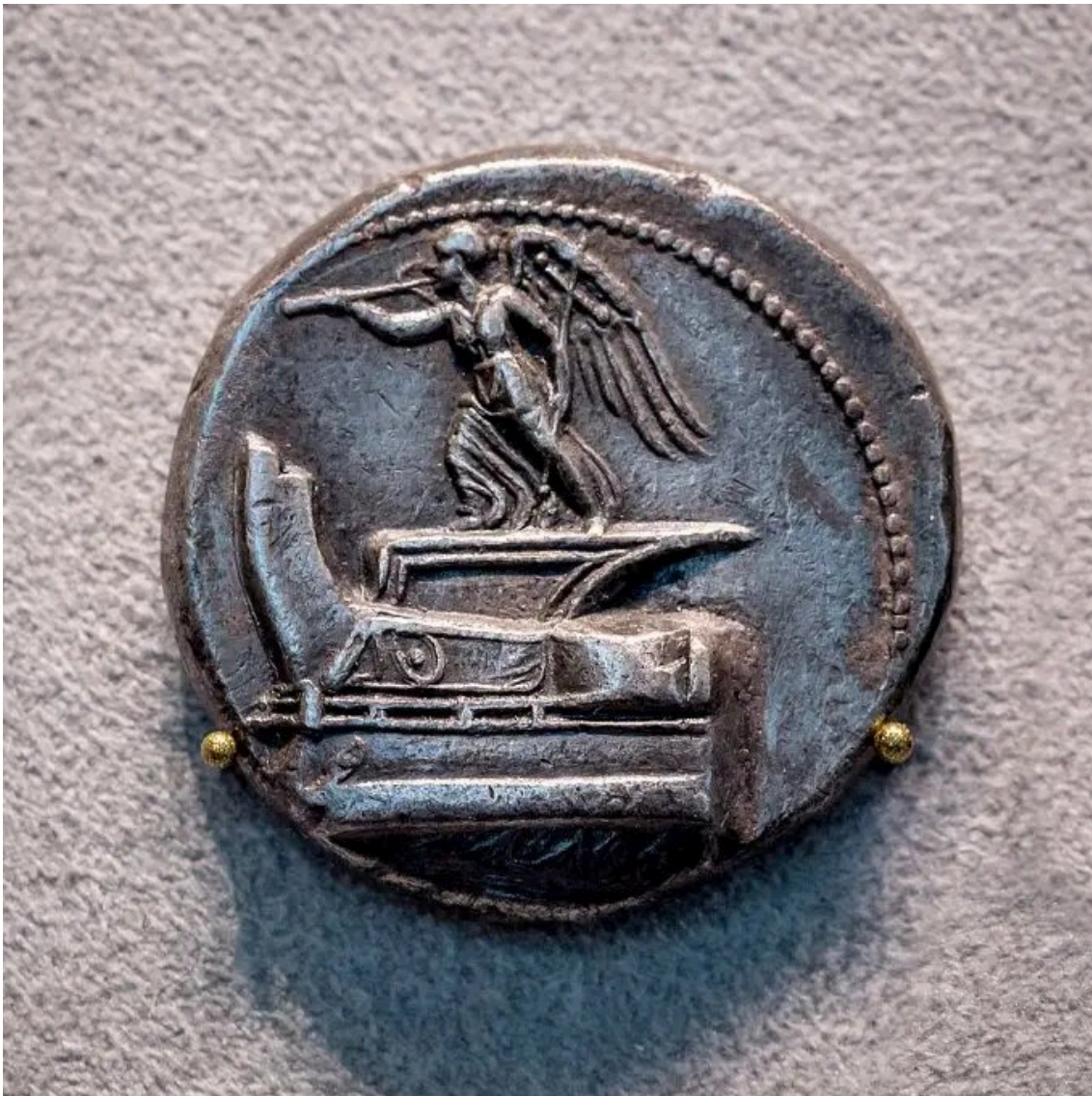
3.7.1 Câinele Mare e un T, iar Sirius stă la răscruce

Pe hărțile moderne, constelația **Câinele Mare** se desenează ca **un T**: bara de sus e linia γ – **Sirius** – β (Mirzam), iar „trunchiul” coboară de la Sirius spre δ (Wezen), cu „picioarele” spre ϵ (Adhara), η (Aludra) și ζ . **Sirius stă exact în punctul în care bara întâlnește stâlpul** **D pentru geometria stelelor**. Astronomul Noah Brosch (*Sirius Matters*, 2008) desenează constelația tocmai așa.

O rezervă trebuie spusă de la început: **liniile dintre stele sunt convenții moderne**; anticii desenau constelația ca pe **un câine**, nu ca pe o literă **D**. Forma în T nu e deci o intenție documentată a vreunei culturi vechi, ci **o proprietate reală a stelelor**, pe care o putem folosi ca **cheie de lectură** pentru câteva imagini, cu condiția să nu cerem mai mult decât poate da **I**.

Cu această rezervă, trei imagini se așază frumos pe T-ul Câinelui:

- **Tetradrahma lui Demetrios Poliorketes** (\~300–295 î.Hr.), care comemorează victoria navală de la Salamina din Cipru (306 î.Hr.): **Nike înaripată**, pe **prora unei corăbii de război**, suflă într-o trompetă și ține **o stylis**, stindardul naval **în formă de T** luat ca trofeu de pe pupa corăbiilor învinse **D**. Pe cer, **Corabia (Argo)**, cu **Pupa**, stă chiar lângă Câinele Mare **D**; la al-Qazwini, „Câinele, Câinele Mic și Corabia” sunt desenate împreună **D**. **Corabie + semn în T + vestitoarea victoriei** formează o scenă care, citită pe cer, cade în regiunea lui Sirius **I**.
- **Fila „NAVIS PETRI” a lui Francisco de Holanda** (1543–1573): o galeră cu **catargul în formă de cruce, adică un T**, cu **porumbelul radiant în vârful T-ului**; punctul luminos stă sus pe T, cum stă Sirius pe T-ul Câinelui; iar constelația de lângă Câine se numește chiar **Argo Navis** **D pentru desen și nume; I pentru legătură**. Corabia lui Holanda e discutată pe larg în capitoul 3.2.
- **Ankh-ul**, care e chiar **un T cu o buclă deasupra** (mai jos).

Tetradrahma de argint a lui Demetrios I Poliorketes (\~300–295 î.Hr.): Nike pe prora unei corăbii de război, suflând în trompetă și ținând stylis-ul în formă de T; alături, harta Câinelui Mare desenat ca T, cu Sirius la întâlnirea barei cu stâlpul. Pe cer, Corabia (Argo) stă lângă Câinele Mare.

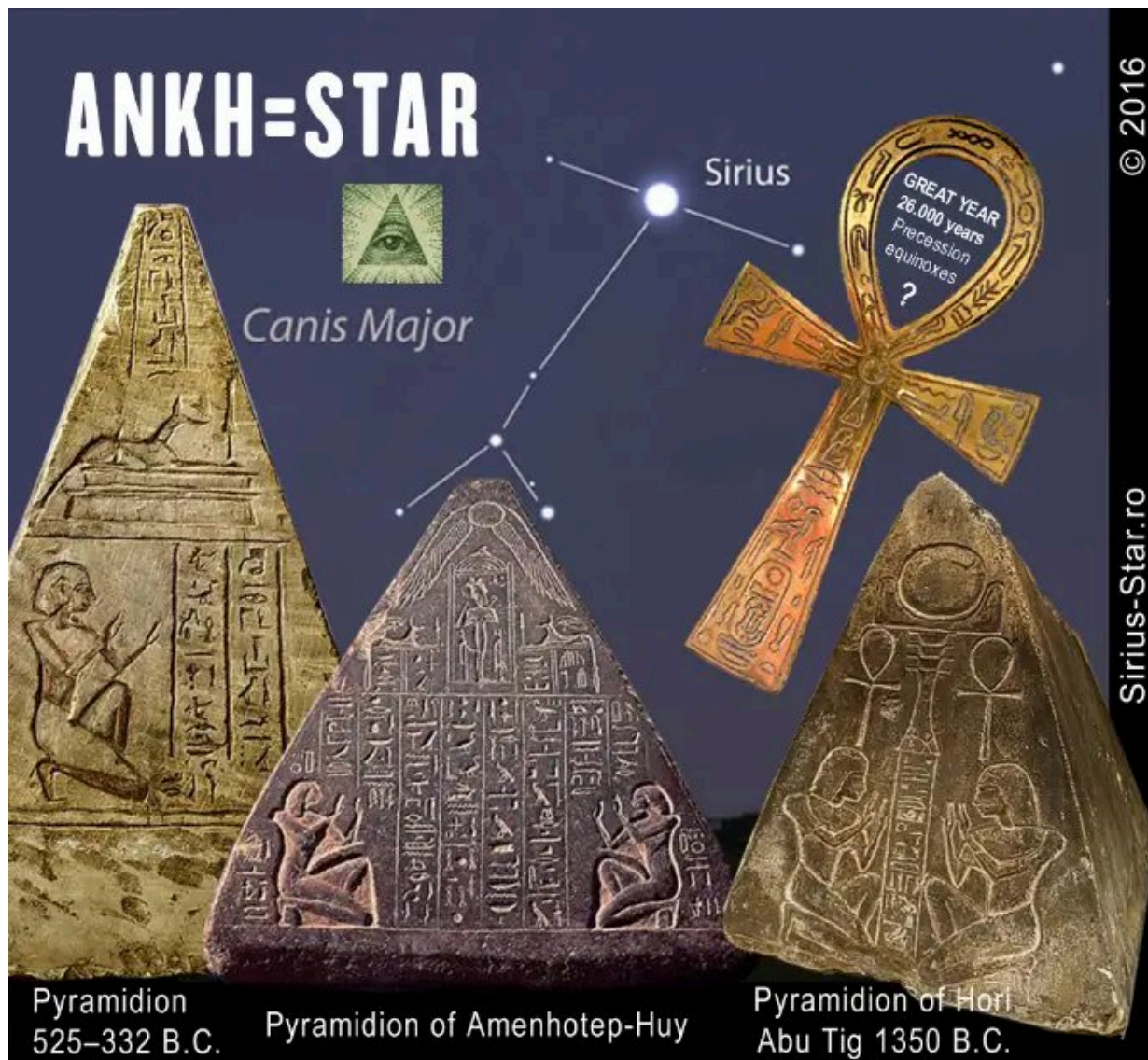
3.7.2 Ankh-ul: un T cu o buclă, și cuvântul *ankh* pentru „stea”

În 2016, pe acest sit, ankh-ul a fost citit printr-un montaj cu formula „**ANKH = STAR**”: Câinele Mare desenat ca T, cu Sirius la răscruce, iar deasupra, bucla ankh-ului ca cerc al **Marelui An** (precesia, \~26.000 de ani) **I, lectura autorului, Partea I**. Formula părea atunci o intuiție fără sprijin: în egipteana obișnuită, „stea” se spune *sba* (steaua cu cinci colțuri), iar *ankh* înseamnă „viață”.

Sprijinul a venit pe două căi independente **D**:

- **Waddell** (1930) dă, lângă steaua sumeriană AN, un cuvânt egiptean *ankh*, „stea”, cu trimitere la dicționarul lui Budge.
- Intrarea **există**: în E. A. Wallis Budge, *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, vol. I (1920), apare *ankh*, **cu semnul stelei ca determinativ, „stea”**, cu formă de plural **D**. Dicționarul lui Budge are peste un secol, iar intrarea trebuie confruntată cu lexicografia modernă (*Wörterbuch der ägyptischen Sprache*, Faulkner) **V**; dar sprijinul lexical e real.

La acestea se adaugă două potriviri egiptene documentate: în **Textele Piramidelor (302)**, regele e numit „**Cel Viu, fiul lui Sothis**” **D**, adică „viul” (*ankh*) e chiar copilul stelei Sirius; iar Sfînxul se numea **Shesep-ankh Atum**, „chipul viu al lui Atum” **D**.

Montajul „ANKH = STAR” (sirius-star.ro, 2016): trei piramidioni egipteni (unul din perioada târzie, al lui Amenhotep-Huy cu discul înaripat, al lui Hori de la Abu Tig, \~1350 î.Hr., cu doi ankh de o parte și de alta a unui stâlp), Câinele Mare cu Sirius în vârf și un ankh cu bucla Marelui An. Lectura „ankh = stea” are sprijin lexical în Budge (1920). (sirius-star.ro)

Pe piramidionul lui **Hori de la Abu Tig** (\~1350 î.Hr.), în vârf stă **un disc**, iar dedesubt **un stâlp între doi ankh**, cu câte un adorator de fiecare parte **D**. Schema „doi stâlpi cu astrul între ei” (cele două coloane ale templului, Iachin și Boaz) apare aici cu **doi ankh** în locul coloanelor; citiți ca **două stele** de o parte și de alta a axei, cu discul deasupra, ei repetă ierarhia luminii pe care o urmărim în tot dosarul **I**. Budge mai dă și *ankh-ti*, „cei doi Ochi”, adică Soarele și Luna **D**: perechea de ankh poate trimite și la cele două lumini.

Partea I a mai observat că ankh-ul are o „pereche” în semnul **tyet**, „Nodul lui Isis” **D**; iar în montajul „Steaua – Câinele / Șarpele / Ankh / Sirius” de pe sit, bucla ankh-ului primește un **triunghi** **∇**: semnul ascuțit cu care se scrie chiar numele *Sopdet* (*spd*, „ascuțit”) **D pentru hieroglifă; I pentru montaj**.

3.7.3 Tau, semnul celor cruțați

Crucea în formă de T are numele unei litere: **Tau** (ebraicul *tav*). În **Iezechiel 9:4**, un trimis îmbrăcat în in trece prin cetate și pune **semnul tau** pe fruntea celor drepți, iar aceștia sunt **cruțați** de pedeapsă **D**. Semnul e așadar, de la început, **semnul celor păstrați peste o distrugere**, pus de un trimis ceresc care veghează și alege **D pentru text; I pentru legătura cu tema Veghetorilor**. Tau e și crucea **Sfântului Antonie**, pustnicul egiptean, și semnul franciscanilor **D**.

Un exemplu frumos de trecere: pe **penny-ul de argint al regelui viking Ragnall** (York, \~920; British Museum), reversul poartă **ciocanul lui Thor**, *Mjöllnir*, care are **în același timp forma unei cruci Tau** **D**. Un păgân vedea ciocanul, un creștin vedea crucea: **o metamorfoză culturală surprinsă chiar în clipa trecerii** **D pentru monetăria de la York, care îmbina semne păgâne și creștine; I pentru lectură**. Pe avers, moneda poartă **un arc cu săgeata în coardă**, motivul pe care lanțul arcului îl leagă de Sirius (capitolul 3.3) **I**.

Penny de argint al regelui Ragnall, York (\~919–921), British Museum: pe avers, arc cu săgeata în coardă; pe revers, ciocanul lui Thor în formă de cruce Tau. Același semn citit de un păgân ca ciocan și de un creștin ca Tau: o metamorfoză culturală în chiar momentul trecerii.

Alte forme de T adunate pe pagina „ALPHA T” a sitului au o valoare inegală și le notăm o singură dată

D pentru obiecte; I pentru legătură :

- **Taulele din Menorca**, monumentele megalitice în formă de T (mileniul I î.Hr.): Michael Hoskin a arătat că sunt orientate **spre sud**, probabil spre stelele Centaurului, **nu spre Sirius** **D**.
- **Spânzuratul** (arcana XII a Tarotului), atârnat de un Tau; **glifa maya Ik'**, „vânt, suflare”, și ferestrele în formă de T.
- Între ele, doar **ankh-ul** are un sprijin lexical care îl leagă de o stea. Celelalte rămân **forme**: T-ul are prea multe sensuri ca să poată fi citit singur ca semn al lui Sirius.

3.7.4 Crucea de la Hendaye: Steaua, Luna și Soarele pe același soclu

Crucea de piatră din cimitirul de la Hendaye (Țara Bascilor franceză), făcută celebră de Fulcanelli în *Le Mystère des cathédrales* (ediția din 1957), e cel mai clar monument în care **crucea stă deasupra celor trei lumini** **D**. Pe brațele crucii e scris **O CRUX AVE SPES UNICA** („Salve, o, cruce, singura

speranță”); pe cele patru fețe ale soclului sunt sculptate **o cruce cu patru litere A**, **o stea cu opt raze**, **Luna cu chip** și **Soarele cu chip** **D**. Fulcanelli citește monumentul ca **vestire a sfârșitului unui ciclu** **D pentru Fulcanelli; I pentru sens** .

Crucea de la Hendaye (Țara Bascilor franceză), monumentul descris de Fulcanelli în *Le Mystère des cathédrales* (ed. 1957) ca semn al sfârșitului de ciclu; pe brațe, „O CRUX AVE SPES UNICA”. (sirius-star.ro)

Fețele soclului de la Hendaye: crucea cu patru litere A, steaua cu opt raze, Luna cu chip și Soarele cu chip. Triada Stea – Lună – Soare pe un singur monument, sub cruce. (sirius-star.ro)

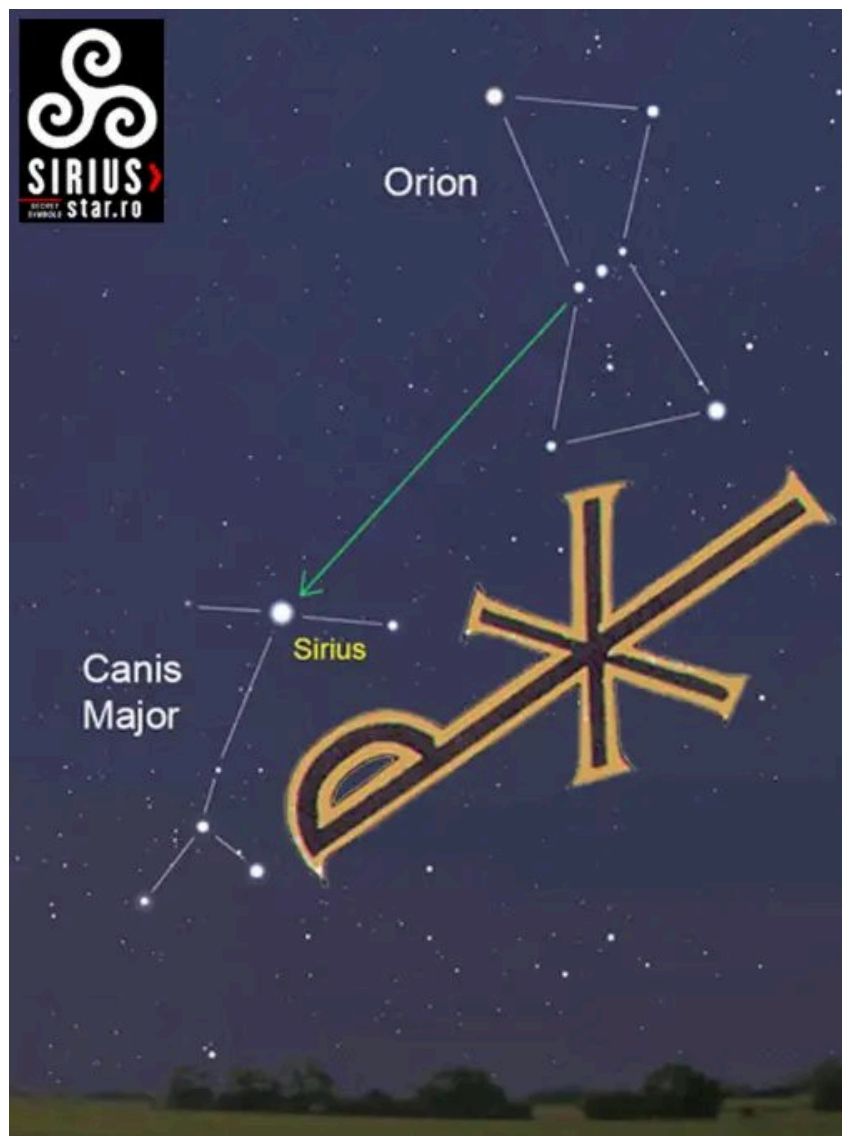
Pentru dosar, soclul de la Hendaye e un martor important al **ierarhiei luminii**: aceeași triadă **Stea – Lună – Soare** apare pe gravura masonică cu scara, unde steaua stă sus, în centru, între Soare și Lună (capitolul 3.1), pe tabloul de Ucenic și pe kudurru-urile babiloniene (Partea I) [D pentru motiv](#). În școlile de mistere și la autorii care au comentat crucea, ideea e formulată ca „**Soarele din spatele Soarelui**” [D pentru formulă](#). Lectura cea mai bogată a monumentului îi aparține lui **Jay Weidner și Vincent Bridges** (*The Mysteries of the Great Cross of Hendaye*, 2003), care leagă crucea de alchimie și de sfârșitul timpului; ei aduc și pasajul despre un **Paul Mevryl** și o „rasă osiriană” de mentori legați de Sirius, pe care îl ținem în atenție [V pentru autor și lucrare](#); [I pentru idee](#).

Schema noastră, **Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius**, își găsește aici o formă sculptată: patru fețe, patru semne, cu steaua așezată alături de cele două lumini, nu sub ele [I](#).

3.7.5 IC XC NI KA peste cer și troița cu cerc

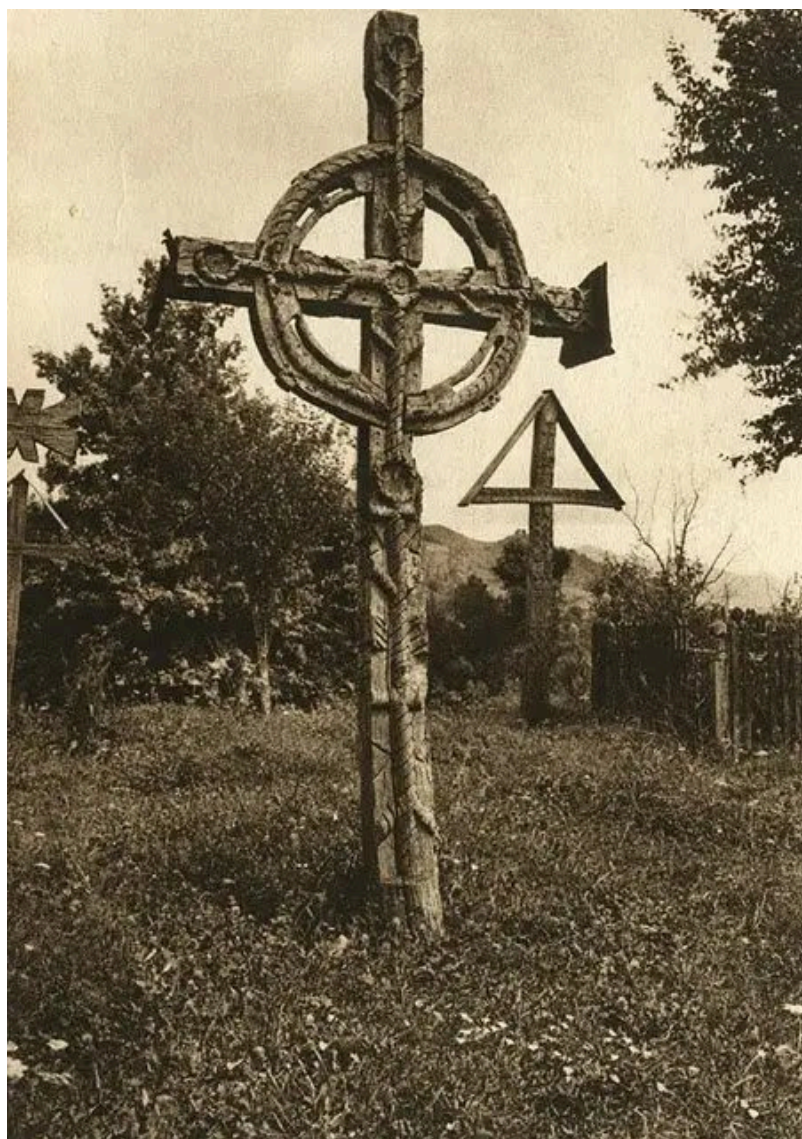
Pe aceeași pagină „ALPHA T”, un montaj așază **crucea cu inscripția IC XC NI KA** („Iisus Hristos biruiește”), formula de pe prescura ortodoxă și de pe crucile de lemn din Răsărit, **peste Orion și Câinele Mare** [D pentru inscripție](#); [I pentru montaj](#). Montajul face vizibilă o idee pe care o formulează, într-

un alt registru, Alice A. Bailey: Sirius ar fi „**punctul din conștiința cosmică din care izvorăște adevăratul simbol al crucii**” [D pentru Bailey; M4](#). Afirmția lui Bailey nu e testabilă; o reținem pentru că arată că **legătura cruce – Sirius** a fost formulată explicit în ezoterismul secolului XX, nu doar de noi.

Montajul „IC XC NI KA”: crucea cu inscripția „Iisus Hristos biruiește” așezată peste Orion și Câinele Mare (pagina „ALPHA T”). Ilustrează ideea lui Alice A. Bailey că „adevăratul simbol al crucii” vine din Sirius; lectură simbolică [I; M4](#). (sirius-star.ro)

O fotografie veche din România, probabil din anii 1920–1930 (în stilul albumului lui Kurt Hielscher, *Rumänien*, 1933 [v](#)), arată într-un cimitir sătesc **o troiță de lemn cu un cerc care trece prin brațe**, iar în spate **o cruce cu acoperiș în formă de triunghi** [D](#). În arta populară românească și europeană, cercul de pe cruce e citit ca **roata solară** [D pentru motiv](#). Pus lângă formula lui Bailey, cercul poate fi citit ca **orbită**, iar crucea ca **cele patru puncte ale anului** (două echinocții, două solstiții) [I](#). Triunghiul de deasupra celeilalte cruci e, în lectura creștină, Treimea [D](#); ca formă, el poate aminti **Triunghiul de iarnă** cu Sirius la vârful de jos [A doar ca formă; nimic în obiect nu trimite la Sirius](#).

Troiță de lemn cu cerc prin brațe și cruce cu acoperiș în triunghi, într-un cimitir sătesc din România (fotografie veche, probabil anii 1920–1930, stil Kurt Hielscher [V](#)). Roata solară peste cruce: anul cu cele patru puncte ale lui, în arta populară. ([sirius-star.ro](#))

3.7.6 Crucea în desenul dogon al răsăritului heliac

Cea mai neașteptată cruce a firului vine din Africa de Vest și face legătura cu capitolul următor. În desenele publicate de Marcel Griaule și Germaine Dieterlen în 1950 [D pentru ce au notat ei](#):

- „**Steaua femeilor**” (*nyan tolo*), al treilea corp al sistemului lui Sirius la dogoni, e desenată **ca o cruce (+)**;
- „**Sistemul Sorgului-Femelă**” e un oval punctat cu **un cerc cu cruce înăuntru**;
- **Fig. 11, „Răsăritul heliac al lui Sirius”**: desenul dogon arată **Sirius și Soarele „unite în acel moment”**, ca **un disc negru cu centrul alb, străbătut de o cruce în X**, cu patru raze în afară.

Crucea în cerc e deci, la dogoni, **semnul momentului în care steaua și Soarele răsar împreună**: chiar „Soarele din spatele Soarelui”, **două lumini într-un singur semn** [D pentru desen; I pentru lectură](#). Același semn, crucea în cerc, reapare pe moneda Kuninda din India (Partea I) [I](#). Nu susținem o filiație între ele; observăm doar că, acolo unde o cultură a desenat explicit răsăritul lui Sirius, a desenat **o cruce într-un cerc**.

3.7.7 Pentagrama, triskelionul și sigiliul teosofic

Trei semne geometrice însoțesc frecvent tema Sirius în ezoterismul modern. Le tratăm pe scurt, pentru că legătura lor cu steaua e, în cea mai mare parte, recentă.

Pentagrama. Are un temei astronomic real, dar nu la Sirius, ci la **Venus**: planeta revine în aceeași poziție față de Soare după **8 ani**, timp în care trece de **5 ori** prin conjuncția inferioară, iar cele cinci puncte desenează pe cer **o pentagramă** **S pentru ciclu**. Mulți autori leagă de aici **steaua cu opt raze a lui Iștar** (cei opt ani) și pentagrama (cele cinci întâlniri) **I pentru originea simbolului**. Pentru dosar contează că **Venus și Sirius se suprapun ca „vestitoare ale zorilor”** (Iștar e numele amândurora la babilonieni, iar la bambara steaua sigi va oscila între ele, 3.8). O placă modernă, de tip celtic sau wicca, pune **pentagrama între trei triskelioane**, cu un text de margine care pare din „Chemarea Zeiței” a lui Doreen Valiente (sec. XX): „Luna albă între stele și **misterul apelor**” **V pentru text; M4**: ecou al Femeii apelor sub stele, nu dovadă.

„Pentagram – Sirius – Triskelion” (pagina Ezoterism): pentagrama și triskelioanele într-o compoziție modernă de tip celtic/wicca. Pentagrama are un temei astronomic real în ciclul de 8 ani al lui Venus; legătura cu Sirius e modernă **M4**. (sirius-star.ro)

Triskelionul. Spirala triplă și triskelionul din trei puncte apar pe monede celtice (Panonia, cu Pleiadele alături) și, mult mai devreme, pe piatra de la intrarea în **Newgrange** (capitolul 3.10) **D pentru motiv**. Lectura „triskelion = Sirius cu trei stele” e a sitului, din 2016 **I**. Rămâne o temă de urmărit, nu o punte.

Sigiliul Societății Teosofice (fondată în 1875 de H. P. Blavatsky și H. S. Olcott) adună într-o singură emblemă aproape toate semnele acestui fir și ale celui precedent: **uroborosul**, șarpele care își mușcă coada, înconjoară **două triunghiuri întrepătrunse (hexagrama)**, în centrul cărora stă **un ankh**; deasupra, **o svastică** (vechiul semn indian al roții) și silaba **Om**; dedesubt, deviza „**Nu există religie mai înaltă decât adevărul**” **D**. E chiar arhitectura pe care am văzut-o la dragonii alchimici (3.6.8): **hexagrama în inelul șarpelui**, cu semnul vieții în centru. La Blavatsky și la urmașii ei, Sirius are un rol important (Mercur „dublul lui Sirius”; la Bailey, Sirius „steaua inițierii”) **D pentru texte; M4**.

Sigiliul Societății Teosofice (1875): uroborosul în jurul hexagramei, cu ankh-ul în centru, svastica și silaba Om deasupra, deviza „Nu există religie mai înaltă decât adevărul”. Șarpele ciclului, cele două triunghiuri și semnul vieții într-o singură emblemă modernă. (sirius-star.ro)

3.7.8 Pavimentul Cosmati și Piatra lui Iacob: un ecou

În Westminster Abbey, în fața Altarului Mare, se află **pavimentul Cosmati**, comandat de Henric al III-lea și lucrat în **1268** de meșteri romani (Odoricus), din porfir, sticlă și marmură, în **cercuri și pătrate**, restaurat în 2008–2010 [D](#). Inscripția lui, confirmată de abate, dă **vârsta lumii printr-o înmulțire cu trei**: gardul viu trăiește 3 ani; **câinele** de trei ori mai mult (9); calul 27; omul 81; **cerbul** 243; **corbul** 729; vulturul 2.187; **monstrul marin** 6.561; **lumea, 19.683 de ani**, până la „sfârșitul lui *primum mobile*” [D](#). Data e scrisă și ea ca socoteală: „1212 plus 60 minus 4” = 1268 [D](#).

Pavimentul Cosmati din fața Altarului Mare, Westminster Abbey (1268, meșterul roman Odoricus; porfir, sticlă și marmură). Inscripția lui socotește vârsta lumii prin înmulțiri cu trei, de la gardul viu la câine, cerb, corb și monstrul marin, până la 19.683 de ani. (sirius-star.ro)

Scaunul Încoronării din Westminster Abbey (\~1300), în care a stat Piatra de la Scone, „Piatra destinului”, numită și „Perna lui Iacob”: piatra pe care doarme Iacob când vede scara spre cer (Geneza 28). (sirius-star.ro)

În acest șir apar chiar animalele firelor noastre: câinele, cerbul, corbul, monstrul marin. Totuși, **câinele e aici doar un animal din șir**, nu o stea; de aceea punem pavimentul printre **punțile slabe**, ca rezonanță de motiv **Δ slab**. La fel, **Piatra de la Scone**, păstrată în **Scaunul Încoronării** (\~1300) și folosită ultima dată în 1953, era identificată de tradiție cu **piatra de la Betel** pe care Iacob a dormit când a văzut **scara spre cer** **D pentru tradiție**. Ea leagă firul crucii de **scara care urcă spre stea** (sigiliul akkadian, tabloul de lojă), dar numai prin tradiție, nu prin vreun semn astral pe piatră **I**.

3.7.9 Trierea: ce ține și ce rămâne formă

Semn	Ce îl leagă de Sirius	Tărie
Ankh = „stea”	Intrare în dicționarul lui Budge (1920); „Cel Viu, fiul lui Sothis” (Textele Piramidelor 302)	medie spre bună D; V în lexicografia modernă
Crucea în cerc la dogoni	Desenul răsăritului heliac: Sirius și Soarele „unite” (Griaule–Dieterlen 1950)	bună pentru desen D ; lectura „Soarele din spatele Soarelui” I
Hendaye: Stea – Lună – Soare	Triada sculptată pe soclu; Fulcanelli: sfârșit de ciclu	bună pentru ierarhia luminii D ; Sirius nenumit I

Semn	Ce îl leagă de Sirius	Tărie
T-ul Câinelui Mare	Forma reală a constelației, cu Sirius la răscruce	formă I ; liniile sunt moderne
Tau (Iezechiel 9:4)	Semnul celor cruțați peste distrugere	text D ; fără Sirius
Crucea lui Bailey, IC XC NI KA peste cer	Afirmația lui Bailey	modernă M4
Pentagrama	Ciclul de 8 ani al lui Venus	reală pentru Venus S ; pentru Sirius doar prin suprapunerea Venus-Sirius I
Cosmati, Piatra lui Iacob	Căinele în șirul vârstelor; scara spre cer	slabă A

Ce se susține: Căinele Mare are, real, forma unui T cu Sirius la răscruce **D**. Cuvântul egiptean *ankh*, „stea”, există în dicționarul lui Budge, iar regele e „Cel Viu, fiul lui Sothis” în Textele Piramidelor **D**. Monumentul de la Hendaye pune **crucea deasupra triadei Stea – Lună – Soare** **D**. Desenul dogon al răsăritului heliac al lui Sirius e **o cruce într-un cerc** **D**. Tau-ul biblic e **semnul celor cruțați** peste o distrugere **D**.

Ce rămâne deschis: Dacă ankh-ul a fost vreodată gândit ca stea anume, sau doar „viul” e asociat cu stelele **V**. Dacă formele în T (stylis, catarg, Tau) poartă vreo memorie a constelației sau doar se potrivesc cu ea **I**. Ce sens are „adevăratul simbol al crucii” la Bailey dincolo de afirmație **M4**. Ușa rămâne deschisă pentru o lectură în care **crucea anului** (solstiții și echinocții) și **steaua care marchează anul** (Sirius) au fost odinioară un singur semn.

3.8 Faro – Nommo: Africa de Vest

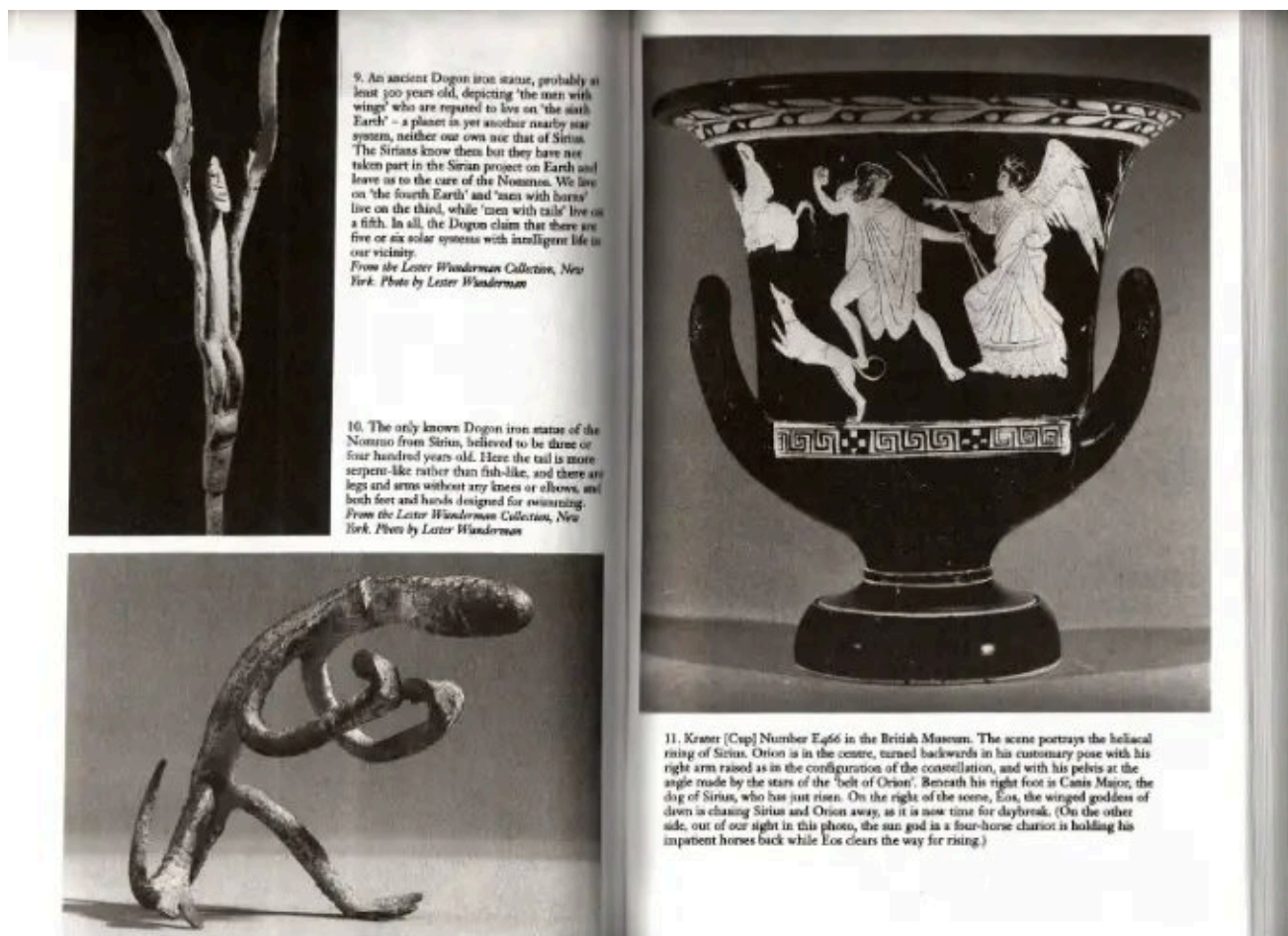
Dintre toate „cazurile Sirius”, cel al dogonilor din Mali e cel mai cunoscut și cel mai disputat. Din 1976, de când Robert Temple a publicat *The Sirius Mystery*, discuția s-a purtat aproape numai în jurul unei întrebări: **de unde știau dogonii de Sirius B?** Firul nostru pune altă întrebare, mai veche și, credem, mai rodnică: **există în Africa de Vest, înainte de anchetele lui Marcel Griaule, o stea legată de o ființă a apelor care coboară din cer?** Răspunsul pe care îl dau sursele e mai interesant decât ne așteptam: **numele lipsește, dar tiparul e acolo.**

3.8.1 Dosarul dogon, pe scurt

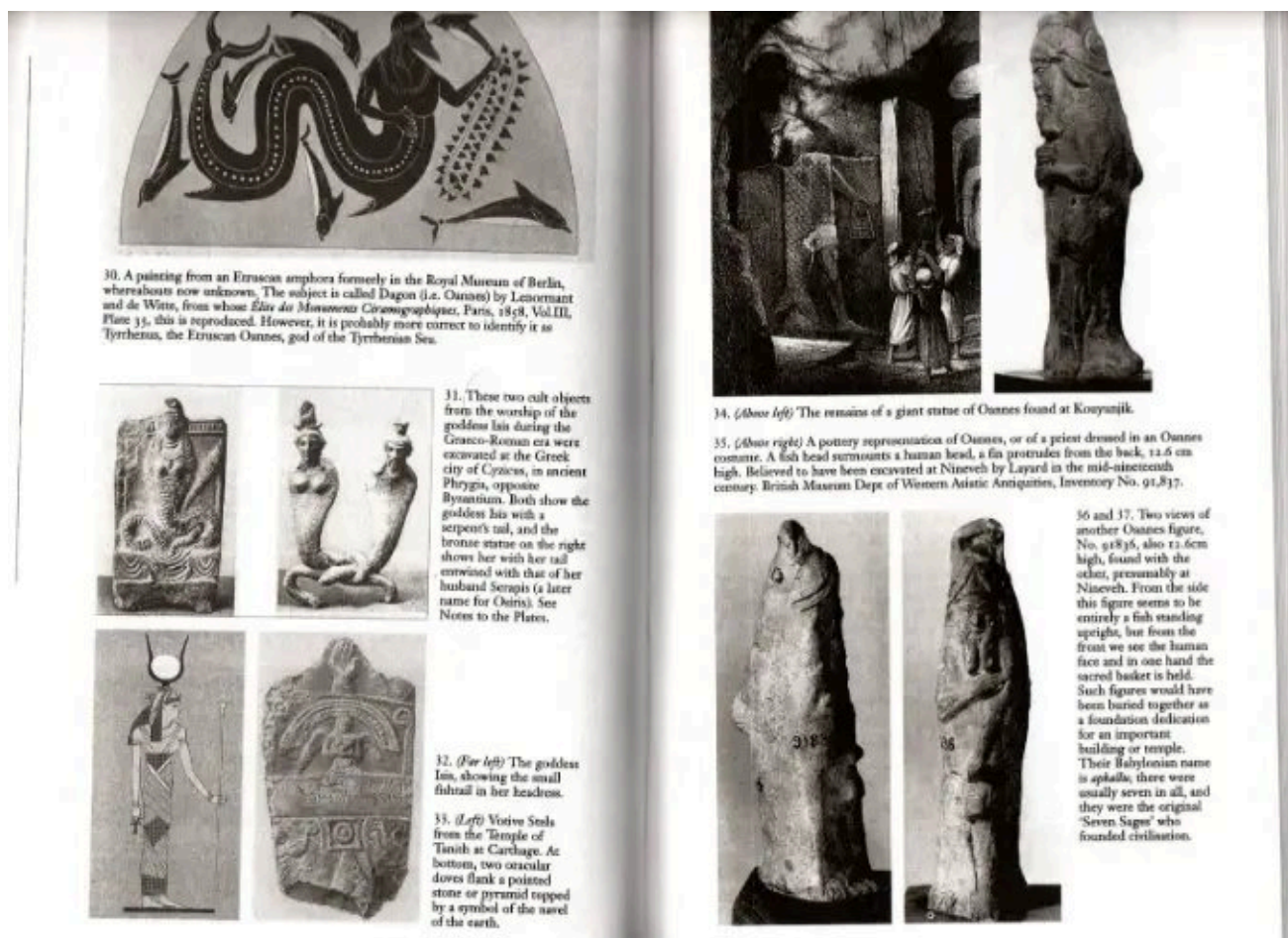
Partea I a prezentat pe larg dosarul dogon; aici reținem doar ce trebuie pentru firul de față **D pentru ce au notat etnologii**.

- **Marcel Griaule și Germaine Dieterlen** au lucrat la dogonii din falia Bandiagara între **1946 și 1950**, în principal cu patru informatori, și au publicat în **1950** studiul „**Un système soudanais de Sirius**” (*Journal de la Société des Africanistes* 20), apoi **Le Renard pâle** (1965) **D**.
- Ceremonia **Sigui**, ținută **o dată la 60 de ani**, reface crearea lumii de către Amma, căderea lui Ogo și darul civilizației adus de **Nommo**, ființa apelor; sosirea lui se numea „ziua peștelui” **D**.
- Etnologii notează trei corpuri ale sistemului: **po tolo** (pentru Temple, Sirius B), **emme ya tolo**, „steaua sorgului femelă”, și **nyan tolo**, „steaua femeilor” [D pentru ce au notat; X pentru o confirmare astronomică a celui de-al treilea corp: o pitică roșie lângă Sirius e exclusă de observații].

- Perioada de ~50 de ani a lui Sirius B e corectă (valoarea măsurată: 50,13 ani) **S**; dar Sirius B era cunoscută din 1844 (Bessel) și văzută din 1862 (Clark), iar natura ei de pitică albă fusese înțeleasă în anii 1915–1925, deci **o contaminare culturală rămâne posibilă D**.
- **Walter van Beek** (*Current Anthropology* 32, 1991), revenit cu o echipă la dogoni, **nu a regăsit** aceste cunoștințe despre Sirius B **D**. Lynn Picknett și Clive Prince adaugă că misionari protestanți erau în Mali din 1936 și că dogonii au venit în Bandiagara între secolele XI și XV, **din ținuturile mande D pentru ce susțin ei**.
- **Temple însuși** scrie, în legenda figurii 7, că potrivirea dintre diagrama dogonă și cea astronomică e „o corelație presupusă” care nu poate fi luată drept dovadă **D**. E o mărturie cinstită a autorului tezei, pe care o reținem ca atare.

Nommo, ființa apelor din tradiția dogonă, într-o planșă din Robert Temple, *The Sirius Mystery* (1976); la Temple, planșele 9–11 arată statuete dogone de fier cu trup de șarpe sau de pește (colecția Lester Wunderman) [V: planșa exactă]. Temple îl apropie pe Nommo de Oannes. (sirius-star.ro)

Oannes, omul-pește al lui Berossos, în planșa lui Robert Temple (*The Sirius Mystery*): înțeleptul care iese din mare ziua, îi învață pe oameni și se întoarce noaptea în adânc. Perechea Oannes – Nommo e miezul lecturii lui Temple. (sirius-star.ro)

Pentru firul nostru, contează trei amănunte notate de Griaule și Dieterlen, care nu țin de Sirius B:

1. **Femininul e al treilea corp:** „steaua femeilor” **D**. Într-o variantă a mitului, **steaua principală e chiar sora geamănă a lui Ogo, Yasigui**, iar Ogo, vulpea palidă, **se rotește veșnic în jurul ei** **D**. Sirius A ca femeie, ca Isis în Egipt (capitolul 3.1).
2. **Desenul răsăritului heliac:** Sirius și Soarele „unite”, o cruce într-un cerc (3.7.6) **D**.
3. **Arca:** Nommo coboară din cer într-o arcă, „cu foc și tunet”, iar ființele apelor intră într-o groapă umplută cu apă **D pentru relatarea transmisă de Temple; I pentru lectura „navei”**.

It would now be worth while for us to see what Robert Graves has to say about this tale. Graves calls Thespius by the name of Thespius and spends some time pondering the meaning.² He says it means 'divinely sounding', but wishes he could find another meaning. I am inclined to be happy with 'divinely sounding', because of what I believe to be the heavy emphasis on music, sound and harmony among the ancients. The Greeks were reputed, for instance, to have considered music the highest art; and the Pythagoreans made harmony and number into an actual religion. We have already come across the use of the octave as a relevant theme in our considerations and we have seen the possible connection of *amphalos* and *om* – the latter being the Indo-Aryan sacred syllable chanted for its 'divinely sounding' qualities and surviving in Christianity and Islam as 'Amen'. Since if we were to look for a Greek word to describe the sacred syllable *om* we could choose the appropriate name meaning 'divinely sounding', it seems that this meaning is by no means unsatisfactory.

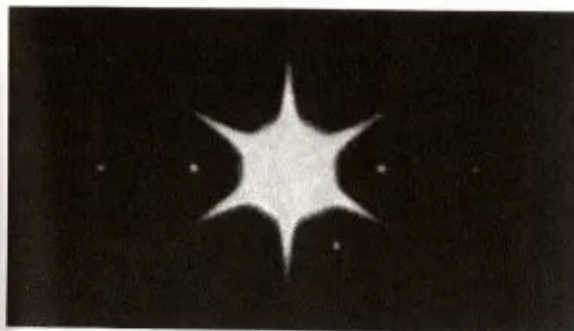
Graves tells us the following:³

King Thespius had fifty daughters by his wife Megamede [mega-Medeas?] daughter of Arneus, as gay as any in Thespie. Fearing that they might make unsuitable matches, he determined that every one of them should have a child by Heracles* [Hercules], who was now engaged all day in hunting the lion; for Heracles lodged at Thespie for fifty nights running. [Notice fifty applied here as a succession of *days*: days, months, years. They can become blurred as long as *fifty* remains.] 'You may have my eldest daughter Procris as your bedfellow,' Thespius told him hospitably. But each night another of his daughters visited Heracles, until he had lain with every one. Some say, however, that he enjoyed them all in a single night.

It is interesting to note that the name Procris of the eldest daughter means 'chosen first'. *Prokressoi*, which is a closely related form of the same stem means, 'ranged at regular intervals like steps'. Now, what could be a more obvious name for the eldest daughter than one with such overtones and signification if it were clearly intended, as it obviously was, to emphasize that the daughters were not meant to be thought of as individuals but as successive expressions of fifty successive periods of time – in this case, twenty-four-hour periods, or days? But the intention obviously was to highlight the sequence of fifty time periods, personified as 'daughters' enjoyed by our ubiquitous Hercules who is connected in so many ways with the Sirius complex.

Graves adds:⁴ 'Thespius's fifty daughters – like the fifty Danaids, Pallantids, and Nereids, or the fifty maidens with whom the Celtic god Bran (Phoroneus) lay in a single night – must have been a college of

* Some authors and translators have used Heracles, others Hercules.

1. A family portrait: the first photograph ever taken (1870) of Sirius B, which is the tiny star to the lower right of the large star, Sirius (small multiple images of Sirius itself are seen here extending off to left and right). See Notes to the Plates.
© Irving Lindenblad, US Naval Observatory

2. The 'pale fox' (young) of Mali, *Vulpes pallida*. It only emerges from its lair at night and is never seen in the daytime.

Robert Temple, *The Sirius Mystery*, p. 216: fotografia lui Sirius B (US Naval Observatory) și „vulpea palidă” (*Vulpes pallida*), animalul lui Ogo la dogoni, care în mit se rotește în jurul surorii sale, Yasigui. Încă un „câine” al sistemului Sirius. (sirius-star.ro)

3.8.2 „Sudanez”, nu „dogon”: patru popoare și trei nume ale stelei

Un amănunt de titlu schimbă perspectiva: studiul din 1950 se numește „Un sistem **sudanez**” (în sensul vechi, Sudanul de Vest), nu „dogon”. El cuprinde **patru popoare**: dogonii (Bandiagara), **bambara și bozo** (regiunea Ségou) și **minianka** (Koutiala) **D**. Iar aici apar nume ale stelei care nu au nimic de-a face cu Sirius B:

- **Bozo**, pescarii Nigerului: Sirius = **sima kayne**, „pantaloni așezat”; satelitul ei = **tono nalema**, „steaua-ochi” **D**.
- **Bambara**: Sirius = **siği dolo**, „steaua temeliei”; perechea Sirius + Digitaria = **fa dolo fia**, „cele două stele ale cunoașterii”, pentru că „**reprezintă pe cer trupul nevăzut al lui Faro**” **D**. Sirius e și **Mouso Koroni**, geamăna lui Pemba **D**. Pătura rituală *koso wala* înfățișează „**a cincea creație, în întuneric, care va veni odată cu sosirea apelor ce vor să vină**” **D**.
- **Dogonii**: „**Sirius nu e temelia sistemului**”; centrul e *po tolo*, din care „**ies sufletele**”; razele Sorgului-Femelă, ajungând „**la suprafața apelor**, prind sufletele” și le trimit lui Nommo **D**.

Avem deci, în același studiu, **un nume al stelei legat de „așezare”** la bozo și la bambara, **o ființă a apelor (Faro) al cărei trup nevăzut e steaua și o profeție a apelor care vor veni** **D**. Acesta e punctul de plecare al punții.

3.8.3 Faro: duhul apelor care coboară din cer într-o arcă

Mitul complet apare în 1957, în articolul lui Germaine Dieterlen, „The Mande Creation Myth” (Africa 27) **D pentru ce a notat ea**. Sursa nu mai sunt cei patru informatori dogoni, ci **griotii clanului Keita din Kangaba**, în inima vechiului imperiu Mali, care recită mitul la ceremonia **Kamablon**, refacerea acoperișului casei sacre, **o dată la șapte ani** **D**. E o recitare **publică, periodică, păstrată de o castă de specialiști ai memoriei**: exact tipul de transmitere care poate duce o tradiție peste secole.

Ce spune mitul **D**:

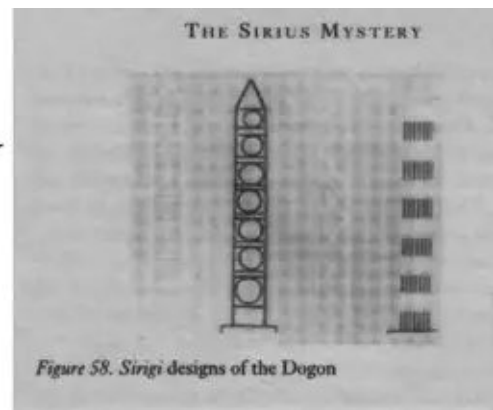
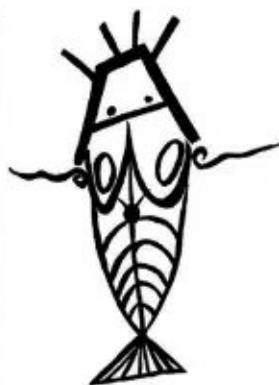
- **Faro, duhul apelor**, e sacrificat și înviat;
- apoi **coboară din cer într-o arcă, cu opt strămoși**;
- pe cer are forma **a doi pești gemeni** (*mannogo*);
- **fluviul Niger e trupul lui**;
- iar griotii spun: „**Sigi dolo [Sirius] și Faro sunt la fel**”: **Sirius se numește și Faro dolo**, „steaua lui Faro”. Dacă Sirius strălucește puternic la semănat, înseamnă „multă ploaie și mult mei”.

Mitul fusese rezumat, înaintea lui Temple, chiar în *Hamlet's Mill* (1969, cap. VIII): **Arca cu cei opt strămoși** coboară; primul „Cuvânt” e revelat de strămoșul-geamăn **la răsăritul simultan al Soarelui și al lui Sirius**; toba făcută din craniul lui Faro aduce ploaia **D**. Puntea **Faro – Arcă – Sirius** era deci publică și citită de istoricii științei cu șapte ani înainte de *The Sirius Mystery*.

Ce leagă **D pentru noduri; Δ pentru legătură**: la mande există exact ceea ce lipsea în celelalte dosare: **o ființă a apelor**, în chip de **pește dublu**, care **coboară din cer într-o arcă, devine fluviul** și are drept **stea** pe Sirius, „trupul ei nevăzut” pe cer. E același tipar ca Nommo (dogon), Oannes (Mesopotamia), Tištrya care coboară în oceanul Vourukaša (Iran, Yašt 8) și Sopdet care aduce apele din Nun (Egipt) (capitolul 3.1). Iar dogonii, cum notează chiar Griaule, **au venit din lumea mande: mitul dogon al Arcei și al lui Sirius are rădăcini în mitul mande al lui Faro**

D pentru originea mande; Δ pentru filiația mitului.

În trierea făcută prin testul de control cu Canopus (capitolul 2), **răsăritul heliac ca moment al „Cuvântului” la mande și la dogoni** e una dintre punțile **tari**: sursă publică și periodică, conținut specific lui Sirius, nereprodus de cealaltă stea strălucitoare a cerului sudic.

„Nommos – Sirius – Sirigi”: statuete dogone ale lui Nommo și masca *sirige*, masca înaltă „cu etaje” purtată la ceremoniile funerare *dama*. Legătura măștii cu Sirius nu e explicată în surse; ca formă, o coloană de cercuri suprapuse, ca o scară a lumilor între pământ și cer **Δ**. (sirius-star.ro)

3.8.4 Înainte de Griaule: dicționarele și misionarii (1906–1927)

Obiecția principală la tot dosarul dogon e că **totul vine din școala lui Griaule**. Am căutat de aceea, în textul integral al surselor accesibile, tot ce s-a scris despre bambara și bozo **înainte de 1950**: Mgr **Hippolyte Bazin**, *Dictionnaire bambara-français* (1906); abatele **Joseph Henry**, *L'âme d'un peuple africain. Les Bambara* (1910); **Moussa Travélé**, *Petit dictionnaire français-bambara* (1913); **Louis Desplagnes**, *Le plateau central nigérien* (1907); **Clozel și Delafosse**, *Haut-Sénégal-Niger* (1912); **Louis Tauxier**, *La religion bambara* (1927); **Delafosse**, *La langue mandingue* (1929); **Leo Frobenius**, seria *Atlantis* (1921–1928) și *Und Afrika sprach* (1912–1913); **Griaule**, *Dieu d'eau* (1948).

Rezultatul direct e negativ ■: nicio sursă dinainte de 1950 nu scrie „Sirius” și niciuna nu pune **Faro lângă o stea**. Veriga „Faro dolo” e atestată abia la Dieterlen (1957). Dar căutarea aduce **cinci noduri** care fac veriga deductibilă.

1. Sigi dôlo, „steaua dimineții” (Bazin, 1906, articolul dôlo*, „stea, planetă”) ■. În același articol, Ma dôlo e „*constelația lui Orion, steaua omului”, iar Pleiadele sunt „găina cu puii” ■. Orion = Omul, ca Osiris-Orion în Egipt.

2. Steaua sigi în noaptea circumciziei (Henry, 1910; preluat de Tauxier, 1927) ■: în noaptea ritului, „una câte una stelele de pe cer se sting; doar una, steaua dimineții (sigi dolo), mai strălucește și pare să sfideze zorii”. Henry o numește separat pe Venus de seară*: Niélé, „soția Lunii”* ■.

3. Sensul cuvântului ■: la Bazin, sigi = „a se așeza”, „a stabili, a întemeia” (sigiba = „cel care întemeiază, administratorul”). Deci sigi dolo = „steaua așezării, a întemeierii”: exact „steaua temeliei” a lui Griaule. La Travélé (1913), a circumcide se spune și „sigui négué koro”, „a se așeza sub fier”: circumcizia e „așezarea”. Iar la bozo, Sirius e „pantaloni așezat” ▲. Trei popoare și trei surse diferite leagă steaua de ideea de „așezare”, adică de ritul prin care băiatul devine bărbat.

4. Faro și creșterea apelor din iulie (Tauxier, 1927) ■: Faro e „spiritul Nigerului”, quitigi, „stăpânul apei”; „când apa Nigerului crește (din iulie), trebuie să prindă pe cineva” (odinioară, cu sacrificii umane); Faro le-a dat bambara ținutul Ségou și i-a învățat să cultive fonio; trăiește pe fundul Nigerului, într-o casă frumoasă, cu toată familia; unii pescari bozo „ar fi trăit pe fundul apei cu femeii-faro”; la bozo, Faro se numește Guidyo. Pentru Bazin (1906), Faro e „zâna apelor” ■.

5. Câinele-pește (Bazin, 1906) ■: oulou = „câine”; ouloudyègè = „pește înarmat cu dinți”, literal „câine-pește”. Lanțul câinelui lui Sirius și lanțul celui venit din ape se unesc într-un singur cuvânt bambara ▲.

3.8.5 Frobenius: Sigilolo, Nigerul care alunecă prin văzduh și cetatea de sub ape

Etnologul german **Leo Frobenius** a cules material în Sudanul de Vest în **1908–1909**, cu aproape patru decenii înaintea lui Griaule, și l-a publicat în seria *Atlantis* (vol. V–VIII, 1921–1928) ■. Cuvântul „Sirius” nu apare nicăieri în cele douăsprezece volume. Dar volumul VII, *Dämonen des Sudan* (1924), și volumele vecine conțin patru noduri care privesc direct firul nostru.

1. Steaua „Sigilolo” ■ pentru text. La bambara: „Deosebit de însemnată e înfățișarea schimbătoare a unei stele care se ivește în răsărit, numită Tudumlolo sau Sigilolo. Ce stea e aceasta nu-mi e limpede.” Dacă răsare „mare și strălucitoare și rămâne mult”, se numește **Sigilolo** și **anunță sărbătoarea circumciziei**; cine nu are copil de circumcis lasă **o ofrandă de grâne la răscruce pentru Sigilolo**. Dacă e „slabă și se arată doar o săptămână”, se numește *Tudumlolo*: semn rău, nu se ține sărbătoarea.

Sigilolo e *sigi dolo **▲**: același nume și aceeași funcție (steaua circumciziei) pe care Griaule și Dieterlen le vor da, un sfert de secol mai târziu, lui Sirius. Frobenius e primul martor independent de școala lui Griaule pentru un cult bambara al stelei sigi***.

2. Nigerul care alunecă prin văzduh **▢**. Mitul bambara al creației: „**La început erau Badji și femeia Tunko. Badji era rege; el este curgerea apei, Nigerul. Odinioară era ca o oaste și aluneca astfel prin văzduh** (*durch die Luft*), până a ajuns la Debo [lacul]; acolo Tunko a născut-o pe Dugukullu, Pământul.” **Apa-ființă vine prin aer și abia apoi se naște Pământul.** Textul spune „prin văzduh”, nu „din cer”; coborârea **din cer, cu arca**, apare abia la Dieterlen (1957) **▢**.

3. Faro și cetatea de sub ape **▢**. Faro, „un fel de drac al apelor”, iese noaptea din Niger. Cine îi cade în mâini e dus „**în locuința lui, care se află sub apă**”, unde trebuie să facă munca robilor; Faro **încearcă puritatea neamului** său. În mitul **Faro-Ma**, două femei fulbe sar în apă și devin **prima femeie-Faro** și prima femeie-lamantin; după ele, socrii lor, un rob (primul bambara), calul (calul de apă) și **câinele, care devine peștele Ulu-jege: „astfel a fost populată adâncimea apei**”. Frobenius adaugă că doar la bozo a aflat mai multe despre legăturile oamenilor cu aceste ființe. **Ulu-jege e ouloudyègè al lui Bazin, „câinele-pește”** **▲**: **câinele devine pește**, iar mitul și dicționarul se confirmă reciproc.

4. Lampa lui Faro (vol. V, *Dichten und Denken im Sudan*, legenda lui **Biton Coulibaly**, întemeietorul regatului Ségou, începutul sec. XVIII) **▢**. Faro iese noaptea din Niger; Biton îl prinde; Faro îl duce **la mama lui, sub ape**, și îl sfătuiește să refuze aurul, robii și vitele și să ceară **o lampă (firina) și grăuntele fini** (fonio). „**Lampa arde și astăzi acolo; la Sekoro se vede toată noaptea lumina lămpii lui Faro.**” Lumina dă putere și renume; grăuntele, semănat la Niger și lăsat păsărilor, îi răspândește faima.

Aici, la Frobenius, **ființa apelor dăruiește lumină și grâne**, adică darurile civilizației, ca Oannes (științele) și ca Isis (grâul, după Diodor) **▢ pentru texte; ▲ pentru paralelă**. Și există o „**lumină a lui Faro**”, **văzută toată noaptea**: imaginea cea mai apropiată, înainte de 1950, de *Faro dolo*, „steaua lui Faro”. **Veriga nu e goală: există o lumină a lui Faro în noapte, dar nu e numită stea.**

Un ultim amănunt de la Frobenius leagă dogonii de bozo (vol. VI, legenda Tembele) **▢**: „**Strămoșul (Badji) al Habbe [dogonii] și cel al Bosso au venit împreună**” din Mande; bozo s-au întors la Niger să pescuiască, dogonii au mers în uscat. La dogoni, Badji e numele dat **primului născut**; la bambara, **Badji e Nigerul**, regele-apă. Dogonii și bozo sunt legați și astăzi printr-un **pact de înrudire** (nu-și pot vărsa sângele unii altora) **▢**. **Tradiția dogonă despre Nommo și cea bozo-bambara despre Faro au deci o rădăcină comună atestată înainte de Griaule** **▲**. Iar Faro e, ca Nommo și ca Oannes, **ființă a două lumi**: maimuță pe uscat (Biton „prinde maimuța”), pește în apă, doi pești gemeni pe cer **▢**.

3.8.6 Steaua sigi: Venus sau Sirius?

Aici trebuie să fim exacti, pentru că tentația e mare. **Steaua sigi a circumciziei, la Bazin, Henry și Frobenius (1906–1924), e cel mai probabil Venus ca luceafăr de dimineață, nu Sirius** **▲**. Motivele

S pentru calcul:

- Frobenius își culege materialul în **noiembrie**, la începutul sezonului uscat, când se țin circumciziile. La Ségou (13,45° N), **în noiembrie, înaintea zorilor, Sirius e sus pe cer, la 50–60° spre sud, nu la răsărit**. În est se ridică atunci, în anumiți ani, **Venus**.
- **Variația de la an la an** e decisivă: calculul pentru noiembrie 1904–1912 arată că Sirius e **în fiecare noiembrie** la același loc, la aceeași oră; nu poate fi „mare și lungă” într-un an și „slabă, o săptămână” în altul. În schimb, **Venus apare ca luceafăr de dimineață în est în unele noiembrie** (1905, 1908, 1911) și lipsește în altele, iar **Mercur** apare doar câteva zile, slab, jos (1907, 1908, 1909).

Exact tiparul „Sigilolo mare și lungă / Tudumlolo slabă, o săptămână”: *Sigilolo* = Venus de dimineață, *Tudumlolo* = probabil Mercur **A**.

- Henry descrie *sigi dolo* ca **ultima stea care „sfidează zorii”**: comportamentul tipic al lui Venus **D**. Multe culturi dau nume diferite luceafărului de seară și celui de dimineață (grecii: *Hesperos* și *Phosphoros*), ceea ce explică de ce Henry o numește pe Venus de seară *Nièlé*, separat **D**.
- Ipoteza că orele lui Frobenius ar fi socotite de la apus (care ar fi pus răsăritul lui Sirius „pe la ora patru”, în est) **nu se susține**: Bazin (1906) arată că bambara foloseau momentele rugăciunilor și ale nopții (*fitiri*, *safo*, *dougou tla*, „ora cântatului cocoșului”), nu ore numărate de la apus, iar Frobenius traduce singur aceste repere în ore europene **X**.

Ce rezultă? **Identificarea *sigi dolo* = Sirius apare abia la Griaule (1950)**; înainte, numele *sigi* desemna **steaua dimineții**, adică, după toate descrierile, Venus. Dar aceasta nu slăbește puntea, ci o lămurește: la bambara, ca la babilonieni (unde Iștar e numele amândurora), **Venus și Sirius ocupă același rol, cel de „vestitoare a zorilor”**, steaua care vine înaintea Soarelui și anunță un început **A**. **Rolul precede astrul**: *sigi* e „steaua așezării”, iar două stele diferite au putut purta, în epoci sau sate diferite, același rol ritual.

3.8.7 Puntea: Sirius răsare la Ségou când „urcă Faro”

Rămâne întrebarea: **de ce ar fi devenit Sirius, la un moment dat, „steaua lui Faro”**? Răspunsul e pe cer și pe fluviu **A**.

- La Ségou (13° N), **Sirius reapare în zori, după invizibilitate, pe la 24 iulie** (calcul pentru 1908, cu Soarele la -9° sub orizont) și rămâne apoi **„stea de dimineață”**, vizibilă la răsărit înaintea zorilor, toată toamna **S pentru calcul**.
- Apele Nigerului cresc din iulie** și ating maximul toamna: e **sezonul lui Faro**, când „trebuie să prindă pe cineva” (Tauxier) **D**.
- Deci **steaua care se arată dimineața exact când „urcă Faro” e Sirius**. Schema e **aceeași ca Sopdet și Nilul** în Egipt, unde răsăritul heliac al stelei anunța revărsarea fluviului, și ca **Tiștrya**, care coboară în ocean și pornește apele lumii, în Iran **D pentru Egipt și Iran**.
- Iar ritul stelei *sigi* (circumcizia, „așezarea sub fier”) se ține **după retragerea apelor**, la începutul sezonului uscat **D**.

Concluzia **A**: **Faro dolo (Dieterlen 1957) nu pare o invenție târzie, ci numele firesc al stelei care răsare în sezonul lui Faro**. Rămâne o deducție: **niciun text dinainte de 1950 nu o spune explicit**. Ce ar încheie definitiv golul sunt trei lucrări pe care nu le-am putut consulta: Dieterlen, *Essai sur la religion bambara* (1951); Griaule, *Masques dogons* (1938); și lucrările despre bozo ale lui **Jacques Daget** (*La pêche dans le delta central du Niger*, 1949) și **Ziedonis Ligers** (*Les Sorko (Bozo), maîtres du Niger*, 1964–1969).

Element	Sursa	Data	Etichetă
Steaua <i>sigi</i> a „așezării”, cu cult la circumcizie	Bazin, Henry, Frobenius	1906–1924	D ; identificarea cu Venus A
Nigerul-ființă venit prin văzduh; lumea de sub ape	Frobenius	cules 1908–1909	D
Câinele care devine pește (<i>ouloudyègè</i> , <i>Ulu-jege</i>)	Bazin; Frobenius	1906; 1924	D
Lampa lui Faro, văzută noaptea; darurile lumină și grâne	Frobenius	1921	D

Element	Sursa	Data	Etichetă
Faro, stăpânul apei, care crește din iulie	Tauxier	1927	D
Sirius = <i>sigi dolo</i> ; „trupul nevăzut al lui Faro”	Griaule și Dieterlen	1950	D
Faro coboară din cer în arcă; Sirius = <i>Faro dolo</i>	Dieterlen (griotii Keita)	1957	D
Răsăritul heliac la Ségou ≈ 24 iulie = începutul creșterii Nigerului	calcul + Tauxier	—	S / Δ

3.8.8 Orion, cele trei pietre ale vetrei

În același pasaj din *Dämonen des Sudan*, Frobenius notează și alte stele ale bambara: Ursa Mare e „cămila” (*Niamudolo*), care vestește atacul maurilor; un grup sudic e „steaua regelui” (*Massadolo*); **Pleiadele** (*Njugunjugu*) marchează începutul ploilor; iar **Orion e Ga Kulusaba**, „cele trei pietre ale vetrei” **D**.

Exact aceeași imagine există la **maya: trei stele din Orion** (Alnitak, Saiph și Rigel) sunt **cele trei pietre ale vetrei** așezate de zei la crearea lumii, iar **Nebuloasa Orion e fumul din vatră** (David Freidel, Linda Schele și Joy Parker, *Maya Cosmos*, 1993) **D**. **Două culturi fără contact, aceeași imagine pentru Orion** **D pentru amândouă; Δ pentru semnificație**.

E un exemplu prețios pentru metoda noastră, pentru că arată cum arată o **convergență independentă reală**: imaginea nu vine dintr-o sursă comună, ci din **forma cerului** (trei stele strălucitoare într-un triunghi, cu o pată de „fum” între ele) citită la fel de doi privitori atenți, la mii de kilometri unul de altul. Bazin mai adaugă, pentru bambara, că **Ma dôlo**, Orion, e „steaua omului” **D**: la bambara, ca în Egipt, **Orion e Omul, iar steaua de lângă el e a Femeii și a apelor**.

3.8.9 Imaginea lui Nommo

Pe paginile sitului, Nommo apare în trei registre de imagine, pe care le ținem separat.

Statuetele și măștile dogone. Statuetele de fier ale lui Nommo din colecția Lester Wunderman (planșele 9–11 la Temple) au **trup de șarpe sau de pește**; masca **sirige**, înaltă și „cu etaje”, apare la Temple (fig. 58) ca **o coloană de cercuri suprapuse**, lângă desenul unui Nommo-pește cu coroană **D**. Lectura măștii ca **scară a lumilor** între pământ și cer (ca stâlpul-scară cu stea de pe sigiliul akkadian, 3.6.4) e a noastră **I**.

Descrierea „verde”. Literatura despre dogoni după Griaule îl descrie pe Nommo ca „o combinație dintre om și șarpe, cu trei perechi de extremități flexibile, o limbă despăcată și un corp neted, strălucitor, acoperit cu piele verde” **D pentru descriere; V pentru sursa exactă**. Pe pagina Mayan a sitului, descrierea e pusă lângă **masca de jad de la Río Azul**; la maya, **jadul verde** e materia sacră a vieții și a porumbului, iar chipul de jad e al zeilor și al regilor nemuritori **D**. Alăturarea rămâne o **rezonanță de culoare**, nu o legătură documentată **I**.

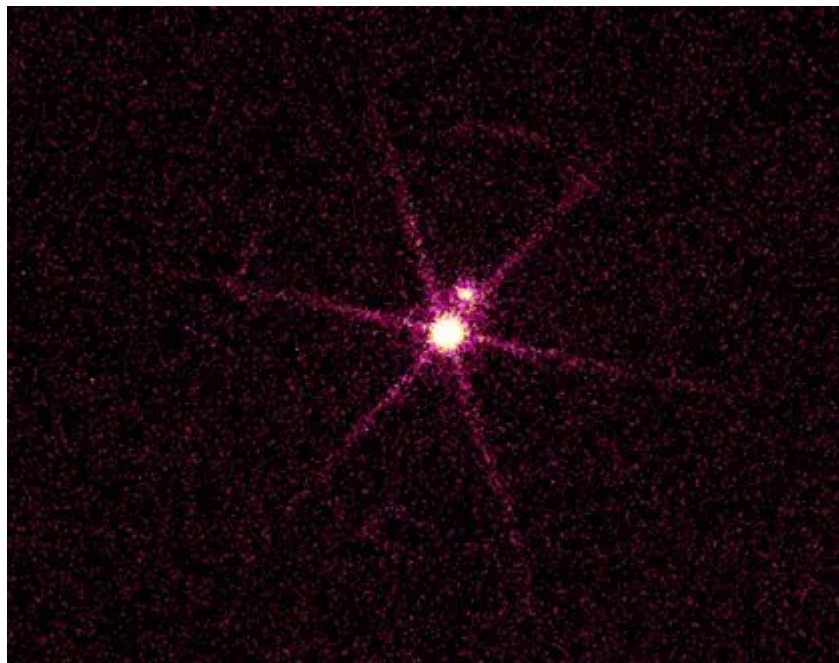
Peștele vertical. Pe pagina God Star, **un pește copt pus vertical, cu un cerc-ochi în trup**, sub o nișă în formă de scoică cu raze, între două coloane (Luxor), stă lângă o plăcuță paleocreștină cu Chi-Rho, Alfa și Omega, sub aceeași scoică radiantă **D pentru obiecte**. **Hristos-Ichthys ridicat în picioare, cu discul solar în el**: „cel venit din ape” în forma lui creștină **I**, ecou al pescarilor de oameni și al lui Oannes (capitolul 3.1).

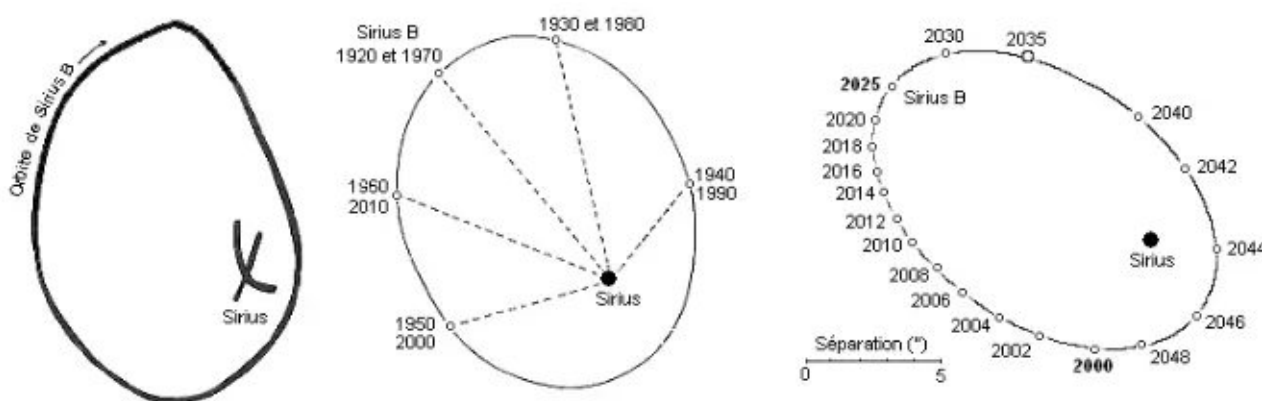
Simbol creștin timpuriu (Egipt copt, Luxor): peștele așezat vertical, cu un cerc-ochi în trup, sub o nișă în formă de scoică radiantă, între două coloane. „Cel venit din ape” ridicat pe axă, ca Nommo și Oannes 🐟. (sirius-star.ro)

3.8.10 Sirius în raze X și orbita desenată

Două imagini astronomice de pe pagina Dogon merită păstrate pentru că spun ceva adevărat, nu pentru că ar dovedi ceva despre dogoni.

Sirius A și B în raze X (observatorul Chandra, NASA, 2000): în această lumină, steaua strălucitoare e Sirius B, pitica albă fierbinte, iar Sirius A abia se vede. În lumina vizibilă e invers: „sora mică” devine cea strălucitoare în lumina pe care ochiul nu o vede. (sirius-star.ro)

Orbita lui Sirius B (pagina Dogon): diagrama modernă (cu anii de la 1920 la 2048), pusă pe sit lângă desenul dogon publicat de Griaule și Dieterlen (1950), un oval cu Sirius aproape de margine, nu în centru. Asemănarea vine din forma ovalului, nu dintr-o dată; perioada măsurată e de 50,13 ani. (sirius-star.ro)

- În raze X (Chandra, 2000), **steaua strălucitoare e Sirius B**, iar Sirius A abia se vede **S**. Imaginea are o frumusețe simbolică pe care o notăm ca atare: „sora mică” e cea strălucitoare în lumina invizibilă **I**.
- **Orbita**: diagrama dogonă e un oval cu Sirius aproape de margine; orbita reală e și ea o elipsă cu Sirius A într-un focar **S**. Asemănarea vine din forma ovalului și din perioada de ~50 de ani, nu dintr-o dată sau o distanță **D**. Un al patrulea corp numit „Xylanthia” în unele emisiuni de televiziune nu are nicio sursă astronomică sau etnografică **X**.

3.8.11 Credo Mutwa: un nod african la cealaltă margine a continentului

Vusamazulu Credo Mutwa (1921–2020), vindecător tradițional zulus (*sangoma*) din Africa de Sud, scriitor și sculptor, a publicat *Indaba, My Children* (1964), *Africa Is My Witness* (1966) și *Song of the Stars* (1996) **D**. În cărțile și interviurile din anii 1990 vorbește despre **ființe venite din stele** care ar fi adus cunoaștere oamenilor **D pentru afirmații; M4**.

Cum îl cântărim? Cu respect pentru om și cu exactitate pentru sursă:

- **Geografic, e un nod independent:** Mutwa vorbește din tradiția zulu, la peste 5.000 km de dogoni și de bambara **D**.
- **Cronologic, nu e independent:** scrie după 1964, iar despre Sirius vorbește **după Temple (1976)** și după valul de publicații care a urmat **M4**. Nu poate fi deci „textul vechi” care lipsește.
- Cercetătorii religiei africane îi tratează materialul ca **sinteză personală**, nu ca transcriere a unei tradiții orale **D pentru receptare**.
- Materialul din colaborările sale târzii cu autori de teorii ale conspirației **rămâne în afara cercetării** [regula dosarului].

Mutwa rămâne astfel o **voce africană care a simțit aceeași întrebare** și a formulat-o în limbajul sfârșitului de secol XX, nu un martor al vechimii ei. Alte două surse moderne au aceeași poziție: Philip U. Effiong (2013) nu aduce surse anterioare lui Griaule, iar Marvin Elizee (2008, cercetător independent) propune paralele de cuvinte, ca akanul *nom*, „a bea”, lângă *Nommo* **I, fără valoare de dovadă**. Piste reale, încă neexploatate, rămân culegerile lui **R. S. Rattray** despre cosmologia akan (Ashanti, 1923; *Religion and Art in Ashanti*, 1927).

3.8.12 Arca din cer: ce înseamnă împreună

Să punem acum Africa de Vest lângă celelalte fire. În Mesopotamia, Egipt, Iran, India și la mande se repetă **același nod**, pe care îl numim, pe scurt, **„zeul din ape, steaua, darul, femeia și axa”**

D pentru elemente; Δ pentru nod :

Firul	Mesopotamia	Egipt	Mande / dogoni
Ființa a două lumi	Oannes, omul-pește; Ningišzida, zeul-șarpe	Isis-Thermouthis (târziu)	Faro (pește dublu, maimuță); Nommo (om-șarpe-pește)
Steaua	steaua lui Iștar (Venus / Sirius)	Sopdet	<i>sigi dolo</i> → <i>Faro dolo</i>
Darul	științele, scrisul; pâinea și apa vieții (Adapa)	grâul (Diodor)	lampa și grăuntele <i>fini</i> (Frobenius); fonio (Tauxier)
Femininul	Iștar	Isis	Mouso Koroni; „steaua femeilor”; Yasigui; femeile-faro
Axa	stâlpul-scară cu stea	scara din Textele Piramidelor	masca <i>sirige</i> I
Apele care vin	Potopul (Ea îl previne pe Atrahasis)	revărsarea Nilului	creșterea Nigerului; „apele ce vor să vină” (<i>koso wala</i>)

Africa de Vest aduce în acest tablou ceva ce celelalte culturi nu dau atât de limpede: **arca**. Ființa apelor nu iese doar din mare, ca Oannes, nici nu urcă doar din adânc, ca apele Nilului din peșterile lui Hapi; ea **coboară din cer, într-o arcă, cu opt strămoși**, și abia apoi devine fluviu. Iar primul „Cuvânt” e rostit **în clipa în care Sirius și Soarele răsar împreună**. E imaginea cea mai completă a temei **„cel venit din apele cerului”**: apele de deasupra (cerul, arca, steaua) devin apele de dedesubt (fluviul, adâncul, cetatea de sub ape) **Δ**.

Aici lăsăm ușa deschisă. Arca din cer poate fi citită în cel puțin trei feluri, pe care nu le putem încă deosebi:

1. **ca imagine a calendarului:** steaua care „aduce” apele, pentru că răsare când apele cresc; arca e anotimpul **Δ, cea mai economică lectură**;

2. **ca memorie a unui cataclism:** „a cincea creație, în întuneric, care va veni odată cu sosirea apelor ce vor să vină” vorbește la viitor despre ape care distrug și reînnoiesc, ca Potopul mesopotamian și ca vârstele lumii (capitolul 4, MI1) **I**;
3. **ca relatare a unei sosiri:** ființe care au venit „de sus” și au intrat în ape, cum o citesc Temple și, în alt registru, Mutwa (capitolul 4, MI2) **I; M4**.

Sursele vest-africane le susțin pe primele două; a treia rămâne o întrebare, nu o concluzie. Ce putem spune cu siguranță e că, **înainte de Griaule, la bambara și bozo existau deja aproape toate piesele** (steaua „așezării” cu cult, fluviul-ființă venit prin văzduh, lumea de sub ape, lumina lui Faro văzută noaptea, câinele devenit pește, darurile lumina și grâne, rudenia veche dintre bozo și dogoni) și că **lipsea doar un nume:** acela care spune că lumina lui Faro e o stea și că steaua aceea e Sirius.

Ce se susține: La mande, mitul recitat public de griotii Keita (Dieterlen 1957) spune că **Faro, duhul apelor în chip de doi pești, coboară din cer într-o arcă și devine Nigerul**, iar **Sirius e Faro dolo**, „steaua lui Faro”* **D**. **Înainte de 1950 există, independent de Griaule, steaua sigi („a așezării”) cu cult la circumcizie, *Nigerul-ființă, lumea de sub ape, lampa lui Faro văzută noaptea și câinele devenit pește** (Bazin, Henry, Frobenius, Tauxier) **D**. La Ségou, **Sirius reapare în zori pe la 24 iulie**, când **începe creșterea Nigerului** **S**. **Orion = cele trei pietre ale vetrei** la bambara și la maya: o convergență independentă reală **D**.

Ce rămâne deschis: Niciun text dinainte de 1950 nu scrie „Faro = Sirius”; steaua sigi a primilor martori pare să fi fost **Venus de dimineată** **A**, iar trecerea numelui la Sirius e o deducție din calendar, nu un fapt atestat **A**. Cunoștințele dogone despre Sirius B rămân contestate (van Beek 1991) **D**. Dieterlen 1951, Griaule 1938, Daget și Ligers pot închide golul **V**. Și rămâne întrebarea mare: dacă **arca din cer** e doar anotimpul apelor sau și amintirea unei sosiri, de sus, în ape.

3.9 Marele An alchimic

Firele de până aici urmăresc Sirius în spațiu: pe cer, pe monede, în temple, în numele zeilor. Firul acesta îl urmărește **în timp**. Întrebarea de la care pornește e simplă: dacă cerul e un ceas, ce oră arată el pentru istoria omenirii? Răspunsul pe care îl propunem nu e o cronologie, ci **o lectură simbolică a Marelui An**, făcută cu limbajul alchimiei: cele patru etape ale Operei, Nigredo, Albedo, Citrinitas și Rubedo, așezate pe cercul precesiei **A/I**. O spunem de la început: e o hartă de sens, nu o hartă de evenimente (M1, M6). Ea pune însă în ordine multe piese care, separat, păreau răzlețe, și leagă Sirius de schema care străbate tot dosarul: **Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius**.

Notă de revizie (23 octombrie 2026, regula M6). Prima versiune a acestui fir (22 octombrie 2026) așeza Nigredo pe Leu – Rac – Gemeni și punea „acum” la trecerea Albedo → Citrinitas. La propunerea autorului, inelul a fost rotit cu 90°: **Nigredo stă pe Scorpion – Balanță – Fecioară** și se încheie la cataclism, în punctul Sfinxului; **Albedo** (Leu – Rac – Gemeni) devine spălarea prin Potop; **Citrinitas** (Taur – Berbec – Pești), zorile religiilor solare; **Rubedo** (Vărsător – Capricorn – Săgetător) abia începe. Argumentele: Scorpionul este „negrul” Operei și în anul alchimic al lui Armand Barbault (*L'Or du millième matin*, 1969), unde lucrarea începe la echinocțiul de toamnă; Nigredo se încheie exact la cataclism; Potopul e imaginea clasică a spălării (*ablutio*). Aceeași schemă e folosită acum de calculatorul Ceasul Cosmic de pe Zodiac12.ro.

Steaua Strălucitoare deasupra Soarelui și a Lunii; dedesubt, curcubeul, Ochiul în mandorlă, Tetragrama în triunghi și scara cu trei uși care urcă din peșteră spre lumină. Gravură de tip masonic, sec. XIX (proveniența exactă de verificat). Pe sirius-star.ro, pagina ABOUT, fișierul „Sirius in old Tarot”. Ierarhia luminii desenată: Steaua (Spiritul) sus, Soarele (Sufletul) și Luna (Trupul) sub ea. E imaginea de fundal a copertei Părții II. (sirius-star.ro)

Ceasul de 25.920 de ani

Axa Pământului nu stă nemișcată. Ea descrie, ca un titirez care încetinește, un con larg pe cer, iar punctul în care Soarele se află la echinocțiul de primăvară alunecă încet **înapoi** prin zodiac. O tură completă durează, după cifra tradițională, **25.920 de ani**, „anul platonian” sau **Marele An**; valoarea măsurată azi e de aproximativ **25.770 de ani** **s**. Cauza e cunoscută: atracția Lunii și a Soarelui asupra umflăturii ecuatoriale a Pământului (precesia luni-solară) **s**.

Împărțit la cele 12 semne, Marele An dă **12 vârste de câte 2.160 de ani** („Era Peștilor”, „Era Vărsătorului” etc.). Împărțit la patru, dă **patru sferturi de câte 6.480 de ani**, fiecare cuprinzând trei semne. Pe aceste patru sferturi așezăm cele patru etape ale Operei alchimice.

Imagine de completat
Img116

Schema precesiei: Pământul în centrul sferei cerești, banda zodiacului, punctul vernal între Pești și Vărsător, punctul autumnal între Fecioară și Balanță; sus, cercul descris de polul ceresc în 25.920 de ani, cu Polaris, Thuban (α Draconis), Vega și Deneb. Schemă didactică modernă, sursă nespecificată. Arată mecanismul pe care îl citim simbolic în acest fir: centrul cercului polar e polul eclipticii, în constelația Dragonului.

Câteva repere care contează pentru firul nostru **S**:

- **Polul se rotește în jurul Dragonului.** Centrul cercului descris de polul ceresc e **polul nord al eclipticii**, aflat în constelația **Draco**. Pentru că e circumpolar la latitudinile noastre, Dragonul **nu apune niciodată**: e, literal, „Dragonul care nu doarme” al emblemelor alchimice. Dragonii miturilor (Ladon la Hesperide, păzitorul lânii de aur) păzesc o comoară la capătul lumii; pe cer, Dragonul înconjoară **centrul nemișcat al Marelui An** **S pentru cer; I pentru mit**.
- **Stelele polare ale istoriei.** Thuban era steaua polară pe vremea marilor piramide ($\sim$ 2800 î.Hr.); Vega era aproape de pol în fereastra de $\sim$ 11.000 î.Hr. pe care Partea I a numit-o „cel mai puternic tipar” al dosarului; azi e Polaris; peste câteva mii de ani va urma Deneb.
- **Sirius, ceasul de la orizont.** Partea I a arătat că precesia l-a ascuns pe Sirius de pe cerul Anatoliei timp de mii de ani și l-a readus în jurul anului **9235 î.Hr.**, când începe Göbekli Tepe; și că Sirius a răsărit, timp de aproximativ 3.000 de ani, la **aceeași dată iuliană**, un fapt pe care *Hamlet's Mill* îl numește „astronomic, nu fantezie a preoților” **S**.

Ancora. Ca să așezăm etapele pe un ceas, avem nevoie de un punct de plecare. Îl luăm din tradiție și din geologie deodată: **cataclismul de $\sim$ 9.600 î.Hr.**, data lui Platon pentru scufundarea Atlantidei (*Timaios* 23e), care cade la sfârșitul Dryasului Recent ($\sim$ 9.700 î.Hr.), ultimul mare șoc climatic al glaciațiunii **D**. Pe ceas, el marchează **sfârșitul Nigredo-ului și începutul Albedo-ului**: trecerea din Era Fecioarei în **Era Leului**, în jurul anului **10.800 î.Hr.** (cu ere de 2.160 de ani). Nigredo începe deci cu **Era Scorpionului**, pe la **17.300 î.Hr.**

Cele patru etape ale Operei

Alchimia descrie transformarea materiei, și a omului care lucrează asupra ei, în patru culori succesive **D**:

Etapă	Ce se întâmplă	Metal / astru	Pasărea-emblemă	Nivelul, în schema noastră
Nigredo (înnegrirea)	<i>putrefactio, mortificatio</i> : materia se descompune	plumb / Saturn	corbul (<i>caput corvi</i> , „capul corbului”)	Trupul în întuneric, materia primă
Albedo (albirea)	<i>ablutio</i> : spălarea, purificarea	argint / Luna	porumbelul , lebăda	Luna = Trupul purificat
Citrinitas (îngălbenirea)	<i>xanthosis</i> : zorile, aurul care răsare	Soarele	vulturul	Soarele = Sufletul trezit
Rubedo (înroșirea)	<i>coniunctio</i> : nunta opușilor, Piatra	aurul desăvârșit / Piatra	phoenixul , pelicanul	Steaua (Sirius) = Spiritul

Între Nigredo și Albedo, textele alchimice pomenesc **cauda pavonis**, „coada de păun”: o fază de tranziție în care materia trece prin toate culorile.

Două precizări, ca să fie limpede ce e vechi și ce e al nostru.

- **Schema în patru e cea veche.** La alchimiștii greci, de la **Zosimos din Panopolis** încoace, Opera are patru culori: *melanosis*, *leukosis*, *xanthosis*, *iosis* D. În sec. XV–XVI, **Citrinitas** a fost scoasă din multe scheme, care au rămas cu trei etape D. Folosim aici schema veche. (Zosimos vine din Panopolis, „Cetatea lui Pan”; puntea Pan – Min – Panopolis – Zosimos e urmărită în 3.5.)
- **Ideea generală nu e nouă.** C. G. Jung, în *Aion* (1951), leagă deja Era Peștilor de simbolismul alchimic D. Ce adăugăm noi sunt **nodurile** de mai jos: Vărsătorul ↔ arcana XVII, Capricornul ↔ Ea, Corbul ↔ Hidra ↔ Sirius, Sfinxul ca prag al cataclismului A.

Iar ultima coloană a tabelului e cheia firului: **Albedo e lunar, Citrinitas e solar, Rubedo e stelar**. Ierarhia luminii (C2), pe care am văzut-o desenată pe tablouri de lojă, pe kudurru-uri babiloniene și pe soclul crucii de la Hendaye, devine aici **o succesiune în timp** A.

Două convenții pentru aceleași ere

Pe Zodiac12.ro și în această cercetare circulă **două seturi de cifre** pentru ere. Ambele sunt corecte, fiecare în contextul ei.

	Convenția simplificată (Ceasul Cosmic)	Datele tradiționale	Valoarea astronomică
O eră zodiacală	2.000 de ani	2.160 de ani	\~2.148 de ani (medie)
Marele An (12 ere)	24.000 de ani	25.920 de ani	\~25.770 de ani
O etapă alchimică (3 ere)	6.000 de ani	6.480 de ani	\~6.440 de ani
Nigredo (Scorpion, Balanță, Fecioară)	16.000–10.000 î.Hr.	\~17.300–10.800 î.Hr.	
Albedo (Leu, Rac, Gemeni)	10.000–4.000 î.Hr.	\~10.800–4.300 î.Hr.	
Citrinitas (Taur, Berbec, Pești)	4.000 î.Hr. – 2000 d.Hr.	\~4.300 î.Hr. – 2160 d.Hr.	
Rubedo (Vărsător, Capricorn, Săgetător)	2000–8000 d.Hr.	\~2160–8640 d.Hr.	
Era Vărsătorului	din anul 2000	din \~2160 d.Hr.	disputată (între sec. XV și XXVII, după autori)

Convenția de 2.000 de ani e o rotunjire pentru înțelegere ușoară: se potrivește cu calendarul nostru (Era Peștilor ≈ primii 2.000 de ani creștini) și e convenția hărții „Cosmic Clock” (Cavan Drake), pe care se sprijină calculatorul Ceasul Cosmic de pe Zodiac12.ro. **Cifra de 2.160 de ani** e cea tradițională: 25.920 împărțit la 12, din rata precesiei rotunjită la un grad la 72 de ani ($72 \times 30^\circ = 2.160$). O folosim în dosar, pentru că se leagă de numerele sacre (2.160, 6.480, 25.920, 432.000). **Astronomic**, constelațiile zodiacului au mărimi inegale, deci erele reale nu au lungimi egale, iar granițele lor sunt disputate: după limitele oficiale ale constelațiilor, echinocțiul intră în Vărsător abia pe la **anul 2600** S.

Diferența dintre convenții **nu schimbă ordinea erelor și nici sensul simbolic**. Mută doar granițele cu câteva secole. În ambele, **acum suntem, simbolic, la trecerea Citrinitas → Rubedo**, din Pești în Vărsător.

Harta în timp

Nigredo: Scorpion → Balanță → Fecioară (\~17.300–10.800 î.Hr.)

Etapa întunericului e **noaptea glaciațiunii**: ghețarii se retrag încet, cu oscilații bruște, iar omul trăiește ca vânător și culegător, supus naturii **S pentru climă**. **Scorpionul** e *putrefactio*, moartea și descompunerea; e semnul pe care și astrologul-alchimist Armand Barbault îl numește „negrul” Operei, cu Corbul ca emblemă **D pentru Barbault**. **Balanța** e cântărirea: în Egipt, inima mortului e cântărită pe talgerele lui Maat **D pentru imagine; I pentru legătură**. **Fecioara** e pământul care își așteaptă sămânța, cu spicul în mână.

Spre sfârșitul acestui sfert, în Levant, oamenii natufieni (\~13.000–9.500 î.Hr.) încep să secere cereale sălbate, cu primele seceri cunoscute **D**: Fecioara cu spicul, pe pragul agriculturii. Iar **Saturn**, metalul și astrul Nigredo-ului, e la romani chiar **zeul agriculturii** și al plumbului. De aici paradoxul „vârstei lui Saturn” ca **vârstă de aur pierdută**: zeul plumbului domnește peste o amintire de aur **I**.

Nigredo se încheie cu **cataclismul**: sfârșitul Dryasului Recent și data lui Platon (\~9.600 î.Hr.), în punctul Sfinxului, unde Fecioara trece în Leu **D pentru date; Δ pentru așezare**.

Albedo: Leu → Rac → Gemeni (\~10.800–4.300 î.Hr.)

E etapa **lunară**, a spălării. **Leul** e focul, căldura bruscă de la sfârșitul glaciațiunii, care topește ghețarii; **Racul**, casa Lunii, e semnul apelor: **Potopul** din toate tradițiile (C5) e marea **ablutio**, spălarea alchimică a pământului **I**. **Gemenii** sunt prima separare: frații opuși, Cain și Abel, plugarul și păstorul, Castor și Pollux **I**. E vârsta în care omul începe să **lucreze pământul** și să trăiască în așezări: neoliticul **D**.

Göbekli Tepe (\~9.600 î.Hr.), primele temple monumentale cunoscute, stă chiar la începutul acestui sfert. Partea I a urmărit legătura lui cu Sirius (renașterea stelei pe cerul Anatoliei, ipoteza lui Giulio Magli despre pilonii care ar fi încadrat răsăritul ei, rezervele lui Collins și Hale). Aici îl notăm doar ca **posibilă „arcă a memoriei”** de după cataclism **I**: ceea ce am numit „știința reînceputului” (C13).

Citrinitas: Taur → Berbec → Pești (\~4.300 î.Hr. – 2160 d.Hr.)

E etapa **solară**, a zorilor: marile civilizații și religiile Soarelui. **Taurul** e vârsta vacii cerești (Hathor, C4) și a primelor mari civilizații: apar **scrisul, legea, calendarele**, iar în Egipt cultul lui **Ra** devine cult de stat, cu templele solare ale dinastiei a V-a **D**. Tot acum **Sirius e codat în calendarul sotice** egiptean (C7). **Berbecul** e vârsta lui **Amon-Ra**, cu cap de berbec, a Legii și a berbecului lui Avraam. **Peștii** sunt vârsta lui *ichthys* și a lui Hristos, numit „**Soarele dreptății**” (Maleahi 4:2), născut la solstițiul de iarnă al calendarului roman; botezul, *ablutio*, rămâne ecoul spălării din Albedo, iar Oannes cu veșmânt de pește, o ultimă reverberație a ființei din ape (C10) **D pentru texte; I pentru lectură**.

Citrinitas e **trezirea conștiinței individuale**: omul învață să spună „eu”. Are însă și fața ei de umbră, ceea ce am numit „**viața de hamster**”: roata calendarului, a ritualului și a instituțiilor, în care conștiința solară se trezește încet. Nu e o osândă, ci o pregătire **I**.

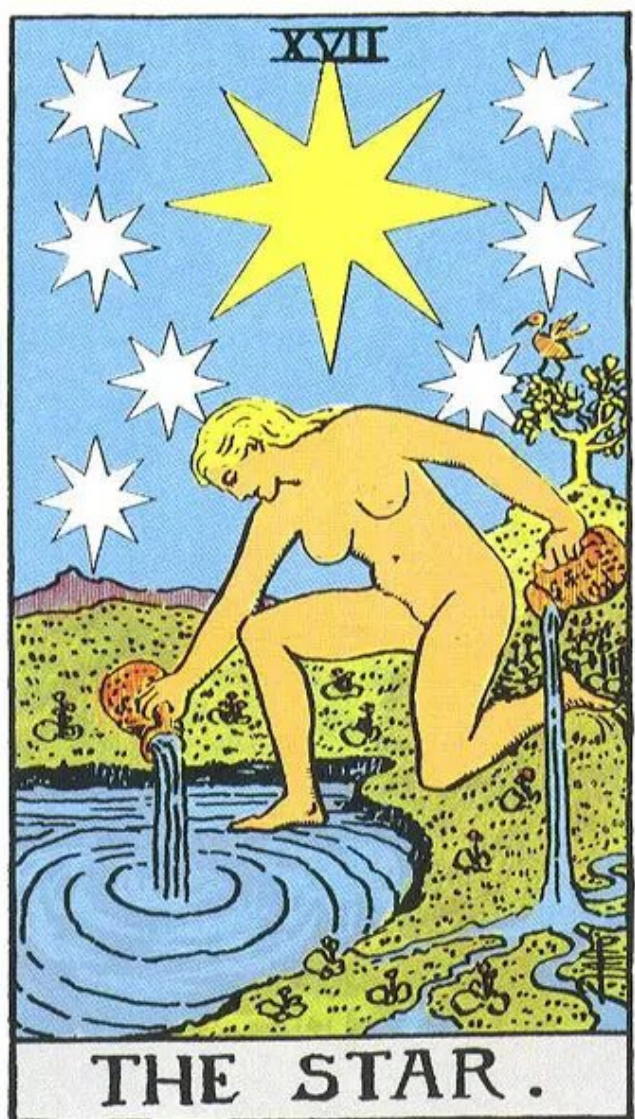
Imagine de completat
Img175

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), fila 69: sus, sfera albă AETERNITAS; dedesubt TEMPUS, bătrânul înaripat cu clepsidra pe cap, pe un car cu două roți cu chipuri, cu un șarpe pe toiag și Moartea la picioare; jos, PRAETERITUM și FUTURUM, iar între ei cercul gol NVNC, „acum”. Alături, în montajul autorului, o plăcuță de bronz cu zeul Lunii pe taur, în inelul semilunii bătute cu rozete (stil iranian-mesopotamian, probabil sec. VIII–VII î.Hr., proveniență de verificat). Timpul (Luna) sub Veșnicie (Steaaua).

Rubedo: Vărsător → Capricorn → Săgetător (\~2160–8640 d.Hr.)

E etapa în care, simbolic, **intrăm acum: nunta opușilor**, Regele și Regina, Soarele și Luna (C2), și Piatra filosofală, care în lectura noastră e **Steaaua = Spiritul recuperat** ▲. Nu e un eveniment, ci o lucrare de mii de ani. Aici cad trei dintre cele mai bune punți ale firului.

- **Vărsătorul ↔ arcana XVII, Steaaua.** În sistemul Golden Dawn, cartea Stelei e atribuită Vărsătorului D. Femeia goală care toarnă apele sub o stea mare cu opt raze e **steaaua călăuzitoare a operei finale**: Steaaua deschide Rubedo. Iar la Court de Gébelin (1781), steaaua mare a arcanei XVII e **Sirius**, „Canicula”, iar femeia e **Isis** în clipa în care pornește revărsarea Nilului D. Două lecturi diferite ale aceleiași cărți (una zodiacală, una stelară) se întâlnesc în același punct al ceasului.
- **Capricornul = țapul-pește al lui Ea.** Strămoșul babilonian al Capricornului e **suḫurmāšu** (SUḪUR.MAŠ), „capra-pește”, animalul lui **Ea/Enki**, zeul apelor de dedesubt și al înțelepciunii D. În astronomia babiloniană, el stă în **„Calea lui Ea”**, banda sudică a cerului, alături de Vărsător (GU.LA) și de Pești D. Zeul din ape, care în mituri îi previne pe oameni de Potop și le trimite înțeleptii-pește (*apkallu*), revine în etapa desăvârșirii: înțelepciunea din ape, la capătul Operei ▲ (C10).
- **Săgetătorul = arcul și săgeata.** Ultimul semn al Rubedo-ului e arcașul. Strămoșul lui babilonian, **Pabilsag**, legat de Ninurta, apare pe kudurru-uri ca un centaur înaripat **cu două capete, unul de om și unul de câine** D; iar **săgeata lui Ninurta e Sirius**, KAK.SI.SÁ, „Săgeata” D. Vârful săgeții Săgetătorului (Alnasl, „vârful săgeții”) arată, la câteva grade, spre **centrul Căii Lactee** S. Firul arcului și al săgeții (3.3) se încheie, pe ceasul nostru, cu arcașul care ochește centrul galaxiei. După el, cercul se închide: la trecerea **Săgetător → Scorpion**, Rubedo trece într-o nouă Nigredo, ca **uroborosul** ▲.

Tarotul Rider-Waite (1909), arcana XVII „The Star”: steaua mare cu opt raze, șapte stele mici, femeia goală care toarnă din două urcioare, în iaz și pe pământ, pasărea pe arbore. Pe pagina TAROT a sitului. În sistemul Golden Dawn, cartea e atribuită Vărsătorului; la Court de Gébelin (1781), steaua e Sirius, iar femeia e Isis. Steaua stă la poarta Rubedo. (sirius-star.ro)

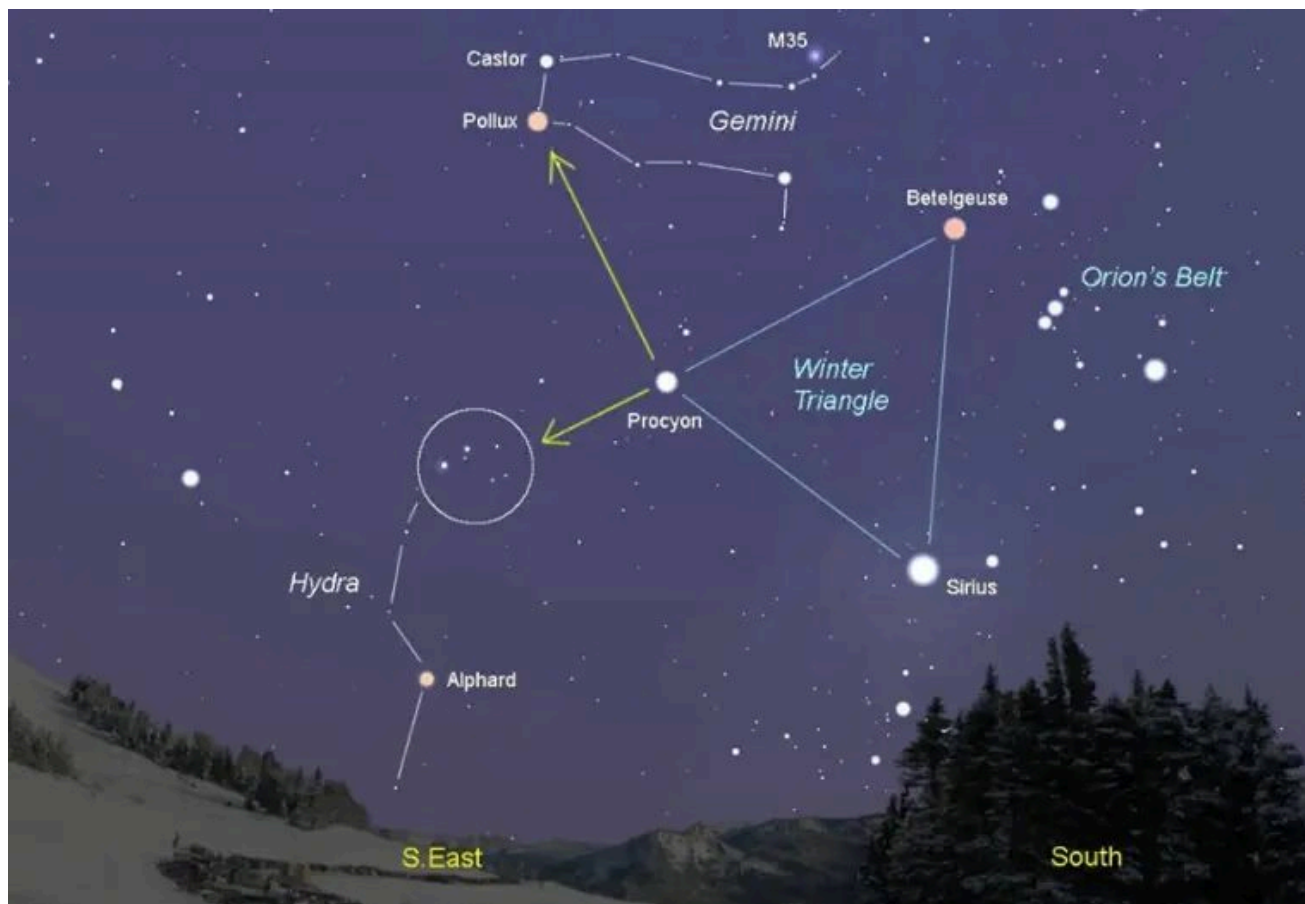
Punțile de pe cerc

Câteva legături dau greutate lecturii, pentru că nu le-am pus noi pe cer, ci le-am găsit acolo (M8).

1. Corbul și porumbelul. În Geneza (8:7-8), Noe trimite întâi **corbul**, apoi **porumbelul**. Emblematica alchimică citește perechea ca trecerea **Nigredo** → **Albedo**: corbul negru al descompunerii, porumbelul alb al spălării **D**; **sursa exactă de verificat, V**. Iar pe cer, constelația **Corbului** (*Corvus*) stă pe spinarea **Hidrei**, a cărei cap e lângă Procyon și Sirius **D**. **Potopul e, astfel, cuplajul dintre primele două etape**, și el se petrece, pe cer, în vecinătatea Câinelui Mare **Δ**. În schema revizuită, trecerea cade chiar la granița **Fecioară** → **Leu**, unde ceasul pune cataclismul: corbul și porumbelul stau exact pe pragul pe care îl marchează și Potopul **Δ**. (Rezervă: numele Porumbelului și al Corăbiei de lângă Câine sunt târzii, din 1592 și 1627; cerul e real, numele nu sunt antice. Vezi 3.2.)

2. Hidra sub pragul cataclismului. Hidra e cea mai lungă constelație a cerului. Ea se întinde **de la Rac (capul) prin Leu (inima ei, Alphard, arab. al-fard, „cea singuratică”) și Fecioară, până sub Balanță (coada) D**. Adică exact **peste trecerea Nigredo** → **Albedo** (Fecioară → Leu), unde se încheie noaptea și începe spălarea. Pe spinarea ei stau **Cupa** (*Crater*) și **Corbul**. Corbul Nigredo-ului e așezat chiar pe

prag, iar capul șarpelui stă în Rac, semnul apelor și al Potopului . Șarpele cerului leagă, pe boltă, sfârșitul întunericului de începutul apelor. În MUL.APIN, Hidra e constelația lui **Ningișzida**, zeul-șarpe al porții cerului (3.6).

Hidra, Sirius și Orion pe aceeași hartă de cer: capul Hidrei lângă Câinele Mic și Sirius, trupul ei întins spre Leu și Fecioară. Pe pagina ESOTERISM a sitului. Șarpele cerului stă sub trecerea Fecioară → Leu, pragul dintre Nigredo și Albedo, și își are capul lângă Câini. (sirius-star.ro)

Imagine de completat

Hartă de cer de iarnă (orizont SE-S): Triunghiul de iarnă, Sirius – Procyon – Betelgeuse; din Procyon, două săgeți spre Pollux (Gemenii) și spre capul Hidrei; dedesubt Alphard și trupul șarpelui. Hartă didactică de orientare, adusă de autor. Câinele arată șarpele: în mitul lui Adapa, la poarta cerului lui Anu stau Dumuzi și Ningișzida, iar pe cer Orion și Hidra stau de o parte și de alta a celor doi Câini.

3. Sfinxul ca prag al Marelui An. Dacă Nigredo se încheie în Fecioară și Albedo începe în Leu, imaginea care le unește e **Sfinxul: cap de Fecioară pe trup de Leu**, păzind pragul cataclismului. Pe Zodiac12.ro, formula inițială era: „Sfinxul ca închidere a Cercului. Cap de Fecioară pe trup de Leu, adică Ouroborosul Marelui An.” În schema revizuită, Sfinxul nu mai închide cercul (închiderea cade la Săgetător → Scorpion), ci stă la **trecerea din noapte în spălare**: „de unde venim” (4.1). Lectura e ezoterică și modernă, fără teme egiptean . Dar ca **image-sinteză**, ea leagă două fire documentate. Primul: perechea **Sirius – Leu** are teme antic direct; Plutarh (*De Iside* 38) și Horapollon (I, 21) leagă

leul de revărsarea Nilului, pe care o vestește Isis-Sirius **D**. Al doilea: la Ascalon, Fecioara cerului a fost identificată cu **Atargatis**, zeița cu trup de pește de la brâu în jos și cu tron de lei (Eratostene; Diodor II, 4) **D**. **Fecioara, Leul și apele** sunt deja împreună în sursele vechi; Sfinxul doar le strânge într-un singur trup **A**. Cine a formulat primul lectura „Fecioară + Leu” rămâne de stabilit **V**.

Urania-Isis: femeia cu coroană de raze și stea pe frunte, așezată pe capul Sfinxului, cu un sul cu semne zodiacale; în jur, sfera armilară, un șarpe încolăcit, telescopul, compasul; în stânga, ibisul lui Thoth pe o coloană; în fundal, piramidele. Gravură franceză de astronomie populară, sfârșitul sec. XIX (cartea și gravorul de verificat). Fecioara peste Leu, la propriu: sinteza Sfinxului ca prag al Marelui An.

4. Cele patru anotimpuri cosmice ale lui Carlson. Randall Carlson, într-o prezentare despre numerele sacre („Hidden Mathematics – Ancient Knowledge of Space, Time & Cosmic Cycles”, rezumată pe Zodiac12.ro), împarte Marele An în **patru „anotimpuri cosmice” de câte 6.480 de ani** **D pentru ce spune Carlson**. Sunt chiar cele patru etape de mai sus. Iar **6.480** nu e un număr oarecare: e **suma unghiurilor fețelor dodecaedrului** ($12 \text{ pentagoane} \times 540^\circ = 6.480^\circ$) **S**, iar dodecaedrul e, la Platon, forma pe care zeul a folosit-o „pentru întreg”, ca să împodobească universul (*Timaios* 55c) **D**. Cercul timpului și forma universului au același număr. Creditul ideii celor patru anotimpuri îi aparține lui Carlson (M9); legătura cu etapele alchimice e a noastră **A**. (O singură precizare la Carlson: precesia nu „inversează anotimpurile” la 12.960 de ani; inversează cerul, constelațiile de iarnă devenind de vară **X pentru formulare**.)

5. Phanes și Aion: zeul Timpului cu semnele pe trup. Relieful orfico-mitraic de la **Modena** (sec. II d.Hr.) arată un tânăr înaripat, **Phanes**, ieșind din oul lumii, cu **un șarpe încolăcit pe trup**, într-un oval înconjurat de **zodiac** **D**. Fișa lui M. J. Vermaseren adaugă: picioarele zeului sunt **copite** (identificarea Phanes – Pan); din coastele lui ies **un cap de berbec și un cap de țap**; pe piept are **un leu**; după umeri se văd **coarnele unei semiluni**; în zodiac, **Capricornul are coadă de pește și Vărsătorul toarnă amfora** **D**. Pe trupul zeului-Timp stau deci **Berbecul, Leul și Capricornul**, punctele-cheie ale anului, iar cele două semne de apă care deschid Citrinitas sunt desenate la marginea oului **A**. Cumont l-a numit pe tânăr **zeul Timpului Veșnic** **D**. Pe același relief, numele unei femei, Euphrosyne, a fost răzuit: femininul șters din cultul Timpului (C9) **I**.

Phanes ieșind din oul cosmic, relief de la Modena (sec. II d.Hr.): tânăr înaripat, cu șarpele încolăcit pe trup, între cele două jumătăți ale oului, în ovalul zodiacului; capete de berbec și de țap din coaste, leu pe piept, coarne de semilună după umeri. Pe pagina CINTAMANI STONE a sitului. Zeul Timpului Veșnic poartă pe trup punctele-cheie ale anului. (sirius-star.ro)

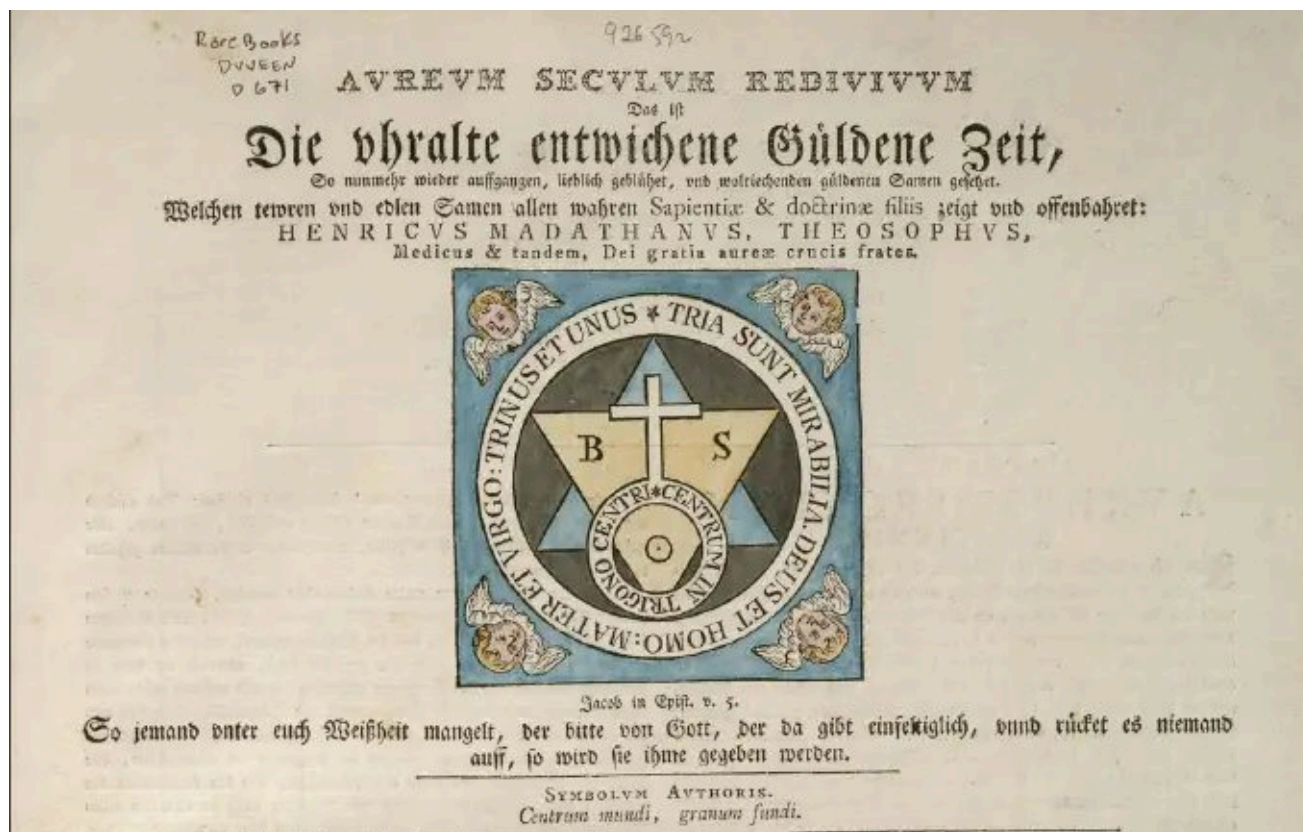
Coborâre sau urcare? Contradicția și împăcarea

Lectura alchimică ridică o problemă cinstită. **Hesiod** (vârstele de aur, argint, bronz, a eroilor și de fier), **Yuga** indiene și **visul lui Nabucodonosor din Daniel 2** (statuia cu capul de aur și picioarele de lut) spun toate că omenirea **coboară** de la o vârstă de aur **D**. Opusul alchimic spune contrariul: materia **urcă**, din întuneric spre aur.

Propunem o împăcare **A**: **coborârea Spiritului în materie** (involuția) e pregătirea *materiei prime*; Opera e **drumul de întoarcere** (evoluția). Pe ceasul revizuit, cele două mișcări au fiecare locul ei: **coborârea lui Hesiod e Nigredo** (Scorpion → Fecioară), noaptea care se încheie cu cataclismul; **urcarea alchimică** e drumul Albedo → Citrinitas → Rubedo. Iar vârsta de aur pierdută ar fi **Rubedo-ul ciclului precedent** (~23.800–17.300 î.Hr. în datele tradiționale) (MI1): de acolo omenirea a coborât prin Nigredo, iar după cataclism a pornit iar, „din cioburi”, prin spălarea Albedo-ului **I**.

Sri Yukteswar (*The Holy Science*, 1894) ajunge la un rezultat compatibil: în schema lui, arcul descendent de 12.000 de ani are **punctul cel mai de jos în jurul anului 499 d.Hr.**, după care urcarea a reînceput **D**. **Ambele lecturi spun că noaptea cea mai adâncă a trecut.**

O carte alchimică din 1621 dă chiar titlul acestei mișcări: **Aureum Seculum Redivivum**, „Vârsta de aur readusă la viață”, cu subtitlul german *Die uhralte entwichene Guldene Zeit*, „străvechea vârstă de aur, care fugise” **D**. Autorul, sub pseudonimul **Henricus Madathanus**, e identificat cu **Adrian von Mynsicht**; unele surse dau prima ediție la Frankfurt, 1625 **V**. Tratatul a fost retipărit în *Geheime Figuren der Rosenkreuzer* (Altona, 1785).

Pagina de titlu a tratatului *Aureum Seculum Redivivum* (Henricus Madathanus, 1621), în *Geheime Figuren der Rosenkreuzer* (Altona, 1785): pecetea cu două triunghiuri împletite, unul negru și unul alb, literele B și S, cercul cu punct (⊙), crucea deasupra, trei cercuri cu inscripții („Centrum in trigono centri”) și câte un heruvim în fiecare colț. Pe pagina despre Rennes-le-Château a sitului. „Vârsta de aur care fugise” se întoarce: chiar mișcarea Marelui An alchimic. (sirius-star.ro)

Pecetea se citește ușor cu cheia de mai sus **I**: **cei patru heruvimi din colțuri** sunt cele patru „fiare” din Iezechiel și Apocalipsa 4 (omul, leul, taurul, vulturul), adică cele patru semne fixe ale zodiacului, cele patru puncte ale anului **D** **pentru tradiție**; **triunghiul negru și cel alb împletite** sunt Nigredo și Albedo unite; **punctul solar din centru** e Citrinitas care devine Rubedo. Inițialele „B S” nu au un sens cunoscut pe pecetea originală; o lectură le vede ca inversarea lui „Simon Baruch” **V**.

Anul alchimic și Marele An: aceeași schemă la două scări

Mutus Liber (1677) **D** **pentru planșe**; **I** **pentru lectură**. Cartea mută a alchimiștilor din La Rochelle (15 planșe, exemplarul digitizat provine din biblioteca lui C. G. Jung) pune lucrarea pe un **calendar al cerului**. Planșa 1 se deschide **noaptea, sub secera Lunii și sub stele**, cu Iacob adormit la piciorul scării pe care urcă și coboară îngerii; trimerile biblice, scrise invers, sunt despre visul scării și despre „**roua cerului**” (Geneza 27:28, 28:11-12; Deuteronom 33:28). Ultima planșă se încheie **sub Soare**, cu adeptul încoronat și scara culcată la pământ. Ordinea **Lună și stele** → **Soare** e chiar drumul de lucru al Operei.

Mutus Liber (La Rochelle, 1677), planșa 1 (pagina de titlu): Iacob adormit, scara pe care urcă doi îngeri cu trâmbițe, secera Lunii și stelele pe cerul de noapte. Lucrarea începe noaptea, sub Lună și stele, cu „roua cerului”. (Wikimedia Commons, domeniu public)

Planșele 3, 4, 9 și 12 așază **Berbecul și Taurul** pe câmp: roua se culege **primăvara**, cu Soarele în aceste semne (aprilie-mai), cum citește și Armand Barbault planșa a patra **D pentru imagine; lectura calendarului e cea obișnuită**. Precizare importantă: aici Berbecul și Taurul marchează **anotimpul anual**, nu erele precesionale.

Mutus Liber (La Rochelle, 1677), planșa 12: Soarele și Luna cu chipuri, razele cerului coborând peste câmp, pânzele și vasele pentru roua cerului, iar pe câmp Taurul și Berbecul. Calendarul lucrării: primăvara, cu Soarele în Berbec și Taur. (Wikimedia Commons, domeniu public)

Două scări, aceeași schemă ▲. În anul alchimic al lui Barbault, Opera începe toamna, cu **Scorpionul ca „negru”**; în *Mutus Liber*, culegerea materiei se face primăvara, iar desăvârșirea vine sub Soare. Pe Marele An revizuit, Nigredo stă tot pe Scorpion – Balanță – Fecioară, iar Rubedo e deschis de Steaua. **Anul și Marele An spun același lucru, la scări diferite:** „precum sus, așa și jos” aplicat timpului (M1). E o lectură coerentă, nu o dovadă ■.

„Roua cerului” și răsăritul lui Sirius D + ▲. Roua pe care o culeg alchimiștii are un precedent antic precis. Pliniu cel Bătrân scrie că mierea „vine din aer”, mai ales la răsăritul stelelor, **„și mai ales când strălucește Sirius”**, de aceea în zori frunzele copacilor se găsesc acoperite de o rouă ca mierea (*Naturalis Historia* XI.12) D. Puntea e **medie**: fiecare capăt e documentat (roua cerească a alchimiștilor, roua-miere legată de Sirius la Pliniu), dar *Mutus Liber* nu numește steaua, iar culegerea de primăvară nu cade în fereastra răsăritului heliac din iulie. Ce leagă cele două capete e ideea comună a **unei ape care coboară din cer la un moment marcat de astre**, adică același nod ca Sopdet și Nilul, Tiștrya și Vourukaša, Faro și Nigerul (3.1, 3.11, 3.8) ▲.

Holanda: Timpul sub Veșnicie, „Acum” ca ieșire din roată

Francisco de Holanda (1517–1585), pictor portughez care desenase antichitățile Romei, a lucrat trei decenii la *De Aetatibus Mundi Imagines*, „Imaginile vârstelor lumii” (1543–1573). Două grupuri de file aparțin direct acestui fir.

Prima vârstă a lumii, în douăsprezece file [D pentru file; A pentru legături](#). În ordine: un con de lumină coboară din cer **în ape care fac cercuri**; un triunghi de raze deasupra globului; **coloana din cer în ape** (ziua a cincea); chipul lui Dumnezeu într-un soare, cu Adam încă în pământul întunecat; Adam sub triunghiul de foc; **fila XVII: Adam și Eva goi sub palmier**; femeia și șarpele; **heruvimul cu sabia de foc care păzește „drumul arborelui vieții”**; odihna din ziua a șaptea, sub **o stea radiantă**; Cain și Abel; genealogia de la Adam la Noe, cu **A și Ω** și inscripția **Prima aetas mundi annorum 2242**; în final, **Potopul**.

Holanda desenează **o vârstă a lumii ca un ciclu care se încheie cu ape**: lumina intră în ape, se naște omul, poarta se închide, neamurile se înmulțesc, apele revin. Între A și Ω, început și sfârșit, e chiar Marele An. Câteva detalii se potrivesc cu firul nostru:

- **Lumina intră întâi în ape**, care fac cercuri: aceleași inele concentrice ca în iazul în care toarnă femeia din arcana XVII [I](#).
- **A 17-a filă e femeia goală lângă arbore**, iar **arcana 17** e femeia goală lângă arborele cu pasărea: potrivire de număr și de imagine [I](#).
- **Heruvimul de la poarta arborelui vieții** are o paralelă veche în literatura de specialitate: Adapa, înțeleptul lui Ea, e oprit de la pâinea și apa vieții la poarta păzită de Ningišzida, „stăpânul arborelui bun” [D pentru paralela Adam - Adapa](#).
- **„Prima vârstă: 2242 de ani”** (cronologia Septuagintei, prin Eusebiu, de la Adam la Potop) [D](#) e aproape de **2.160**, durata unei ere zodiacale [I: apropiere numerică].
- **Steaua de la odihna din ziua a șaptea** stă deasupra Creatorului care doarme: lumina rămâne trează când lucrarea se oprește (C2) [I](#).

Francisco de Holanda, „Prima vârstă a lumii” în douăsprezece file (*De Aetatibus Mundi Imagines*, 1543–1573), montaj adus de autor: de la conul de lumină care cade în cercurile apelor, prin coloana din cer, Adam și Eva (fila XVII), heruvimul de la arborele vieții și genealogia cu A și Ω („Prima aetas mundi annorum 2242”), până la Potop. O vârstă a lumii desenată ca un ciclu care se încheie cu ape.

AETERNITAS, TEMPUS, NVNC (fila 69). Sus, **o sferă albă: AETERNITAS**, Veșnicia. Sub ea, **TEMPUS**, Timpul: un bătrân înaripat cu **clepsidra pe cap**, îngenunchiat pe un car cu **două roți cu chipuri**, ținând două toiege, pe unul **încolăcindu-se un șarpe**; carul e flancat de doi cerbi, iar dedesubt zace **Moartea** cu coasa. Jos, trei medalioane: **PRAETERITUM** (trecutul) și **FUTURUM** (viitorul), bătrâni înaripați cu clepsidre, iar între ei **un cerc gol: NVNC**, „acum”. Inscripția: **Finis temporis: NUNC**, „sfârșitul timpului: acum” [D pentru desen](#).

Ce aduce fila [A](#):

1. **Sfera are un nume.** La Holanda, sfera cu rază apare în multe file (Iona, Ghedeon, Cain și Abel), iar sensul ei părea necunoscut. Fila 69 o numește: **AETERNITAS**, așezată **deasupra Timpului**. Lumina din sferă e lumina din afara timpului.
2. **Luna = Timpul = Trupul.** Zeul Lunii măsoară lunile; în schema noastră, Luna e Trupul. Holanda pune Timpul, cu roțile ciclurilor, clepsidra și Moartea la picioare, **sub Veșnicie**. E ierarhia luminii citită în timp: **Luna-Timpul jos, Steaua-Veșnicia sus**.
3. **Ieșirea din roată e „acum”.** Trecutul și viitorul sunt bătrâni cu clepsidre; **prezentul e un cerc gol**, punctul fără timp. Răspunsul lui Holanda la „viața de hamster” e că roata se oprește **în NUNC**, nu într-un viitor îndepărtat 📅.
4. **Șarpele pe toiagul Timpului** e șarpele ciclurilor: uroborosul, caduceul (3.6).

Aceasta e, într-o frază, ceea ce am numit „știința sacră perenă” (C13): **știința timpului și a ieșirii din timp**, cum citești ciclurile (TEMPUS) și cum treci dincolo de ele (AETERNITAS, NVNC), cu **Steaua** ca semn al punctului de deasupra ciclurilor.

Mucha, „Zodiac” (1896), recitit prin cele patru etape

Partea I a pornit de la litografia lui Alphonse Mucha (Imaginea 5): o femeie din profil, cu diademă, în fața unei roți zodiacale, cu **Fecioara egipteană** și Leul în vârful roții, iar jos Soarele și Luna. Observația autorului de atunci, „Fecioara are cap de Sfinx”, primește acum un loc în structură: **Fecioara → Leul e pragul Marelui An**, unde Nigredo se încheie și începe Albedo 📅.

Recită prin cele patru etape, imaginea arată mai mult decât știam 📅:

- **Bijuteria diademei** (sfera de cristal) stă pe granița **Fecioară – Balanță**, adică în inima sfertului Nigredo: Piatra ascunsă în întuneric. E chiar un loc comun al alchimiei: Piatra se găsește în materia cea mai umilă, „aruncată în gunoi” **D pentru motiv; I pentru lectură**.
- **Banda diademei** poartă **păsări albe** (porumbei sau lebede, păsările Albedo-ului), **fulgi de zăpadă** și flori; dedesubt, **o piatră roșie fațetată** (piatra roșie a Rubedo-ului) și pandantive de cristal alb. Toată scara albire → înroșire, pe un singur diadem.
- **Părul roșu-auriu**, revărsat: culorile Citrinitas – Rubedo.
- **Agrafa** arată spre **Capricorn**: în schema noastră, țapul-pește al lui Ea, semn al Rubedo-ului.
- **Vărsătorul și Peștii**, granița „acum”, sunt **acoperiți** de părul și de umărul femeii, din ce se vede: momentul trecerii stă sub vâl.
- **Jos**, Soarele (stânga), Luna în creștere (dreapta) și, între ele, o friză cu tânărul solar și o femeie care **pare să țină o stea** în mâna ridicată: **Soarele, Luna și Steaua** la baza compoziției.
- Cele două **seceri mari din colțurile de sus**, fiecare cu un mic disc, nu au un sens sigur; le citim ca **coarnele Lunii** care „țin” roata, vasul lunar al Albedo-ului. **Laurul cu bace roșii** din colțuri e laurul lui Apollo (nemurire, victorie); bacele roșii rămân fără sens cunoscut.

O precizare de cronologie: Mucha a fost inițiat în francmasonerie în **1898**, deci după afiș; cercurile simboliste și ocultiste pariziene le frecventa însă deja 📅.

Alphonse Mucha, *Zodiac* (1896), litografie Art Nouveau creată pentru calendarul revistei *La Plume*: femeia din profil cu diadema cu păsări albe și piatră roșie, roata zodiacală cu Fecioara egipteană și Leul în vârf, Soarele și Luna jos. Partea I, Imaginea 5, recită prin cele patru etape alchimice: diadema pe granița Fecioară – Balanță, Nigredo; agrafa spre Capricorn, Rubedo. Domeniu public.

Sfinxul și Pietă: femeia care ține omul la sfârșitul ciclului

Două imagini aduse împreună dau pragului Sfinxului un chip omenesc.

Michelangelo, Pietà (1498–1499, Bazilica Sfântul Petru, Roma), singura operă semnată de el, pe care o ține de pe pieptul Fecioarei **■**: Maria, foarte tânără, îl ține în poală pe Hristos mort, întins în diagonală, cu capul lăsat pe spate. Grupul e construit ca **un triunghi**, pe o stâncă.

Un sfinx feminin înaripat (sculptură în bronz, sec. XX; autorul și titlul de identificat **v**) ține lângă el un tânăr gol, cu capul lăsat pe spate, cu o rană în piept. Sfinxul privește în altă parte.

Compoziția e aceeași: **o figură feminină care ține un tânăr mort sau pe moarte**, cu o rană în piept, pe o stâncă. Diferența e de sens **■**: Fecioara plânge moartea, Sfinxul o pricinuieste. La Teba, Sfinxul îi ucidea pe cei care nu-i ghiceau întrebarea, iar răspunsul era **omul**: tânărul de la sfinx e omul care nu s-a cunoscut pe sine.

Arhetipul comun e egiptean **D**: **Isis care își ține soțul mort, pe Osiris**, și îi redă suflarea bătând din aripi (imnul către Osiris de pe stela lui Amenmose, Luvru C 286). Sfinxul înaripat are aripile lui Isis; Fecioara are gestul ei. **Femeia-Sirius ține omul-Orion** **I**. Iar Dante o numește pe Maria „Fecioară mamă, fiică a fiului tău” (*Paradisul* XXXIII, 1): aceeași rudenie multiplă ca a lui Isis-Sothis, fiică a lui Ra, soră și soție a lui Osiris, mamă a lui Horus **D pentru texte; I pentru paralelă**.

Un ultim detaliu e de cer **S, calcul; I pentru legătură**: la Ierusalim, în anii 30–33, **Centura lui Orion dispărea în lumina apusului pe la sfârșitul lui aprilie**, iar **Sirius pe la 11 mai** (calendar iulian), la câteva săptămâni după Paști și aproape de Înălțare. Orion-Osiris „moare” primul, Isis-Sirius îl urmează în cele aproximativ 70 de zile de invizibilitate și renaște la sfârșitul verii. Pătimirea, Învierea și Înălțarea cad în anotimpul în care perechea Orion – Sirius dispăre de pe cer.

Michelangelo, *Pietà* (1498–1499), marmură, Bazilica Sfântul Petru, Roma. Fecioara tânără îl ține pe Hristos mort în poală, în diagonală, într-o compoziție triunghiulară, pe stânca Golgotei. Gestul lui Isis care îl ține pe Osiris, în arta creștină.

Imagine de completat
Img120

Sfinx feminin înaripat care ține un tânăr pe moarte, cu o rană în piept (sculptură în bronz, sec. XX; autorul și titlul de identificat). Fecioara + Leul care țin omul: aceeași compoziție ca Pietà, cu sensul inversat. Sfinxul, imaginea pragului Marelui An, ține omul care nu și-a ghicit propria întrebare.

Repere pe ceas: trei momente marcate

Pe cercul Marelui An se pot fixa câteva momente care nu sunt simbolice, ci **calculate sau datate**. Trei dintre ele au fost marcate de autor ca repere-cheie ale Părții II.

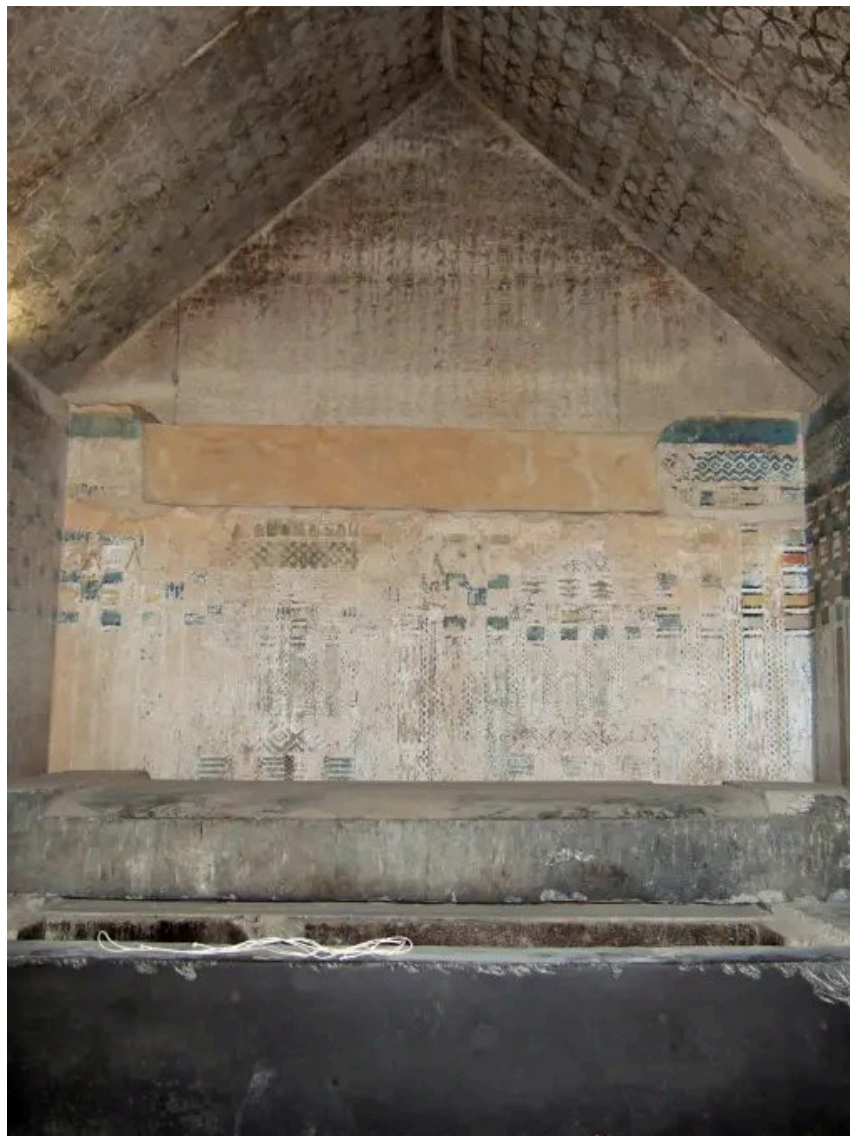
Textele Piramidelor, la granița Taur – Berbec

Textele Piramidelor sunt cel mai vechi corpus religios scris al Egiptului **D**. Cel mai vechi exemplar e în piramida lui **Unas** (sfârșitul dinastiei a V-a, ~2350 î.Hr.); urmează piramidele regilor și reginelor din dinastia a VI-a; ultimul e în piramida lui **Ibi** (dinastia a VIII-a, ~2150 î.Hr.). Corpusul acoperă deci ~2350–2150 î.Hr., iar sfârșitul lui coincide cu **sfârșitul Regatului Vechi** (~2181–2160 î.Hr.). Compoziția textelor e considerată mai veche decât inscripționarea lor.

Observația autorului **S pentru coincidență**: în schema erelor egale de 2.160 de ani, cu Era Peștilor începând în jurul anului 0, **Era Berbecului începe în 2160 î.Hr.** Ultimele Texte ale Piramidelor și sfârșitul Regatului Vechi cad **exact la granița teoretică Taur – Berbec**. Astronomic, după granițele oficiale ale constelațiilor, trecerea are loc pe la **1865 î.Hr.** (și tot pe la 1870 î.Hr. în zodiacul sideral indian, ayanamsa Lahiri), deci textele aparțin **ultimelor secole ale Ereii Taurului S**.

Ce se poate citi aici **I**:

- **Taurul în cult D**: Regatul Vechi e epoca taurului **Apis** la Memfis, iar regele e numit în Textele Piramidelor „taurul cerului”. În Regatul Nou, zeul suprem devine **Amon**, al cărui animal e **berbecul** (aleea de sfincși cu cap de berbec de la Karnak). Trecerea de la taur la berbec se vede în iconografie.
- **Textele lui Orion și Sirius**. În ele, regele urcă la cer ca stea și e numit „Cel Viu, fiul lui Sothis” (Textele Piramidelor 302). Ele fixează în scris, **la sfârșitul unei ere**, ce era cunoscut despre cer: ca o arhivă închisă la trecerea dintr-un ciclu în altul.

Textele Piramidelor pe pereții camerei funerare din piramida lui Unas, Saqqara (sfârșitul dinastiei a V-a, ~2350 î.Hr.), cel mai vechi exemplar al corpusului. Texte în care regele urcă la cer ca stea, „fiul lui Sothis”, scrise în ultimele secole ale Erei Taurului, la granița teoretică Taur – Berbec a schemei de 2.160 de ani.

Cerul nopții de Crăciun, la Betleem, în anul 1

Al doilea reper e calculat **S**. La Betleem, la miezul nopții de 24 spre 25 decembrie a anului 1 (calendar iulian):

- **Fecioara urcă la răsărit:** Spica, steaua ei cea mai strălucitoare, abia răsărită, la ~9°;
- **Sirius stă în punctul cel mai înalt al drumului ei, la sud:** culminează pe la ora 23, la ~42°;
- **Leul** e sus, spre zenit;
- **Soarele e în punctul cel mai de jos**, sub orizont, „gata să renască” la solstițiu.

O stea pare să „se oprească” chiar când culminează, în punctul cel mai înalt al drumului ei: „steaua... a mers înaintea lor până ce a venit și **s-a oprit deasupra locului**” (Matei 2:9) **I pentru lectură**. Observația despre Fecioara care răsare în noaptea de Crăciun e veche: Charles-François Dupuis a construit pe ea, în 1795, lectura solară a Nașterii **D**.

Ce e documentat și ce nu **D**: data de 25 decembrie apare la Roma în sec. IV (*Cronograful din 354*), la solstițiul de iarnă al calendarului iulian; **magii** sunt preoți-astronomi „de la răsărit”, iar pentru zoroastrieni **Sirius e Tiștrya**, căruia i se închină un imn întreg din *Avesta* (3.11); expresia „am văzut

steaua lui **en tē anadolē**” poate însemna și „**la răsăritul ei**”, termenul tehnic pentru răsăritul heliac. În schimb, **nicio sursă antică nu spune că steaua de la Betleem a fost Sirius**: identificarea apare la mitologii solari din sec. XVIII–XIX și s-a răspândit recent **I, modernă; M4**. Astronomii propun alte explicații (conjuncția Jupiter – Saturn din 7 î.Hr., Kepler; ocultația lui Jupiter din 6 î.Hr., Molnar), fără consens. Ce rămâne solid e **cerul acelei nopți**: Fecioara la răsărit, Sirius la culminație, Soarele în adâncul nopții.

Pe ceasul nostru, Nașterea cade chiar la **începutul Erei Peștilor**, în ultimul sfert al Citrinitas-ului: Hristos ca „Soarele dreptății” care răsare, iar botezul, *ablutio*, ca ecou al spălării din Albedo **▲**.

Fecioara cu Pruncul pe cer: Abu Ma'shar

Al treilea reper e un text și o imagine medievală **D**. Astrologul persan **Abu Ma'shar** (Albumasar, m. 886), în *Introduitorium maius* (VI, 1), descrie, după „sfera persană”, ce răsare în **primul decan al Fecioarei**: o tânără care **hrănește un băiat**, „pe care unele neamuri îl numesc Iisus”. Pasajul a fost citat în sec. XIII de **Albertus Magnus** (*Speculum astronomiae*) și de **Roger Bacon**.

Manuscrisul **Morgan Library, MS M.785, fila 16v** (tratatele astrologice ale lui Abu Ma'shar, Bruges, \~1403) desenează decanul în trei registre:

- **Sus, sfera persană**: o femeie pe tron, în fața unei case, cu **un spic** în mână; inscripția: *spicas deferens, super solium sedens, puerum nutriens*, „purtând spice, șezând pe un tron, hrănind un băiat”; băiatul (*Filius*) întinde mâinile spre ea; deasupra, **o stea cu opt raze** (*Stella*); alături, **un bărbat așezat „ca un paznic al băiatului”** (*vir ibi sedens quasi custos pueri*); lângă el, **capul Leului și capul Corbului**. Catalogul muzeului numește grupul „Sfânta Familie”.
- **La mijloc, sfera indiană**: o **fată fecioară** cu coroană (*Puella virgo*), lângă un castel numit „Moștenirile băiatului”.
- **Jos, sfera greacă**: doar bucăți de constelații: o parte din Hidră, Cupa, coada și picioarele Leului, ale Ursei Mari.

Mama, Pruncul, paznicul și steaua: **scena Nașterii scrisă în stele**, cu cinci secole înaintea manuscrisului, într-o sursă astrologică medievală, nu într-o interpretare modernă **D pentru texte și manuscris; I pentru filiația cu Evanghelia**. Spicul din mâna Fecioarei e chiar **Spica**, steaua care răsare la est în noaptea de Crăciun. Fecioara stă **între Leu și Corb**, ca pe cer. Iar *Beit Lehem*, Betleem, înseamnă „**casa pâinii**” **D pentru etimologie**: Pruncul se naște în „casa pâinii”, sub Fecioara cu spicul **I**.

Imagine de completat
Img113

Primul decan al Fecioarei în cele trei sfere: sus, sfera persană, femeia pe tron cu spicul, hrănind băiatul, sub o stea cu opt raze, cu paznicul alături și capetele Leului și Corbului; la mijloc, fecioara încoronată (sfera indiană); jos, fragmente de constelații (sfera greacă). Abu Ma'shar, tratate astrologice, Bruges, \~1403. Scena Nașterii ca imagine a cerului, cu cinci secole înaintea manuscrisului.

Steaua deasupra Soarelui și a Lunii

Imaginea care deschide acest fir, gravura pe care am ales-o pentru coperta Părții II, e o sinteză a lui **D pentru ce arată**. Sus, în vârf, **o stea cu cinci colțuri**, cu raze care coboară peste toată scena. Sub ea, în stânga **Soarele**, în dreapta **Luna cu șapte stele**. Dedesubt, un curcubeu și **o mandorlă cu un Ochi**, iar sub ochi **Tetragrama într-un triunghi**, între cete de îngeri. O **scară** urcă din adâncul unei peșteri, printre stânci, prin **trei uși** așezate una deasupra alteia; la fiecare ușă stă o femeie, prima cu **crucea**, a doua cu ceea ce pare **o ancoră**, a treia spre lumină: **Credința, Nădejdea și Dragostea**. O **mână** iese din nor și arată scara.

Pe tabloul de lojă din Partea I, cele trei astre stăteau pe aceeași linie: Soarele, Steaua, Luna. Aici **Steaua e în vârf**, iar Soarele și Luna sunt sub ea, de o parte și de alta: **Luna (Trupul) – Soarele (Sufletul) – Sirius (Spiritul)**, cu Spiritul deasupra celorlalte două. La Albert Pike, Steaua Strălucitoare a lojii era, la origine, Sirius (Partea I) **D**. **Scara cu trei uși** are trei trepte de urcare, ca trei inițieri **Δ**; **Ochiul în mandorlă** e *vesica piscis*, cele două cercuri ale Părții I **I**; **Luna cu șapte stele** amintește de cele șapte stele mici ale arcanului XVII **I**.

Rezerva trebuie spusă: gravura e din sec. XIX, iar în trierea punților ea stă printre cele **slabe**, pentru că steaua din vârf s-ar putea lega de orice stea **Δ**. O păstrăm ca **emblemă**, nu ca dovadă. Valoarea ei e că desenează, într-o singură compoziție, ordinea pe care Marele An alchimic o întinde în timp: **Luna jos (Albedo), Soarele (Citrinitas), Steaua sus (Rubedo)**, iar omul urcând pe scară.

Aceeași idee, „lumina din întuneric”, apare pe o altă gravură masonică reluată pe site, cu deviza **Lux ex tenebris**: triumphiul cu ochiul deasupra unui cerc, scara, cheile și uneltele **D, sursă de verificat, V**. În limbajul nostru, **Nigredo → Albedo** **I**.

Jakob Böhme, Mysterium Magnum. Frontispiciul unei ediții gravate (sec. XVII) a mării cărți a lui Böhme despre Geneză arată, în stânga, **Hristos în cercuri de lumină cu litere**, în dreapta **Moise** cu razele pe frunte, iar în mijloc **un tânăr pe globul ceresc, cu stele și banda zodiacului**, suflând dintr-o trâmbiță, cu stindardul „M”; inscripția: „Mysterium Magnum – Messias – Moses” **D; ediția de verificat, V**. Vestitorul stă **pe zodiac**: cerul ca ceas, pe care se anunță vremurile **I**. Ce anume vestește, pentru Sirius, nu știm.

Frontispiciul *Mysterium Magnum* (Jakob Böhme, ediție gravată, sec. XVII; ediția de verificat): Hristos în cercuri de lumină cu litere, tânărul cu trâmbița pe globul ceresc cu zodiacul, Moise cu razele pe frunte. Pe pagina GREEN STONE a sitului. Vestitorul stă pe ceasul zodiacului. (sirius-star.ro)

Arcana XVII între Turn și Lună

Marele An alchimic are, în Tarot, o replică în cinci cărți **D pentru ordinea cărților; I pentru lectură**:

- **XVI, Turnul:** prăbușirea, fulgerul, construcția omenească dărmată;
- **XVII, Steaua:** imediat după prăbușire, femeia goală toarnă apele sub steaua mare cu opt raze și cele șapte stele mici;
- **XVIII, Luna;**
- **XIX, Soarele;**
- **XX, Judecata.**

Steaua vine după distrugere și stă înaintea Lunii și a Soarelui. E chiar MI1, cataclismul urmat de reînceput, și C2, ierarhia luminii, într-o singură secvență **Δ**. După Turn nu urmează Luna, cum ar cere ordinea „naturală” a astrelor de la mic la mare, ci Steaua: lumina de deasupra celorlalte, care se arată prima după prăbușire. Pe cercul nostru, Steaua (XVII) deschide Rubedo prin Vărsător; în ordinea cărților, ea deschide drumul spre Lună, Soare și Judecată. Cele două ordini nu se contrazic: ambele pun **Steaua ca prag al reînceputului** **I**.

Steaua cărții XVII e, în lectura noastră, **un rol**, nu un singur obiect: pe cer, **Sirius** (și, alături de ea, Venus, luceafărul, ambele „vestitoare ale zorilor”); în mit, **femininul care aduce apele**; în om, **Spiritul**; în istorie, **semnul reînceputului după cataclism**. În creștinism, rolul a rămas „ocultat la vedere”: Maria e cântată în Litanie Loretană ca **Stella Maris** și **Stella Matutina**, „Steaua Mării” și „Steaua Dimineții”, iar Hristos spune despre sine: „Eu sunt... Steaua strălucitoare a dimineții” (Apocalipsa 22:16) **D** (3.1).

Articolul „26.000 de ani” și ipoteza binară

Pe Sirius-Star.ro, articolul „26.000 DE ANI: Sirius, sora mai mare a Soarelui?” (24 august 2016) preia, după un text românesc, modelul „**Soarelui binar**” al lui **Walter Cruttenden** (Binary Research Institute): precesia n-ar fi produsă de atracția Lunii și a Soarelui, ci de mișcarea Soarelui în jurul unui companion, pe o orbită de ~24.000 de ani; „accelerarea precesiei” ar dovedi orbita eliptică; **Sri Yukteswar** (1894) ar fi propus primul acest model; companionul ar fi la 848–1.515 unități astronomice. Imaginile sunt cadre din documentarul *The Great Year* (Cruttenden, 2003) și dintr-o conferință a lui.

Ipoteza merită creditată ca ce este: **o ipoteză deschisă a unui cercetător independent** **M4**, care a readus în atenție ideea vechii „vârste de aur” ca fază a unui ciclu cosmic, nu ca simplă poveste morală (**M9**). Cruttenden e om de afaceri și cercetător independent, nu astronom de profesie **D**; în lucrarea lui cu *Days* (2002), companionul **nu e numit Sirius** **D**. Răspunsul fizicii, într-un rând: **precesia e explicată de cuplul gravitațional al Lunii și al Soarelui asupra umflăturii ecuatoriale a Pământului, iar Sirius nu e legată de Soare (viteza ei e de ~153 de ori peste viteza de evadare a unui sistem comun) și nicio stea companion nu a fost găsită (WISE, 2014)** **S**. Partea I a cântărit teza pe larg; concluzia rămâne aceeași.

Din articol se păstrează două lucruri.

- **„Steaua care trece”** **D pentru sensuri; Δ pentru legătură**. Un cadru din conferință citează „*It would be the Crossing Star... Nibiru shall hold the crossings of heaven and earth*”, pus pe seama *Epopeii* lui *Ghilgamesh*; citatul vine de fapt din **Enūma eliš, tăblița VII** **D**. Akkadianul **nēberu** înseamnă „vad, trecere”; în astronomia babiloniană desemnează de obicei **Jupiter** într-un anumit punct al drumului său **D**. Iar numele arab al lui Sirius, după R. H. Allen, e **al-Shi‘rā al-‘Abūr**, „**Sirius cea care a trecut**” Calea Lactee **D**. Ambele culturi au deci o „stea a trecerii”, iar Sirius o poartă în arabă. Asta explică de unde vine echivalența modernă „Sirius = Nibiru”, **fără să o confirme**; un „Nibiru planetă” nu există **X**.
- **Citatul lui Jed Buchwald** (Caltech) **D; textul exact de verificat, V**: Sirius rămâne aproape la aceeași distanță de echinocliu „de-a lungul a multe secole, în ciuda precesiei”. E faptul deja reținut în Partea I: **anul sotie ≈ anul iulian**. E cea mai solidă bucată a paginii și singura legată de Sirius anume: Sirius nu e partenerul Soarelui, dar e **cel mai bun ceas vizibil** al ciclurilor lungi.

Două afirmații ale paginii nu se susțin **X**: la Yukteswar, punctul cel mai depărtat de „marele centru” e **499 d.Hr.**, nu î.Hr.; iar formula „de 41 de ori mai exact decât Newcomb” nu are o sursă evaluată (formulele moderne IAU 2006 urmează teoria lui Newcomb). „Templele shinto aliniate la Sirius” și numele japonez „al doilea Soare” nu au, deocamdată, o sursă **V; probabil X**.

Pentru cele patru întrebări

Marele An alchimic dă un răspuns de sens, nu de fapt, celor patru întrebări ale cercetării (**M0**) **I**:

- **Cine suntem?** Materia primă în lucru.

- **De unde venim?** Dintr-un Rubedo pierdut, prin noaptea Nigredo-ului, încheiată de cataclism; apoi prin spălarea Albedo-ului.
- **Ce facem aici?** Trăim sfârșitul zorilor Citrinitas: conștiința solară, trezită în roata calendarului, „viața de hamster”.
- **Încotro?** Spre Rubedo, care abia începe (Steaua XVII), spre nunta opușilor, unde **Piatra = Steaua = Spiritul**.

Pe Ceasul Cosmic de pe Zodiac12.ro, diagrama a primit, în octombrie 2026, **un inel exterior cu cele patru etape**: o singură privire arată acum și ora cerului, și ora Operei.

Ce se susține: Marele An de ~ 25.920 de ani (astronomic ~ 25.770) și împărțirea lui în 12×2.160 și 4×6.480 **S**; schema alchimică veche în patru etape, de la Zosimos, cu Albedo = Luna și Rubedo = Soarele/Piatra **D**; Capricornul ca țapul-pește al lui Ea și Vărsătorul în „Calea lui Ea” **D**; atribuirea arcanei XVII Vărsătorului (Golden Dawn) și lui Sirius (Court de Gébelin) **D**; Hidra cu Corbul pe spate, întinsă de la Rac la Balanță **S**; Scorpionul ca „negru” al Operei în anul alchimic al lui Barbault **D**; *Mutus Liber* (1677): Opera de la Lună și stele la Soare, Mercur născut din Soare și Lună, roua culeasă cu Soarele în Berbec și Taur **D**; roua-miere legată de Sirius la Pliniu (*Naturalis Historia* XI.12) **D**; Textele Piramidelor la granița teoretică Taur – Berbec **S**; cerul nopții de Crăciun în anul 1 **S**, **calcul**; Abu Ma'shar și manuscrisul Morgan M.785 **D**; Holanda, AETERNITAS deasupra lui TEMPUS **D**. Așezarea etapelor pe cerc și punțile dintre ele sunt deducția noastră **A**, coerentă cu cerul și cu textele.

Ce rămâne deschis: dacă vârsta de aur pierdută a fost un Rubedo real al ciclului trecut (M11); sursa exactă care citește corbul și porumbelul lui Noe ca Nigredo → Albedo **V**; cine a formulat primul lectura Sfinxului ca Fecioară + Leu **V**; dacă schema revizuită (23.10.2026) rezistă și altor teste decât cele de până acum; dacă ciclul lung al lui Sirius, citit de Yukteswar și Cruttenden ca orbită, ascunde altceva decât un ceas de observație: o ușă pe care o lăsăm deschisă în capitolul 5, fără a o confunda cu o dovadă.

3.10 Newgrange și megaliții

Al doilea fir ne duce în Irlanda, cu peste o mie de ani înaintea Textelor Piramidelor. **Newgrange**, în valea râului Boyne, e un mormânt-coridor: un tumul mare, cu un culoar de piatră care duce într-o cameră interioară. Datările cu radiocarbon îl plasează în jurul anului **3200 î.Hr.** **D**, cu câteva secole înaintea marilor piramide. Și e **pre-celtic**: constructorii lui nu sunt druizii, ci o populație neolitică al cărei nume nu îl cunoaștem.

Faptul celebru e solid **S**: în zilele solstițiului de iarnă, la răsărit, **o rază de Soare intră printr-o deschidere de deasupra ușii**, numită *roof-box* („cutia de acoperiș”), străbate culoarul și **luminează camera din fund**. Arheoastronomii, de la Clive Ruggles la ceilalți specialiști ai domeniului, acceptă alinierea solară ca intenționată.

Teza lui James Swagger

În *The Newgrange Sirius Mystery* (2012), cercetătorul independent **E. A. James Swagger** adaugă alinierii solare o a doua, stelară (M9: ideea îi aparține și o creditam ca atare) **I**:

- la construire, **Sirius răsărea pe aproape aceeași direcție ca Soarele solstițial**, la puțin timp după apusul Soarelui, în aceeași zi; anexa cărții dă „Sirius rising at azimuth 135°... on Winter Solstice in 3000 BC”;

- monumentul ar fi un „**calculator precesional grosier**”: odată cu precesia, raza lui Sirius s-ar muta, an de an, pe piatra din fund;
- pe **piatra de la intrare**, linia verticală din mijloc marchează Soarele solstițial, iar **tripla spirală** stă la stânga ei; Sirius ar fi „lovit” întâi spirala, apoi linia, iar distanța dintre ele ar măsura un număr de ani de precesie; în camera din fund există o **spirală triplă mai mică**, „unde ajunge Sirius mai târziu”;
- **tripla spirală** ar fi o spirală dublă (echinocțiile, precesia) plus o spirală simplă (Sirius);
- complexul vecin **Dowth** ar fi legat de răsăritul heliac al **Pleiadelor** la solstițiul de vară **v**; Swagger extinde ipoteza și la necropolele de la Loughcrew și Carrowkeel; **Nicholas Mann** (*Avebury Cosmos*) vede și el o coincidență **D**.

Pagina de pe Sirius-Star.ro (21 iunie 2016) reproduce opt pagini scanate din carte (p. 91–97 și 130–131) și fotografii ale monumentului.

Piatra de la intrarea în Newgrange (valea Boyne, Irlanda, \~3200 î.Hr.), cu spiralele sculptate; deasupra ușii, deschiderea roof-box. Pe pagina „James Swagger: The Newgrange Sirius Mystery” a sitului. Pe această piatră, Swagger citește linia verticală a Soarelui solstițial și tripla spirală din stânga ei ca „ceas” al precesiei. (sirius-star.ro)

Roof-box, „cutia de acoperiș” de deasupra intrării de la Newgrange, prin care raza Soarelui intră la solstițiul de iarnă și ajunge până în camera din fund. Pe pagina despre Swagger a sitului. Fereastra prin care, după calculul nostru, putea fi văzută și Sirius în jurul anului 3150 î.Hr. (sirius-star.ro)

Verificarea: ce arată calculul

Ipoteza unei alinieri stelare se poate verifica, pentru că știm unde era Sirius pe cer acum 5.000 de ani. Am refăcut calculul cu biblioteca **Astronomy Engine**: precesie după modelul **IAU 2006**, refracție atmosferică standard, **mișcarea proprie** a lui Sirius aplicată (Sirius se deplasează pe cer cu aproximativ 1,3” pe an, ceea ce în cinci milenii contează), pentru coordonatele de la Newgrange (53,69° N, 6,48° V) [Δ, calcul](#).

Primul pas: orizontul plat. Comparăm azimutul (direcția pe orizont, măsurată de la nord spre est) la care răsărea Soarele la solstițiul de iarnă cu azimutul la care răsărea Sirius.

An (î.Hr.)	Răsăritul Soarelui la solstițiul de iarnă	Răsăritul lui Sirius	Diferență	Declinația lui Sirius
3600	131,7°	133,9°	+2,2°	
3400	131,7°	132,2°	+0,6°	
\~3330	131,7°	131,7°	0°	\~-23,7°
3300	131,7°	131,4°	-0,2°	-23,6°
3200	131,7°	130,7°	-1,0°	-23,2°
3000	131,7°	129,2°	-2,5°	-22,5°
2500	131,6°	125,9°	-5,7°	-20,8°

An (î.Hr.)	Răsăritul Soarelui la solstițiul de iarnă	Răsăritul lui Sirius	Diferență	Declinația lui Sirius
(2000 d.Hr.)	130,7°	118,2°	-12,5°	-16,7°

Ce rezultă **S pentru calcul** :

- În jurul anului 3330 î.Hr., Sirius răsărea exact în punctul de pe orizont în care răsare Soarele la solstițiul de iarnă, adică pe direcția culoarului de la Newgrange. Între ~3450 și ~3200 î.Hr., diferența era **sub un grad**; în epoca de construcție, de ~1°. Coincidența e **mai strânsă** decât spune Swagger („câteva grade”).
- În acea noapte, Sirius răsărea la ~1,6 ore după apusul Soarelui, deci pe întuneric. Formula care se impune e aproape poetică: **steaua intră pe ușa Soarelui în noaptea dinaintea răsăritului solstițial**.
- **Direcția derivei e inversă față de ce scrie Swagger**. După calcul, Sirius se mută **spre nord** (azimut tot mai mic) cu ~0,75° pe secol: s-a **suprapus** cu linia solstițială în jurul anului 3330 î.Hr., apoi s-a **îndepărtat** de ea. Swagger dă alinierea perfectă în 3000 î.Hr. și trecerea prin centrul spiralei triple în 3070 î.Hr.
- Cifrele din carte (Soarele la 135°, Sirius la 138°, din capturi Stellarium) diferă de ale noastre probabil pentru că azimutul a fost citit **după** ce astrele urcaseră deasupra dealurilor (un astru care răsare în sud-est se deplasează spre sud pe măsură ce urcă), și din cauza orizontului local real.

Al doilea pas: orizontul real și fereastra. Ca să știm dacă lumina lui Sirius putea **intra efectiv** în monument, avem nevoie de orizontul real și de mărimea ferestrei. Ambele au fost măsurate de **Tom Ray** („The winter solstice phenomenon at Newgrange”, *Nature*, 1989) **S pentru date** :

- orizontul de sud-est se află la **0°55' (0,92°)** deasupra orizontului matematic;
- „fereastra” prin roof-box până în cameră acoperă **azimuturile 133°49'–137°29'** și **altitudinile 0,92°–2,18°** (2,18° e cea mai mare înălțime la care Soarele mai luminează camera);
- construcția: **3150 ± 100 î.Hr.**; Soarele solstițial răsărea atunci la **133°54'**.

Am verificat întâi motorul de calcul pe Soare: la 0,92° altitudine, el dă 134,3°, la 0,4° de valoarea lui Ray. Apoi am urmărit drumul lui Sirius prin fereastră **Δ, calcul** :

An (î.Hr.)	Sirius la 0,92° (orizontul real)	Sirius la 2,18° (marginea de sus a ferestrei)	Intră lumina lui Sirius prin roof-box?
3500	135,3°	137,9°	da, în partea de jos
3350	133,8°	136,7°	da, pe tot drumul prin fereastră
3250	133,1°	135,7°	da, de la ~1,3° altitudine
3150	132,3°	135,0°	da, de la ~1,6° altitudine
3050	131,6°	134,3°	abia, în colțul de sus
3000	131,2°	133,9°	la limită
2950	130,9°	133,3°	nu

Rezultatul Δ: cu orizontul și fereastra măsurate, **Sirius putea fi văzută prin cutia de acoperiș, din cameră, aproximativ între 3500 și 3000 î.Hr.** Cel mai bine, cu traseul întreg prin fereastră, **în jurul anului 3350 î.Hr.** Iar în **epoca de construcție stabilită de Ray, 3150 ± 100 î.Hr., răspunsul e da:** steaua intra în fereastră de la aproximativ 1,6° altitudine. După ~3000 î.Hr., deriva o scoate din fereastră.

Swagger a intuit deci **corect epoca** (el dă \~3000–3070 î.Hr. pentru momentul final), dar nu și direcția derivei. Ideea de bază, **o fereastră solară prin care trecea și Sirius**, rezistă la un calcul exact; e meritul lui că a pus întrebarea (M9).

Tripla spirală din camera interioară de la Newgrange (\~3200 î.Hr.). Pe pagina despre Swagger a sitului. Pentru Swagger, spirala mică „unde ajunge Sirius mai târziu”; pentru dosar, cel mai vechi triskelion al firului „trei într-unul” (Partea I: triskelionul pe monedele celtice). (sirius-star.ro)

Newgrange într-o fotografie de la sfârșitul sec. XIX, înainte de restaurarea modernă a fațadei. Pe pagina despre Swagger a sitului. Monumentul așa cum l-au cunoscut primii cercetători, cu intrarea și piatra sculptată în fața ei. (sirius-star.ro)

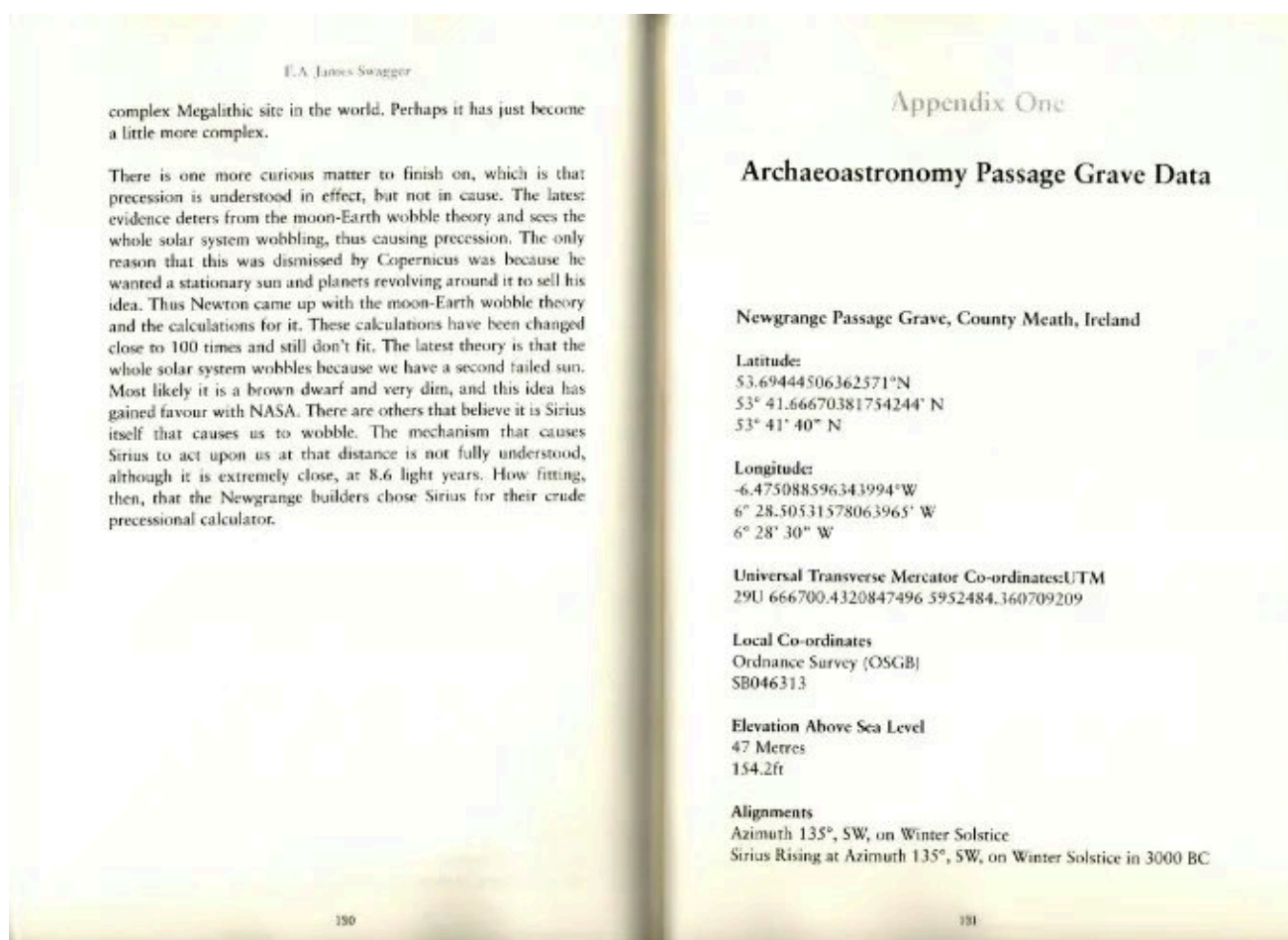
Rezervele, spuse o dată

Calculul confirmă **geometria**. El nu dovedește **intenția** **I**. Trei rezerve trebuie ținute împreună cu rezultatul:

1. **Azimutul de răsărit al unei stele e același în fiecare noapte a acelei epoci**, nu doar la solstițiu. „Noaptea solstițiului” contează doar pentru oră: în acea noapte, Sirius intra în fereastră pe întuneric, cu câteva ore înaintea Soarelui.
2. **Sirius dă un punct de lumină, nu o rază ca Soarele**. O stea, oricât de strălucitoare, nu „aprinde” podeaua camerei; poate fi doar **văzută** din cameră, prin fereastră.
3. **Refracția la orizont variază** cu $\sim 0,2-0,3^\circ$, ceea ce mută granițele ferestrei cu aproximativ 50 de ani.

Arheoastronomii acceptă alinierea solară, nu și pe cea stelară. În trierea punților, Newgrange stă printre cele **medii**: geometria e reală, intenția nu e documentată **A**.

Câteva afirmații ale cărții nu se păstrează **x**: dogonii nu „au migrat din Egipt pe coasta Africii de Nord” spre Alcalar (complexul de morminte-coridor din Algarve, Portugalia), ci vin din lumea mande (3.8); templul de la Dendera nu a fost „aliniat la Sirius în aceeași epocă” (templul actual e ptolemaic; doar micul templu al lui Isis e orientat spre răsăritul lui Sirius, după Lockyer); precesia nu are o cauză „neînțeleasă”: e explicată gravitațional (3.9).

E. A. James Swagger, *The Newgrange Sirius Mystery* (2012), paginile 130–131, scanate pe pagina sitului: anexa cu răsăritul lui Sirius la azimutul de $\sim 135^\circ$ în noaptea solstițiului de iarnă, în jurul anului 3000 î.Hr. Ipoteza cercetătorului independent, verificată în dosar cu efemeride moderne: coincidență sub un grad între ~ 3450 și ~ 3200 î.Hr. (sirius-star.ro)

Ce se leagă: poarta Capricornului

Rezultatul de la Newgrange nu stă izolat. El atinge un nod pe care îl întâlnim în tot acest capitol **A, V**:

- **Solstițiul de iarnă = intrarea Soarelui în Capricorn** (în zodiacul tropical). La Newgrange, în jurul anului 3200 î.Hr., „poarta” Soarelui renăscut și **răsăritul lui Sirius** cădeau pe aceeași direcție, în aceeași noapte.
- La **Sabarimala**, în India, lumina **Makarajyoti**, identificată de mulți cu Sirius, e așteptată la **Makara Sankranti**, intrarea Soarelui în **Makara**, Capricornul indian (3.11).
- Pe relieful de la Modena, **Phanes**, zeul Timpului, poartă pe trup **capul de țap** al Capricornului (3.9).
- Pe fila „Navis Petri” a lui Holanda, autorul citește **„Soarele în Capricorn, care trage barca sistemului solar sub auspiciile Câinelui Mare”**. Lectura are un temei de cer **S**: când Soarele e în Capricorn, la începutul lui ianuarie, Pământul trece prin **periheliu**, iar longitudinea periheliului ($\sim 103^\circ$) e aproape aceeași cu a lui Sirius ($\sim 104^\circ$); Sirius e atunci în opoziție cu Soarele și **culminează la miezul nopții** (3.2).

Capricornul e, în schema Marelui An, **țapul-pește al lui Ea**, al doilea semn al Rubedo-ului. Pe trei continente, în epoci diferite, **poarta de iarnă a Soarelui și Sirius stau împreună** **I**. E o convergență de sens, pe care o notăm fără să o transformăm într-o filiație.

Tripla spirală și celelalte noduri „insulare”

Tripla spirală de la Newgrange e forma cea mai veche a **triskelionului** din dosar **D pentru motiv**. Partea I a urmărit triskelionul pe monedele celtice din Panonia (unde autorul a marcat semnul ca „Sirius – 3 stele”) și în lectura indiană a Trimurti ca stea triplă. Lectura „două spirale = precesia, una = Sirius” e a lui Swagger **I**; ce se poate spune sigur e că **trei într-unul** e o formă care traversează cinci milenii de artă sacră europeană.

Pe același versant „insular”, dosarul a găsit încă un nod, mult mai târziu: **pavimentul Cosmati** din fața Altarului Mare de la **Westminster** (1268), lucrat de meșteri romani din porfir, sticlă și marmură, în cercuri și pătrate **D**. Inscripția lui dă **vârsta lumii printr-o înmulțire cu trei**: gardul viu trăiește 3 ani; **câinele** de trei ori mai mult (9); calul 27; omul 81; **cerbul** 243; **corbul** 729; vulturul 2.187; **monstrul marin** 6.561; **lumea 19.683 de ani** **D**. E o măsură medievală a unui Mare An, pusă în fața altarului unde se încoronează regii, iar în șirul ei apar chiar animalele firelor noastre: câinele, cerbul, corbul, monstrul marin **A**. Rezerva e de cântărit: în trierea punților, ceasul Cosmati stă printre cele **slabe**, pentru că aici câinele e doar un animal dintr-un șir.

Chintamani Stone, under Cosmati Pavement in Westminster Abbey?

Pavimentul Cosmati din fața Altarului Mare, Westminster Abbey (1268), în timpul restaurării din 2008: cercuri și pătrate de porfir, sticlă și marmură, cu discul mare de onix în centru. Pe pagina „Roerich and Chintamani Stone” a sitului. Inscripția lui calculează vârsta lumii (19.683 de ani) printr-un șir care trece prin câine, cerb, corb și monstrul marin. (sirius-star.ro)

Göbekli Tepe, cel mai vechi nod megalitic al dosarului (~9.500 î.Hr.), a fost tratat în Partea I: precesia îl readuce pe Sirius pe cerul Anatoliei în jurul anului 9235 î.Hr., iar ipoteza lui Giulio Magli despre incintele construite pentru răsăritul stelei rămâne discutată (Collins și Hale resping orientarea spre Sirius și propun nordul, Lebăda). În schema Marelui An, Göbekli stă la începutul Albedo-ului, imediat după cataclism (3.9).

Despre **Monumentul Păstorilor de la Shugborough** (Anglia, anii 1760), cu reliefurile după *Păstorii din Arcadia* al lui Poussin și inscripția nedescifrată O U O S V A V V, s-au scris multe în literatura modernă **D pentru monument**. Pentru Sirius, însă, **nu se susține nimic**: lecturile care îl leagă de stea sunt moderne și nu au o verigă documentată. Notăm doar două imagini ale eseului lui Shannon Dorey, ca fapte de simbol, nu ca legătură cu monumentul: frontispiciul lui Elias Ashmole (*Theatrum Chemicum Britannicum*, 1652), unde **Hermes ține caduceul într-o mână și o stea în cealaltă**, și emblema 21 din *Atalanta fugiens* a lui Michael Maier (1617), cu omul care trasează cu **compasul** cercul, pătratul și triunghiul **D** (3.4).

Ce se susține: alinierea de la Newgrange la răsăritul Soarelui la solstițiul de iarnă **S**; calculul nostru: în jurul anului 3330 î.Hr., Sirius răsărea exact în același punct al orizontului (orizont plat), iar cu orizontul și fereastra măsurate de Ray (1989) Sirius putea fi văzută prin roof-box aproximativ între 3500 și 3000 î.Hr., cel mai bine pe la 3350 î.Hr. și inclusiv în epoca de construcție, 3150 ± 100 î.Hr. **S pentru date; Δ pentru calcul**. Intuiția epocii îi aparține lui James Swagger.

Ce rămâne deschis: dacă alinierea stelară a fost intenționată sau e o coincidență a geometriei **I**; ce înseamnă tripla spirală **I**; legătura Dowth – Pleiade **V**; dacă „poarta Capricornului” cu Sirius alături, prezentă la Newgrange, la Sabarimala și pe reliefurile lui Phanes, e un tipar al unei științe a cerului comune sau o convergență independentă.

3.11 India, Persia, China

Ultimul fir al capitolului urmărește Sirius spre răsărit: în Iranul Avestei, în India vedică și hindusă, în China și Japonia. Aici nodurile sunt mai vechi și mai bine documentate decât s-ar crede, iar trei dintre ele aparțin nucleului tare al dosarului: **steaua-săgeată care aduce apele** (Iran), **arcașul care vânează cerbul** (India) și **lupul ceresc ținut în frâu de arc** (China). Lângă ele stau tradiții vii, ca pelerinajul de la Sabarimala, și lecturi moderne, ca a lui Roerich, care trebuie cântărite fiecare cu măsura ei.

Persia: Tištrya, săgeata care coboară în ocean

În *Avesta*, cartea sacră a zoroastrienilor, un imn întreg, **Tištār Yašt** (Yašt 8), e închinat stelei **Tištrya**, care e **Sirius** **D**. Povestea lui e una dintre cele mai limpezi drame stelare ale lumii vechi:

- Tištrya zboară spre marea cosmică **Vourukaša** „iute ca săgeata” trasă de arcașul **Θrəxša** **D**;
- în apă, ia chipul unui **cal alb** și se luptă cu **Apaoša**, demonul secetei, un cal negru;
- pierde întâi, apoi învinge și **eliberează apele și ploile**: ridică apele mării în nori, care aduc ploaia peste lume **D**.

În persana de mai târziu, numele stelei e **Tir**, „Săgeata” **D**. *Hamlet's Mill* adaugă o punte: „**Tir** sau Ira e numele lui **Mercur**, dar e și, alături de Tištrya, numele lui **Sirius**” **D** (3.4, Steaua XVII = Sirius = Mercur/Thoth).

Lângă Tištrya, **stăpâna apelor** în *Avesta* e zeița **Arədvī Sūrā Anāhitā** (Yašt 5), care dăruiește biruință eroilor ce i se închină **D**. Steaua-săgeată și Doamna apelor sunt astfel vecine în același cult. Paralela cu Excalibur, sabia strălucitoare dată și luată înapoi de Doamna Lacului, și drumul documentat de la alanii iranieni la sarmații trimiși în Britania (Cassius Dio 72.16) sunt urmărite în 3.1

D pentru fapte; I pentru filiație.

Ce face din Tištrya un nod central **Δ**: **legătura dintre Sirius și apele care vin din adânc apare în trei culturi independente**. În Egipt, răsăritul lui Sopdet anunță inundația, iar apele Nilului se credeau ieșite din peșterile lui Hapi, adică din Nun, oceanul de sub lume. În Iran, Tištrya **intră în ocean** și pornește ploile. La mande, în Mali, Faro și Nommo coboară din cer și intră în ape (3.8). În India, cum vom vedea, lumina lui Sirius e așteptată la intrarea Soarelui în semnul monstrului marin. **Steaua e stăpâna apelor de sus și de jos** **D pentru noduri; Δ pentru legătură**.

Magii din Evanghelia lui Matei erau, după cuvânt, preoți ai acestei tradiții; pentru ei, Sirius era Tištrya. Evanghelia nu numește însă steaua, iar legătura magi – Sirius rămâne o interpretare **I** (3.9).

India: Sirius, vânătorul de cerbi

Firul arcului și al săgeții e urmărit pe larg în 3.3; aici îi dăm doar nodul indian, pentru că din el pornesc celelalte.

În *Aitareya Brāhmaṇa* (3.33), **Prajāpati**, creatorul, sub chip de **cerb** (*Mṛga*, constelația **Orion**), își urmărește fiica, **Rohiṇī** (Aldebaran). Zeii îl creează pe **Rudra**, care îl străpunge cu o săgeată; săgeata rămâne pe cer: **Centura lui Orion**, *Iṣu Trikāṇḍā*, „săgeata în trei părți” [D](#). Rudra-vânătorul e **Sirius**: numele stelei în sanscrită e **Mṛgavyādhā**, „vânătorul de cerbi”, sau **Lubdhaka**, „vânătorul” [D](#).

Sursa academică a identificării e **Stella Kramrisch**, *The Presence of Śiva* (Princeton, 1981, p. 40–41): Rudra „a luat chipul unei stele, care trage săgeți orbitoare de lumină. Numele ei e Mṛgavyādhā, «Vânătorul antilopei», și până azi e numele stelei Sirius” [D](#). Kramrisch notează și că avestanul **Tištrya** e Sirius, iar vedicul **Tiṣya** e chemat lângă Rudra-arcașul (*Rgveda* 10.64.8); asemănarea *Tiṣya* – *Tištrya* e însă doar fonetică, pentru că în astronomia indiană clasică *Tiṣya* e altă stea [D](#).

Rezultatul e o scenă păstrată, cu roluri schimbate, de la Babilon la China [D pentru nume; I pentru legătură](#) :

Cultura	Sirius e...	Arcul, săgeata
Babilon	săgeata (KAK.SI.SÁ)	arcul e lângă ea, în Câinele Mare și Pupa
Iran	săgeata (Tištrya, Tir)	trasă de arcașul 𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴
India	arcașul (Mṛgavyādhā, Rudra)	săgeata e Centura lui Orion
China	ținta (Tianlang, Lupul Ceresc)	arcul Hushi îl ochește

Pe pagina India a sitului apare și o pictură cu „**Rudra cerându-i lui Brahma să se liniștească**” [D pentru subiect; sursa picturii nenumită, V](#), care ilustrează același mit: **Rudra-Sirius oprește creatorul** [I](#).

Makara, Varuna și Capricornul

În India, al zecelea semn al zodiacului nu e o capră, ci **Makara**: un **monstru marin**, pe jumătate pește, vehiculul zeiței **Gangā** și al lui **Varuṇa**, zeul apelor și al cerului [D](#). Forma lui e chiar cea a strămoșului babilonian al Capricornului: **capra-pește a lui Ea** (*suḫurmāšu*), animalul zeului apelor de dedesubt [D](#). Peste mii de kilometri, semnul solstițiului de iarnă rămâne **o fîntă a apelor** [Δ](#).

Varuṇa, zeul vedic al apelor și al cerului, pe vehiculul său, *makara*, monstrul marin pe jumătate pește. Pe pagina INDIA a sitului. *Makara* dă numele Capricornului indian, ca țapul-pește al lui Ea în Babilon: semnul solstițiului de iarnă e o ființă a apelor. (sirius-star.ro)

Capricornul, capra cu coadă de pește, pe pagina INDIA a sitului. Forma vine din Babilon (*suḥurmāšu*, animalul lui Ea/Enki) și se regăsește în *makara* indian. În Marele An alchimic, Capricornul urmează, după Vărsător, în etapa Rubedo (3.9). (sirius-star.ro)

Pe aceeași pagină, o **stelă sud-indiană** îl înfățișează pe Șiva ca *linga*: în vârful arcului, **un cap de makara**, iar în centru **două cobre împletite** . Monstrul marin deasupra și șarpele dublu pe axă: caduceul indian, lângă semnul apelor (3.6) .

Stelă sud-indiană sculptată în piatră: Șiva ca *liṅga*, cu un cap de *makara* în vârful arcului și două cobre împletite în centru. Pe pagina INDIA a sitului. Monstrul marin al lui Varuṇa deasupra, șarpele dublu pe axă: aceeași gramatică a apelor și a axei ca la caduceu. (sirius-star.ro)

Makarajyoti și Sabarimala

În Kerala, în sudul Indiei, numele malayalam al lui Sirius e **Makarajyoti**, „lumina lui Makara” D. Steaua are o importanță religioasă directă pentru marele pelerinaj de la **Sabarimala**, templul zeului **Ayyappan**. La **Makara Sankranti** (~14 ianuarie), când Soarele intră în Makara, credincioșii așteaptă să vadă **Makarajyoti** D.

Marele preot al templului (*Thantri*) a declarat public, în 2011, că **Makarajyoti este o stea**, iar flacăra *Makaravilakku* aprinsă pe munte e un ritual simbolic (*The Hindu*, 24 ianuarie 2011) D. Steaua e identificată de mulți cu Sirius. Iar cerul confirmă momentul S: la începutul lui ianuarie, Sirius e în **opoziție** cu Soarele și **culminează la miezul nopții**; tot atunci Pământul trece prin periheliu, pe linia Soare – Sirius (Partea I). **Lumina lui Makara e așteptată exact în fereastra de iarnă a lui Sirius.**

Pagina de pe site mai aduce câteva detalii, fiecare cu greutatea lui:

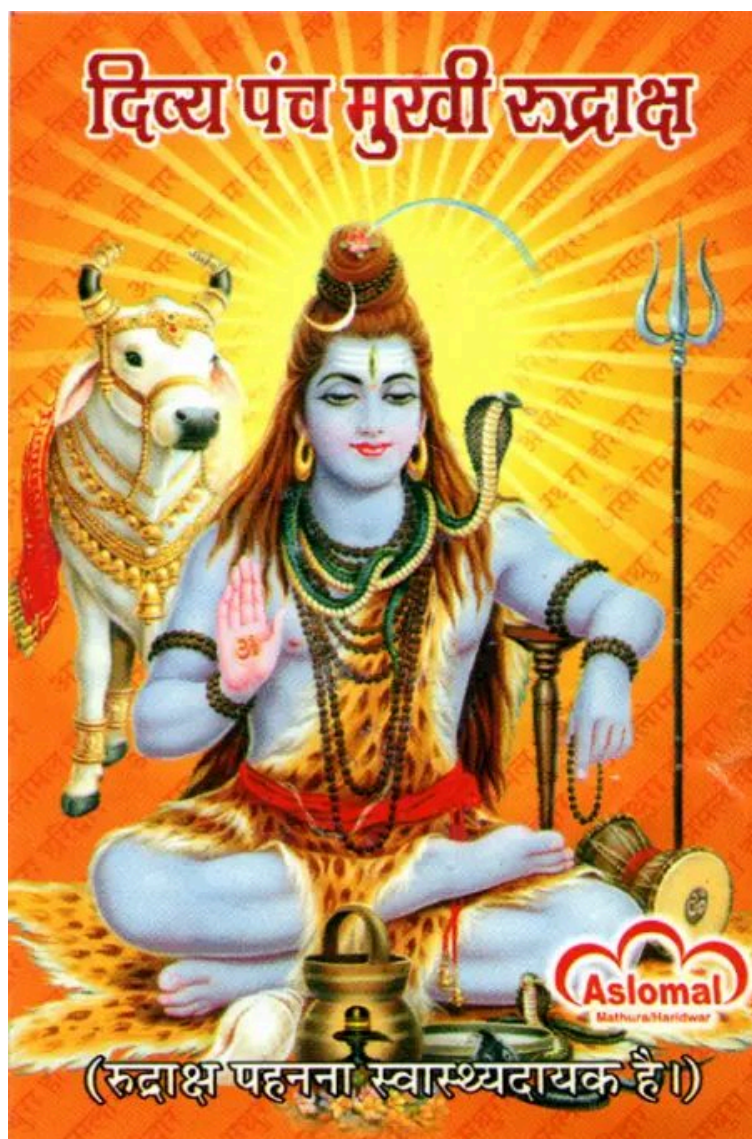
- **Statuia lui Ayyappan** ar fi din *pañcaloha* (cinci metale), între care, după pagină, **fier meteoritic**, pusă după incendiul din 1950 V pentru compoziție. Dacă se confirmă, e un metal căzut din cer, ca tesla de fier meteoritic a lui Set în Egipt I.

- După un pelerin chinez din sec. VI, templul ar fi fost la origine budist, închinat lui **Avalokiteśvara** [V: pelerinul și sursa nu sunt numite].
- **Cele 18 dealuri** din jurul Sabarimalei sunt puse de autorul paginii în paralel cu arcanele **18 (Luna)**, **19 (Soarele)**, **20 (Judecata)**: exact secvența care urmează după Stea în Tarot (3.9) .
- Numele **Ayyappan** nu conține numele zeului grec Pan: în malayalam și tamilă, *ayyan* („domn, stăpân”) + *appan* („tată”) înseamnă „Domnul-Tată” **X pentru etimologia „Ayya + Pan”**. Rămâne doar o **asonanță**, interesantă pentru că, separat, Pan e identificat cu Sirius la Creuzer și în *Hamlet's Mill* (3.5) .
- Emblema administratorului templului, **Travancore Devaswom Board**, e o **hexagramă cu Om în centru** : hexagrama apare chiar la templul stelei-Makara .

Ce rămâne, curat : **Sabarimala e un cult viu în care o stea, identificată cu Sirius, e așteptată în noaptea în care Soarele intră în semnul monstrului marin**. E aceeași „poartă a Capricornului” pe care am găsit-o la Newgrange (3.10), cu cinci mii de ani mai devreme și la celălalt capăt al Eurasiei.

Șiva, *rudrākṣa* și Durga

Ochii lui Rudra. Semințele *rudrākṣa*, folosite ca mătănii, înseamnă „**ochii lui Rudra**” și sunt numite și „**lacrimile lui Șiva**” . Ochiul și lacrima stau împreună, ca Ochiul lui Ra și lacrimile lui Isis, care, în mitul egiptean, umflă Nilul . Dacă Rudra e Sirius, „ochii” lui purtați la gât sunt un șirag de stele; lectura e simbolică, dar coerentă cu firul apelor.

Șiva și mătăniile *rudrākṣa*, „ochii lui Rudra” sau „lăcrimile lui Șiva”. Pe pagina INDIA a sitului. Ochiul și lacrima zeului-arcaș care e Sirius, ca Ochiul lui Ra și lacrimile lui Isis care umflă Nilul. (sirius-star.ro)

Maruții, fiii lui Rudra, sunt zeii furtunii, cu arme de aur, care trag cu **arcul** **D**: firul arcașilor continuă în familia lui Rudra.

Durga și leul. Pagina de pe site pune alături Rudra-Șiva și Osiris, Pārvatī-Durgā și Isis **I**, echivalențe propuse de autor în Partea I. Ce susține perechea **zeița – leul** nu e echivalența de nume, ci un tipar de imagine foarte vechi, urmărit pe Zodiac12.ro în articolul „Zeița cu Leul – De la Ishtar și Durga la Una” **D** pentru imagini: **Iștar** înaripată cu piciorul pe **leul în lesă** pe sigiliul akkadian OIM A27903, cu un astru radiant lângă ea; **Cibela** trasă de lei pe placa de la Ai-Khanoum (Bactria, sec. III î.Hr.); **Durga**, zeița-războinică a hinduismului, călare pe leu sau pe tigrul; și, în 1839, moneda britanică „**Una și Leul**”. Mai important pentru Sirius: perechea **zeița-stea – leul** are un temei antic direct. La Plutarh (*De Iside* 38) și la Horapollon (I, 21), leul e legat de **revărsarea Nilului**, pe care o vestește Isis-Sirius **D**.

Konark: roata Soarelui

Templul Soarelui de la Konark (Odisha, sec. XIII) e construit ca **un car uriaș al zeului Soare**, cu roți de piatră sculptate; roțile funcționează ca **cadrane solare** **S**. Pe pagina India a sitului, roata de la Konark stă lângă Durga și lângă semilunile cu stea. Pentru dosar, ea aparține firului „**doisprezece în**

jurul centrului” (C8): roata cu spițe ca imagine a timpului ciclic, alături de femeia cu cele 12 stele din Apocalipsa 12 și de ovalul zodiacal al lui Phanes **I**. Carul Soarelui la Konark, carul Timpului cu două roți la Holanda (3.9): aceeași imagine a timpului ca **roată care se învâрте sub o lumină mai înaltă**.

Roată a carului de piatră de la Templul Soarelui din Konark (Odisha, India, sec. XIII), sculptată cu spițe și medalioane; roțile templului funcționează ca cadrane solare. Pe pagina INDIA a sitului. Roata timpului, ca roțile carului lui TEMPUS la Holanda. (sirius-star.ro)

Sanchi și Kuninda: axa lumii pe o monedă

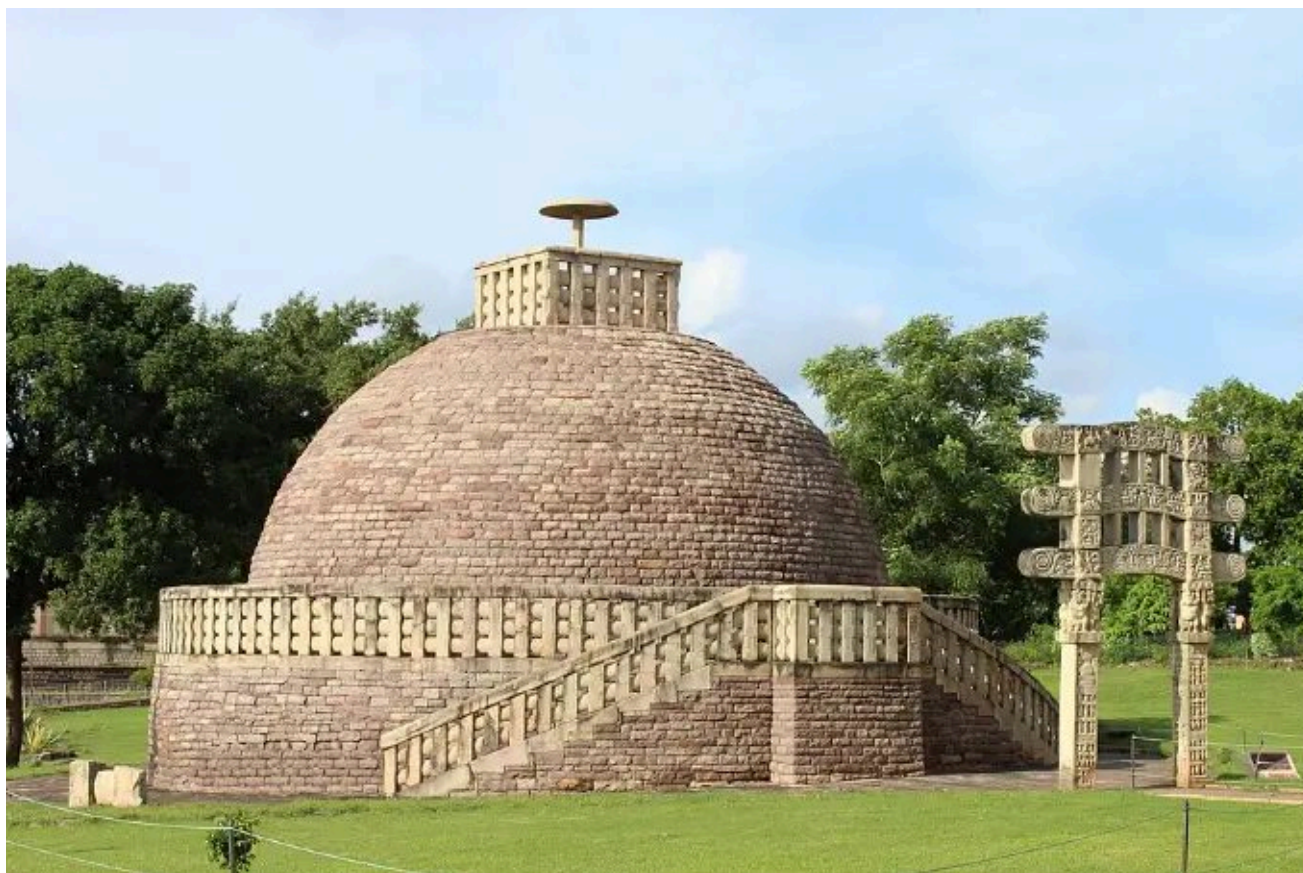
Pe două monede vechi aduse de autor lângă Mṛgavyādhā apare chiar **animalul cu coarne** al mitului: **cerbul** (*mṛga*) pe drahma de argint a regatului **Kuninda** (Himalaya centrală, sec. II-I î.Hr., probabil regele Amoghabhūti) și **ibexul** pe o monedă sabeană din Arabia de Sud **D**. Pe aversul drahmei Kuninda, **o zeiță stă în fața cerbului**, cu o floare de lotus (de obicei identificată cu Lakṣmī). Iar *Mahābhārata* spune că regatul Kuninda a fost învins de **Arjuna**, marele **arcaș** al epopeii **D**. Arcașul și cerbul, pe pământ ca pe cer **I**.

Reversul aceleiași monede arată **o stupa sau un munte din arcade suprapuse**, cu un simbol în vârf (*triratna* sau *nandipada*), **o svastică** pe un stâlp în stânga, **un copac sacru într-o îngrăditură** în dreapta și **o linie ondulată** dedesubt, râul **D**. Lectura obișnuită: muntele cosmic **Meru** ca axă a lumii, peste ape.

Comparația cu **stupa de la Sanchi** (Madhya Pradesh), cu poarta ei **torana**, dă reversului o a doua lectură **I**:

- **Stupa e axa lumii**, iar ritualul ei e **rotirea în jurul centrului** (*pradakṣiṇā*), în sensul Soarelui. În vârful stupei de la Sanchi stă umbrela *chattra*, pe axa *yaṣṭi*: punctul cel mai înalt, pe axă, ca polul.
- **Svastica** are un precedent important ca simbol polar: René Guénon (*Simbolismul crucii*, 1931, cap. 10) o numește „semnul Polului”, rotația lumii în jurul centrului nemișcat **D pentru Guénon**. Iar **Ursa Mare**, rotindu-se în jurul polului, arată în cele patru anotimpuri, la aceeași oră, **patru poziții care desenează o svastică S**.
- Pe cer, **Câinele Mare stă sub Orion**, iar Orion e cerbul. Dacă aversul e cerbul, reversul ar fi „ce e dedesubt și în jurul polului”: Câinele Mare, Ursa Mare, poarta.

Lectura e **coerentă cu dispunerea reală a cerului**, dar **nu e documentată** pentru această monedă **U**. O păstrăm ca exemplu de imagine care, citită cu harta cerului alături, își schimbă adâncimea.

Stupa de la Sanchi (Madhya Pradesh, India), cu poarta *torana*; probabil Stupa 3, cu o singură torana (sec. II-I î.Hr.; Marea Stupă alăturată a fost începută sub Așoka, sec. III î.Hr.). Stupa ca axă a lumii, ocolită în sensul Soarelui; forma porții *torana* apare și pe reversul drahmei Kuninda.

Drahmă de argint a regatului Kuninda (Himalaya centrală, sec. II-I î.Hr.): pe avers, cerbul și zeita cu lotusul; pe revers, stupa-munte din arcade, svastica, copacul sacru în îngrăditură și râul. Pe pagina NUMISMATICS a sitului. Cerbul e Orion-Prajapati, vânat de Sirius-Rudra; reversul se poate citi ca axă a lumii peste ape. (sirius-star.ro)

China: Lupul Ceresc și arcul

În astronomia chineză, Sirius e **Tianlang**, „**Lupul Ceresc**”, iar lângă el se află asterismul **Hushi**, „**Arcul și Săgeata**”, cu săgeata îndreptată spre lup **D**. Partea I a urmărit nodul; aici adunăm ce l-a îmbogățit.

- **Lang, lupul, înseamnă invazie și jaf.** În astrologia chineză, Lupul Ceresc e semnul invadatorilor și al tâlharilor, iar Arcul îl ține în frâu [D, după Ian Ridpath, *Star Tales*]. Sirius e aici **amenințarea**, nu ocrotitorul: lectura inversă celei egiptene, unde Sothis aduce inundația binefăcătoare.
- **Poezia păstrează scena.** În *Cele nouă cântece* ale lui **Qu Yuan** (sec. IV-III î.Hr.), în imnul „Dong Jun” (Stăpânul Răsăritului, zeul Soarelui), zeul „ridică săgeata lungă și **trage în Lupul Ceresc**”, apoi „apucă **Carul Mare** ca să toarne vin de scortîșoară” **D**. Într-un singur pasaj apar **Soarele-arcaș**, **Sirius-țintă și Ursa Mare-cupă**. Iar poetul **Su Shi**, în 1075, scrie: „voi încorda arcul sculptat ca luna plină, voi privi spre nord-vest și **voi trage în Lupul Ceresc**”, lupul fiind aici dușmanii de la graniță **D**.
- **Arcașul care ocrotește copiii.** O ilustrație reluată în *Hamlet's Mill* arată un împărat care întinde arcul spre **un câine pe un nor, lângă Lună**, cu copii lângă el. E **Zhang Xian**, arcașul care trage în **Căinele Ceresc** (*Tiāngǒu*), cel care înghite Soarele și Luna la eclipse, și care **ocrotește copiii** **D**. Autorii cărții îl leagă de tragerea cu arcul spre Sirius, „șacalul ceresc”, pe care o făceau împărații mitici ai Chinei **D**.
- **Lupul în casa Fântânii.** *Tianlang* aparține conacului lunar **Jing**, „Fântâna”, din cvadrantul Pasării Roșii a Sudului **D**: lupul stelei stă, din nou, lângă **ape**.
- **Treisprezece în jurul unuia.** Asterismul vecin **Junshi**, „Piața soldaților”, era într-o variantă **un inel de 13 stele** în jurul **fazanului Yeji** (Mirzam, β CMA) **D, Ridpath**: un motiv „12 + 1” (C8) **I**.

Concluzia e cea din tabelul de mai sus **A**: **Babilonul face din Sirius săgeata, India arcașul, China ținta**. Aceeași scenă (arcul, săgeata, Orion, Sirius) e păstrată de culturi îndepărtate, cu Sirius în toate cele trei roluri. Arcul cu săgeata pe cer ar exista, după *Hamlet's Mill*, și în Mexic, la **Chichimeci**,

„oamenii-Câine” **D** după autori; **V**. Testul de control făcut cu Canopus confirmă că **complexul arc – săgeată** e specific lui Sirius și stă printre punțile **tari** ale dosarului.

Drawing the bow at Sirius, the celestial jackal, as it was done by the mythical emperors of Ancient China.

Arcul tras spre Sirius: ilustrație chineză reluată în *Hamlet's Mill* (de Santillana și von Dechend, 1969), pe pagina sitului despre carte. Lupul Ceresc (*Tianlang*) e ținta arcului *Hushi*; în Babilon Sirius e săgeata, în India arcașul, în China ținta. (sirius-star.ro)

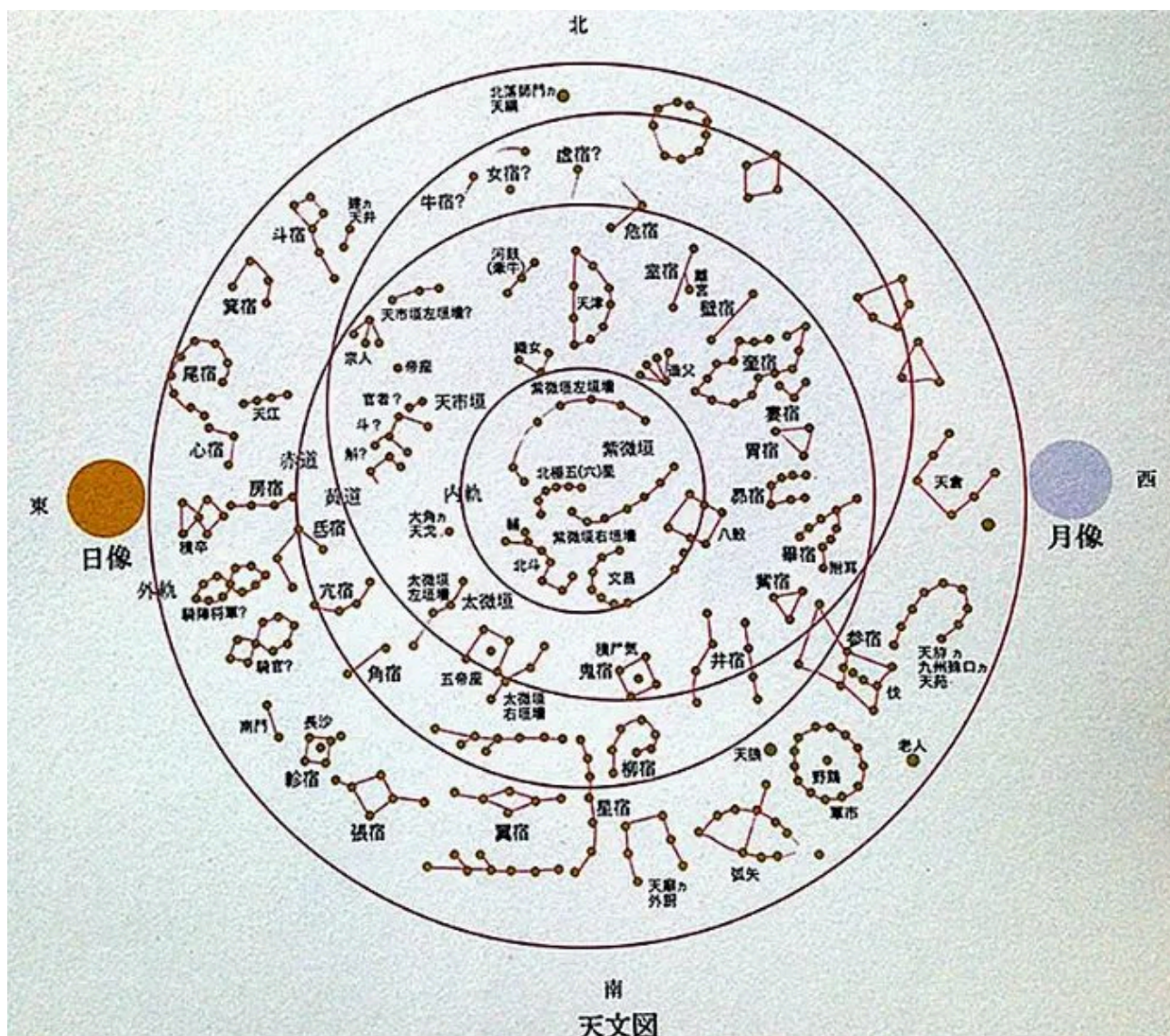
Fu Xi și Nüwa. Perechea primordială chineză, cu cozi de șarpe împletite, ține **echerul** (Fu Xi) și **compasul** (Nüwa), cu Soarele și Luna deasupra și dedesubt, între stele **D**. În *Hamlet's Mill*, cei doi măsoară „**pătratul pământului**” și „**rotundul cerului**”, iar cozile împletite înfățișează **orbite care se intersectează** la intervale regulate **D**. Imaginea aparține firului șarpelui dublu și al caduceului (3.6); aici o notăm pentru că unește **măsurarea cerului** cu **ciclurile**.

The Chinese picture illustrates in true archaic spirit (which means that only hints are given, and the spectator has to work out for himself the significance of the details) the surveying of the universe. The two characters surrounded by constellations are Fu Hsi and Nu Kua, i.e., the craftsman god and his paredra, who measure the "squareness of the earth" and the "roundness of heaven" with their implements, the square with the plumb bob hanging from it, and the compass. The intertwined serpent-like bodies of the deities indicate clearly enough, although in a peculiar "projection," circular orbits intersecting each other at regular intervals.

Fu Xi și Nüwa, cu cozile de șarpe împletite, țin echerul și compasul, între constelații. Ilustrație reluată din *Hamlet's Mill*, pe pagina CHINA a sitului. Perechea care măsoară „pătratul pământului” și „rotundul cerului”; cozile împletite ca orbite care se intersectează. (sirius-star.ro)

Harta de la Kitora (Japonia). Pe tavanul camerei de piatră a **mormântului Kitora** (Asuka, prefectura Nara; sfârșitul sec. VII – începutul sec. VIII) e pictată **una dintre cele mai vechi hărți ale cerului de tip chinezesc păstrate** ■. Cercurile stelelor sunt încadrate de **Soare (disc roșu) în stânga și Luna (disc alb) în dreapta: Soare – stele – Lună** ■. Ordinea e cea a tablourilor de lojă și a crucii de la Hendaye: lumina stelelor între cele două astre, la capătul estic al lumii vechi ■.

Harta stelară de pe tavanul camerei de piatră a mormântului Kitora (Asuka, prefectura Nara, Japonia; sfârșitul sec. VII – începutul sec. VIII), una dintre cele mai vechi hărți ale cerului de tip chinezesc păstrate; Soarele (disc roșu) la stânga, Luna (disc alb) la dreapta, cercurile stelelor între ele. Pe pagina CHINA a sitului. (sirius-star.ro)

Roerich și piatra Cintamani

Ultimul nod al capitolului e modern și trebuie cântărit cu grijă: **Nicolae Roerich**, pictor și călător în Asia Centrală, autorul Pactului Roerich (1935). Paginile sitului despre el pornesc de la un articol al lui Mark Amaru Pinkham și de la monografia lui J. Decter **M4**. Le separăm în ce e documentat, ce e lectură și ce nu se reține.

Ce e documentat **D**:

- **Cintamani**, „bijuteria care împlinește dorințele”, e un simbol real al budismului și al hinduismului. Bodhisattva **Kshitigarbha** (numele înseamnă „Pânțelele Pământului”), pe care îl vedem într-o pictură coreeană Goryeo de la sfârșitul sec. XIV, ține **bijuteria luminii** în mână și coboară în lumile de dedesubt.
- La **Wolfram von Eschenbach** (*Parzival*, ~1210), **Graalul e o piatră**, *lapsit exillis*, adusă pe pământ de îngeri. Iar **C. G. Jung**, la 75 de ani (1950), și-a sculptat la Bollingen piatra cu versul alchimic: *Hic lapis exilis extat pretio quoque vilis...*, „Această piatră e umilă și ieftină; proștii o disprețuiesc, învățații o iubesc”.

- Tablourile lui Roerich: **Comoara lumii** (1924), cu scipirea **albastră** din cufărul cu piatra; **Arderea întunericului**, cu **focul sacru agni** scos din munte de trei înțelepți; **Madonna Oriflamma** (1932), Madona care ține **Steagul Păcii**; **Piatra albă: semnul Cintamani** (1933), unde **calul vântului** poartă **trei bijuterii în flăcări**, între **Soare (stânga) și secera Lunii (dreapta)**.
- **Steagul Păcii** al Pactului Roerich (1935): **trei sfere într-un cerc**. Roerich l-a explicat ca religie, artă și știință, sau trecut, prezent și viitor.

Ce e lectură 📖:

- Pe *Piatra albă*, **trei pietre-lumină stau între Soare și Lună**: aceeași ierarhie a luminii ca în C2, steaua între cele două astre. E una dintre cele mai frumoase imagini moderne ale schemei noastre, dar Roerich nu o leagă de Sirius.
- *Madonna Oriflamma* e **femininul care ține semnul triplu** (C9).
- Lectura celor trei sfere ca „Sirius A – B – C” e modernă, nu a lui Roerich.
- „Piatra căzută din cer” e, în harta noastră, partea de **dar** a nodului C10: darul venit de sus nu e doar grâul sau cupa, ci și **piatra-lumină** (Graalul, Cintamani, piatra filosofală).

Ce rămâne de verificat sau nu se reține:

- Roerich vorbea despre o piatră venită **din Orion**, nu din Sirius [V: pasajul din *Altai-Himalaya*].
- Inscricția pe care Roerich ar fi tradus-o de pe piatră, „**Prin stele vin. Aduc potirul acoperit cu scutul**”, vine doar prin Pinkham; nu am găsit-o la Roerich 📄. Dacă se confirmă, ar fi o formulare veche-nouă a **Graalului venit din stele**.
- **Moldavitul**, prezentat pe pagină ca „piatră din Sirius”, e un **tectit**: rocă **terestră** topită de impactul meteoritic de la Ries (Germania), acum ~15 milioane de ani **X pentru originea extraterestră**.
- Cadrele moderne ale articolelor-sursă (ordine și organizații contemporane, istorii secrete ale secolului XX) **nu se rețin** ca surse (M5e).

Cântărit astfel, Roerich nu e o dovadă pentru Sirius, ci **un martor modern al unei imagini vechi**: piatra-lumină dintre Soare și Lună, ținută de o femeie sau purtată de un cal al vântului, dăruită de sus. Greutatea lui stă în **pictură**, nu în legendele care s-au țesut în jurul ei.

Nicolae Roerich, *Piatra albă: semnul Cintamani (sau Calul fericirii)*, 1933: calul vântului poartă trei bijuterii în flăcări, între Soare (stânga) și secera Lunii (dreapta). Pe pagina CINTAMANI STONE a sitului. Trei lumini între Soare și Lună: ierarhia luminii într-o pictură modernă. (sirius-star.ro)

Nicolae Roerich, *Madonna Oriflamma* (1932): Madona ține Steagul Păcii, cercul cu trei sfere. Pe pagina CINTAMANI STONE a sitului. Femininul care ține semnul triplu; Roerich l-a explicat ca religie, artă și știință, sau trecut, prezent și viitor. (sirius-star.ro)

Bodhisattva Kshitigarbha („Pântecelul Pământului”), pictură coreeană din perioada Goryeo, sfârșitul sec. XIV: cu toiagul și bijuteria *cintamani* în mână. Pe pagina CINTAMANI STONE a sitului. Simbolul real, budist, al „bijuteriei care împlinește dorințele”, purtată de cel care coboară în lumile de dedesubt. (sirius-star.ro)

De la Iran la Kitora: ce leagă firul

Privite împreună, nodurile Asiei se așază într-o ordine simplă ▲:

1. **Sirius și apele** (Iran, India): Tiștrya intră în Vourukaša și pornește ploile; lumina lui Makara e așteptată când Soarele intră în semnul monstrului marin al lui Varuṇa. **Steaua-stăpână a apelor** e unul dintre cele mai vechi roluri ale lui Sirius, independent de Egipt.
2. **Sirius și arcul** (Babilon, Iran, India, China): săgeată, arcaș, țință. Rolurile se schimbă; scena rămâne.
3. **Sirius și poarta de iarnă** (India, Irlanda, Modena): Makara Sankranti, solstițiul de la Newgrange, Capricornul pe trupul lui Phanes. Soarele intră în semnul ființei din ape, iar Sirius culminează la miezul nopții.
4. **Lumina dintre Soare și Lună** (Kitora, Roerich): ordinea stelei între cele două astre, de la o hartă pictată în sec. VII până la o pictură din 1933.

Ce se susține: Tištrya = Sirius în Yašt 8, steaua-săgeată care coboară în Vourukaša și eliberează ploile [D](#); Mṛgavyādhā = Sirius = Rudra, vânătorul cerbului-Orion (*Aitareya Brāhmaṇa* 3.33; Kramrisch) [D](#); Makarajyoti și declarația de la Sabarimala (*The Hindu*, 2011) [D](#), în fereastra de ianuarie a lui Sirius [S](#); makara ca monstru marin al lui Varuṇa și Capricorn indian [D](#); Tianlang și Hushi în China, cu poezia lui Qu Yuan și Su Shi [D](#); harta de la Kitora [D](#). Complexul arc – săgeată și legătura Sirius – apele sunt printre punțile tari ale dosarului.

Ce rămâne deschis: dacă cele trei roluri ale lui Sirius în scena arcului vin dintr-o sursă comună sau s-au născut separat, din același cer; compoziția statuii lui Ayyappan și originea budistă a templului [V](#); lectura reversului Kuninda ca hartă a cerului [I](#); ce a scris Roerich însuși despre piatra lui [V](#). Rămâne deschisă și întrebarea mai largă a capitolului 4: de ce, în Iran, în India și în Mali, **steaua coboară în ape** și de acolo pornește viața.

4. Marile întrebări: ce știm, ce lipsește

Firele urmărite în capitolele anterioare nu stau separat. Ele se adună în jurul a două ipoteze mari, pe care cercetarea le ține deschise de la început, și în jurul a patru întrebări mai vechi decât orice cercetare: **Cine suntem? De unde venim? Ce facem aici? Încotro ne îndreptăm?**

Cele două ipoteze sunt:

- **MI1:** a existat o civilizație avansată, distrusă de un cataclism, iar omenirea de azi a renăscut din cioburile ei;
- **MI2:** există, alături de noi, o civilizație superioară, ascunsă, care veghează asupra omenirii.

Le tratăm pe amândouă la fel. Pentru fiecare spunem **ce știm**, cu eticheta de siguranță cuvenită, **ce lipsește** (golurile, notate ca atare) și **ce deducem** **Δ** acolo unde două noduri documentate se pot lega printr-un raționament. Golurile nu sunt capete de drum. Sunt sarcini de cercetare. Iar ce construim peste goluri rămâne, cinstit, al nostru.

Structura căutată e o **pânză de păianjen**: un centru comun, o „Mare Sursă Necunoscută”, mai degrabă **culturală** decât astronomică, cu trimiteri voalate spre un punct al cerului, **Sirius** **I**.

4.1 MI1. O civilizație distrusă, o omenire care renaște din cioburi

Fereastra cataclismului, în date

Platon datează scufundarea Atlantidei, în *Timaios* și *Critias*, cu 9.000 de ani înaintea lui Solon, adică pe la **9.600 î.Hr.** **D pentru text**. Cercetarea tratează această dată ca **ipoteză reală de lucru, nu ca metaforă**, și o testează, fără s-o presupună. Ce se poate pune lângă ea, din științele naturii și din arheologie:

Reper	Data	Ce e	Soliditate
Începutul crizei	~10.900 î.Hr.	Începutul Dryasului Recent: o răcire bruscă, în câteva decenii	S
Sfârșitul crizei	~9.700 î.Hr.	Sfârșitul Dryasului Recent: încălzire foarte rapidă, topirea ghețarilor, creșterea nivelului mării	S
Data lui Platon	~9.600 î.Hr.	Scufundarea Atlantidei „într-o singură zi și o noapte”	D text; I eveniment
Primele temple monumentale	~9.500 î.Hr.	Göbekli Tepe	S
Reaparitia lui Sirius la 37° N	~9.235 î.Hr.	Steaua revine pe cerul acestei latitudini după o lungă absență	S

Data lui Platon cade la sfârșitul Dryasului Recent, nu la începutul lui, iar Göbekli Tepe apare la doar câteva secole după ea **S pentru date**. Pe Ceasul Cosmic, întreaga fereastră (~10.900–9.600 î.Hr.) corespunde punctului **Fecioară–Leu**, adică locului Sfinxului pe roata Marelui An, pragul dintre Nigredo și Albedo. Aceleași stele ale îmbinării Leu–Fecioară (Denebola, Zavijava) marcau atunci echinocțiul de primăvară și marchează azi echinocțiul de toamnă **S**. Același loc de pe cer stă la ambele capete ale jumătății de ciclu: și „de unde venim”, și „unde suntem”.

Poziția academică dominantă vede în Atlantida o invenție filosofică a lui Platon **D**. O notăm, fără să lăsăm ca ea să blocheze analiza.

Ce spun textele: Potopul, stâlpii și cunoașterea salvată

Tema unei lumi înecate și a unei cunoașteri salvate traversează mai multe culturi **D pentru texte** :

- **Mesopotamia:** în *Atrahasis* și în tăblița a XI-a din *Ghilgameș*, zeii hotărăsc Potopul, iar **Ea** îl previne pe Atrahasis / Utnapiștim, care construiește corabia.
- **India: Matsya**, peștele, îl previne pe **Manu** și îi salvează corabia (*Śatapatha Brāhmaṇa* 1.8.1).
- **Biblia:** la Potop se deschid „stăvilarele cerurilor” (Facerea 7:11); apele de deasupra tăriei cad peste lume.
- **Iosif Flavius** (*Antichități iudaice* 1.70–71): urmașii lui Set scriu **astronomia** pe doi stâlpi, unul de cărămidă și unul de piatră, ca să supraviețuiască cataclismului.
- **Cartea Jubileelor** (8:3): după Potop, Kainan găsește, săpată în stâncă, **o inscripție a Veghetorilor despre stele**.
- **Mali (bambara):** în ancheta lui Griaule și Dieterlen (1950), o pătură rituală înfățișează „a cincea creație, în întuneric, care va veni odată cu **sosirea apelor ce vor să vină**” **D pentru ce au notat autorii** : un cataclism prin ape așezat nu în trecut, ci în viitor.

Peste tot apare aceeași secvență: **o cunoaștere a cerului, un cataclism prin ape, o salvare a cunoașterii pe stâlpi, tăblițe sau într-o corabie** **D pentru fiecare text; Δ pentru tipar**. E chiar ipoteza de lucru a cercetării: o știință unificată, pierdută la un Mare Cataclism și recuperată pe bucăți de fiecare generație.

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), filele Potopului. Pe fila „BAPTISMUM MUNDI”, Pământul e desenat ca o sferă acoperită în întregime de ape, iar îngeri toarnă apă peste el; pe fila următoare, arca plutește sub coloane cilindrice de apă care cad din nori, „cataractele cerului” (Facerea 7:11). Holanda vede Potopul ca pe un eveniment planetar, privit din afară, și ca pe un „botez al lumii”: purificare și renaștere, nu doar pedeapsă. Imagine de pe sirius-star.ro, pagina AGATHYRSI.

Lectura „războaielor atomice”

O lectură modernă citește armele divine din *Mahābhārata* și *Rāmāyaṇa* (*brahmāstra*) ca descrieri ale unor arme atomice, deci ca amintiri ale unui război care ar fi distrus o civilizație anterioară **I; M4**. Textele epice există și descriu arme de foc ceresc de o putere copleșitoare **D pentru texte**. Lectura „atomică” rămâne însă o interpretare modernă, în așteptarea unei confirmări de alt tip: urme materiale datate. Până atunci o ținem în atenție, ca parte a imaginarului despre MI1, fără să o adunăm la dovezi.

Sirius pe ceasul cataclismelor

În mai multe tradiții, Sirius apare chiar în vecinătatea textelor despre distrugere și reînnoire. Lectura „**Sirius, indicator de avertizare pe ceasul cosmic al distrugerilor ciclice**” **I** se sprijină pe câteva noduri documentate:

- **Coranul, sura 53:** versetul 49 îl numește pe Dumnezeu „**Domnul lui Sirius**” (*al-Shi'rā*), iar versetele următoare (50–53) amintesc **popoarele nimicite** și neamul lui Noe **D**. Steaua și Potopul stau în același pasaj.
- **Hamlet's Mill** (de Santillana și von Dechend, 1969) citează formula „**când Sirius a căzut, Marele Pan a murit**” **D pentru citat; I pentru sens**: căderea stelei ca semn al sfârșitului unei lumi.
- **Insula Keos:** la răsăritul Câinelui, locuitorii se rugau pentru vânturile de nord care să răcească arșița; în mitul lor, Câinele „amenințase odată să ardă lumea” **D**.
- **Mitul eurasiatic al Câinelui înlănțuit**, reconstituit de lingvistul **V. V. Ivanov** (1977): un câine negru roade hamul cailor Ursei Mari, iar când îl va rupe, lumea va pieri; la germani, o vulpe roade cureaua jugului care ține cerul de pământ; la nordici, lupul Fenrir și câinele Garm se eliberează la Ragnarøk **D**. Steaua-câine e ceasul care, la capătul ciclului, **rupe legătura cerului** **A**. La Ivanov, steaua e una de lângă Ursa Mare; identificarea ei cu Sirius e o lectură modernă **V**.
- **Reapariția lui Sirius** pe cerul latitudinii de 37° N, pe la ~9.235 î.Hr., cade în aceeași fereastră cu sfârșitul Dryasului Recent și cu începutul lui Göbekli Tepe **S pentru calcul; I pentru semnificație**.

Deducția **A**. Sirius e, documentat, steaua calendarului egiptean, fixă în anul iulian timp de aproximativ 3.000 de ani. Dacă o cultură a vrut să lege ciclurile lungi ale lumii de un semn vizibil, **cel mai bun ceas al cerului era chiar Sirius**. De aici, firesc, steaua apare lângă textele despre sfârșituri de ciclu. Asta nu dovedește că Sirius „provoacă” cataclisme. Arată că oamenii au citit în ea **măsura timpului lung**.

Crucea de la Hendaye (Țara Bascilor franceză), monument despre care alchimistul Fulcanelli scrie, în *Le Mystère des cathédrales* (ed. 1957), că vestește sfârșitul unui ciclu. Pe fețele soclului apar o cruce cu patru litere A, o stea cu opt raze, Luna cu chip și Soarele cu chip: aceeași triadă Stea – Lună – Soare pe care o regăsim în tot dosarul, aici legată de tema sfârșitului de vârstă. (sirius-star.ro)

Imagine de completat
Img116

Schema didactică a precesiei (sursă modernă nespecificată): Pământul în centrul sferei cerești, banda celor 12 semne, punctul vernal între Pești și Vărsător și cel autumnal între Fecioară și Balanță, ambele deplasându-se pe toată roata în 25.920 de ani („anul platonice”; valoarea măsurată azi e ~25.770 de ani). Sus, cercul descris de polul ceresc, cu Thuban, Vega, Deneb și Polaris. E roata pe care așezăm fereastra cataclismului (~10.900–9.600 î.Hr.) și prezentul, la cele două capete ale axei Leu–Fecioară.

Ce lipsește

- **Gol 1: urmele materiale.** Ipoteza ar fi întărită de urme ale unei culturi complexe dinainte de ~9.600 î.Hr., în zone acum sub apă (platformele continentale inundate la sfârșitul glaciațiunii).

Până acum, cea mai puternică indicație e „maturitatea” surprinzătoare a primelor temple neolitice (Göbekli Tepe, Karahan Tepe), care sugerează o tradiție anterioară **I**.

- **Gol 2: legătura scrisă dintre Sirius și cataclismul de atunci.** Textele care pun Sirius lângă distrugere (Coranul, mitul eurasiatic, Keos) sunt mult mai târzii decât fereastra de ~9.600 î.Hr. Ele pot păstra o amintire, dar nu o datează.
- **Gol 3: „cioburile”.** Pentru principiile hermetice, cea mai veche atestare contează. Textele hermetice grecești sunt din sec. I–III d.Hr., Tabla de Smarald din sec. VIII–X, *Kybalion* din 1908 **D**. O rădăcină veche s-ar vedea abia dacă aceleași idei ar apărea limpede în texte egiptene, mesopotamiene sau vedice.

Ce se susține: fereastra Dryasului Recent e un fapt **S**; data lui Platon cade la capătul ei **D**; tiparul „cunoașterea cerului – Potopul – cunoașterea salvată” e documentat în mai multe culturi **D**; Sirius apare lângă textele despre distrugere ca ceas al timpului lung **A**. **Ce rămâne deschis:** existența unei civilizații avansate dinainte de ~9.600 î.Hr. **I**; lectura „atomică” a epopeilor indiene **I**; **M4**; o legătură scrisă și veche între Sirius și acel cataclism anume.

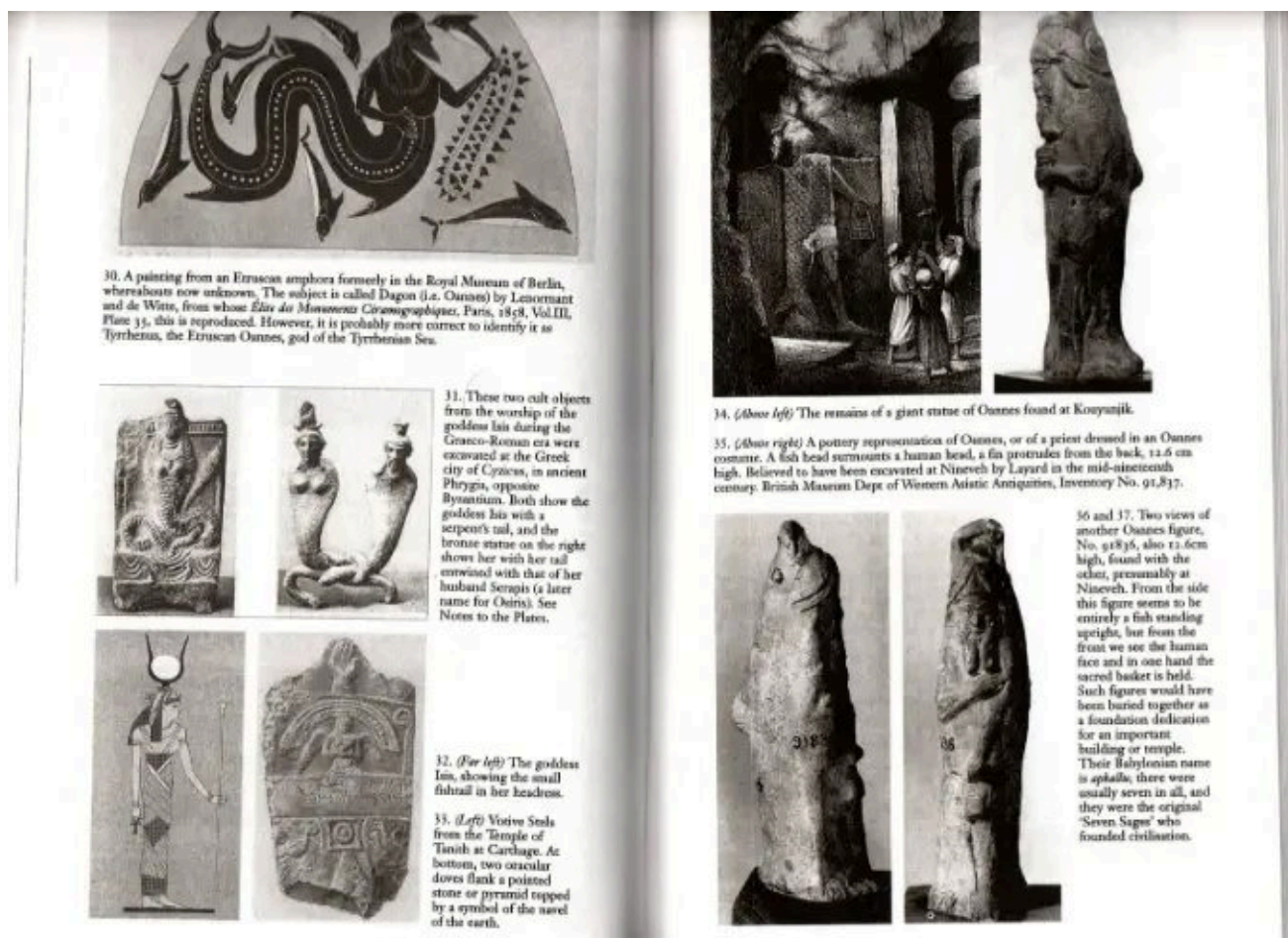
4.2 MI2. O civilizație paralelă, ascunsă, care veghează

A doua ipoteză e mai îndrăzneată: o civilizație superioară, ascunsă în interiorul Pământului, în oceane sau pe Lună, ar fi condus destinele omenirii de la (re)începutul ei, iar indiciile spre Sirius ar arăta **de unde vine** sau **ce semn poartă**. Întrebarea care o însoțește e la fel de veche: care ar fi scopul acestei supravegheri? O **păstorire**, o **inițiere**, o **exploatare** sau doar o **observare**, ca într-o „grădină zoologică”, o „rezervație Terra”?

Am adunat semnele care o pot susține, fiecare cu eticheta lui.

A. Cei care locuiesc „dedesubt” și „în ape”

- **Ea / Enki** locuiește în **Abzu**, oceanul subteran de apă dulce, și de acolo îi trimite pe oameni pe înțelepții **apkallu** **D**. Primul dintre ei, **Oannes**, iese din mare ziua, îi învață pe oameni scrisul, legile și orașele, „iar la apusul soarelui se întoarce în mare și petrece noaptea în adânc” (Berossos) **D**.
- **Nommo**, la dogoni, coboară din cer și **intră în apă** (Griaule; Temple) **D pentru ce au notat autorii**.
- **Nāga**, înțelepții-șerpi ai lumilor subterane (Pătăla), în India **D**.
- **Shambhala**, regatul ascuns din *Kālacakra Tantra* (sec. XI), și **Agartha**, centrul subteran descris de Saint-Yves d'Alveydre (scris în 1886) **D pentru texte**.
- **Azi:** în 2023, David Grusch a vorbit sub jurământ, în Congresul SUA, despre programe de recuperare și despre „biologice non-umane”; în 2024, Tim Gallaudet a vorbit despre obiecte **subacvatice**. Raportul istoric al biroului AARO (2024) nu a găsit dovezi de tehnologie extraterestră [D pentru existența mărturiilor și a raportului; conținutul mărturiilor rămâne neverificat public].

Oannes, înțeleptul cu trup de pește, într-o planșă din Robert Temple, *The Sirius Mystery* (1976), după reliefurile asiriene. La Berossos (sec. III î.Hr.), Oannes iese din Golful Persic, îi învață pe oameni scrisul, legile și orașele și se întoarce noaptea în adânc. E figura-cheie a „celor din ape” din MI2; legătura cu Sirius e propunerea lui Temple **I**; **M4**, iar Oannes însuși e documentat **D**. (sirius-star.ro)

B. Supravegherea și conducerea destinelor, în texte vechi

- **Daniel 4:17**: hotărârea asupra regelui vine „**prin decretul Veghetorilor**”, pentru ca cei vii să știe că Cel Preaînalt stăpânește peste împărăția oamenilor **D**. Veghetorii **decid** asupra regatelor.
- **Hesiod** (*Munca și zilele* 252–255): **treizeci de mii de nemuritori, paznici ai muritorilor**, umblă pe pământ „îmbrăcați în ceață”, adică nevăzuți, și veghează asupra dreptății **D**.
- **Platon**, *Critias* 109b–c: zeii și-au împărțit pământul prin sorți și îi păstoreau pe oameni „**ca păstorii turmele**”, cârmuindu-i „ca un cârmaci” **D**. E chiar imaginea „rezervației”.
- **Plutarh**, *Despre fața din Lună*: **daimonii locuiesc pe Lună** și coboară pe Pământ ca să aibă grijă de oracole, să ia parte la mistere și să pedepsească nedreptățile **D**. Antichitatea pune pe Lună exact ce susțin unii martori moderni.
- **Edenul**: o grădină **plantată și păzită** (heruvimul cu sabia de foc). Cuvântul *pardes* vine din persanul *pairidaēza*, „**loc împrejmuit**” **D**: grădina ca rezervație.
- **Ipoteza „grădinii zoologice”** (John A. Ball, *Icarus*, 1973): o civilizație avansată ne-ar observa fără să intervină **D pentru ipoteză**.

C. De ce Sirius

- **Alice Bailey** (sec. XX): Misterele vin de la „**Marea Lojă Albă de pe Sirius**”, prin Ierarhie, al cărei centru pe Pământ e **Shamballa** **D pentru text**; **M4**. E exact structura MI2: o sursă stelară și un centru

ascuns pe Pământ. Lanțul teosofic: Pleiade → Ursa Mare → Sirius → Soare → Sanat Kumara, „Domnul lumii” din Shamballa.

- **Coranul, sura 53:** în aceeași sură cu „Domnul lui Sirius” (v. 49), Profetul e învățat de „**unul puternic**”, care stă „**la orizontul cel mai înalt**”, apoi se apropie „la două lungimi de arc” (v. 5–9) **D**. Învățătorul venit de sus, în sura stelei.
- **Egipt:** Isis-Sopdet aduce inundația și **descoperă grâul** (Diodor) **D**.
- **Mali:** Nommo, din sistemul lui Sirius, a adus ordinea și cuvântul **D pentru Griaule; X pentru confirmarea astronomică a detaliilor**.

Prima punte: Sirius și apele de dedesubt

Golul cel mai vizibil al MI2 era legătura dintre **Sirius** și **apele ascunse**. Golul nu e gol. Legătura e **veche și independentă** în mai multe culturi **D pentru noduri; A pentru legătură**:

- **Egipt:** răsăritul lui Sopdet anunță **inundația**, iar apele Nilului se credeau ieșite din peșterile lui Hapi de la Elefantina, adică din **Nun**, oceanul de sub lume **D**. Steaua deschide anul, iar apele urcă de dedesubt.
- **Iran:** în *Tiștar Yašt* (Avesta, Yašt 8), **Tiștrya = Sirius**, ca un cal alb, se luptă cu Apaoșa, demonul secetei, **coboară în marea cosmică Vourukaša** și pornește ploile **D**. Steaua intră în ocean.
- **Mali, la mande: Faro**, duhul apelor, cu chip de doi pești gemeni, **coboară din cer într-o arcă** cu opt strămoși și devine fluviul Niger; „Sigi dolo [Sirius] și Faro sunt la fel”, spun griotii Keita de la Kangaba, iar Sirius se numește și **Faro dolo**, „**steaua lui Faro**” (Dieterlen, 1957) **D pentru ce a notat autoarea**.
- **India:** lumina lui Sirius (Makarajyoti) e așteptată la intrarea Soarelui în **Makara**, monstrul marin al lui Varuna, stăpânul apelor **I**.

Deducția A. În cel puțin trei culturi, **Sirius e stăpânul sau vestitorul apelor care vin din adânc**. Dacă supraveghetorii din MI2 sunt „cei din ape” (Ea, Oannes, Nommo, Faro), **Sirius e semnul lor pe cer**: steaua care se ridică atunci când apele urcă.

Ce ar putea însemna indiciile spre Sirius

Trei lecturi, toate interpretări **I**:

1. **Adresa de origine** (dogonii, Bailey): de acolo ar veni învățătorii.
2. **Emblema:** steaua ca semn al unei „Loji” cerești, în formula lui Bailey. Masoneria păstrează, ca simbol, Steaua Strălucitoare, care pentru Albert Pike era la origine Sirius, vestitoarea Nilului **D pentru Pike**; o tratăm ca purtător documentat de simbol, nu ca altceva.
3. **Ceasul lor:** Sirius, fix în calendar timp de 3.000 de ani, ar măsura ciclurile după care se intervine (MI1).

Iar **scopul supravegherii**, așa cum apare în surse **I**: **păstorire** (Platon), **inițiere și evoluție a conștiinței** (Bailey: Sirius, „steaua inițierii”), **slujire** (în mitul mesopotamian, omul e creat ca să muncească în locul zeilor, *Atrahasis*), **neintervenție** (Ball).

Ce lipsește

- **Gol 1:** un text vechi, dinainte de 1950, care să numească **fînțe** (nu doar ape) venite de la Sirius în ocean. Puntea mande îngustează golul la **datare**: tradiția griotilor e veche, dar documentarea ei e

din 1950–1957. Un nod african independent geografic, dar nu și în timp, e Credo Mutwa (scrie după 1964) **M4**.

- **Gol 2:** un nod **vechi și independent** care să pună împreună Sirius și **un loc ascuns pe Pământ** (în ape sau sub pământ). Azi, legătura Sirius – Shamballa e **modernă** (Bailey); legătura Ea (apele) – înțelepții e **veche**, dar nu numește Sirius.

Ce se susține: credința în paznici nevăzuți care veghează asupra oamenilor e veche și răspândită **D**; legătura dintre Sirius și apele din adânc e independentă în Egipt, Iran și Mali **D**; **Δ pentru legătură**; ipoteza „grădinii zoologice” are o formulare științifică (Ball, 1973) **D**. **Ce rămâne deschis:** existența unor astfel de ființe **I**; un text vechi care să le lege explicit de Sirius și de un loc ascuns pe Pământ.

4.3 Puntea dintre MI1 și MI2: paznicul din ape salvează sămânța omenirii

Cele două ipoteze nu se exclud. Dimpotrivă, miturile le leagă singure **D pentru mituri; I pentru legătură**:

- **Ea**, care locuiește în apele de dedesubt, **îl previne pe Atrahasis / Utnapiștim** de Potop.
- **Matsya**, peștele, **îl previne pe Manus** și îi conduce corabia.
- **Faro** coboară **într-o arcă**, cu strămoșii omenirii.

Paznicul ascuns din ape salvează sămânța omenirii de cataclism. Supraveghetorii din MI2 ar fi, în limba miturilor, cei care **trec prin cataclisme din MI1** și reîncep civilizația: „cel venit din ape” **Δ**.

Lectura se adâncește dacă luăm în serios ideea antică a **cerului ca apă** **D**. Facerea 1:6–7 desparte „apele de sub tărie de apele de deasupra tăriei”; în *Enūma eliș*, Marduk face cerul din jumătatea de sus a oceanului primordial; egiptenii își închipuiau Soarele și stelele navigând cu barca; Calea Lactee e „Gangele cerului” în India și „Râul Cerului” în China. Iar Platon, în *Phaidon* (109c–110a), spune că oamenii trăiesc ca pe fundul unei mări și cred că văd cerul prin apă: **aerul e pentru noi ce e apa pentru pești**. Atunci „cel venit din ape” poate fi citit și ca **cel venit din apele de sus**, de dincolo de tărie **I**.

Mai e un detaliu care leagă cele două ipoteze. **Adapa**, înțeleptul lui Ea, e oprit la poarta cerului de la pâinea și apa vieții; **Adam** e oprit de la arborele vieții de heruvimul cu sabia de foc **D pentru paralelă, veche în literatura de specialitate**. În ambele povești, paznicii dau **cunoaștere**, dar nu **nemurire** **Δ**.

Sigiliul lui Adda, cilindru-sigiliu akkadian, British Museum 89115. Iștar înaripată, cu armele ei, stă pe munte; Șamaș, Soarele, urcă dintre munți; Ea / Enki stă cu șuvoaiele de apă și peștii care îi țâșnesc din umeri, lângă Isimud, sfetnicul lui cu două fețe. E zeul care locuiește în Abzu, apele de dedesubt, și care, în miturile Potopului, îl previne pe Atrahasis: paznicul din ape care salvează sămânța omenirii.

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines*, ziua a cincea a Creației: o coloană coboară din cer în ape. În valuri se văd ființe mici cu brațele ridicate, una cu două chipuri, alături de un cap de câine sau vulpe ieșit din apă, de un țap-pește și de un hipocamp; inele concentrice înconjoară baza coloanei. La Holanda, înaintea lui Adam, apele sunt deja locuite, sub axa care coboară din cer: imaginea cea mai apropiată de „omenirea din ape” a MI2 [I pentru lectură](#).

Ce se susține: în Mesopotamia, India și Mali, o ființă a apelor salvează omenirea de cataclism sau o aduce într-o arcă [D](#); cerul ca apă e o idee explicită în aproape toate culturile antice ale dosarului [D](#).
Ce rămâne deschis: dacă figurile-pește (Oannes, Matsya, Faro) păstrează amintirea unor ființe reale sau sunt imagini ale apelor cerului [I](#).

4.4 Veghetorii: ce spun sursele, ce propun modernii, unde i-am căuta

Întrebarea din spatele MI2 se poate formula și așa: există o specie superioară, de felul îngerilor, într-o lume superioară sau într-o dimensiune nevăzută, care a condus, conduce și va conduce destinele oamenilor? Tradițiile o numesc în multe feluri. Cel mai precis nume vine din cartea lui Daniel: **Veghetorii**.

Veghetorii în sursele antice D

În aramaică, **‘îr** (plural **‘îrîn**) înseamnă „cel care veghează, cel treaz”; apare prima oară în **Daniel 4**: „un veghetor și sfânt s-a coborât din cer” (4:13). În greaca *Cărții lui Enoh*, ei sunt **egreğoroi**, „cei treji”, de unde vine cuvântul modern **egregor**.

Sursa	Cine sunt	Ce fac cu oamenii
Facerea 6:1–4	„Fiii lui Dumnezeu”; din ei se nasc nefilimii, „oamenii vestiți din vechime”	Amestecul ceresc–omenesc, chiar înainte de Potop
<i>Cartea lui Enoh</i> , „Cartea Veghetorilor” (cap. 1–36, ~sec. III î.Hr.; fragmente aramaice la Qumran)	200 de veghetori, conduși de Șemihaza și Azazel, coboară pe muntele Hermon	Îi învață pe oameni metalurgia, armele și știința stelelor (cap. 8); urmează uriașii și Potopul
<i>Enoh</i> , „Cartea Luminătorilor” (cap. 72–82)	Îngerul Uriel	Îi arată lui Enoh calendarul : anul de 364 de zile, mersul Soarelui, al Lunii și al stelelor
<i>Cartea Jubileelor</i> 4:15; 8:3	Veghetorii coboară „ca să-i învețe pe oameni dreptatea”	După Potop rămâne o inscripție a lor despre stele
Mesopotamia	Cei șapte <i>apkallu</i> , trimiși de Ea; Anunnaki, „zeii care hotărăsc destinele”; <i>Tăblița Destinului</i>	Destinul (șimtu) e hotărât, literal, de zei
Diodor din Sicilia 2.30–31	La caldeeni, 30 de stele numite „zei sfetnici”	Supraveghează treburile oamenilor
Egipt	Șemsu Hor, „Urmașii lui Horus”; cele Șapte Hathor	Cele Șapte Hathor hotărăsc soarta copilului la naștere
Hesiod, <i>Munca și zilele</i> 121–126; 252–255	Oamenii vârstei de aur deveniți <i>daimones</i>	30.000 de paznici nevăzuți, „îmbrăcați în ceață”
<i>Corpus Hermeticum</i> I, 9	Cei șapte guvernatori (planetele)	Cârmuirea lor „se numește Destin”
<i>Apocriful lui Ioan</i> (sec. II)	Arhonții, stăpânii sferelor	Țin omul prizonier în materie
Creștinism	Îngerul păzitor (Matei 18:10); cele nouă cete îngerești	O ierarhie nevăzută între Dumnezeu și om

Din aceste texte rezultă patru lucruri D **pentru credință**; I **pentru sinteză** :

- Aceeași poveste în mai multe culturi:** ființe venite de sus (sau din ape) îi învață pe oameni **astronomia și calendarul**, apoi vine **Potopul**, iar cunoașterea e salvată pe stâlpi sau tăblițe. E chiar puntea dintre MI1 și MI2.
- Două fețe:** Veghetorii pot fi **învățători și paznici** (*apkallu*, îngerul păzitor, paznicii lui Hesiod) sau **temniceri** (vegheții căzuți ai lui Enoh, arhonții). Întrebarea „ne ajută sau ne controlează?” e veche de cel puțin 2.200 de ani.
- Veghetorii sunt legați de stele.** Îi învață pe oameni știința stelelor, sunt chiar stelele (Diodor, *Poimandres*) sau stăpânesc sferile. În Enoh, îngerii căzuți sunt pedepsiți ca „stele care și-au călcat poruncile” (cap. 18–21).
- O lume nevăzută.** „Îmbrăcați în ceață” (Hesiod), „din văzduh” (Efeseni 6:12): nu o altă planetă, ci **un strat al realității pe care simțurile nu îl văd**.

Imagine de completat
Img161

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines*, fila LXVII, „VIR GABRIEL”: Daniel prosternat lângă Tigru, în fața unei ființe de lumină cu „trupul ca piatra prețioasă, fața ca fulgerul și ochii ca făcliile” (Daniel 10:4–6). E cea mai precisă descriere biblică a unei ființe de lumină, în cartea care îi numește și pe Veghetori (Daniel 4:13, 17). Imagine de pe sirius-star.ro, pagina ALIENS.

Rafael, *Școala din Atena* (1509–1511), Stanza della Segnatura, Vatican, detaliu: figura tânără în mantie albă, lângă Pitagora, una dintre puținele din frescă care privesc direct spre noi. Identitatea ei e discutată (Francesco Maria della Rovere, după istoricii de artă; Hypatia, în lectură populară, fără sursă din epocă). Pentru dosar e o imagine a „paznicului din mulțime”: de față, dar nerecunoscut, ca paznicul lui Hesiod „îmbrăcați în ceață” I.

Ipotezele moderne, ținute în atenție I; M4

Lecturile moderne reiau vechea poveste în limba fiecărei epoci. Le dăm numele autorilor și le cântărim pe dovezi:

- **Erich von Däniken** (*Amintiri despre viitor*, 1968) și seria **Ancient Aliens** (din 2009): zeii și îngerii textelor ar fi fost vizitatori din alte lumi. E formularea tehnologică a poveștii Veghetorilor.

- **Zecharia Sitchin** (*A douăsprezecea planetă*, 1976) a propus ca Anunnaki să fie o specie venită din spațiu. Traducerile lui sunt respinse de asiriologi: *Anunnaki* înseamnă aproximativ „urmașii princiari (ai lui An)”, iar planeta „Nibiru” a lui Sitchin nu are temei **x**.
- **Andrew Collins** (*From the Ashes of Angels*, 1996): Veghetorii lui Enoh ar fi fost o elită umană reală, șamanică, din munții Kurdistanului; mai târziu i-a legat de **Göbekli Tepe**, datat la ~9.600 î.Hr., adică exact data lui Platon.
- **Graham Hancock** (*Magicians of the Gods*, 2015): supraviețuitorii unei civilizații pierdute la cataclism au umblat prin lume și au învățat popoarele; apkallu și Veghetorii ar fi amintirea lor.
- **Jacques Vallée** (*Passport to Magonia*, 1969; *The Invisible College*, 1975): fenomenul OZN continuă vechile povești cu îngeri, zâne și demoni și ar funcționa ca un „sistem de control” al credințelor pe termen lung. E formularea cea mai apropiată de întrebarea noastră: **o inteligență nevăzută care modelează**, nu o specie care aterizează.
- **Robert Temple** (*The Sirius Mystery*, 1976): ființele amfibii Nommo ar fi venit de la Sirius; le leagă de Oannes. Datele lui Griaule despre dogoni sunt contestate (van Beek, 1991), dar legătura cu „cel venit din ape” rămâne fertilă.

Ce spune știința s. Nu există nicio dovadă fizică a unei specii superioare care să conducă omenirea. Ipoteza Veghetorilor nu e nici confirmată, nici exclusă: e **o credință antică universală**, cu mai multe lecturi moderne.

Trei locuri unde ar putea sta Veghetorii **I; M4**

Trei ipoteze sunt ținute în atenție: Veghetorii ar trăi **sub Pământ**, **pe Lună** sau **în sistemul solar, dintotdeauna**. Ele repetă, fără să-și propună, **cele trei etaje ale cosmosului antic**: lumea de sub pământ (Duat, Tartar, Kur), sfera Lunii (granița dintre lumea pieritoare și cer, la Aristotel) și sferile planetelor (cei șapte guvernatori, arhonții). Fiecare ipoteză modernă are un strămoș antic documentat.

Ipoteza	Literatura modernă	Strămoșul antic D	Ce spun măsurătorile s
Sub Pământ	Halley (1692) și Symmes (1818), Pământul gol; Bulwer-Lytton, <i>Rasa care va veni</i> (1871); Agartha (Saint-Yves, Ossendowski, Guénon); Shambhala (<i>Kālacakra Tantra</i>)	Veghetorii legați „sub dealurile pământului” (Enoh 10:4-12); titanii în Tartar; <i>Tuatha Dé Danann</i> retrași în dealurile <i>síd</i> ; Duat, lumea subterană și înstelată	Pământul are un nucleu solid (Inge Lehmann, 1936): nu e gol. Există însă o biosferă subterană, microbi la kilometri adâncime
Pe Lună	Vasin și Șcerbakov (1970), „Luna goală”; Leonard (1976), Steckling (1981)	Plutarh: daimonii locuiesc pe Lună și coboară să vegheze; Thoth, zeul Lunii, scribul destinilor; Gurdjieff: omenirea „hrană pentru Lună” D pentru text	Misiunea GRAIL (2012) arată un corp solid. Pe Lună există însă cavități naturale reale (tuneluri de lavă, Marius Hills, 2009), propuse azi ca adăposturi pentru viitoarele baze omenești
În sistemul solar	Contactații anilor 1950 (Adamski, Van Tassel); <i>Materialul Ra</i> (1981-1984)	Cei șapte guvernatori planetari; arhonții	Venus are ~460 °C la suprafață; viața e căutată azi în oceanele de sub gheață ale lui Europa și Enceladus: tot „în ape”

Starea I. Fiecare ipoteză e contrazisă, în forma ei fizică, de măsurători **s**. Rămâne deschisă varianta pe care o sugerau și anticii: **o lume nevăzută, „îmbrăcată în ceață”**, care nu se măsoară cu instrumentele lumii văzute. Aici întrebarea despre Veghetori se întâlnește cu întrebarea despre om: accesul la o Realitate de dincolo de simțuri.

Ce se susține: Veghetorii sunt o credință antică documentată în Israel, Mesopotamia, Egipt, Grecia și în tradiția hermetică **D**; ei sunt aproape peste tot învățătorii **calendarului și ai stelelor D**. **Ce rămâne deschis:** natura lor **I**; locul lor, pe care măsurătorile îl exclud în forma fizică, dar nu îl pot atinge în forma „nevăzută” **I**.

4.5 Cele patru mari întrebări: harta firului roșu

Firele roșii ale cercetării răspund, fiecare parțial, celor patru întrebări. Harta de mai jos arată ce noduri răspund și unde e golul:

Întrebarea	Lanțuri și noduri care răspund	Golul
Cine suntem?	Omul în trei trepte: Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius ; omul modelat de zei din lut și sânge divin (Ea și Ninhursag, <i>Atrahasis</i>); femininul ca origine (Isis, Fecioara, „Fecioarele” din Câinele Mare)	Ce leagă Spiritul din om de steaua din afară: simbol sau origine?
De unde venim?	Din ape și din cer deodată: „cel venit din ape”, învățătorii stelari (MI2), supraviețuitorii cataclismului (MI1)	Momentul primei „semnări” (la Holanda, coloana din cer în ape)
Ce facem aici?	Roata: ciclurile care se repetă (zodiacul, Yugile, Marele An, roata renașterilor). Paznicii: păstorire, inițiere, slujire, observare. Ieșirea din roată: inițierea, urcarea pe scara spre Stea	De ce se repetă ciclul: lecție (inițiere) sau exploatare (slujire)?
Încotro?	Sfârșitul de ciclu (Crucea de la Hendaye; Ragnarøk; Apocalipsa); ceasul lui Sirius; Sirius, „steaua inițierii” la Bailey	Unde suntem azi pe Ceasul Cosmic

Imaginea „roții de hamster” **A.** Roata în care alergi fără să înaintezi e, în tradiții, **roata renașterilor** (*samsāra*), roata zodiacului și a Yugilor. Dar toate tradițiile care o descriu oferă și **o ieșire pe verticală:** scara lui Iacob, scara de pe tablourile de lojă spre Steaua Strălucitoare, urcarea pe axa coloanei vertebrale în yoga. **În desene, ieșirea din roată duce spre Stea.** Holanda adaugă o nuanță care va reveni în încheiere: prezentul, NUNC, e punctul în care roata timpului se oprește.

Roata de piatră de la templul Soarelui din Konark (Odisha, India, sec. XIII); roțile templului funcționează ca adevărate cadrane solare **S**. E imaginea cea mai limpede a „roții” timpului care se învâрте: ziua, anul, ciclurile. (sirius-star.ro, pagina INDIA)

Imagine de completat
Img159

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines*, fila XXXX: Scara lui Iacob ca o coloană de lumină care coboară din cer până la Iacob adormit; îngerii urcă și coboară, Domnul se sprijină pe vârful ei, iar pe cer stau o semilună și stele (Facerea 28:12–13). E ieșirea pe verticală din roată: puntea dintre cer și pământ, aceeași scară care, pe tablourile de lojă, urcă spre Stea. Imagine de pe sirius-star.ro, pagina ALIENS.

Ce se susține: toate cele patru întrebări au, în surse, răspunsuri parțiale documentate; roata ciclurilor și scara de ieșire apar împreună în multe tradiții **D**. **Ce rămâne deschis:** legătura dintre Spiritul omului și steaua de pe cer; locul nostru de azi pe Ceasul Cosmic.

4.6 Trei ipoteze de lucru

Pe lângă cele două mari întrebări, trei ipoteze mai mici au fost reținute ca piste de lucru. Fiecare are o stare și criteriile care ar confirma-o sau ar infirma-o.

H1. „Ptah, venit de la Sirius” e o construcție modernă

Afirmația, răspândită de seria *Ancient Aliens*, **nu are sursă antică** **X pentru o legătură directă găsită**. Nici Teologia memfită (Piatra lui Shabaka), nici textele despre triada din Memphis, nici cele despre Sopdet nu îl leagă pe Ptah de Sothis.

Pare o **construcție în două trepte** **I**:

1. **Zecharia Sitchin**, în *The Wars of Gods and Men* (1985, cap. 7), îl identifică pe **Ptah cu Enki (Ea)** din asemănarea rolurilor, nu dintr-o mărturie antică **D pentru textul lui Sitchin**.
2. O altă sursă modernă face din Ea un prinț venit de pe Sirius (vezi capitolul 5, motivele culturale).

Puse cap la cap, dau „Ptah, venit de la Sirius”. Un indiciu o întărește: zeul care **modelează omul din lut** e, în Mesopotamia, chiar **Enki** (*Atrahasis*; *Enki și Ninmah*), iar în Egipt rolul e al lui **Khnum**, nu al lui Ptah **D**.

Rămân totuși trei **drumuri indirecte**, reale **D; V pentru detalii**: **Sekhmet**, soția lui Ptah, e „Ochiul lui Ra”, iar Sirius e „ochiul drept al lui Ra”; într-un imn către Ptah-Tatenen, **Soarele și Luna sunt „Ochii” lui Ptah**; pe Piatra lui Shabaka, una dintre formele lui e **Ptah-Nun**, apele de dinaintea lumii, ceea ce îl apropie de **Ea**, stăpânul Adâncului. Interesant: aceeași construcție modernă ar duce și la „Hathor, venită de la Sirius”, iar **Hathor chiar are legături antice reale cu Sirius** (la Dendera, „Cea de Aur” care urcă înaintea Soarelui). Aici construcția modernă și sursa veche se întâlnesc.

Ce ar infirma-o: un text egiptean care să-l lege direct pe Ptah de Sothis.

H2. Nașterea lui Hristos: o poveste exoterică peste un strat astronomic?

Relatarea Nașterii (Matei 2:1-12) ar păstra, sub forma exoterică, o realitate astronomică, legată de solstițiu, de Fecioară și de Sirius **I**. Ce se poate documenta:

- **Textul și adaosurile** **D**. Evanghelia vorbește de *magi apo anatolōn*, preoți-astronomi de la răsărit; **numărul trei, regii și numele** lor vin mai târziu (sec. III–VI). Expresia *en tē anatolē*, „la răsăritul ei”, poate fi termenul tehnic pentru **răsăritul heliac** al unei stele. Data de **25 decembrie** apare la Roma în sec. IV, la solstițiul de iarnă al calendarului iulian; Orientul sărbătorea la 6 ianuarie.
- **Cerul nopții de Crăciun** **S, calculat**. La Betleem, în noaptea de 24 spre 25 decembrie a anului 1, la miezul nopții: **Fecioara urcă la răsărit**, Leul e sus, **Sirius stă în punctul cel mai înalt, la sud**, iar Soarele e în punctul cel mai de jos, gata să renască.
- **Fecioara cu Pruncul pe cer** **D**. **Abu Ma'shar** (sec. IX) descrie în primul decan al Fecioarei o tânără care alăptează un copil, „pe care unele neamuri îl numesc Iisus”; textul a fost citat de Albertus Magnus și Roger Bacon.
- **Alexandria** **D**. Epifanie de Salamina (*Panarion* 51.22) relatează că, în templul Korei, în noaptea de 5 spre 6 ianuarie, credincioșii strigau: „**Fecioara l-a născut pe Eon**”, Timpul veșnic.
- **Egiptul** **D**. Isis-Sothis e mama regelui-Horus; Textele Piramidelor îl numesc pe rege „Cel Viu, fiul lui Sothis”. Motivul „stea care vestește nașterea copilului divin dintr-o mamă divină” e documentat cu ~2.000 de ani înaintea Evangheliilor.

Ce nu e documentat: identificarea **stelei de la Betleem cu Sirius** e o lectură modernă (de la Dupuis, Volney și Massey, până la filmul *Zeitgeist*, 2007) **I; M4**. Astronomii propun altceva (conjuncția Jupiter–Saturn din 7 î.Hr., o ocultație a lui Jupiter, o cometă sau o novă), fără consens. Numele popular al Centurii lui Orion, „Cei Trei Regi”, vine **după** tradiția magilor, nu înainte **D**.

Concluzia provizorie. Povestea Nașterii conține **straturi astronomice reale** **D**, iar cerul nopții de Crăciun le arată pe toate deodată **S**. Ipoteza se sprijină însă mai solid pe tiparul egiptean (Isis-Sothis, mama Copilului-Soare) decât pe textul lui Matei.

Imagine de completat
Img113

Primul decan al Fecioarei în cele trei „sfere” (indiană, persană și greacă), după Abu Ma'shar, într-un manuscris astrologic din Bruges (~1403), Morgan Library, MS M.785, f. 16v. În registrul persan, o tânără ține un copil: „Fecioara cu Pruncul” ca figură a cerului în astrologia medievală, citată de Albertus Magnus și Roger Bacon. E cel mai bun sprijin documentar pentru lectura astronomică a Nașterii **D**.

H3. Centrul nevăzut, ascuns în cultura populară

Pentru cultura antică, centrul în jurul căruia se rotește totul era „ceva indefinit și misterios”. Ipoteza: informația despre el ar fi fost ascunsă în rituri, nume și forme de constelații **I**.

Ce se putea vedea și ce nu **S**: **polul ceresc** se deduce ușor din rotația cerului; **polul eclipticii** (centrul cercului precesiei, în Dragon) se deduce din mișcarea polului de-a lungul secolelor; **centrul galactic** se ghicește din forma Căii Lactee, mai lată și mai strălucitoare în Săgetător; **roiul de galaxii din Fecioară** nu se vede cu ochiul liber.

Ce e documentat **D**: **centrele vizibile chiar sunt codate în mituri**: „cuiul lumii” la nordici, muntele Meru, stelele „nepieritoare” spre care merge sufletul regelui în Textele Piramidelor, moara cerului și axa ruptă din *Hamlet's Mill*, drumul spre lumea de dincolo prin despicătura Căii Lactee la mayași.

Pentru varianta cea mai îndrăzneță (un centru nevăzut în zona Leu-Fecioară) ar fi nevoie de o sursă antică ce pune **un tron sau o poartă într-un loc gol de pe cer**, fără stea care să-l justifice. Până atunci, ipoteza rămâne **I**.

Ce se susține: Ptah nu are o legătură antică directă cu Sirius **X**, dar Hathor are **D**; Nașterea are straturi astronomice reale **D**; centrele vizibile ale cerului sunt codate în mituri **D**. **Ce rămâne deschis:** steaua lui Matei **I**; un centru nevăzut codat în cultura antică **I**.

4.7 Firul roșu, pe scurt

Dacă punem cap la cap tot ce se susține, firul roșu arată așa **A**:

1. **Există o fereastră reală** de criză climatică (~10.900–9.600 î.Hr.), iar data lui Platon cade la capătul ei.
2. **Mai multe culturi păstrează aceeași poveste:** o cunoaștere a cerului, adusă de ființe venite de sus sau din ape, un cataclism prin ape și o cunoaștere salvată.
3. **Ființele din ape** (Ea, Oannes, Matsya, Faro, Nommo) sunt, în mituri, și **învățătorii**, și **salvatorii** omenirii la cataclism. Ele leagă MI1 de MI2.
4. **Sirius e steaua apelor care vin din adânc** în Egipt, Iran și Mali, și **ceasul timpului lung** pentru că a stat fixă în calendar trei milenii.

5. **Veghetorii** sunt, peste tot, învățătorii **calendarului**.

De aici reiese o observație care va reveni în încheiere: **în toate aceste povești, ce primesc oamenii de la paznicii lor e mai ales timpul măsurat**: anul, stelele, calendarul. Iar ce le rămâne interzis e nemurirea. Între calendar și veșnicie se joacă, de fapt, toată drama.

Ce se susține: un tipar coerent, documentat în mai multe culturi, care leagă cataclismul, ființele din ape, calendarul și Sirius **D pentru noduri; Δ pentru legătură**. **Ce rămâne deschis**: dacă tiparul păstrează amintirea unor evenimente și ființe reale sau e felul în care mintea omenească a citit, pretutindeni, același cer ■.

5. Ușa deschisă: ipoteze mai largi

Un dosar care ar păstra doar ce e dovedit ar fi curat, dar sărac. Multe dintre marile descoperiri au început ca idei pe care nimeni nu le lua în serios. De aceea lăsăm aici **ușa deschisă**: adunăm ipotezele mai largi, pe care încă nu le înțelegem sau nu le valorizăm destul, **fără să le prezentăm ca dovezi**. Fiecare își păstrează eticheta.

O regulă ne ține echilibrul: **trei niveluri care nu se amestecă**. Nivelul **astronomic** (cauze fizice), nivelul **calendaristic-cultural** (ce au făcut oamenii cu steaua) și nivelul **simbolic-spiritual** (ce înseamnă steaua pentru om). O potrivire pe un nivel nu dovedește nimic pe altul. Dar o ipoteză închisă pe un nivel poate rămâne vie pe altul.

5.1 Gravitația la accelerații foarte mici: întrebarea binarelor largi

Partea I a arătat că Soarele și Sirius **nu sunt legate gravitațional** **S**. Întrebarea de fond rămâne totuși legitimă: **se aplică sigur fizica lui Newton la toate stelele binare?**

Răspunsul depinde de tipul de binară:

- **Binarele strânse** **S**. Aici gravitația lui Newton, cu corecțiile relativității acolo unde trebuie, e testată foarte bine. Sirius A și B (perioadă de 50,13 ani) sunt exact un asemenea caz: orbita se potrivește cu masele deduse independent (Bond et al., 2017; Joyce et al., 2018).
- **Binarele foarte largi, la accelerații foarte mici** **V**. Aici există o dezbatere reală. Pe datele satelitului Gaia, unii autori găsesc la separații de mii de unități astronomice abateri de tip **MOND** (o gravitație ceva mai puternică decât prezice Newton), alții nu le găsesc.

An	Autori	Rezultat
2023	K.-H. Chae (ApJ)	Peste ~2.000–5.000 UA, accelerații mai mari decât prezice Newton; factor ~1,4, în acord cu MOND
2024	I. Banik et al. (MNRAS)	Niciun semnal MOND; Newton preferat
2025	Saglia et al.	Compatibil cu Newton
2026	K.-H. Chae și Y. Yoon	Anomalia se menține după controlul calității datelor (factori ~1,3–1,6)
2026	S. M. Saad și Y.-S. Ting	Varianta de bază dă Newton; anomalia nu e susținută

Ce înseamnă pentru Sirius **S, ca ordin de mărime**. Perechea Soare–Sirius se află chiar în zona de accelerații în care se poartă dezbaterea. E un fapt interesant. Dar chiar și cu valoarea maximă a anomaliei raportate (~1,6), legătura dintre cele două stele lipsește de ~120 de ori: ca Soarele și Sirius să fie legate, ar fi nevoie de o gravitație de **~23.500 de ori** mai puternică, nu de 1,5 ori. Iar testul Gaia din Partea I, care măsoară direct direcția în care accelerează Soarele, nu depinde de nicio teorie a gravitației: arată spre centrul galactic.

Ce ar rămâne deschis. O confirmare a anomaliei ar arăta că gravitația are un comportament diferit **exact la scara perechilor de stele vecine**. Ar fi un fapt nou despre „spațiul dintre stele”, chiar dacă nu face din Sirius partenerul Soarelui. Verdictul îl pot da datele Gaia DR4 și observațiile ținute.

Și o observație de istorie a ideilor **D**: **Newton însuși** credea că anticii cunoșteau gravitația universală și au ascuns-o în mituri, de pildă în **lira cu șapte coarde a lui Apollo** (scoliile „clasice”, ~1690–1694, studiate de McGuire și Rattansi în 1966). Imaginea antică cea mai apropiată de o forță care leagă cosmosul e **plasa zeilor**: năvodul lui Marduk, plasa pescarilor divini din Egipt, plasa lui Indra. Iar cuvântul antic pentru atracție era adesea **iubirea**: la Empedocle, *Philia* unește elementele; Dante încheie *Divina Comedie* cu „iubirea care mișcă Soarele și celelalte stele” **D**.

Imagine de completat
Img150

„A Tug of War illustrating the Force of Gravity” („Trasul frânghiei – o ilustrare a forței gravitației”), gravură semnată McKee, probabil de dinainte de 1930 **V**. Soarele, un uriaș cu aureolă, ține frânghiile legate de planete, iar fiecare corp trage de fiecare. Dedesubt: „Cel care trage cel mai tare nu este întotdeauna cel mai mare și nici cel mai apropiat”. E versiunea newtoniană a vechii „plase a zeilor”: cosmosul ținut laolaltă de legături nevăzute. Autor neidentificat cu certitudine.

Ce se susține: Newton e foarte bine testat la binarele strânse, inclusiv la Sirius A–B **S**; Soarele și Sirius nu sunt legate, la orice rezultat plauzibil al dezbaterii **S**. **Ce rămâne deschis:** comportamentul gravitației la accelerații foarte mici, la scara stelelor vecine **V**.

5.2 „Centrul”: de la Kolob la roiul din Fecioară

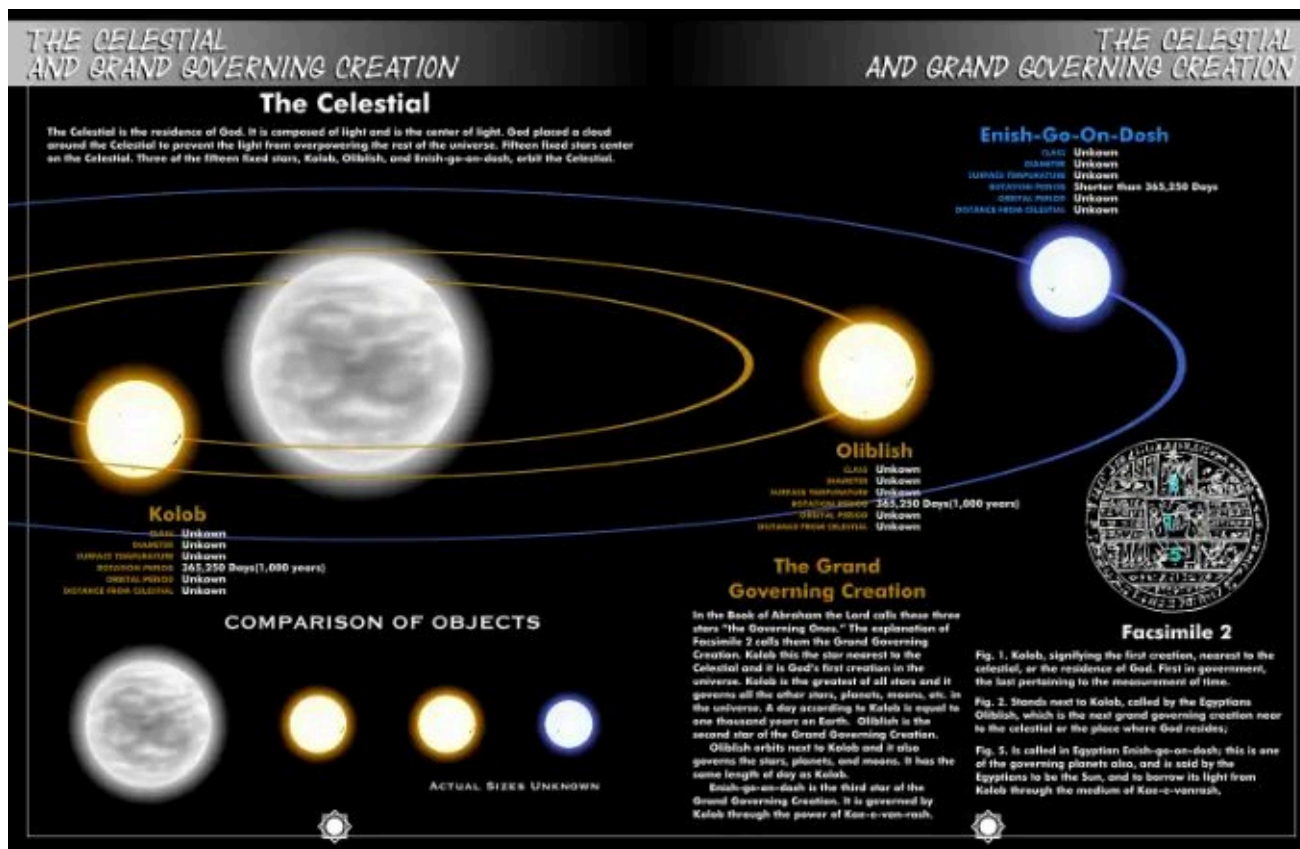
Întrebarea care a pornit Partea I era dacă există un punct în jurul căruia se rotesc împreună Soarele și Sirius. Fizic, răspunsul a fost nu: centrul comun real e **centrul galaxiei** (Sgr A*), ocolit de amândouă în ~230 de milioane de ani **S**. Dar ideea unui **centru** e mult mai veche decât astronomia modernă și merită urmărită ca idee.

Soarele central: o idee a secolului al XIX-lea

În anii 1830–1850, ideea unui **soare central** al universului circula deopotrivă în astronomie și în teologie **D pentru texte**:

- **J. H. Mädler** (1846) propunea **Alcyone, din Pleiade**, ca „soare central” al Căii Lactee.
- Teologul **Thomas Dick** (1828) vorbea despre un mare centru al creației.
- În *Cartea lui Avraam* (Joseph Smith, 1835–1842), steaua **Kolob** e „cea mai apropiată de tronul lui Dumnezeu”, iar „o zi în Kolob e o mie de ani”; B. H. Roberts o descrie ca „marele centru” în jurul căruia se rotesc stelele. O lectură modernă propune ca Kolob să fie Sirius (din *kalb*, „câine”), alta îl leagă de ebraicul *qarob*, „aproape” **I pentru amândouă**.
- **Sri Yukteswar** (*The Holy Science*, 1894): Soarele s-ar roti în jurul unei stele-dublură și al unui mare centru, **Vishnunabhi**, „buricul lui Vișnu”.
- **Alice Bailey**: „soarele spiritual central”, cu Sirius pe lanțul care duce la el.

Toate spun **același lucru, în limbi diferite**: există un centru mai înalt decât Soarele. Scara timpului divin („o zi = o mie de ani”) apare și în Psalmul 90:4 și în „ziua lui Brahma” din *Legile lui Manu* **D**.

Imaginea „Kolob” de pe pagina MORMONS a sitului: infograficul modern „The Celestial and Grand Governing Creation”, cu Kolob și celelalte stele ale cosmologiei din Cartea lui Avraam rotindu-se în jurul unei sfere centrale; în colț apare Facsimilul 2, care e de fapt un hipocefal egiptean (disc funerar pus sub capul mumiei, epoca ptolemaică) **D pentru obiect**. Kolob e versiunea americană a ideii de „soare central”, alături de Alcyone la Mädler și Vishnunabhi la Yukteswar. Autor neidentificat. (sirius-star.ro)

„Soarele din spatele Soarelui”

Tradiția ezoterică vorbește despre un **Soare invizibil, din spatele celui vizibil**: la Albert Pike (*Morals and Dogma*, 1871), la Rodney Collin (*The Theory of Celestial Influence*, 1954), în teurgia solară a alchimiștilor (*Divo Sole*, Boella și Galli) **D pentru texte**. Pentru dosar, el devine treapta de sus a scării luminii: **Luna, Soarele, apoi lumina de deasupra Soarelui**, pe care schema noastră o numește Sirius **I**.

Gaura neagră IGR J17091-3624: o imagine, nu o cauză

O ipoteză populară propunea ca atractorul comun al Soarelui și al lui Sirius, sau chiar cheia precesiei, să fie gaura neagră **IGR J17091-3624**, cunoscută pentru „bătăile de inimă” din erupția ei din 2011 (mini-erupții regulate, la câteva secunde). **Fizic, ipoteza e exclusă X**: e o gaură neagră de masă stelară, la zeci de mii de ani-lumină; accelerația ei asupra Soarelui e de o sută de miliarde de ori mai mică decât cea măsurată. Precesia e produsă local, de Lună și de Soare **S**. Rămâne doar **imaginea**: un „puls” regulat al cosmosului, ca o electrocardiogramă **I**. Ritmul ei e de secunde, nu de milenii.

Ierarhia centrelor: roți în roți

Ideea unui roi de galaxii ca „punct atractor misterios” are un sâmbure real. Nu există **un singur centru**, ci **o ierarhie de centre, una în alta**, fiecare real, măsurat, cu ritmul lui **S**:

Nivelul	Centrul	Ritmul
Pământul	Axa Pământului se rotește în jurul polului eclipticii (în Dragon)	~25.770 de ani (Marele An)
Sistemul solar	Soarele	1 an
Galaxia	Centrul galactic (Sgr A*, în Săgetător)	~230 de milioane de ani
Grupul Local	Centrul de masă Calea Lactee – Andromeda	miliarde de ani
Superroiul local	Roiul din Fecioară (M87)	zeci de miliarde de ani
Laniakea	Marele Atractor (Norma–Centaur)	ciclul nu se încheie

Un fapt de reținut **S**: mișcarea totală a Soarelui prin univers, măsurată față de radiația cosmică de fond, e de **~370 km/s**, spre un punct din constelația **Cupei**, chiar **sub coada Leului (Denebola) și capul Fecioarei**. Astăzi, axa acestei mișcări aproape coincide cu **axa echinocțiilor**: Soarele vine dinspre Pești și merge spre Leu–Fecioară, adică spre „zona Sfinxului” de pe cer. Rezerva e necesară: orientarea axei Pământului nu are nicio legătură fizică cu fundalul cosmic, iar precesia aliniază orice direcție de două ori pe ciclu. Remarcabil e doar **momentul**: alinierea cade acum, la trecerea de la Pești la Vărsător **I**.

Tot în Fecioară stă **Spica**, steaua cu care **Hipparh a descoperit precesia** (~130 î.Hr.) **D**. Rolurile se împart limpede: **Sirius măsoară anul, Spica a măsurat Marele An S + D**.

Lectura după principiul corespondenței I. Ierarhia centrelor e chiar imaginea lui Iezechiel: „**roți în roți**” (1:16). Fiecare centru e „soarele din spatele soarelui” pentru nivelul de dedesubt. Ideea din Partea I, „**un centru, nu o stea**”, se generalizează: există mai multe centre, unul în altul, iar cel mai înalt pe care îl putem măsura azi se află în direcția Leului și a Fecioarei.

Pavimentul Cosmati din fața Altarului Mare al Westminster Abbey (1268, meșteri romani conduși de Odoricus), în timpul restaurării din 2008–2010. Inscripția lui dă vârsta lumii printr-o înmulțire repetată cu trei: gardul viu 3 ani, câinele 9, calul 27, omul 81, cerbul 243, corbul 729, vulturul 2.187, monstrul marin 6.561, lumea 19.683 de ani **D pentru inscripție**. O măsură medievală a timpului lung, cu câinele, cerbul, corbul și monstrul marin în șir **A; punte slabă**. (sirius-star.ro)

Ce se susține: ideea unui „soare central” e documentată în mai multe tradiții ale secolului al XIX-lea **D**; ierarhia centrelor și direcția mișcării Soarelui prin univers sunt fapte măsurate **S**. **Ce rămâne deschis:** dacă intuiția unui centru mai înalt decât Soarele e doar o imagine sau o amintire a unei cunoașteri **I**.

5.3 Sirius și Ursa Mare

Trei surse fără legătură între ele pun Sirius **împreună cu Ursa Mare** **D pentru fiecare; A pentru legătură**:

- **Mitul eurasiatic** reconstituit de V. V. Ivanov (1977): complexul eroului-fierar care înlănțuie Câinele e legat „pe tot teritoriul Eurasiei” de **Ursa Mare**, de o stea de lângă ea, „ca un câine periculos pentru Univers”, și de fierari. La ucraineni, câinele negru roade hamul cailor Ursei Mari.
- **Teosofia:** lanțul lui Bailey, **Pleiade → Ursa Mare → Sirius → Soare**.
- **Astronomia de început de secol XX:** Ejnar Hertzsprung (1909) a propus ca Sirius să facă parte din **grupul în mișcare al Ursei Mari**. Apartenența a fost contestată ulterior (King et al., 2003).

Cântărirea **A**. În testul de control descris mai jos, puntea aceasta iese **slabă**: fiecare verigă e reală, dar legătura dintre ele e de motiv, nu de conținut. Merită totuși păstrată ca pistă, pentru că explică de ce unii autori moderni (Rubtsov) pun Sirius „în același roi” cu Ursa Mare.

Ursa Mare, desen artistic al constelației (autor neidentificat), de pe pagina sitului care prezintă eseul lui Vladimir V. Rubtsov. Imaginea ilustrează a treia punte dintre Sirius și Ursa Mare: mitul eurasiatic al câinelui care roade hamul cailor Ursei Mari (Ivanov), lanțul teosofic al lui Bailey și ipoteza lui Hertzsprung (1909) despre grupul în mișcare al Ursei Mari. (sirius-star.ro)

Ce se susține: trei surse independente pun Sirius lângă Ursa Mare **D**. **Ce rămâne deschis:** dacă există o legătură de fond, dincolo de motiv **I**; **punte slabă**.

5.4 Veghetorii: ce rămâne deschis

Capitolul 4 a arătat că Veghetorii sunt o credință antică universală și că ipotezele lor „fizice” (Pământul gol, Luna goală, civilizații pe planetele vecine) sunt contrazise de măsurători **S**. Rămân deschise două lecturi, amândouă formulate de cercetători serioși:

- **Lumea nevăzută.** Paznicii lui Hesiod umblă „îmbrăcați în ceață”. Nu pe altă planetă, ci într-un strat al realității pe care simțurile nu îl văd **I**.
- **„Sistemul de control” al lui Jacques Vallée.** O inteligență care nu aterizează, ci **modelează credințele** omenirii pe termen lung, prin imagini care se repetă de la îngeri la zâne și de la zâne la OZN-uri **I**. Astronomul J. Allen Hynek mergea în aceeași direcție: fenomenul ar putea ține de „aceeași inteligență cuprinzătoare care a dat naștere mozaicului religiilor și mitologiilor” **D, citat**.

Ambele lecturi spun, de fapt, că **imaginile se repetă**. Iar asta se poate verifica: e chiar materia acestui dosar.

5.5 Lecturile „astronauților antici”

Literatura despre vizitatori din alte lumi a adus în discuție, din anii 1960 încoace, multe dintre temele dosarului. Îi credităm pe autori pentru întrebările deschise și le cântărim afirmațiile pe dovezi.

- **Robert Temple** (*The Sirius Mystery*, 1976) a pus pentru prima oară la un loc **Oannes și Nommo**, ființele amfibii din Mesopotamia și Mali, sub semnul lui Sirius. Datele dogone pe care se sprijină au fost contestate (van Beek, 1991; Picknett și Prince, 1999) **D pentru critică**. Dar întrebarea lui a dus la puntea cea mai bună pe care o avem: **Faro, la mande**, „steaua lui Faro” (Dieterlen, 1957), publică deja în *Hamlet's Mill* (1969), înaintea lui Temple.
- **Vladimir V. Rubtsov** („Tracking the Alien Astroengineers”, 1998) a propus ca **Sirius B** să fi fost „dezamorsată” de o super-civilizație, ca să nu explodeze. Fizic, ipoteza nu stă: Sirius B are ~1 masă solară, sub limita Chandrasekhar (~1,4), deci **nu putea deveni supernovă**, și e pitică albă de ~100–120 de milioane de ani **S; X pentru ipoteză**. Dar Rubtsov a făcut un lucru prețios: a adunat în jurul lui Sirius **mitul eurasiatic al Câinelui înlănțuit** (Ivanov), care leagă steaua-câine de sfârșitul lumii. I-l datorăm.
- **Erich von Däniken** și seria *Ancient Aliens* au popularizat ideea că zeii textelor ar fi fost vizitatori. Din această serie vine și afirmația „Ptah, venit de la Sirius”, a cărei istorie modernă am refăcut-o (capitolul 4, H1).

Motivul comun **A**. Mai mulți autori moderni (Temple, Rubtsov, Solàrion) repetă același motiv: **o catastrofă a stelei-însoțitoare**, Sirius B. Fizic, ea nu a avut loc în epoca istorică **S**. Dar motivul are un ecou vechi: la dogoni, „primul an al vieții omului pe Pământ” e legat de o schimbare a stelei po, a cărei strălucire „a scăzut timp de 240 de ani” (Griaule și Dieterlen, *Le Renard pâle*)

D pentru ce au notat autorii; I pentru sens.

5.6 Conștiința și ideea unei științe post-materialiste

Un articol al lui **Dan D. Farcaș** („Răpirile OZN, între scepticismul pozitiv și demistificare”, *Știință & Tehnică* nr. 58, 2016) încheie cu o secțiune despre „calea spre o știință post-materialistă” **D**. Articolul trece prin conferința MIT despre răpiri (1992) și prin cazul psihiatrului **John E. Mack** de la Harvard, care scria că fenomenul „încalcă separația totală dintre spirit și lumea fizică” pe care se sprijină cultura noastră **D, citat**.

Pentru dosar contează mai ales o observație: **miturile vechi și „contactele” moderne folosesc aceleași imagini** (Vallée, Hynek) **D, ca idee a autorilor citați**. De aceea citim sursele moderne despre Sirius (canalizări, literatura „starseed”) ca **folclor nou al acelorași teme**, nu ca dovezi. Ideea unei științe care să includă conștiința rămâne o ușa deschisă: nu o putem trece cu instrumentele de azi, dar nici nu avem dreptul să o zidim **I**.

Leagă și de schema noastră, doar ca temă: Trupul, Sufletul și Spiritul nu sunt trei obiecte de laborator, ci **trei feluri de a privi omul**.

5.7 Cercetătorii independenți: ce le datorăm

Cercetătorii independenți depun un mare efort de cercetare, adesea în afara confortului academic. **Eticheta nu decide**: un autor nu se exclude pentru că e numit „alternativ”. Se citește integral și se judecă fiecare afirmație în parte, după dovezi. Când o idee sau o punte vine de la el, **i se dă numele**, chiar dacă o confirmăm pe alte căi. Când greșește, corectura rămâne, cu sursa ei.

Cercetătorul	Ce i se datorează
E. A. James Swagger (<i>The Newgrange Sirius Mystery</i> , 2012)	Ideea că, la Newgrange, Sirius răsărea în aceeași direcție cu Soarele la solstițiul de iarnă. Calculul nostru îi confirmă ideea de bază: o coincidență sub 1° în jurul anilor ~3450–3200 î.Hr., cu potrivire exactă pe la ~3330 î.Hr. Δ , calcul ; data și direcția derivei diferă de ale lui
Robert Temple (<i>The Sirius Mystery</i> , 1976)	Dosarul Sirius – dogoni; legătura Athena – Argo – Isis; cercul lui Anubis la Plutarh; apropierea Oannes – Nommo
Walter Cruttenden (<i>Lost Star of Myth and Time</i> , 2006)	Marele An citit ca ciclu al vârstelor omenirii; „Steaua care trece”, care a dus la numele arab al lui Sirius, „cea care a trecut” (teza fizică a companionului Soarelui nu e susținută de date x)
Randall Carlson	Legătura dintre Dryasul Recent, ciclurile de catastrofe și stabilitatea datei lui Sirius în calendarul egiptean
Graham Hancock (<i>Fingerprints of the Gods</i> , 1995; <i>Magicians of the Gods</i> , 2015)	Ipoteza supraviețuitorilor cataclismului care au învățat popoarele, ca lectură a apkallu și a Veghetorilor
Robert Bauval (<i>The Orion Mystery</i> , 1994)	Paralela dintre cele 70 de zile de invizibilitate ale lui Sirius și cele 70 de zile ale îmbălsămării (parțial susținută: lipsește un text egiptean care să le lege explicit)
Andrew Collins (<i>From the Ashes of Angels</i> , 1996)	Lectura Veghetorilor ca elită umană reală și legătura lor cu Göbekli Tepe
Jacques Vallée	Continuitatea dintre vechile povești cu ființe nevăzute și fenomenele moderne; ideea „sistemului de control”
Vladimir V. Rubtsov	Adunarea mitului eurasiatic al Căinelui înlănțuit (Ivanov) în jurul lui Sirius
Shannon Dorey	Lectura feminină a mitologiei dogone; perechea Castor–Pollux pusă lângă gemenii dogoni; crucea ca trup de șarpe; Nommo ca inorogi (pe cer, Inorogul stă chiar între cei doi Câini)
Lynn Picknett și Clive Prince (<i>The Stargate Conspiracy</i> , 1999)	Critica istoriei ideilor despre Sirius; limita de metodă pentru lanțul Sirius ↔ Mercur (în Egiptul faraonic, Sirius e Isis-Sopdet, nu Anubis și nu Thoth)
Klaus Dona	Colecția de artefacte cu simboluri comune, adusă în discuție ca problemă de cercetare (obiectele nu sunt folosite aici ca dovezi)
Robertino Solàrion, Hillary Raimo și alți autori moderni	Ipoteze citite ca mărturii ale imaginarului modern despre Sirius

Ce se susține: mai multe punți ale dosarului au fost deschise de cercetători independenți și confirmate apoi pe alte căi (Newgrange, Faro, mitul lui Ivanov) **D; Δ**. **Ce rămâne deschis:** multe dintre tezele lor generale, care așteaptă încă sursa veche sau măsurătoarea **I; M4**.

5.8 Motive din ipotezele excluse

Câteva texte moderne au fost citite doar ca să cunoaștem ipotezele care circulă, **nu ca surse**: *Terra Papers* (Robert Morning Sky), scrierile nuwaubiene, citatul „Ordo Lapsit Exillis”, textele lui Mark Amaru Pinkham despre piatra Chintamani, eseurile despre „linia de sânge merovingiană” și **Prieuré de Sion** (o **farsă documentată**, inventată de Pierre Plantard în anii 1950–1960, cu „dosare secrete” fabricate), afirmațiile lui Alex Collier. Niciunul nu are valoare de document **x**, iar doctrinele lor nu fac parte din cercetare. Le notăm doar **motivele**, pentru că reiau, deformat, teme vechi: perechea Orion–Sirius, femeia ca mamă a neamului, ființele din ape, șarpele de sub pământ, catastrofa stelei-

însoțitoare, piatra căzută din cer, roata timpului, corabia, „trei sori”, palmierul. Câteva dintre ele au deschis piste **verificabile independent**: Arcadia e țara lui Pan și a ursoaicei Callisto, devenită Ursa Mare **D**; Inorogul (*Monoceros*) stă pe cer între Câinele Mare și Câinele Mic **D**; în greacă, *phoenix* înseamnă și palmier, și pasărea Phoenix, al cărei ciclu e legat la unii autori antici de ciclul Sothic de 1.461 de ani **D**; *Kālacakra* înseamnă „Roata Timpului” **D**. Concluzia e una singură: **imaginarul modern despre Sirius e un folclor nou al aceluiași teme vechi** **A**.

5.9 Ce ar putea crăpa soclul: descoperiri care ar schimba tabloul

Un dosar cinstit spune și ce l-ar putea răsturna sau întări. Iată descoperirile care ar schimba, pe rând, câte o piesă a tabloului:

Ce s-ar descoperi	Ce s-ar schimba
Urme ale unei culturi complexe dinaintea de ~9.600 î.Hr., pe platformele continentale inundate	MI1 ar trece de la ipoteză la ipoteză susținută
Un text vechi, dinaintea de 1950, care numește fințe venite de la Sirius în ape	Golul principal al MI2 s-ar închide
Un nod vechi și independent care pune împreună Sirius și un loc ascuns pe Pământ	Structura MI2 (sursa stelară + centrul ascuns) n-ar mai fi doar modernă
Un text egiptean care leagă cele 70 de zile ale lui Sirius de îmbălsămare	Paralela lui Bauval ar urca de la I la D
Un text egiptean care îl leagă direct pe Ptah de Sothis	H1 ar fi infirmată
O sursă antică ce pune un tron sau o poartă într-un loc gol de pe cer, în zona Leu–Fecioară	H3 ar primi primul sprijin documentar
Confirmarea anomaliei binarelor largi (Gaia DR4)	Un fapt nou despre gravitația dintre stele vecine, fără să lege Soarele de Sirius
O teorie care ar prezice amplificări de mii de ori la scara stelelor vecine	Întrebarea Soare–Sirius s-ar redeschide pe plan fizic
Identificarea exactă a stelei „câine” de lângă Ursa Mare la Ivanov	Puntea Sirius – Ursa Mare ar urca sau ar cădea

Lista arată ceva important: **niciuna dintre aceste descoperiri nu e imposibilă**. Unele (Gaia DR4) sunt chiar așteptate. Ușa rămâne deschisă pentru că știm exact ce ar trebui să intre pe ea.

5.10 Cerc sau spirală?

Orice cercetare lungă trebuie să-și pună, din când în când, o întrebare incomodă: **evoluăm sau ne învârtim în cerc?** Ni se pare că „toate drumurile duc la Sirius” pentru că așa e, sau pentru că așa am căutat?

Cercul înseamnă că regăsim aceleași lucruri pentru că le căutăm. **Spirala** înseamnă că revenim la aceleași teme, dar de fiecare dată cu ceva verificat în plus.

Trei riscuri de buclă

1. **Selecția surselor**: materialul a fost adunat pentru că pomenea Sirius.
2. **Motivele prea generale**: femeia, apa, șarpele, câinele, crucea, numerele 3, 7, 13 pot lega orice de orice.

3. **Strălucirea:** cea mai strălucitoare stea a nopții apare firesc în toate mitologiile.

Testul de control: Canopus

Ca să le separăm, am aplicat aceeași metodă altei stele foarte strălucitoare, **Canopus**, a doua stea a nopții. Rezultatul e limpede.

Și Canopus produce o rețea bogată ■: corabia (cârmaciul lui Menelau, cârma corăbiei Argo), apele (în India e Agastya, înțeleptul care a băut oceanul), anotimpurile, bătrânul înțelept și nemurirea (în China, Steaua Longevității), focul (la Boorong, în Australia, Corbul care a adus focul). Deci **aceste teme vin din funcția oricărei stele strălucitoare** și din metoda de a lega motive. **Singure, ele nu dovedesc un rol special al lui Sirius.**

Ce apare la Sirius și nu apare la Canopus e semnalul specific ■:

- **numele de câine** în culturi fără legătură între ele (Grecia, Roma, Mesopotamia, China, popoare din America de Nord, inuiți); la Canopus, o singură dată;
- **feminitatea:** Isis-Sopdet, „Regina Cerului” în Hawaii, „Fecioarele” din Câinele Mare, Yasigui la dogoni; Canopus e masculin aproape peste tot;
- **calendarul de lungă durată:** răsăritul heliac = Anul Nou și revărsarea Nilului, din Dinastia I, și mersul aproape în pas cu anul iulian timp de ~3.000 de ani, un fapt astronomic unic;
- **arcu și săgeata** (Mesopotamia, Persia, India, China);
- **perechea cu Orion** (Isis-Osiris, Sopdet-Sah).

Iar Canopus apare adesea ca **partenerul** lui Sirius: în *Shiji* (94 î.Hr.) e perechea ei de sud; în legenda arabă, Suhail stă lângă cele două surori. Cârmaciul corăbiei lângă câinele-femeie ▲.

Trierea punților

Pentru marile întrebări contează doar **punțile tari**. Cele slabe rămân piste.

Treapta	Punțile
Tari (surse vechi, independente, conținut specific)	Calendarul Sothic și Nilul; Sirius ≈ anul iulian; numele de câine la popoare fără contact; feminitatea stelei; complexul arc-săgeată; perechea Orion-Sirius; răsăritul heliac ca moment al „Cuvântului” la mande și dogoni; „Domnul lui Sirius” în Coran (53:49)
Medii (fiecare verigă documentată, lanțul e al nostru)	Newgrange; corbul, porumbelul și corabia lângă Câinele Mare; Pan – Min – Panopolis – Zosimos; Sirius ↔ Mercur; Athena – Argo – Isis; Anuket cu urnele ↔ arcana XVII; triada Sin – Shamash – Sirius (lectura lui Ștefan Borbély)
Slabe (rezonanță de motiv)	Ceasul Cosmati; Sirius și Ursa Mare; <i>phoenix</i> ; Arcadia; Inorogul dintre Câini; Kālacakra; formele în T; „13 în jurul unuia”; gravura cu Steaua deasupra Soarelui și a Lunii (sec. XIX)

Răspunsul

Spirală, nu cerc ▲. Revenim la aceleași teme, dar de fiecare dată cu ceva verificat în plus, și, mai ales, cu ceva **eliminat**: teza binară, Sirius B ca supernovă, „Ptah de pe Sirius”, „steaua de la Betleem = Sirius” ca fapt. Testul de control ne-a arătat **ce e specific lui Sirius și ce nu**. Nucleul care rămâne e solid: Sirius e, documentat, **steaua-calendar și steaua-femeie-câine** a mai multor civilizații, cu un comportament astronomic aparte.

Nucleul susține, deocamdată, **„Sirius ca ceas al omenirii”**, nu (încă) „Sirius ca centru ascuns”. Ușa către a doua lectură rămâne deschisă. Dar pentru a o trece, avem nevoie de punți tari, nu de multe punți slabe.

Ce se susține: un nucleu specific lui Sirius, verificat prin testul de control **D; Δ**; o metodă care elimină ce nu e specific **Δ**. **Ce rămâne deschis:** dacă nucleul „ceasului omenirii” ascunde și un „centru” **I**; testul se poate repeta cu Venus și Aldebaran.

6. Încheiere: întrebarea, reluată

Am pornit Partea a II-a cu o întrebare pusă ca motto:

„O revelație cam dureroasă mă bântuie – de fapt, «Calendarul» a fost, este și va fi «marea zeitățe a omului», sursa tuturor zeilor, religiilor și credințelor umane?”

– Arthur B. Stoleru

Prologul i-a dat un prim răspuns: revelația e adevărată doar pe jumătate. **Calendarul a dat limba, nu și dorul de a vorbi.** Acum, după tot drumul, putem relua întrebarea. Nu ca să o închidem, ci ca să o privim de pe o treaptă mai sus. E chiar forma spiralei: **aceeași întrebare, o tură mai sus.**

6.1 Ce a confirmat drumul

Partea adevărată a revelației a ieșit **mai solidă** decât o credeam la început.

Testul de control cu Canopus a arătat ce e specific lui Sirius, iar ce e specific e, aproape în întregime, **calendaristic** **D; Δ**. Sirius e steaua care deschide anul egiptean încă din Dinastia I, „în numele ei de An”. E steaua care, la latitudinea Egiptului, a stat fixă în anul iulian timp de aproximativ 3.000 de ani, un fapt astronomic unic. E steaua care vestește apele: Nilul care urcă din Nun, ploile pe care Tiștrya le scoate din oceanul Vourukașa, Nigerul care e trupul lui Faro. Iar în capitolul 4 am văzut că, în toate poveștile despre Veghetori, ce primesc oamenii de la paznicii lor e mai ales **timpul măsurat**: anul, stelele, calendarul.

Deci da: la Sirius, **forma** zeului vine din ceas. Isis e Sopdet. Iar cele 70 de zile ale îmbălsămării lui Osiris par să urmeze cele 70 de zile în care steaua lipsește de pe cer [I: lipsește încă textul egiptean care să le lege explicit]. Cel mai vechi „zeu” pe care l-am urmărit în acest dosar e, la propriu, **un calendar viu**.

6.2 Ce a adăugat drumul

Și totuși, aceeași cercetare a scos la iveală trei lucruri pe care calendarul singur nu le explică.

Primul: feminitatea. Un ceas nu are nevoie de gen. Și totuși, în culturi fără legătură între ele, Sirius e **femeie**: mama, sora, regina cerului, Fecioarele din Câinele Mare, Yasigui la dogoni, Isis cea care adună trupul lui Osiris din ape. Canopus, cu același rol de ceas al anotimpurilor, e bătrân, cârmaci, frate. **Oamenii n-au citit în Sirius doar ora. Au citit o mamă** **D pentru nume; Δ pentru sens**.

Al doilea: câinele. Paznicul, însoțitorul, cel care stă la poarta cerului, cel care la sfârșitul lumii rupe lanțul. Calendarul spune *când*. Câinele spune **cine veghează** **D; I**.

Al treilea: dorința de a ieși din roată. Toate tradițiile care descriu roata timpului oferă și o scară. Platon spunea, în *Timaios* (37d), că timpul este „**imaginea mobilă a eternității**” **D**. Pentru cei vechi, regularitatea cerului nu era o mașinărie care înlocuiește divinul, ci **fața vizibilă a unei ordini nevăzute**: *maat* la egipteni, *ṛta* în Vede, *kosmos* („ordine frumoasă”) la greci. Iar Francisco de Holanda a desenat același lucru, în secolul al XVI-lea, cu o precizie de teolog: sus, o sferă albă, **AETERNITAS**; dedesubt, **TEMPUS**, bătrânul înaripat cu clepsidra pe cap, în carul cu roți; iar jos, între trecut și viitor, **un cerc gol**: **NVNC**, „acum”. *Finis temporis: nunc* – sfârșitul timpului e acum.

Imagine de completat
Img175

Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines*, fila 69: „AETERNITAS / TEMPUS / NVNC”. Sus, sfera albă a Veșniciei; dedesubt, Timpul, un bătrân înaripat cu clepsidra pe cap, îngenunchiat pe un car cu două roți cu chipuri, cu un șarpe încolăcit pe toiag și cu Moartea la picioare. Jos, trei medalioane: trecutul și viitorul, bătrâni cu clepsidre, iar între ei un cerc gol, „NVNC”, acum. Inscripția: *Finis temporis: nunc*. E răspunsul unui pictor al Renașterii la întrebarea despre Calendar: Timpul e sub Veșnicie, iar ieșirea din roată e prezentul **D pentru desen; I pentru lectură**.

6.3 Întrebarea, o tură mai sus

Putem acum reformula întrebarea, fără să-i trădăm durerea.

Calendarul nu a fost marea zeitățe a omului. A fost marele ei limbaj. Prin el, omul a învățat să vorbească despre ce nu se vede folosind ce se vede: apariția și dispariția stelei, apele care urcă, anul care moare și renaște. Forma religiilor vine, în mare parte, din cer. Dar faptul că, timp de mii de ani, omenirea a citit în aceeași stea **mama, apa, paznicul, întoarcerea și lumina** nu spune doar ceva despre stea. Spune ceva despre **om**: despre ce caută el, constant, dincolo de ceas.

Întrebarea s-a mutat, deci, așa cum se anunța în prolog: **din cer în omul care privește cerul**. Dar acum știm mai bine **unde** în om. Pentru că tradițiile pe care le-am urmărit nu pun omul pe o singură treaptă, ci pe trei, oglindind cele trei lumini ale cerului:

Cerul	Omul	Ce măsoară
Luna	Trupul	Timpul care trece: lunile, mareele, nașterea și moartea
Soarele	Sufletul	Anul, viața, căldura, conștiința de zi cu zi
Sirius	Spiritul	Timpul lung, ciclurile, lumina „din spatele Soarelui”: ce rămâne când roata se oprește

Trupul aparține ceasului Lunii. Sufletul trăiește în anul Soarelui. **Spiritul** e partea din om care a privit spre o stea mai înaltă decât Soarele și a recunoscut în ea, fără să știe de ce, **ceva al său**. Platon spunea că demiurgul **dă fiecărui suflet o stea**, iar cel care trăiește drept se întoarce la ea (*Timaios* 41d–42b). Textele Piramidelor spun că regele devine stea, „fiul lui Sothis”. Daniel spune că cei înțelepți „vor străluci ca stelele, în veci” (12:3) **D**.

Aceasta nu e o concluzie științifică. Este o **corespondență**, în sensul vechi al Tablei de Smarald: ce e sus e ca ce e jos **I**. Ea nu dovedește că Spiritul vine de pe Sirius. Arată doar că, de fiecare dată când omul a vrut să-și numească partea cea mai înaltă, a ridicat ochii spre **cea mai strălucitoare stea a nopții**.

Gravură de tradiție masonică, sec. XIX **V pentru proveniență**, cunoscută pe sirius-star.ro sub numele de fișier „Sirius in old Tarot”. Sus, o stea radiantă stă deasupra Soarelui (stânga) și a Lunii cu șapte stele (dreapta); dedesubt, un curcubeu, un Ochi într-o mandorlă și Tetragrama într-un triunghi; jos, o scară urcă dintr-o peșteră prin trei uși păzite de trei femei (Credința, Nădejdea, Dragostea). E ierarhia luminii din schema dosarului desenată ca urcare: Luna (Trupul) și Soarele (Sufletul) jos, de o parte și de alta, Steaua (Spiritul) deasupra. Pentru Albert Pike, Steaua Strălucitoare a lojilor era la origine Sirius **D pentru Pike**; legătura gravurii cu Sirius rămâne o lectură **I**. (sirius-star.ro)

6.4 Spre Partea a III-a

Partea I a privit **cerul**: noaptea, stelele, mecanica Marelui An. Partea a II-a a coborât **de la cer la om**: calendarele sacre, zeițele apelor, corăbiile cerești, între dovadă, simbol și întrebări deschise. Am ajuns la pragul omului și ne-am oprit la schema celor trei lumini: **Trup = Luna, Suflet = Soarele, Spirit = Sirius**.

Rămâne drumul următor, mai greu și mai intim: **înăuntru**. Dacă cerul e oglinda și omul e cel care privește, ce se vede atunci când privirea se întoarce spre sine? Ce înseamnă, concret, ca Spiritul să fie „steaua” din om? Cum se urcă scara cu trei uși?

Acestea sunt întrebările **Părții a III-a**: „De la Om la Microcosmos: redescoperirea luminii interioare”. Arcul seriei se închide astfel ca o operă în trei timpuri: **noaptea** cerului, **zorii** omului, **lumina interioară**.

Întrebarea din motto rămâne cu noi. Dar acum o putem purta altfel: nu ca pe o revelație dureroasă, ci ca pe o invitație. Calendarul ne-a învățat limba. Rămâne să spunem, cu ea, ce avem de spus.

7. Bibliografie și creditări

Lista cuprinde sursele consultate pentru Partea a II-a, pe categorii. Sursele Părții I sunt în dosarul Părții I. Unde a fost consultată doar o parte dintr-o lucrare, se arată ce anume. Lucrările menționate, dar neconsultate direct, sunt semnalate ca atare. Materialele unor grupări religioase și textele citite doar ca motive culturale (capitolul 5.8) **nu sunt incluse ca surse**.

7.1 Texte antice și medievale (surse primare)

Egipt - *Textele Piramidelor*, trad. Samuel A. B. Mercer, *The Pyramid Texts* (1952), rostirile 263–271, 300–311, 436–442 (ediția online sacred-texts); de confruntat cu R. O. Faulkner (1969) și J. P. Allen (2005). - *Textele Sarcofagelor* 473–481; *Cartea Morților*, cap. 153 (plasa pescarilor zeilor). - Teologia memfită (Piatra lui Shabaka), traducere online (attalus.org).

Mesopotamia - *Enūma eliš*; *Atrahasis*; *Enki și Ninmah*; *Coborârea Inannei*; *Epopeea lui Ghilgameș*; mitul lui Adapa. - MUL.APIN (catalogul stelelor); *Enūma Anu Enlil* 63 (Tăblița lui Venus a lui Ammisaduqa). - Lista regilor sumerieni (prisma WB 444); Berossos, *Babyloniaca* (fragmente).

Biblia și tradiția iudeo-creștină - Facerea (1, 3, 5, 6, 7, 8, 28); Psalmi (90, 104, 148); Iezechiel (1, 8); Daniel (2, 4, 10, 12); Evanghelia după Matei (2); Evanghelia după Ioan (21); Efeseni (6); Apocalipsa (4, 12, 22). - *Cartea lui Enoh*; *Cartea Jubileelor*; *Apocriful lui Ioan* (sec. II); *Sefer Raziel* (cabalistic, medieval). - Tertulian, *Despre botez* (~200); Epifanie de Salamina, *Panarion* 51.22 (sec. IV); *Cronograful din 354*.

Islam - Coranul, surele 12, 21, 53 (53:5–9; 53:49–53). - *Șaḥīḥ al-Bukhārī*; *Qisas al-Anbiya* (Poveștile profeților).

Iran și India - *Avesta*, *Tiștar Yašt* (Yašt 8). - *Rigveda* 10.64.8; *Aitareya Brāhmaṇa* 3.33; *Taittirīya Samhitā* 2.2.10; *Śatapatha Brāhmaṇa* 1.8.1. - *Mahābhārata*; *Rāmāyaṇa*; *Avatamaṣaka Sūtra*; *Kālacakra Tantra* (sec. XI); *Legile lui Manu*.

Grecia și Roma - Hesiod, *Munca și zilele*. - Herodot, *Istorie* II. - Platon, *Timaios*, *Critias*, *Phaidon*, *Republica* 546. - Aristotel, *Despre generarea animalelor*. - Aratus, *Phaenomena*. - Pliniu cel Bătrân, *Naturalis Historia* XI.12 (mierea „din aer”, „mai ales când strălucește Sirius”). - Diodor din Sicilia, *Biblioteca istorică* II–III. - Vergiliu, *Eneida* IV. - Plutarh, *Despre Isis și Osiris*; *Despre fața din discul Lunii*. - Iosif Flavius, *Antichități iudaice* I. - Apuleius, *Măgarul de aur* XI. - Ptolemeu, *Almagest*. - Cassius Dio, *Istoria romană* 72. - Censorinus, *De die natali* (238). - Iulian Apostatul, *Imnul către Regele Soare*. - *Corpus Hermeticum* (*Pimander*, *Asclepius*).

Tradiția hermetică și arabă - *Tabula Smaragdina* (versiunile arabe, între ele *Kitāb sirr al-khalīqa*, sec. VIII–X). - *Liber Hermetis de quindecim stellis*. - Abu Ma'shar, *Introductorium maius* VI, 1. - al-Šūfī, *Cartea stelelor fixe* (sec. X). - al-Qazwīnī, *Minunile creației* (versiunea otomană). - *Kitāb al-Bulhān* (Bagdad, sfârșitul sec. XIV).

Nordul Europei, Irlanda, ciclul Graalului - Snorri Sturluson, *Edda* (*Gylfaginning*, *Skáldskaparmál*). - *Edda poetică* (*Völuspá*, *Grímnismál*, *Lokasenna*). - *Lebor Gabála Éirenn*. - Chrétien de Troyes, *Perceval* sau *Povestea Graalului* (~1180–1190). - Robert de Boron, *Joseph d'Arimathie* (~1200). - Wolfram von Eschenbach, *Parzival* (~1200–1210). - Thomas Malory, *Le Morte d'Arthur* (1485).

Alte texte medievale - Albertus Magnus, *Speculum astronomiae*. - Dante, *Divina Comedie* (*Paradisul XXXIII*). - Geoffrey Chaucer, *Tratat despre astrolab* (~1391).

7.2 Renașterea și epoca modernă timpurie (texte, manuscrise, planșe)

- Pavimentul Cosmati, Westminster Abbey (1268), inscripția despre vârsta lumii.
- Morgan Library, MS M.785 (tratate astrologice, Bruges, ~1403), f. 16v.
- Marsilio Ficino, traducerea *Corpus Hermeticum* (1463); *De triplici vita* (1489).
- Franchino Gafurius, *Practica musicae* (1496).
- Gregor Reisch, *Margarita Philosophica* (1503).
- „Altus” (atribuit lui Isaac Baulot), *Mutus liber, in quo tamen tota philosophia hermetica figuris hieroglyphicis depingitur*, La Rochelle, Pierre Savouret, 1677 (exemplarul din biblioteca lui C. G. Jung, e-rara.ch, doi: 10.3931/e-rara-4322).
- Albrecht Dürer, *Imagines coeli meridionales* (1515).
- Heinrich Cornelius Agrippa, *De occulta philosophia* (1533).
- Francisco de Holanda, *De Aetatibus Mundi Imagines* (1543–1573), Biblioteca Nacional de España.
- Hugo Grotius, *Syntagma Arateorum* (Leiden, 1600).
- Johann Bayer, *Uranometria* (1603).
- Michael Maier, *Atalanta fugiens* (1617), emblema 21.
- Robert Fludd, *Utriusque Cosmi Historia* (1617–1621).
- Henricus Madathanus (Adrian von Mynsicht), *Aureum Seculum Redivivum* (1621/1625).
- Elias Ashmole, *Theatrum Chemicum Britannicum* (1652), frontispiciul.
- Stanisław Lubieniecki, *Theatrum cometicum* (1668).
- Isaac Newton, *Principia* (1687).
- Voltaire, *Micromégas* (1752).
- Antoine Court de Gébelin, *Le Monde primitif*, vol. VIII (1781).
- *Geheime Figuren der Rosenkreuzer* (Altona, 1785–1788).
- *Clavis Artis* (manuscrise germane, sec. XVII–XVIII).
- Charles-François Dupuis, *Originea tuturor cultelor* (1795).
- Antoine Fabre d'Olivet, *Les Vers dorés de Pythagore* (1813); *La Langue hébraïque restituée* (1815–1816); *Histoire philosophique du genre humain* (1822).

7.3 Cărți academice și de referință

Astronomie și istoria astronomiei – Richard Hinckley Allen, *Star Names and Their Meanings* (1899), p. 117–131. – Giorgio de Santillana și Hertha von Dechend, *Hamlet's Mill* (1969). – O. Neugebauer și R. A. Parker, *Egyptian Astronomical Texts*. – E. C. Krupp, *Echoes of the Ancient Skies* (1983). – Jay B. Holberg, *Sirius: Brightest Diamond in the Night Sky* (2007). – Noah Brosch, *Sirius Matters* (Springer, 2008). – Fred Schaaf, *The Brightest Stars* (Wiley, 2008). – Ian Ridpath, *Star Tales*. – M. J. Vermaseren, *Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae*, nr. 695–696 (relieful de la Modena). – V. V. Ivanov, studiul despre mitul indo-european al eroului care ucide sau înlănțuie Câinele (1977, în rusă; citat prin Rubtsov). – Mary E. D'Imperio, *The Voynich Manuscript: An Elegant Enigma* (NSA, 1978). – Adele Nozedar, *The Element Encyclopedia of Secret Signs and Symbols* (lucrare de referință, folosită cu prudență).

Egiptologie și Orientul Apropiat – E. A. Wallis Budge, *The Gods of the Egyptians* (1904); *An Egyptian Hieroglyphic Dictionary*, vol. I (1920). – *Wörterbuch der ägyptischen Sprache* (de confruntat). – William Hayes Ward, *Seal Cylinders of Western Asia*. – Henri Frankfort, *Cylinder Seals*. – Dominique Collon,

Catalogue of the Western Asiatic Seals in the British Museum, vol. II (1982). - Gerda Lerner, *The Creation of Patriarchy* (1986).

India și Asia - Stella Kramrisch, *The Presence of Śiva* (Princeton, 1981), p. 40–41. - Asko Parpola, *Deciphering the Indus Script* (1994). - John Allan, *Catalogue of the Coins of Ancient India* (1936).

Africa de Vest (Mali, Niger, Akan) - Mgr Hippolyte Bazin, *Dictionnaire bambara-français* (1906). - Louis Desplagnes, *Le plateau central nigérien* (1907). - Abbé Joseph Henry, *L'âme d'un peuple africain. Les Bambara* (1910). - Leo Frobenius, *Auf dem Wege nach Atlantis* (1911); *Und Afrika sprach* (1912–1913); *The Voice of Africa* (1913); *Das unbekannte Afrika*; seria *Atlantis I–XII* (1921–1928), mai ales vol. V *Dichten und Denken im Sudan*, VI *Spielmannsgeschichten der Sahel* (1921), VII *Dämonen des Sudan* (1924) și VIII *Erzählungen aus dem West-Sudan*. - Maurice Delafosse, *Haut-Sénégal-Niger* (1912); *La langue mandingue* (1929). - Moussa Travélé, *Petit dictionnaire français-bambara* (1913). - R. S. Rattray, *Ashanti* (1923); *Religion and Art in Ashanti* (1927). - Louis Tauxier, *La religion bambara* (1927). - J. G. Christaller, *dicționarul limbii twi* (ed. 1933). - Marcel Griaule, *Dieu d'eau* (1948); *Masques dogons* (1938, neconsultat direct). - Jacques Daget, *La pêche dans le delta central du Niger* (1949). - Germaine Dieterlen, *Essai sur la religion bambara* (1951, neconsultat direct). - Ziedonis Ligers, *Les Sorko (Bozo), maîtres du Niger* (1964–1969). - Marcel Griaule și Germaine Dieterlen, *Le Renard pâle* (1965).

Mitologie, religii, ezoterism (studii) - Viktor Rydberg, *Teutonic Mythology* (1889). - Jessie L. Weston, *From Ritual to Romance* (1920). - Julius Ruska, *Tabula Smaragdina* (1926). - C. G. Jung, *Aion* (1951). - Georges Dumézil, *Le Livre des héros*. - David Freidel, Linda Schele și Joy Parker, *Maya Cosmos* (1993). - C. Scott Littleton și Linda Malcor, *From Scythia to Camelot* (1994). - William Ryan și Walter Pitman, *Noah's Flood* (1998). - Antoine Faivre, *Esoterismul* (Paideia, 2001), p. 17–19. - Lawrence M. Principe, *The Secrets of Alchemy* (2012). - Genevieve von Petzinger, *The First Signs* (2016). - Ștefan Borbély, *Eseuri biblice*.

Istorie urbană - Georges-Eugène Haussmann, *Mémoires du baron Haussmann*, t. III, *Grands travaux de Paris* (1893), „Le Plan de Paris”, p. 74–76.

7.4 Cărți ezoterice și tradiționale (izvoare ale temelor, citite ca atare)

- Armand Barbault, *L'Or du millième matin* (1969; trad. engl. *Gold of a Thousand Mornings*, 1975): anul alchimic, cu Scorpionul ca „negru” al Operei; lectura planșei 4 din *Mutus Liber*.
- Thomas Dick, *The Philosophy of a Future State* (1828).
- Joseph Smith, *Cartea lui Avraam* (1835–1842), cu Facsimilul 2.
- Alexander Hislop, *The Two Babylons* (1853).
- Albert Pike, *Morals and Dogma* (1871).
- Edward Bulwer-Lytton, *The Coming Race* (1871).
- H. P. Blavatsky, *Doctrina secretă* (1888).
- Alexandre Saint-Yves d'Alveydre, *Mission de l'Inde en Europe* (scrisă 1886, publicată 1910).
- Sri Yukteswar, *The Holy Science* (1894).
- W. Marsham Adams, *The Book of the Master* (1898).
- Aleister Crowley, *Liber AL vel Legis* (*Cartea Legii*, 1904).
- „Trei Inițiați”, *The Kybalion* (Chicago, 1908).
- Ferdynand Ossendowski, *Bestii, oameni și zei* (1922).
- Alice A. Bailey, *Initiation, Human and Solar* (1922); *Esoteric Astrology* (1951).

- Fulcanelli, *Le Mystère des cathédrales* (1926; ed. 1957).
- René Guénon, *Regele Lumii* (1927); *Simbolismul crucii* (1931).
- M. Doreal, *The Emerald Tablets of Thoth-the-Atlantean* (1939).
- P. D. Ouspensky, *Fragmente dintr-o învățătură necunoscută* (1949).
- Rodney Collin, *The Theory of Celestial Influence* (1954).
- Kenneth Grant, *The Magical Revival*.
- Vusamazulu Credo Mutwa, *Indaba, My Children* (1964); *Africa Is My Witness* (1966); *Song of the Stars* (1996).
- Robert Anton Wilson, *Cosmic Trigger I* (1977).
- L/L Research, *The Law of One* (Materialul Ra).
- David R. Hawkins (1995), *scara conștiinței*.
- Murry Hope, *The Sirius Connection* (Element, 1996).
- Jay Weidner și Vincent Bridges, *The Mysteries of the Great Cross of Hendaye* (2003); ed. rom. *Crucea din Hendaye* (Elit, 2006).
- Nicki Scully și Linda Star Wolf, *Shamanic Mysteries of Egypt* (Bear & Company, 2007), p. 201, 204.
- Carla L. Rueckert, *A Wanderer's Handbook* (L/L Research, 2013; neconsultat direct).
- Maureen Temple Richmond, *Sirius* (Kinsett, ed. a 3-a, 2016).
- Alessandro Boella și Antonella Galli, *Divo Sole. La teurgia solare dell'alchimia*.
- *Curs de ezoterism* (PDF, 100 de pagini, autor nenumit).

7.5 Ipoteze moderne și literatură alternativă (ținute în atenție)

- George Adamski, *Flying Saucers Have Landed* (1953).
- Erich von Däniken, *Amintiri despre viitor* (1968); *Istoria se înșală!* (Paralela 45, 2010).
- Raymond Bernard, *The Hollow Earth* (1969).
- Jacques Vallée, *Passport to Magonia* (1969); *The Invisible College* (1975).
- Robert Temple, *The Sirius Mystery* (1976).
- Zecharia Sitchin, *A douăsprezecea planetă* (1976); seria *The Earth Chronicles*, mai ales *The Wars of Gods and Men* (1985).
- George Leonard, *Somebody Else Is on the Moon* (1976).
- Fred Steckling, *We Discovered Alien Bases on the Moon* (1981).
- John Mack, *Abduction* (1994).
- Robert Bauval, *The Orion Mystery* (1994).
- Graham Hancock, *Fingerprints of the Gods* (1995); *Magicians of the Gods* (2015).
- Andrew Collins, *From the Ashes of Angels* (1996).
- Alan F. Alford, *Gods of the New Millennium* (1996; Hodder & Stoughton, 1997).
- Vladimir V. Rubtsov, „Tracking the Alien Astroengineers”, *RIAP Bulletin* 4/4 (1998).
- Ingo Swann, *Penetration* (1998).
- Lynn Picknett și Clive Prince, *The Stargate Conspiracy* (1999); ed. rom. *Conspirația Stargate* (Rao, 2006), p. 44–55.
- Laurence Gardner, *Genesis of the Grail Kings* (1999).
- Robertino Solàrion, „Earth's Sirius Connection” (2000).
- Shannon Dorey, *The Master of Speech* (2002); *The Nummo* (2004); *Day of the Fish* (2012).

- Walter Cruttenden, *Lost Star of Myth and Time* (2006).
- Richard Hoagland și Mike Bara, *Dark Mission* (2007).
- Laurel Steinhice, *Klaus Dona: Digging for Answers* (2011).
- E. A. James Swagger, *The Newgrange Sirius Mystery* (Grosvenor House, 2012), p. 91–97, 130–131.
- Sal Rachele, *Istoria reală a Pământului* (Proxima Mundi, 2015; orig. *The Real History of Earth*), literatură canalizată, citită pe fragmente; glosarul Proxima Mundi, „Siriusieni”.
- Eva Marquez, *A Starseed Guide: Andromeda, Pleiades and Sirius* (2016), cap. 3.
- Raymond Drake, *Astralii în Antichitate*.
- L. A. Waddell, *The Buddhism of Tibet* (1895); *The Phoenician Origin of Britons, Scots & Anglo-Saxons* (1924); *The Indo-Sumerian Seals Deciphered* (1925); *A Sumer-Aryan Dictionary* (1927); *The Aryan Origin of the Alphabet* (1927); *The Makers of Civilization in Race and History* (1929); *Egyptian Civilization: Its Sumerian Origin and Real Chronology* (1930); *The British Edda* (1930). Citit pentru comparațiile de semne Egipt – Sumer; teoriile lui generale nu se rețin (vezi Moshenska, 2010).
- Hillary Raimo, despre Manuscrisul Voynich (articol online), citit ca mărturie, fără valoare de document.

7.6 Cercetători independenți acreditați pentru idei și punți

Fiecare e creditat pentru ideea sau observația indicată; evaluarea fiecărei afirmații e în capitelele dosarului.

- **E. A. James Swagger:** alinierea Newgrange – Sirius la solstițiul de iarnă; calculul dosarului îi confirmă ideea de bază (coincidență sub 1° în ~3450–3200 î.Hr.), nu și data și direcția derivei.
- **Robert Temple:** dosarul Sirius – dogoni; legătura Athena – Argo – Isis; cercul lui Anubis la Plutarh; apropierea Oannes – Nommo.
- **Walter Cruttenden:** Marele An ca ciclu al vârstelor; „Steaua care trece”.
- **Randall Carlson:** Dryasul Recent, ciclurile de catastrofe și stabilitatea datei lui Sirius în calendarul egiptean.
- **Graham Hancock:** supraviețuitorii cataclismului ca învățători ai popoarelor.
- **Robert Bauval:** paralela celor 70 de zile (Sirius și îmbălsămarea).
- **Andrew Collins:** Veghetorii ca elită umană și legătura cu Göbekli Tepe.
- **Jacques Vallée:** continuitatea vechilor povești cu fenomenele moderne; „sistemul de control”.
- **Vladimir V. Rubtsov:** adunarea mitului eurasiatic al Căinelui înălțat (Ivanov) în jurul lui Sirius.
- **Shannon Dorey:** lectura feminină a mitologiei dogone; Castor–Pollux și gemenii dogoni; crucea-șarpe; Nommo ca inorogi.
- **Lynn Picknett și Clive Prince:** critica istoriei ideilor despre Sirius.
- **Klaus Dona:** colecția de artefacte „cu simboluri comune”, ca problemă de cercetare.
- **Robertino Solàrion, Hillary Raimo, Edalfo Lanfranchi, Sal Rachele:** ipoteze moderne citite ca mărturii.

7.7 Studii și articole de specialitate

Etnologie și istorie – M. Griaule și G. Dieterlen, „Un système soudanais de Sirius”, *Journal de la Société des Africanistes* 20 (1950). – G. Dieterlen, „The Mande Creation Myth”, *Africa* 27 (1957). – J. E. McGuire și P. M. Rattansi, „Newton and the ‘Pipes of Pan’”, *Notes and Records of the Royal Society*

(1966). - W. E. A. van Beek, „Dogon Restudied”, *Current Anthropology* 32 (1991). - Marvin Elizee, „The Akan, other Africans and the Sirius Star System” (2008, cercetător independent). - Gabriel Moshenska, studiu despre L. A. Waddell, *Bulletin of the History of Archaeology* (2010). - Philip U. Effiong (2013), despre dogoni. - Charles Olson (1950), critica lui Waddell.

Arheologie, date, biologie - A. Badawy și V. Trimble (1964), canalele Marii Piramide. - C. Bronk Ramsey et al., cronologia radiocarbon a Egiptului, *Science* (2010). - K.-P. Koepfli et al., *Canis lupaster*, *Current Biology* (2015).

Astronomie și fizică - J. H. Mädler (1846), Alcyone ca „soare central”. - E. Hertzsprung (1909), grupul în mișcare al Ursei Mari; J. R. King et al. (2003), reevaluarea apartenenței. - I. Lehmann (1936), nucleul interior al Pământului. - Vasin și Șcerbakov, „Este Luna creația unei inteligențe extraterestre?”, *Sputnik* (1970). - J. A. Ball, „The Zoo Hypothesis”, *Icarus* (1973). - K. Land și J. Magueijo (2005); C. Copi, D. Huterer, D. Schwarz și G. Starkman (2006–2007): anomaliile radiației de fond. - D. Altamirano et al., arXiv:1209.2506 (2012), despre IGR J17091–3624. - K. Batygin și M. E. Brown (2016), ipoteza „Planetei Nouă”. - Y. Hoffman et al., „The Dipole Repeller”, *Nature Astronomy* (2017). - H. E. Bond et al., sistemul Sirius, *The Astrophysical Journal* (2017). - S. R. G. Joyce et al., Sirius B (2018).

Binarele largi și gravitația de tip MOND - K.-H. Chae, *The Astrophysical Journal* (2023). - I. Banik et al., *MNRAS* (2024). - Saglia et al. (2025). - K.-H. Chae și Y. Yoon, arXiv:2607.14450 (2026). - S. M. Saad și Y.-S. Ting, arXiv:2603.11015 v2 (2026).

7.8 Siturile autorului

Sirius-Star.ro (text și imagini): paginile SUMER, GOD STAR, ESOTERISM, ALIENS, AGATHYRSI, EGYPT, INDIA, CHINA, FREEMASONRY, DOGON, ABOUT, ISLAM, MAYAN, DRUIDS, MORMONS, TAROT, ASTROLOGY, CROP CIRCLE, NUMISMATICS, CINTAMANI STONE, VIDEO & BOOKS, BIBLIOGRAPHY, precum și articolele din 2015–2017 de pe prima pagină (între ele „Hamlet’s Mill: «When Sirius fell, Great Pan was dead», „CANIS MAJOR: The Lost Names & Meanings”, „26.000 DE ANI”, „OPEN MINDS”, „PICKNETT”, „JAMES SWAGGER”, „ORIGIN”, „ALPHA «T»”, „STAR TALES”, „TIME: Orphic Phanes”, „PLANET KOLOB”, „The Spiritual Significance of July 4”).

Zodiac12.ro: prezentarea cărții *Divo Sole* (13–14 aprilie 2026); „Enigmele lui Sirius și Marele Mister”; „Spațiu, timp și cicluri cosmice”; „Constelația Draco, adevăratul șarpe al Grădinii Edenului”; „Ceasul Cosmic – Calculator Astrogramă”; „Zeița cu Leul – De la Ishtar și Durga la Una”.

OneDollar.ro / „One Way Ticket” (onedollarticket.wordpress.com, 2013–2017).

7.9 Alte articole și pagini web

- TrezireaInteligentei.ro, „Hermes Trismegistul și cele șapte legi hermetice (Kybalion)” (2025).
- Esoterica Authentica, „Tăblițele de Smarald ale lui Thoth” (2026).
- Frumoasa Verde, „Misterioasa legătură dintre Sirius și istoria omenirii” (13 octombrie 2013), traducere de Olga Constantin.
- Vigilant Citizen, „The Mysterious Connection Between Sirius and Human History”.
- Dan D. Farcaș, „Răpirile OZN, între scepticismul pozitiv și demistificare”, *Știință & Tehnică* nr. 58 (2016).
- Joshua J. Mark, „Dogs in the Ancient World”, *World History Encyclopedia*.
- Proxima Mundi, pagina cărții *Istoria reală a Pământului* și glosarul „Siriusieni”.

- Wikipedia: „Anu”; „Sirius” (engleză); „Canopus”; „Abu Ma'shar al-Balkhi”; „Kuninda Kingdom”.
- Henadology, „Sothis”.
- Physics World, despre Chae (2023) și Banik (2024).
- Astronomy Now, despre gaura neagră IGR J17091-3624.
- *The Hindu*, 24 ianuarie 2011 (Makarajyoti, Sabarimala).
- Edițiile online folosite: sacred-texts (Mercer, *The Pyramid Texts*); wisdomlib (Budge, *The Gods of the Egyptians*, cap. XVI); attalus.org (Piatra lui Shabaka); archive.org (scanările lui Bazin, Henry, Trévelé, Desplagnes, Delafosse, Tauxier, Frobenius, Waddell, Budge, Haussmann).

7.10 Video, filme, documentare

- *Ancient Aliens*, sezonul 7, episodul 11, „Alien Resurrections” (History / H2).
- Randall Carlson, „HIDDEN MATHEMATICS – Ancient Knowledge of Space, Time & Cosmic Cycles” și prezentarea despre Sirius.
- Walter Cruttenden, *The Great Year* (documentar, 2003).
- BruineDwerg, video despre „inima care bate” a cosmosului.
- Klaus Dona, conferințe (*The Hidden History of the Human Race*); *Revelations of the Mayans 2012 and Beyond* (2012).
- *Zeitgeist* (2007).

7.11 Cultura populară (citată ca ecou al temelor)

- W. A. Mozart, *Flautul fermecat* (1791).
- Jules Verne, *Călătorie spre centrul Pământului* (1864).
- T. S. Eliot, *The Waste Land* (1922).
- Disney, *Pinocchio* (1940).
- Arthur C. Clarke, *Sfârșitul copilăriei* (1953).
- Doris Lessing, *The Sirian Experiments* (1980).
- The Alan Parsons Project, „Sirius” (*Eye in the Sky*, 1982).
- *Stargate* (1994).
- *Contact* (1997).
- *The Fifth Element* (1997).
- J. K. Rowling, *Harry Potter* (1997–2007).
- *The Truman Show* (1998).
- *Prometheus* (2012).
- *Noe* (2014).

7.12 Creditări imagini

- **Imaginile de pe Sirius-Star.ro și Zodiac12.ro** provin de pe siturile autorului, unde au fost adunate de-a lungul anilor, cu legendele lor. Legendele din acest dosar au fost refăcute și verificate.
- **Operele aflate în muzee și colecții publice** (manuscrisul lui Francisco de Holanda de la Biblioteca Nacional de España, sigiliul lui Adda de la British Museum, manuscrisul Morgan Library MS M.785,

fresca lui Rafael de la Vatican, Pavimentul Cosmati de la Westminster Abbey și celelalte) sunt creditate în legendă, cu numele instituției care le păstrează.

- **Planșele din cărți** (de exemplu Robert Temple, *The Sirius Mystery*) sunt citate cu autorul și titlul lucrării.
- Unde autorul sau proveniența unei imagini nu au putut fi stabilite, legenda o spune: „**autor necunoscut**” sau „**autor neidentificabil**”, iar proveniența de verificat e marcată **v**.
- Pentru orice întrebare privind drepturile asupra imaginilor, sau pentru o creditare de corectat ori de completat: **contact@sirius-star.ro**.